

Máté G. Péter

Józsefváros hercegnője

TARTALOM

Előszó
Kézisokk
Dizsi love
Domi baba
Rottenbiller utcai légyott
Esti mese
A táncdalénekes
Kék konyharuha
Purparlé
Eldobott asszony
Aranyérem
Raci
Gyomorideg
Gyula az árokban
Az autó illata
Kisvárosi vigasságok
Az öreg tévés
Józsefváros hercegnője
Olyan, mint az egyszeregy
Apatitok
Pörköltmester
Királyi nász
A teszt
A barát az barát
Munkaebéd
Harc
Egyszerű történet
Villachi esték
A kezdő
Gyalogsí
A nagy kieső
Szánkózás szövődménnyel
Síléccel a patakban
Horror a lejtőn
A csibész
Gyűjtsd a vasat...
Hangulatjelentés
Karácsony
Vakrandi
Proletár, az aranykezű
Most kérdezz!
Szegény újjgazdagok
Nyugállományban
Ennyi
Szocreál
A mester

„Hajt az idő gyorsan – rendes útján eljár –
Ha felülünk, felvesz, ha maradunk, nem vár;
Változik a világ...”

(Arany János: Toldi estéje)

Gábor fiamnak

Előszó

Első könyvemet, a *Lopott éjszakákat* ötvenedik születésnapomra adtam ki. Magamnak, vagy még inkább addigi és leendő olvasóimnak szánt ajándékként.

Két évvel később jelent meg *A szakállas angyal* című kötetem. A 2008-ban napvilágot látott harmadik könyvem igazi újságírói mű, négy év jegyzeteinek termése, *Láthatatlan lények* címen, míg 2011 vége felé negyedikként, igaz, első ízben már csak digitális formában a *Vészcsengőt* kínáltam olvasóimnak. Mindegyik könyven ingyen letölthető a Magyar Elektronikus Könyvtárból (www.mek.oszk.hu).

Újságíró vagyok, büszkeséggel tölt el, hogy kirívóan hosszú ideig, huszonegy évig lehettem a velencei-tavi térségi televízió, a Tó Tévé főszerkesztője. Pályafutásomat evezős edzőként, majd vezető edzőként sportszakmai lapban közzétett próbálkozásaimmal kezdtem. Kezdőnek kissé túlkorosan, harminchat évesen kaptam meg az első komoly publikálási lehetőséget a Fejér Megyei Hírlaptól.

Írásaim ezt követően rohamtempóban jelentek meg a Hírlapon kívül az Új Tükörben, Nők Lapjában, Esti Hírlapban, Magyar Nemzetben, Népsportban, Nemzeti Sportban, Tallózóban, Népszabadságban, Fehérvári Hétben, Fehérvári Polgárban, és még mintegy további harminc kisebb-nagyobb lapban. A nyomtatott sajtóban legtovább a Vasárnapi Fejér Megyei Hírlapban és a Fehérvári 7 Napban publikáltam.

Dolgoztam külsős szerkesztő-riporterként a Magyar Televízióban, a Duna Tévében, vezettem műsort a Danubius Rádióban és alapító főszerkesztője voltam a Rádió 101 Gárdony elnevezésű helyi rádióknak. Jelenleg a Pusztaszabolcs Tévé vezetőjeként, szerkesztőjeként, riportereként gyakorlom a televíziós szakmát és írom, szerkesztem napi rendszerességgel online újságomat, a *Vétőt* (www.v-to.info).

Szeretek írni, mert még mindig hiszek a leírt szó erejében. Ezúttal visszatérve a gyökerekhez, ismét novellákkal kívánom szórakoztatni kitartó olvasóimat. Ha Önt, igen tisztelt olvasóm, egyetlen írásom is elgondolkodtatta, szomorította, vagy mulattatta, már nem dolgoztam hiába.

Köszönöm, hogy olvassa könyvemet.

Máté G. Péter

Kézisokk

Mostanra már nagyon sok pofont kaptam, pedig még talán csak a huszadik percben járhatunk. Gondoltam én, hogy bajok lesznek ebből, vékony magas srác vagyok, na, nem mintha el lennék ájulva magamtól, de kiváló alak néz vissza reggelente rám a tükörből, szóval nem vagyok egy született díjbirkózó, ahogy apám emlegette anno a drabális alakokat. A lényeg, hogy Taki 'bá, vagyis Takács edző a meccs előtt odasétált hozzám aztán csak úgy foghegyről odabökte: ma nem a szélen játszol, te vagy a beállós.

Nagyon nem rendített meg a közlés, vendégjátékos vagyok én a kézisek között. Evezésben alkotok nyaranta maradandót, de ilyenkor télen általában keresek valami kiegészítő sportot. Mari, ez a tűzről pattant kiscsaj szólt nekem a minap, nem lenne-e kedvem velük edzeni, mert nincs ki a csapat. Nekem aztán mindegy, kézizni is úgy tudok, ahogy focizni, azazhogy sehogy. De persze semmi jónak nem vagyok elrontója, hát lementem a Zöld Szörnyek elnevezésű kiscsapat edzésére, a fiúk valahol a megyei, vagy területi, ki tudja, melyik bajnokságban vitézkednek.

Na, mindegy is, amikor beléptem az iskola parányi, jobb napokat talán sohasem látott, koszladt tornatermébe, már javában tartott az edzés. Taki 'bá utcai ruhában, szájában egy nyalókával, mint egykor a szép emlékü, mesterien kopasz Kojak nyomozó, a bordásfal mellett ücsörgött az alig világított teremben. Kezében valami okiratféle volt, azt nézegette, vagy aludt, ezt már sohasem tudom meg. A teremben talán ötven lézengtek, igencsak vert seregnek néztek ki, nem egy bajnokságra hajtó egyletnek. Na, arra aztán tényleg nem hajtottak.

– Te vagy a hogyishívják? – nézett kábult tekintettel rám Taki 'bá, amikor némi krákogással felhívtam magamra a figyelmét. – Szóval téged ajánlott a Mari. Játszottál már?

Szimpi volt a fickó, bírom a laza edzőket, hát nem akartam átverni. Aztán meg az első labdaérintéskor úgymint kiderül mérhetetlen labdaérzékenységem.

– Nem, de nem is vagyok egy nagy spiler, inkább csak kiegészítő edzéseket keresek télire – homályosítottam fel az öreget.

Nagyon nem vágta földhöz az őszinteségem, látott ő már fakezű kézist eleget, többet, mint én jó nőt, szóval szeme sem rebbent, amikor némi nézelődés után megszólalt:

– Itt aztán edzhetsz kedvedre. Hetente két edzés, meg a szombati meccs. Menni fog?

– Meccs? – düllesztettem rá a szemem. – Le sem vagyok igazolva, csak evezősként. Meg aztán én még egy percet sem játszottam, ha csak Zsazsa néni tornaóráit nem számolom, de azok a kézilabdameccsek is inkább a pankráció és a rögbi durvább elegyét jelentették. Amúgy mindegy, nem vagyok én egy gyáva csávó, ha meccs, hát meccs!

Így kezdődött. Mari, ez az aranykezű szakosztálymindegyes pillanatok alatt leigazolt, meglett az orvosim is, aztán egyszer csak a Vörös Darabontok elleni bajnokin találtam magam a szomszéd községben. Taki 'bá semmit sem kockáztatott, kinyomott a jobbszélre, szaladgáljak a vonal mellett, aztán ha jön egy labda, próbáljam elkapni. Egyszerű volt a taktikája, nem vitás. Meg aztán sok választanivalója sem volt, meccsenként ünnepelhettünk, ha annyian összejöttünk, ahányan egy csapatot alkotnak. Aki ezek után azt hiszi, hogy jól álltunk a bajnokságban, az egy nagy marha.

Így ment le vagy hét meccs, amikor a csoport nagyjához, a bajnokaspiráns Sárga Veszedelemhez mentünk látogatóba. Nem állítom, hogy fergeteges volt a hangulat, bár addig sem brillíroztunk valami fényesen, hiszen amióta kézilabdás lettem, csak vesztes meccsen léptem pályára, de ami itt várt ránk, az igazi pokolnak ígérkezett. Levegőben lógott a nagy zakó.

Ezeknek a sárgáknak – a mezük után nevezte a jónép őket így, pedig volt valamilyen SC nevük is – a többiektől eltérően szépszájú közönsége gyűlt össze a meccseikre. A faluban csak ez az egy szórakozás volt a Faguriga kávézó mellett, bár azt a becsületsüllyesztő műintézményt leginkább csak a végképp elvetemült alkoholisták látogatták. Jó érzésű sportember oda be nem tette a lábát, legfeljebb csak a meccs után.

No, mindegy is, szóval a csapat szurkolóinál tartottam. Volt úgy, hogy hetven, nyolcvan néző is ellátogatott az iskolabeli tornaterembe, vér- és borgőzös állapotban, rigmusokat kántálva, üvöltözve keltették a feszültséget.

A meccs előtti eligazításnál, öltözködés közben vágta képembe Taki 'bá, hogy én leszek a beállós. Az bizony kérem bizalmi állás, a védőfalba kell befészkelnem magam, s ha labdát kapok, befordulni és a kapus mögé küldeni a golyóbist, vagyis gólt löni. Nagyon el lehetett keseredve a mester, ha erre a lépésre szánta el magát, mert eddig még gól közelébe én egyáltalán nem kerültem. Nem mintha a többiek csak úgy, csuklóból szórták volna a dugókat, de én még náluk is rosszabb helyen álltam a góllövőlistán a nulla találatommal.

– Üsd agyon, üsd agyon! – üvöltöttek kórusban a Veszedelem jólelkű szurkolói, és felemelő érzéssel rögzítettem a tényt, hogy a felszólítás velem kapcsolatos. Nem mintha nekem kellett volna agyoncsapnom valakit is, ettől azokban a percekben oly messze jártam, mint Makó vitéz Jeruzsálem falaitól, sokkal inkább engem illett gypálni a felszólítás nyomán a derék fogóemberemnek.

Na, ezzel a pasással aztán megfogtam az Isten lábát. Nem tudom, hogy honnan szalajtották a fazont, de az én közel százkilencven centimre is rátett egy fejet, ráadásul vagy harminccal nehezebb volt, mint én, az meg ráadásul mind izomban lógott a testén. Alig telt el pár másodperc a meccsből és én már a földön voltam. Jó volt, mert így lettem hasznos tagja a Szörnyeknek, ugyanis sorra szállítottam a szabaddobásokat. A bíró, meg mint egy kanári, folyamatosan trillázott a fütyülőjével, én meg estem, felálltam, estem, keltem, aztán már csak estem, zuhantam, orra buktam, arra pedig a későbbiekben egyáltalán nem emlékeztem, hogy fel is álltam. Szóval életemben összesen annyi pofont nem kaptam addig, mint az első félidőben. Ez a csupa izom óriás rendesen dolgozott, ütött, vágott, csípett, pofozott, rúgott, ahol csak ért. Még ma sem értem, hogy legalább egyszer miért nem állította ki a fütyülős kanári.

– Mi lesz itt Taki 'bá? – ziháltam érdeklődve a szünetben a szálkás, gombás padon ücsörögve az öltözőben. Nem lehetne valami nyugalmasabb posztra mennem?

– Nem, maradj csak, jól csinálod.

Ideje lenne már az öregnek nyugállományba vonulnia, vagy legalább egy nyolcdioptriás szemüveget felíratnia, ha ezt jónak látja, gondoltam, de a csapatfegyelem az első, hát összevakartam magam és kibicegtem a második félidőre.

– Ez megöli, megöli – jutott el hozzám egy jóérzésű szurkoló féltő hangja, miután jubilálva éppen száznegyedszer álltam fel a hatos vonalon kapott földre küldő pofon után. Jó, hogy vannak még tisztességes érzelmű drukkerok, nem mintha ez valamit is segített volna rajtam.

Végül mégiscsak lefújta a kanári a meccset, állítólag nem is volt olyan nagy a zakó, alig volt több mint húsz gól a két eredmény között és valaki ráadásul a sok ütéstől teljesen elhalt vállamat veregetve azt állította, hogy én is löttem egy gólt. Ő tudja, én nem emlékszem ilyen kalandra. Lerángattam magamról a lucskos, izzadt mezemet, fogtam a szappanomat és bevánszorogtam az öltöző ordenáré állapotát is messze alulmúló zuhanyozóba. Áztattam magam, folyt rám a rozsdaszagú meleg víz és lassan kezdett visszatérni belém az élet.

– Szevasz barátom – állt a zuhanyfülkém előtt nemes ellenfelem, talpig meztelenül. Nem mondom, felöltözve is félelmetes volt a fickó, de így, csupaszon, tonnányi vibráló izmokkal leginkább csak leányálom volt. Nekem cseppet sem tetszett.

– Férfias küzdelem volt – nyújtotta a kezét. – Nincs harag ugye? – nézett rám jóindulatúan.

Pillanatig csak bámultam rá, hatalmas teste eltakarta a kilátást, jobbnak láttam hát, ha nem állok le kekeckedni vele, nem jövök elő a sérelmeimmel.

– Már hogy lenne – csaptam barátságosan a felém nyújtott tenyerébe. – Férfias küzdelem volt.

Amikor kiment, felsóhajtottam. A francnak sem kellett egy újabb verés.

Dizsi love

– Mit csinált? Megsimogatott?

– Igen.

– Be voltál rúgva?

– Lehet, hogy egy kicsit többet ittunk a kelleténél, de hidd el eszemnél voltam. Szóval az egész úgy történt, hogy bementünk a Moonlight diszkóba a csajokkal, mindannyian facérok, hátha fogunk csak úgy, estére egy-egy pasit. Nem akartunk mi semmi különöset, vihogni egyet, táncolni, zsibongani, inni valami keveset, lazulni. Ennyi. Az egész aztán mesésen alakult. Juci fogott egy kefefrizurás fazont, a szeme sem állt jól, de hát ismered Jucit, nem egy válogatós fajta. Aztán elment Zsu lecsekkolni a sminkjét a klón, de nem jött vissza, valahol a pult mellett leragadt egy csapat mellett. Nem tudom mit dumáltak, mert a dizsi Szotyí muzikája mellett emberi szó nemigen hallatszik, alighanem szájról olvastak. Na, ott tartottam, hogy egyedül ücsörögtem az asztalnál, amikor odaegyengette a lépteit egy múlt századi ürge.

– Mi az, hogy múlt századi? Olyan öreg volt?

– Frászt. Úgy volt öltözve, mintha a saját apja lett volna a jó öreg ötvenes évek végéről. Csőnadrag, meg bedobott háré, szóval ilyenek.

– Nem tudnál egy kicsit normálisabban beszélni?

– Jaj, anya, ne légy már ilyen gyöpi! Te sem beszéltél másképpen az én koromban.

– Ne szemtelenkedj! Ott tartottunk, hogy megsimogatott.

– Naja. Szóval odaült, nyomta a sódert, de egy szót sem hallottam, intettem, hogy menjünk táncolni. Szotyí nyomta ezerrel, de akkora volt a tömeg, hogy a legvadabb számra is csak lassúzni lehetett, éreztem ám, hogy nyomja mindenét belém. Úgy tapadt rám, mint Titanic túlélő a vízbe esett éttermi asztalra. Aztán visszaültünk, ő meg elkezdte simogatni a kezemet. Kicsit ellenkeztem, de végül is miért ne. Na, a lényeg a lényeg, egyre bátrabb lett, aztán a combomra tette a kezét, majd mászott a két lábam közé a mancsával...

– ...hagytad?!

– Jaj, anyuci, ne sikoltozz már, mindig azt mondd, hogy neked mindent elmondhatok, te vagy a legjobb barátnőm, meg minden, most meg játszod itt a zord szülőt.

– Jól van, ne duzzogj, tudod, hogy csak féltelek, na, mondd már! Elzavartad?

– Ja, azt nem. Nyomult az ipsze, az már biztos, de leszámítva ősi kinézetét, helyes srác. Aztán volt is egy csepp szalonspiccem...

– ...belekevert valamit az italodba?

– Frászt, ne legyél már ennyire lúzer, nem kellene annyi híradót nézned. Nem lehet ott meglenni egy csepp pia nélkül, meg aztán a Juci hozott valami tuti szert, nem rinyálj, nem kábszer, csak valami modern, egyszerű, ami feldob. Nem volt semmi bajom, csak baromi jól éreztem magam. Mondjam tovább?

– Persze!

– Mert mindig megakasztasz. Na, lerövidítem. Elmentünk sétálni, tudod, milyen szép este volt tegnap. Szóval mentünk, meg dumáltunk, meg csókolóztunk...

– ...csókolóztatok? Bezzeg a mi időnkben...

- ...tudom, még udvaroltak a pasik, mielőtt megcsókoltak volna, ezerszer mondtad már. Nem is mesélek neked, mert mindig csak idegeled magad, aztán elmegy a kedvem a beszélgetéstől.
- Ne legyél már mimóza. Mondd tovább!
- Egyszer csak megálltunk egy ház előtt. Mondja a srác...
- ...van neve is,
- Vili...
- ...Vilmos?
- ...frászt! Csak mondom vili, vagyis világos, hogy van neve. Valami Lostyán, vagy Krastyán, netán Szorcsák. Nem tudom, nem mindegy?
- Nem is tudod a keresztnévét?
- Nem akarok én férjhez menni hozzá!
- Remélem, otthagytad a ház előtt!
- Dehogy. Csöröztünk egy keveset, jól csinálta a fickó, aztán szinte észre sem vettem, elindultunk fölfelé az első emeletre. Valamit dűnnyögött, hogy elmentek az ősei a vidéki nagyihoz, ígyunk meg még valamit, mielőtt hazamegyek.
- De nem jöttél, csak reggel!
- Mert mire indultam volna, alig volt közlekedés. Te is tudod, milyen a város éjjel. Szóval egy kicsit még smároltunk, a srác meg egyre vehemensebben próbálkozott, de te engem úgy neveltél, hogy egy lány vigyázzon a legfőbb értékére...
- ...világos, a szüzességére...
- ...hah... na, mindegy, ma már inkább menekülnek tőle a lányok. Szóval a lurkó egyre csak próbálkozott, aztán amikor megint eltoltam, nagyon elszomorodott, valami rémtörténetet adott elő, hogy neki semmi sem sikerül, meg kerülnek a lányok, pedig nem rossz fiú ő, meg tisztességesek a szándékai, meg ilyenek.
- Jó család?
- Honnan tudjam, Nem kértem el a pedigréjüket.
- Aztán mi volt? Békén hagyott?
- Már majdnem elsírta magát, olyannyira elkeseredett, úgyhogy vigasztaltam, meg odaengedtem a kezét egy kicsi a combomra, hadd érezze embernek magát.
- Remélem, csak ennyi volt.
- Hát nem. De ne kiabálj. Szóval az az igaság, hogy addig kínlódott, meg sopánkodott, hogy magamra engedtem...
- ...mit csináltál?! Lefeküdtél vele?
- Megint ezek az ósdi szövegek. Ja, szexszeltünk.
- De hiszen alig ismerted! Jó, ha két órája találkoztatok az életben először. Mi a fene ez? Ez a divat? Akkor vagytok modernek, ha összefekszetek minden jöttmenttel?
- Ugyan anyu, ne csinálj már itt drámát. Miért te sohasem feküdtél le senkivel apu előtt? Úgysem hiszem el.

- Jó, hagyjuk is abba, már vagy kétszáz a vérnyomásom. Legalább azt mondd meg, miért csináltad? Megerőszakolt, beleszerettél, megkívántad? Miért?
- Nem is tudom. Nem nagy ügy, csak valami jót akartam tenni. Megesett a szívem rajta... Csak ennyi.

Domi baba

– Miért sírsz, kicsim? – hajolt aggódó tekintettel a hathetes Dominika fölé Zsuzsi. – Éhes vagy, netán a pocid fáj, vagy tele a gatyá? – gügyögött a kicsinek.

A falatnyi lányka anyja hangjára abbahagyta a bömbölést, pont olyan gyorsan, ahogy elkezdte. Tekintete még tétován pásztázott az anyai arc irányába, de a hang már ismerős, megnyugtató volt számára.

Zsuzsi kiemelte a szép, modern kiságyból a kicsit és az ágya mellett álló pelenkázó asztalra fektette. Kibontotta a rugdalózójából, a némi termékkel megpakolt papírpelenkát kidobta az asztal melletti szemetesbe, lemosta a kislány popsiját, bekente krémmel, új pelenkát adott rá, majd csókokkal árasztotta el a gyerek hasát, combját, talpát. A kicsi élvezve az anyai kedveskedést, kacagni, rugdalózni kezdett. Zsuzsi felöltöztette lányát, órájára nézett, hogy szoptathat-e már, de aztán csak visszatette a kislányt az ágyába.

– Minden rendben van? – nézett be anyósa a kisszoba ajtaján, de aztán megnyugodva látta, hogy menyé ura a helyzetnek. Odalépett a kiságyhoz, megcirógatta a kicsi falatnyi tenyerét, mire a kislány újra boldogan felnevetett. Idillinek tűnt a hangulat.

Zsuzsi nem így érezte. Mint keres már megint itt ez a nő, egy percig sem lehet nyugta – forrt benne a düh, pedig anyósa semmi rosszat sem tett. Zsuzsiban hörögve ágált a féltékenységgel, úgy érezte anyósa elrabolja tőle lánya szeretetét. Ha tehetné, mindenkit, még a férjét is kizárná a lakásból, hogy csak kettesben lehessenek. De nem lehet, nincs saját lakásuk, most itt kell lakniuk a tóparti kisvárosban az anyósáéknál.

Teréz érezte, hogy nemkívánatos a menyé szemében, de nemigen törődött vele. A fia kislánya, ő a nagymamája Dominak, nem fog lemondani a jussáról. Meg aztán ez a csitri igencsak sokat tanulhatna tőle, ráadásul, ha egy csepp esze lenne, még kérné is őt, hogy foglalkozzon az unokájával, mert addig is pihenhetne. Az éjszaka amúgy is a szülőké, bár amikor a kis ház másik részébe éjjelente áthallatszik a gyerek sírása, hát kapná magát és jönne át a gyerekekhez.

Volt, hogy vette már a pongyoláját, de Lackó, a férje felébredt, és amikor tudatára ébredt, mire készül a neje, csúnyán leteremtette. Meg ne próbálja, hagyja a fiatalokat, majd elintézik, felnőttek, gyerekük van, majd elcsitítják. Ha baj van, úgyis szaladnak hozzájuk, de így is van rendjén, addig meg maradjon veszteg. Élje mindenki a maga életét. Elég baj, hogy három generáció él egy nyolcvan négyzetméteres házban.

– Lehet, hogy éhes – nézett kérdően az asszony Zsuzsira. – Mikor szoptatsz?

Zsuzsi majdnem odavágta, hogy tudja ő a dolgát, nem kell tanácsokat osztogatni, meg kérdezősködni, de lenyelte dühét és aránylag kedvesen válaszolt.

– Még nem, van egy fél óra. Nem akarom elkezdni előbb, szokja meg a rendszerességet.

Nohát, a kis rendszeres – fortyogott magában Teréz – még ő beszél rendről. Elég megnézni a szobájukat, fut minden, tiszta csatatér. Mondta is Péternek, a fiának, hogy rendszabályozza már meg a feleségét, ne hagyjon rá mindent, mégiscsak ő a férfi, követelje meg a dolgokat. Péter persze, ez a tutyi-mutyi alak hallani sem akart arról, hogy szóljon Zsuzsinak, inkább vele veszekedett, ez az ő dolguk, mondta, ne szóljon bele, ne akarja összeveszíteni a feleségével, tudja ő, mikor kell valamiért is szólnia.

Értem én, hogy mivel tartja sakkban ezt a szegény fiút – panaszkolta egyik este Lackónak. – Széteszi a lábát, amikor csak a gyerek akarja, biztos mindenféle trükköket tud az ágyban, Peti

meg bedől neki, a szex elveszi az esztét. Gondolta is ő, amikor a fia bemutatta, hogy jó kis firma a lány, olyan könnyűvérű lehet, az biztos, hogy nem szűzen ment a házasságba.

Volt, hogy elszégyellte magát az ilyen gondolatoktól, alig múlt ötven, bizony ő sem veti meg, ha Lackó közelít hozzá. Még ennyi év után is lázba jön, ha összebújnak és neki is tetszik az a sokféle praktika, amivel növelhetik egymás gyönyörét. De az más, ő nagyon is szégyenlős volt lánykorában és csak két futó kalandja volt a házasságuk előtt, azokat sem élvezte. Már asszonyként tanulta meg, hogy mi a jó a testiségben és férje szerint – aki azért már tudott egyet s mást – jó tanuló volt.

Zsuzsi bizonyára mélységesen felháborodott volna, ha belelát anyósa fejébe. Még hogy ő ribanc lett volna? Voltak kapcsolatai, de hát már egészen más világot élünk, mint amikor az őskorban Teréz fiatal volt. Szerencsére nem tudta, mit gondol róla az anyósa, de cseppet sem voltak illúziói róla. Ki nem bírja őt ez a vénasszonyt, dühöngött sokszor.

Péternek nemigen szól anyósa iránti ellenszenvéről, egyszer tett neki valami megjegyzést az anyjára, kapott is hideget, meleget. Péter javára írja, hogy anyját sem engedi rá rosszat mondani. Egyszer, amikor valamin összekapott Terézzel, és mindketten a férjének mondták a magukét, Péter felemelte a hangját és közölte, intézzék el egymás között a vitáikat, mégpedig értelmes ember módjára, ne pedig a női ösztönök hajtsák őket. Ezen persze mindketten megsértődtek, de tény, hogy egy darabig nem volt szóváltás köztük.

Teréz kiment a szobából, Zsuzsi meg kihasználva anyósa távozását, mégiscsak úgy döntött, hogy megszoptatja Domit. Felállt a fotelból, ahol percek óta gondolataiba mélyedve ült és a kicsi ágyához lépett. A pihésedő, szép fejű, arcú kicsi az igazak álmát aludta. Zsuzsi elnézte egy darabig lányát, aztán visszaült a fotelbe. Semmihez sem volt kedve, a tévét nem akarta bekapcsolni, nehogy zavarja Domi álmát, az olvasásról, amióta szült, jószerével teljesen leszokott, lassan beleszürkül a gyereknevelésbe. Nem mintha bánná, imádja a picit, de az utóbbi hetek nagyon egyhangúak voltak számára.

Felállt, kinézett az ablakon, nézte a havas tájat. Péter még órákig nem ér haza, itt van ebben az idegen környezetben, kettesben az anyósával. Legalább lenne itt egy barátnője, vagy az édesanyja. Persze vele sem könnyű, ő is olyan, mint Teréz, mindent jobban tud, mint ő, a lánya, mindenbe beleszól. Nem is lenne jó, ha velük élnék.

Elővette notebookját és megnézte leveleit, majd kedvenc közösségi oldalán olvasgatta ismerősei beírásait. Csupa hülyeség, korábban ő is írogatott, de már nem érdekli. Megcsörgette az egyik ismerőst, de vagy nem volt a gépnél, vagy nem volt kedve csevegni vele, nem fogadta a hívását. Lezárta a gépet és ismét a kertet, a kerítésen túli üres, havas utcát nézte.

Lehet, hogy nem kellene ellenségeskednem Terézzel – az anyuka kifejezés sohasem jött a szájára, pedig eleinte anyósa elvárta volna tőle –, munkanélküli, ő is itthon van egész nap, később, ha Dominika nagyobb lesz, lenne kire hagynom. Biztos bennem is van hiba – elmélkedett Zsuzsi. Nem rossz ember végül is az anyós, biztos én sem leszek más, ha lesz egy fiúnk is és egyszer csak beállít majd egy lányal.

Felállt, megnézte a kislányt, aki még mindig édesen aludt, megigazította a kis takarót a testén, majd kiment a konyhába, ahol Teréz tett-vett.

– Szerintem már elég éhes lehet – mondta, majd amikor az asszony kérdően ránézett, majd hozzátette: – megszoptatom. Nincs kedved bejönni?

Teréz egy pillanatig némán állt, villámgyorsan forogtak a gondolatok a fejében, de aztán győzött a józan ész, elmosolyodott és úgy mondta:

– Már hogyne mennék. Itt minden várhat, nekem meg ott a helyem, amikor a kis unokám eszik.

Megmosta a kezét, megtörölte, majd átkarolta menye vállát és úgy tolt maga előtt szobájuk felé.

– Menjünk, szemünk fénye már biztosan nagyon vár bennünket.

Rottenbiller utcai légyott

A jó hatvanas, elegánsan öltözött, magas, egyenes tartású, kora ellenére sportos férfi elfogódottan állt a januári hideg napsütésben a Lövdöde téri trolibusz megállójához közel. Furcsa érzések keringtek lelkében, bármerre is nézett a parányi, de forgalmas téren, minden oly idegennek tűnt és mégis az egész oly ismerős volt. Évtizedek óta nem járt erre.

Talán csak a szagok, a megállíthatatlanul áramló, ömlő, az utat elárasztó autók kipufogógázának bűze volt más. Orrában pillanatokra felidéződött az egykori Trabantok, Wartburgok, Moszkvicsek füstjének jellegzetes szaga. Akkoriban ez még kedves illat volt számára, fogalma sem volt arról, hogy a szocialista járműipar remekműveinek kékes-fekete füstje oly sok ember daganatos végzetét jelenti majd évekkel, évtizedekkel később. Akkoriban csak a vágy dolgozott benne, ahogy másokban is, bár lenne neki is egy Trabantja!

Éppen csak le tudott ugrani, mielőtt a trolibusz ajtaja bezáródott volna. Kezéből kis híján kiesett kopottas sertésbőr iskolatáskája, kigombolt kabátja, sála csálén állt rajta, ahogy megállt az elrobogó jármű okozta reggeli szélben. Elbámészkodott a hátsó ablaknál állva, a kalauz már indította a kocsit, amikor feleszmélt, neki itt kell leszállnia.

Minden nap erre járt, az iskola jó hétpercnyi gyaloglásra volt a megállótól, de ráért, még alig múlt fél nyolc. Reggelente korábban indult otthonról, rohant, hogy időben a Rottenbiller utcába érjen. A Majakovszkij sarkán megállt, onnan szemmel tarthatta a Rottenbiller utcai ház kapuját. Ácsorgott, nézegetett, úgy tett, mintha ruháját igazítaná, keresgélne a táskájában, vagy éppen a következő trolira várakozna. Mindez persze csak álca volt, hiszen szerelmét, a széke, csinos, kedves arcú lányt leste.

Már hónapok óta tartott reménytelen szerelme. Milliószer elképzelte, hogy végre összeszedi a bátorságát és megszólítja Katit, szíve választottját. Másodikos volt a közeli technikumban, odajárt a vasútépítésszek Damjanich utcai ódon iskolájába, s bár nemigen szívlelte tanintézetét, egy ideje izgatottan indult reggelente iskolába, mert várta szerelme, Kati.

Kati – ha egyáltalán így hívták, mert megkérdezni sohasem merte – persze mit sem tudott e szerelemről és így aligha várhatta találkozását a fiúval. Ő csak annyit észlelt az egészről, ha egyáltalán feltűnt neki valami is, hogy a magas, dús, hullámos hajú, jóképű sráccal többször fut össze, mint az utcán arra járók többségével. De meglehet, reggelente olyan álmos volt a lány, hogy észre sem vette hősszerelmesét. Erre is gondolt, ezért a hatodik tanórát követő óra minden percet kipróbálta már, ugyan mikor kell indulnia ahhoz, hogy hazafelé is találkozzanak. De ez sohasem jött össze, maradt hát a reggelek általa jól felépített randevúja.

– Jó reggelt – köszönt a srác Katira, miután heteken át tervezgette, hogy megszólítja a lányt. Hosszú töprengés után döntött úgy, hogy magázni fogja, mert az olyan felnőttes. Meg aztán lehet, hogy idősebb, mint ő, talán már érettségizett is, vagy egyetemista. Akkor meg hogy jön hozzá, hogy tegezze, nem?

A köszönésre a lány zavartan kapta fel a fejét, hümmögött valamit. Ha egyáltalán. Mert a fiú zavarában azt sem tudta, hogy kapott-e választ, vagy sem, pedig a találkozás részleteit ezerszer is végiggondolta. A következő napokban egyszer sem sikerült megpillantania Katit. Eleinte sajnálkozott, majd aggódni kezdett a lány egészségéért, végül ostromozta magát, hogy elszúrta, elijesztette a fiatal nőt. Aztán egy mosolygós, napfényes reggelen, úgy április táján Katiék bérházának kapuja előtt összefutottak.

– Jó reggelt – köszönt a lánynak rekedt-izgatott hangon a nagykamasz és még a lába is remegett örömeiben, amikor a fiatal nő egy pillanatra megállt, visszaköszönt.

– Jó reggelt.

A fiú ledermedt, szólni sem tudott, pedig millió, sokszor megfogalmazott mondat lökdöste egymást az agyában, de szó nem hagyta el száját. Arca vérvörössé vált zavarában, mozdulni sem tudott, csak nézte a lény szépségét, érezte friss illatát. Kati egy másodpercig várt, majd elnéző mosollyal az arcán elindult a troli megállója felé.

A fiú egy pillanatra sem tudott aznap tanáraitra figyelni, be is gyűjtött két egyest, de mit sem bánta. Nagyobb baja volt magával, mint két rossz jegy. Majd kijavítja, de mi lesz Katival? Tudat alatt érezte, hogy eddig viszonzatlan szerelme kiteljesedésének lehetséges pillanatát szalasztotta el. De vajon lesz még egy ilyen alkalom?

Éles fékcsikorgás rángatta vissza a férfit a majd' negyven évvel azelőtti emlékekből a valóságba. Összerezzenve tapasztalta, ő már nem az a tizenhat éves kamasz, aki egykor szerelmét kereste minden reggel. S vajon mi lehet a nagyanyakorú Katival, él-e még, hogyan alakult a sorsa? Megannyi soha meg nem válaszolható kérdés. Ahogy az marad az is, vajon mi lett volna, ha akkor nem bénul le, hanem bemutatkozik, randira hívja a lányt? Lehet, hogy a szép szőke kikoszarazta volna őt, vagy randiznak párszor és szakítanak, hiszen oly fiatalok voltak mindketten, aligha hihető, hogy ez lett volna az életük meghatározó nagy találkozása. Bár ki tudja...

Sóhajtva indult tovább, végül is nem lehet elégedetlen életével, elérte több szerelem, nem panaszkodhat sorsára. De agyában csak nem nyugodott a kisördög. Ha akkor ésnél van, talán...

Legyintett, majd befordult az egykori Majakovszkijból Királlyá visszaneemesedett utcába.

Esti mese

- Hol volt, hol ne volt, volt egyszer egy ifjú pár. Ne játssz a villanykapcsolóval Zolika, ne kapcsolgasd a lámpát! Szóval, hol is tartottam?
- Volt egy ifjú pár. Mit jelent, hogy ifjú pár?
- Mit, mit, hát egy fiatal lányt meg egy fiút. Meséljek tovább?
- Mesélj!
- Na, ez az ifjú pár a nagyvárosban lakott egy albérletben, ahol...
- ...mi az az albérlet?
- Zolikám, az albérlet az, hogy is mondjam, szóval az, ahol olyanok laknak, akiknek nincs saját lakásuk és mások lakását bérlik.
- Mi az, hogy bérlik?
- Ez így nem fog menni, ha állandóan megállítasz! A bérlik azt jelenti, hogy valaki fizet azért, ha engedik ott lakni.
- Te is albérlő vagy?
- Már miért lennék albérlő?
- Hát anya téged is enged itt lakni, nem?
- Ez nem úgy van, ez a lakás közös, anyué is, meg az enyém. Nekem nem kell fizetnem azért, hogy itt lakhassak.
- Anyának sem?
- Mondjam tovább?
- Igen.
- Hol is tartottam? na, megvan. Szóval ez az ifjú pár egy albérletben lakott, ahol a főbérlő, meg ne kérdezd, hogy ki az a főbérlő! A főbérlő a lakás tulajdonosa. Teljesen összezavartál már, szóval ott tartottam, hogy a főbérlő, akit nevezünk Marika néninek...
- ...miért, nem az a neve?
- De az a neve. Figyelj már egy kicsit, így nem lehet mesét mondani! Na, ez a Marika néni egyik este bekopogott az ifjú párhoz és megkérdezte tőlük, hogy...
- ...miért kopogott? Nem volt nyitva az ajtó?
- Nem, nem volt nyitva, az ifjú pár ugyanis éppen szerette egymást.
- Pont akkor?
- Igen, pont akkor!
- Máskor nem szerették egymást?
- Tudod mit? Hagyjuk ezt, ott tartottunk, hogy Marika néni bekopogott hozzájuk és megkérdezte, hogy mikor lesz kisbabájuk.
- Kisbabájuk? Vesznek egyet?
- Nem, nem vesznek, mi sem vettünk téged, hanem ide születted, de ezt majd akkor mesélem el neked, ha nagyobb leszel.

- Miért?
- Mit miért?
- Miért csak akkor?
- Mert most még nem értenéd.
- Mert kicsi vagyok?
- Mert kicsi vagy. Haladhatunk? Marika néni azért kérdezte, hogy mikor szeretnének kisgyereket, mert ha megszületik, már nem lakhatnak nála. Ő ugyanis nem szereti a gyerekzsivajt.
- Mi az a zshivaj?
- Az, amikor a gyerekek kiabálnak, énekelnek, szaladgálnak, hangosan játszanak. Na, az a zshivaj!
- Én is szoktam zshivajozni?
- Persze, hogy szoktál. Marika néni nem szerette a gyerekeket, mert neki nem lehetett.
- Nem hozott a gólya?
- Honnan veszed, hogy a gólya hozza a gyereket?
- Hát a nagyi mondta.
- Nem, nem a gólya hozza a gyereket, nagyinak sem a gólya hozta anyukádat és téged is anyu szült.
- Miért nem te?
- Akarod, hogy meséljek? Ha állandóan belekérdezel, nem fogom tudni, hogy hol tartok.
- Mesélj! De miért nem lehetett Marika néninek gyereke? Nem szült neki senki sem?
- Na, Zolika, ez így nem mehet tovább! Befejeztem, nem mondom tovább. Feküdj le és aludj! Holnap majd anyu mesél neked.
- Ne menj még! Mesélj mást, ha ezt a mesét nem szereted!
- Én nem szeretem? Hát nem te szólsz bele állandóan? Na, mindegy. Mesélek mást. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy vasorrú bába...
- Mi az, hogy vasorrú?...

A táncdalénekes

Egészen közel hajolt a tükörhöz, úgy vizsgálgatta ráncait. Az alapozó tégléhez nyúlt, felkent egy réteget, majd újabb kenőcsök, púdere, rúzsok sora következett. Félórányi aprólékos, nagy figyelmet igénylő munka után elégedetten dőlt hátra. Most már mehet az ő kedves közönsége elé.

Az öreg táncdalénekes, túl a hetvenen sem engedhette meg magának, hogy rajongói akárcsak az utcán is ne a legelegánsabban öltözve, jól fésülten és derűsnek lássák. Igaz, az utca egyre kevésbé érdekes, alig akad már, aki megfordul utána. Csak egy lelassult öregurat látnak szembejönni, de többnyire észre sem veszik. Mintha fizikai valójában már egyáltalán nem is létezne.

Nézte magát a falusi kultúrház parányi szobájában, ahova a fellépő művészeknek igyekeztek elfogadható öltözöt varázsolni a szervezők. Nem panaszkodhatott, nem volt hideg a szobácska, tükör is volt, legfeljebb a világítás lehetett volna élesebb. Szemüveget hiúságból sem hordott, meg aztán azzal áltatta magát, hogy ameddig nem kell segítség a látáshoz, addig ő még cseppet sem öreg.

Félénk kopogásra lett figyelmes. – Szabad – kiáltotta és biztatására a ház ifjú vezetője lépett be.

– Csak szólok, drága művész úr, hogy szépen gyűlik a közönség. Akár ötvenen is lehetnek majd, meglátja, jó este lesz! Várunk még egy kicsit a kezdéssel, hátha még többen jönnek – mondta, azzal kisietett a művészöltözövé előléptetett helyiségből.

– Mivé lettem? – sópánkodott magában az öreg táncdalénekes. – Amikor a Népstadionban léptem fel, volt, hogy nyolcvanezren tapsoltak nekem.

Valóban, a táncdalénekes egykor maga volt a siker. Igazi sztárként hívták az ország minden pontjára, dalait kívülről tudták a tánczene szerelmesei. Nemigen volt konkurenciája, egy-két férfiénekes akadt ugyan a pályáján, akivel rivalizált, de az ő nevére és hangjára mindenhol ezrek vettek jegyet.

Csukott szemmel próbált koncentrálni, aztán felállt és egy-két dallam eléneklésével, milliószor használt hangtechnikai gyakorlatokkal igyekezett bemelegíteni kissé rekedtessé, a jobb hallásúaknak bántóan fakóvá kopott hangját. Kicsit járkált az öltöző pár négyzetméterén, aztán újra leült. Agyában – ahogy állandóan – a múlt, a dicső régmúlt képei villantak elő.

– Moszkva sem volt rossz – ugrott elő újabb nagy sikerének helyszíne. Azt sem tudták a szervezők, hogy mit csináljanak vele, kedvébe jártak, igazi, mondhatni nyugati sztárként kezelték. A Lenin stadionban egymásba érték az emberek, olyan sokan voltak, zúgott a taps minden dala után, már-már forradalmi volt a hangulat. De lehet, hogy ezt csak ő érezte így a hatalmas színpadon állva. Még most is libabőrös lett a háta, ahogy felidézte.

A zenekarok tették őt tönkre. Jött az Illés, Omega, Metro, meg a többi kisebb klubzenekar, a fiatalok elfordultak tőle. Ezért is maradt kint Svédországban, amikor sokévi tiltás után egyszer kiengedték énekelni. Itt hagyta a lakását, feleségét, minden vagyonát, mert hitte, az ő igazi kincse, pénztermelő eszköze a torkában van. Majd újrakezdem, gondolta akkor.

Itthonról egy darabig fenyegetésekkel, a megbocsátás ígéretével, mindenféle trükkel próbálták hazacsábítani, aztán kitagadták, megfosztották állampolgárságától. Hontalan, majd svéd lett, az elégedetlen magyaroknak meg az ellenállóknak egyike, aki a rendszer elől bujdokolt külföldre. Pedig erről szó sem volt, nem volt neki problémája a politikával, nem is foglalkozott

vele, ráadásul a hatalmasok is kedvelték őt. Csak még közismertebb, sőt világhírű akart lenni, és ezt otthonról nem tehetette.

Órájára pillantott, nemsokára hat lesz, akkorra hirdették meg a kezdést, hogy az öregek – mert hát ki is jönne el őt meghallgatni – ne menjenek túl későn haza. Nagyot sóhajtott, végiggondolta, hogy milyen dalokat énekel majd el, de hát ezeket és az összekötő szövegét, amivel megpihenhet kicsit két nóta között, már álmából felkeltve is fújta. Sőt, unta is.

Egyszer egy impresszárió, egy ügynök, akit megbízott, hogy építse pályafutását, kivitte Amerikába. Na, akkor azt hitte, megcsípte a nagy lehetőséget, ha most nem, akkor sohasem lesz világhírű. Több New York-i, majd Las Vegas-i fellépés szerepelt a programban. Aztán kiderült, mindez nagy hazugság volt, füstös mozikban énekelt két-három számot, a filmre váró, rágógumit rágó, pattogatott kukoricát habzsoló, zacskókat zörgető unott pofáknak, akik jó, ha nem füttyülték ki, vagy két-három vérszegény tenyérösszeütéssel köszönték meg igazi taps helyett a művészetét.

Teljes kudarc volt az amerikai út, és mintha ennek híre ment volna, otthon, mármint Svédországban is mind kevesebbet énekelhetett. Végül háttérénekes lett éttermekben, kisebb kocsmákban, ott is rendre megkérték, csak halkán daloljon, ne zavarja a vendégek szórakozását.

A rendszerváltás hozta haza. Kint ugyan újránősült, hiszen Budapesten hagyott neje villámgyorsan elvált tőle, de sok öröme nem volt a házasságban. Klara minden tekintetben hideg volt, ahogy egész együttlétükre a fagy a legjellemzőbb szó. Nemsokára el is váltak, sohasem bánta meg, hogy egyedül maradt, Klara semmiben sem volt társa, nem is tudja, miért ment hozzá.

Itthon aztán újra hír lett a lapokban, talán még egy-két kisebb rádióadó is bement, hogy hazatelepedett a hatvanas évek nagy sztárja. Az öreg táncdalénekest újra hívták, fellépett, igaz, ez a közönség őt hallgatva már leginkább csak saját fiatalságát akarta visszaidézni.

Gyorsan lecsengett ez is, újra elfelejtették. Az interneten ajánlgatta magát, így jutott havi egy-két fellépéshez, azokhoz is inkább csak kisebb falvakban. Ő ugyanis megfizethető volt a mai pillanatsztárokkal szemben, pedig hát hol vannak azok tudásban tőle...

– Művész úr – halotta a fiatal szervező hangját –, ha készen van, kezdenénk, már türelmetlen a közönség. Szép házunk van – tette még biztatásul hozzá.

Vette egy mély lélegzetet, nyakából leemelte a sminkeléshez feltett kendőt, felvette zakóját, még egyszer megnézte magát a tükörben és a színpad takarásához lépett. A vele egykorú zongorista, akivel egy ideje a falvakat járja, megszokott belépőzenéjét kezdte játszani. Széles mosolyt erőltetett magára és korát messze meghazudtoló frissességgel berobbant a színpadra. Feldübörgött a taps és az öreg táncdalénekes rákezdett örök nagy slágerére:

– Szerelem, szerelem...

Kék konyharuha

A kupac legaljáról húzta ki a kék-fehér kockás konyharuhát, szétbontotta és csak akkor vette észre, hogy milyen szépen vasalt a sokat használt textildarab. Beleszagolt, amitől agyában régmúlt pillanatok elevenedtek meg. Furcsa dolog ez, gondolta, a törlőruhát még egykor, az évek óta már halott édesanyja mosta, vasalta. Megismerte a mosópor illatát, a gondos házi-asszonyi kéz munkáját.

Hosszasan nézte a máskor figyelmet sem érdemlő szövetet. A szekrényben szépen összerakva, egymás tetején pihennek a konyhai munkához elengedhetetlen textíliák, de valamiért ő eddig mindig csak a legtetejére rakottat vette ki, ha a másik már elhasználódott, vagy ha úgy hozta kedve, valahonnan közéről rántott ki egyet. Agglegényként ő mosta az összes szennyest, de mint afféle férfiember, az ágyneműk, konyharuhák vasalására már nemigen fordított figyelmet.

De ez itt a kezében nem csak mosott, vasalt is. Más meg nem vasalhatta ki, csak az anyja, aki pedig már igencsak régen itt hagyta ezt az árnyékvilágot. Vajon hány éve annak, hogy a kezébe fogta, forgatta, gondosan kisimította, aztán végigfutott rajta a forró vassal, kiegyengetve a kisebb ráncokat is, majd összehajtogatva betette a többi közé? Visszaemlékezve az utolsó éveire, a mind nehezedőbb mozgására, fokozatosan, de végképp elfogyó látására, hát bizony akár tíz éve is lehet, hogy mindezt anyja elvégezte.

Túlélnek minket a tárgyak – gondolta – és nosztalgikus érzés fogta el, ahogy körbenézett lakásában. Ugyan hány olyan tárgy van körülötte, amit anyja, apja, vagy a sohasem ismert nagyszülei készítettek, dolgoztak vele, fogták kezükben? Azt tudta, hogy nagyszülei nászajándékba kapott porcelán étkészlete ott lapul az egyik ritkán használt szekrény aljában. Hiányzott már belőle a leveses tál, meg egy-két tányér is, de ehhez a készlethez nem fűzte semmiféle jó emlék sem, mert édesanyja oly nagy becsben tartotta e tárgyakat, hogy ő gyerekként legfeljebb csak nézhette azokat a nagy étkezőszekrény vitrinjének üvegén keresztül, de hozzájuk sohasem nyúlhatott. Talán először anyja lakásának felszámolásakor fogta meg, csomagolta dobozba az egykor oly féltett törekeny tárgyakat.

Aztán ott a nagy falóra, van vagy százéves, ha nem több. Az anyai nagyszülők házasságkötésének emléke még az 1800-as évek legvégéből. Gyerekkora óta vele él, gongüteseit hallotta nap mint nap, minden fél és egész órában. Ha olykor-olykor elfelejtette édesapja felhúzni, mert az ő feladata volt, ahogy egykor apósáé is és most az unokáé, vagyis az övé, leállt, a család meg még éjjel is felriadt az ütések hiányára. Aztán a 19. század végének ipari emléke egy napon megunt a sok évtizedes robotot, és már semmiféle noszogatásra sem akart részt venni a múlt idő számlálásában. Évekig csak díszként lógott a szülői lakás falán, amikor hozzákerült, megjavíttatta és most régi fényében, pontosságával figyelmezteti a gyorsan szaladó időre, emlékezteti a már csak az ő fejében, lelkében élő őseire.

Maradtak apjától szerszámai, amelyeket a kerti sufniban tárol. Ügyes kezű volt az öreg – gondolta –, sokat tanulhattam volna tőle, ha akkor fiatalon egyáltalán érdekelt volna valami is a sporton, olvasáson, meg a lányokon kívül. Pompás, mondhatni békebeli anyagokból készültek, ma már ezerszer rafináltabbakat, biztonságosabbakat is lehet kapni, de ő azért szereti ezeket a hasznos eszközöket, valahogy mindig úgy érzi, amikor kézbe veszi őket, hogy évtizedek óta halott apja irányítja mozdulatait. Ma már ő is mindent meg tud csinálni, persze nem olyan odaadással, precizitással, mint apja, de lám csak, nem esett oly messze az alma a fájától.

Lehet, hogy vissza kellene tenni a konyharuhát a szekrénybe, hadd maradjon ott anyám keze munkája – villant át agyán – de aztán nagy sóhajtással, amiben benne volt a soha vissza nem térő gyerekkora, elveszített családja, az egykori hangok, mozdulatok, szeretet, összetartozás érzése, meg a rohamosan közeledő öregségtől való félelme, végül is kiterítette a mosogató oldalára szerelt tartóra a törölruhát.

Ahogy kilépett a konyhából, az ajtóból még visszanézett. Az élettelen anyag mit sem tudva érzéseiről, munkára készen várta az első törölgetést. Végül is ez csak egy darab rongy – rántotta meg a vállát és indult az ebédlőbe, hogy összeszedje a mosatlan edényeket.

Purparlé

- Én vagyok a hülye, hogy hallgatok rád! Többet biztosan nem fogsz rávenni.
- Miért, nem volt ebben semmi olyan, ami nincs a mindennapi életben.
- Meglehet, de ahányszor csak ilyen látok, felmegy a vérnyomásom, szalad a pulzusom. Kell neked, hogy rosszul legyek?
- Micsoda butaság! Már miért lennél rosszul? S ha az utcán mész és veled történik hasonló, akkor mit csinálsz?
- Az más. Akkor benne vagyok valamiben, amit meg kell oldanom.
- Szinte hihetetlen, hogy egy férfi így viselkedjen. Ha én nő létemre nyavalyognék, még az is visszatetsző lenne, de te férfi vagy. Legalábbis, ha nem tévedek.
- Miért, rosszak a tapasztalataid? Nemigen nyújtottál be panaszt nekem az elmúlt huszonöt évben. Pont ezzel kérdőjelezed meg a férfiasságomat? Tudod mit, én meg azt mondom, hogy ez nem nőies viselkedés.
- Az meg milyen? Az asszony maradjon a lyukas zokniknál? Már véleményem sem lehet?
- Már hogyan lehetne, hogy is tilthatnám meg azt, ami a lényedből fakad. Mármint a vélemény. Volt olyan, hogy valamiről nem volt véleményed?
- Most miről beszélsz? Már az is baj, ha gondolkodom és a dolgokról véleményt alkotok?
- Az nem baj, de látod, én nem akarok ilyenekkel foglalkozni, mert mindent úgy élek át, mintha velem történne és teljesen kibukom tőle, erre te meg a férfiasságommal, az arról alkotott véleményeddel, meg a jogaiddal jössz. Neked aztán mindenhez jogod van, mert egyenjogúság van. Bár nekem lenne ennyi jogom. Nekem csak kötelességeim vannak.
- Miket nem mondasz? Miféle kötelességek? Focinézés, ulti a haverokkal, meg hetente egyszer plusz egy férfinap a kollégákkal? Ezek mik, ha nem jogok, kötelességek? Hogy oda ne szaladjak!
- Mindegy is, ne térjünk el a témától. Ráveszel ilyen marhaságra, mint ez a mai is volt, aztán persze, hogy rossz lesz a hangulatom. Nyúlj ide, nézd, még mindig hogy ver a szívem.
- Még szerencse, hogy ver. De miért csinálsz ekkora ügyet az egészből? Ki is mehetnél volna a szobából, ott a másik tévé.
- Akkor meg panaszkodsz, hogy minden este egyedül ücsörögsz a nappaliban. Különben is, most jobb neked? Majd most is egész éjjel hadonászol, meg csapkodsz álmodban. Jól fejbe versz megint, mint nem egyszer. Még talán fel is sírsz félelmedben.
- Néha rosszat álmodok. Te mindig csak illatos, virágos réten sétálsz álmodban, vagy meztelen csajokat kergetsz?
- Nem lenne rossz. Kár, hogy én nem ismerem a te álmaidat, nem szoktál beszámolni arról, hogy kikkel töltöd az éjszakákat.
- Te marha!
- Aki mondja!
- Ekkora ügyet csinálni egy horrorfilmből!

- Többet nem dumálsz rá, az biztos. Gyűlölöm az erőszak minden formáját. Felizgat, mert átélem. Nézzünk olyant, ami nekem is tetszik.
- Focit?
- Az sem rossz, de szerelmes film is jöhet.
- Romantikus?
- Kicsit vadabbra gondoltam.
- Szóval szex.
- Például. Csak erőszak ne legyen benne.
- Vad lehet, csak erőszakos nem! Nagy csibész vagy, de nem bánom. Na, gyere, keressünk valami kedvedre való vad történetet. Aztán majd elbeszélgethetünk a férfiasságról...

Eldobott asszony

1.

– A gyerekekre sem vagy kíváncsi?

Zsike őrjöngve csapta be a kocsiját és futva távolodott az autótól. Palkó nyakát behúzza, de belül gyorsan terjedő elégedettségérzéssel nézett a csinos, hosszú lábú, formás asszony után. Régóta zavarta kettőjük kapcsolatában az a parányi hiba, hogy neki felesége, Zsikének meg férje van.

– Jelentsd be Marikádnak, hogy itt a vége és elváltam tőle! – követelte a parányi autóban ücsörögve az asszony, majd hozzátette:

– Különböző is. Nincs gyerekeitek, neked meg hamarosan lesz.

Palkó döbbenetesen nézett szerelmére. – Mit beszélsz? – kezdte kapiskálni a mondat értelmét – csak nem vagy terhes?

A következő félórán szó esett a gyerekről, mindkettőjük válásáról, szerelmükről, a lopva szerzett testi örömeiről. Zsike eltökélt volt, ha Palkó beleegyezik és megteszi, ő ma este bejelenti férjének, hogy van valakije és, hogy válik. Palkónak a felvázolt program cseppet sem tetszett. Igaz, hogy sok sebből vérzett a házassága, de ő még mindig szereti Marikát és már az is elég baj, hogy megcsalja. Szerette Marikát, bár az nemigen vágyott a testiségre, Palkó ezért keresett szeretőt magának.

2.

– Jó estét – köszönt Palkó a szemrevaló, sportosan nőies alakú, rövid hajú, mosolygós nőre, akit már sokadszor lát ilyentájt a parkolóban a kutyájával. Mintha rá várna, pedig nem hinné, hogy olyan hódító alkat lenne.

– Jó estét – viszonzta a köszöntést a fiatal nő, és mint aki éppen csak erre várt, megkérdezte: mindig éjszaka dolgozik?

Valahogy így kezdődött kettőjük dolga. Palkó irodai munkája után egy maszek fröccsöntő üzembe ment, ott folytatta a második műszakját. Fiatal, pénztelen házasok voltak Marikával, kellett a kiegészítés. Felesége korán fekvő, korán kelő volt, sohasem várta meg, amíg férje hazaér, elálmosodott, elaludt, mire Palkó éjszakánként bebújt mellé az ágyba.

– Hagyj! – tolta el magától mind gyakrabban férjét az álmából felsimogatott, csókokkal ébresztgetett asszony – hagyj, nekem korán kell kelnem!

Így ment hétről hétre, hónapról hónapra. Palkó egyre tovább maradt a műhelyben, övé volt az összes gép éjszakánként, sokat keresett, igaz, sokat is dolgozott. Hazafelé fáradtan, lassan hajtott öreg járgányával és még a parkolóban is sokszor meg-megállt, figyelte a későtavaszi éjszaka illatait, hangjait. Egy ilyen estén szólította meg először Zsikét.

3.

– Imádlak, ha kezed, lábad sem lenne, akkor imádnálak – súgta Zsike Palkó fülébe a műhely irodájában, ahova szerencséjükre a főnök beállított egy pamlagot, ha elege van a napból, hát legyen hol megpihennie. Tudta, hogy Palkó odaviszi szerelmét, de nem szólt, még tetszett is neki a srác vagánysága.

– Én is szeretlek – mondta gépiesen Palkó, de már közel sem akkora hévvel és meggyőződéssel, mint a nő. Érezte, hogy ez az amúgy számára hízogató rajongás még bajt hozhat a fejére. Jó volt Zsikével, szép testű, formás idomú, odaadó szerető volt, ráadásul gyorsan jutott a csúcsra, nem lehetett rá panasza.

Palkó szerencséjére nemigen ért rá napközben elmélkedni, lelkezni, attól nem kellett tartania, hogy Marika bármit is észrevesz, mindig csak a maga dolgaival volt elfoglalva, de ha akadt egy pár perc pihenője, sokszor csörrent meg a vészcsengő a fejében, nem lesz ennek jó vége. Szíve szerint mind a két nőt megtartotta volna, Marikát ugyan nem tudta miért, hiszen semmit sem nyújtott neki, de hát ilyen az ember, ha szeret valakit, Zsikét meg a csodás éjszakákért.

Szerelme sokszor tett kísérletet arra, hogy kiterjessze kapcsolatukat, bevitte tagnak abba a sportegyesületbe, ahol röplabdázott, duruzsolt állandóan, hogy vegyenek ki szabadságot és menjenek egy-egy napra vidékre, de Palkó a munkára hivatkozva rendre elhárította Zsike kísérleteit. Ilyen előzmények után vágta fejéhez Zsike, hogy apa lesz.

4.

– Lehet, hogy akkor rosszul döntöttem...

Verette hátát a zuhannyal és ilyenkor hiába üvöltette a rádiót, mindig rátört a magány. Évtizedek teltek el a fülében még mindig visszhangzó ajtócsapódástól, attól a dörrenéstől, amikor Zsike rávágta a kocsiajtót. Még kétszer találkoztak, egyszer egykori szerelme a férjével sétált el mellette és csak lopva biccentettek egymásnak, egyszer meg hónapokkal később, amikor öreg kocsiját mosta a parkolóban, Zsike és a férje egy babakocsit tolva mentek el mellette, de úgy látta, a nő nem vette észre. Ez a pillanat égett be a tudatába, ettől nem tud szabadulni most, jóval túl a hatvanon sem. Abban a kocsiban az ő gyereke, boldogsága volt, lehet, hogy egy ígéretes jövőjű fiú, egy csodaszép lány, mindegy is, de az ő gyereke.

Sokszor elmélkedett, hogy vajon Zsike átverte-e akkor, amikor azt állította, hogy az ő gyereket hordja szíve alatt, mert lehet, hogy már szerelmük alatt is férje magzatával a testében szeretkezett vele, meg az is meglehet, hogy urának nem lehetett gyereke és ezért választotta ki őt gyerekcsinálónak a nő, hogy szülhessen, csak aztán félresiklott a dolog, mert belészeretett. Most már sohasem tudja meg az igazságot, Zsike is egy hatvan közeli idősödő nő lehet, ha egyáltalán él még.

– Ha akkor nem engedem el, minden másként alakul...

Milliószor vetítette le magában a helyzetet: azt, hogy ki kellett volna ugrania az autóból, futni, rohanni, megfogni, átölelni, csókolni Zsikét, gyereke anyját, aztán este megmondani Marikának hogy ennyi volt, ahogy Zsike is a férjének, és ezután beültek volna a kocsiba még éjszaka s irány a...

Itt rendre elakadt, valahogy nem akart összeállni a kép. Hova mentek volna, mihez kezdenek? Azt sem tudta, hol dolgozik Zsike, mi a munkája, milyen a családja. Semmit sem tudott róla, csak azt, hogy testük összeillik.

– Lehet, hogy több gyerekünk is született volna, unokáink is lennének. Lehet, hogy rosszul döntöttem!

5.

Egész nap dolgozott, nyugdíjasként is az egyik nagy cég megbecsült tanácsadója. Az internetnek köszönhetően – vagy sajnos? – már nem kellett minden nap bejárnia munkahelyére, elektronikus levélben jöttek a feladatok, napközben számtalanszor csengett a mobilja, hívták a cégtől, hol ezt, hol azt kellett megbeszélni a főnökökkel, sokszor még késődélután is ült a gépe előtt és csapkodta a billentyűket. Csak az esték teltek nehezen, különösen mióta családja két-három év alatt szinte kihalt. Alig volt, kit felhívjon, megbeszélje vele a dolgait, gondolatait, rákérdezzen valamire, amire már alig emlékezett. A zuhany alatt aztán minden este megrohanták az emlékek, a gondolatok, vajon mit tett rosszul és miért igazságtalan az élet fiatalon elhalt szeretteivel. Sohasem jutott válaszhoz, emiatt cseppet sem javított hangulatán a rázúduló kellemesen meleg vízár.

– Ha akkor másként döntök, ha vállalom Zsikét, ma itt lenne mellettem...

Mind gyakrabban emlékezett vissza Zsikére, a fiatal nőre, akit elképzelni sem tudott koros asszonyként, ahogy azt sem szívesen vallotta be magának, hogy alig emlékszik az arcára. Sőt, egyáltalán nem emlékszik, ha most benyitna hozzá a fiatalkori szeretője, megkérdezné, hogy kit keres, kihez van szerencséje. Biztosan tudja, hogy nem ismerné meg, hacsak a szíve nem súgná meg: ő az!

Sok évvel később, amikor elváltak Marikával, mert Palkó szerint szeretője volt, meg akarta keresni Zsikét. Válásukkor cseppet sem bánta az asszony félrelépését, ha egyáltalán lépett is valamerre, amiben azért nem volt biztos, csak gyanús jelek mutatták, hogy Marika máshol keresi a boldogságot, amit nem is annyira a megcsalt férj, mint inkább a rejtély megfejtését kereső ember kíváncsiságával gondol végig mindmáig. Vajon miért nem volt ő jó és miért felelt meg Marikának az amúgy jóval idősebb, nős, sápadt, pocakos, irodakukac főnöke. Na, mindegy, legyint ilyenkor gondolatban, ez is történelem már.

A válás után magára maradva sokszor gondolta, hogy megkeresi Zsikét. Többször elautózott egykori találkahelyükre, elsétált Zsikéék bérháza előtt, oda-vissza többször is, hátha megtörténik a csoda és kilép a kapun a szeretett nő, megölelik egymást, és minden rendbe jön, mint a mesékben. Egyszer be is ment megnézni a lakók névsorát, végigböngészte a postaládákra írt neveket, de egyik sem volt ismerős. Állt a kapualjban és akkor döbbsent rá, sohasem találja meg az asszonyt, hiszen azt sem tudja, kit keressen. Amikor első beszélgetésükkor bemutatkozott a nő, egy a történelemből ismert nevet mondott és a keresztnévét, Erzsébet, de – biztatta – csak szólítsa Zsikének. Lehet, hogy nem is Erzsébet a neve? Ki volt hát az az asszony, akivel hónapokon át lopva szerették egymást? Egy álom, egy lehetőség, lehet, hogy igaz sem volt, és Zsike csak a fejében él? De az nem lehet, még most, négy évtizeddel később is orrában érzi az asszony illatát. Kár, hogy akkor lett szerelmes Zsikébe, amikor már nem kaphatta meg.

6.

– Neked könnyű, se kutyád, se macskád, azt csinálsz, amit akarsz. Nem ugráztat az asszony, nem tartják a markukat a gyerekek. Szerencsés vagy, hogy nincs gyereked!

A hasonló férfiakkal álló társaságában gyakran hangzott el ez a mondat. Barátai, mind nős, gyerekes, most már többségük unokás ember, talán így akarták vigasztalni, hogy ő mindig mindenhol egyedül megy, nincs asszonya, gyermeke. Persze azért nem volt mindig magányos, voltak nők az életében, de házasságról többé már hallani sem akart.

– Nekem is van egy fiam...

Az alig hallhatóan, szinte csak magának kimondott szavak nem várt hatással jártak. A népes, eddig zajongó társaság tagjai elhallgattak, meglepve néztek Palkóra. Mit mond ez az ember? Elment az esze?

– Mintha azt mondtad volna az előbb, hogy van egy fiad – nézett rá Zsolt, a házigazda. – Mit jelent ez, hol van a gyereked és miért nem hallottunk róla sohasem?

Minden szem rátapadt, a nők közelebb húzták székeiket és úgy figyelték Palkót, aki már megbánta, hogy kibökte titkát. Csak már annyira bántotta az állandó megjegyzés, amiről persze tudta, hogy nem rosszindulatból vágják a fejéhez, csak egyfajta kívülállóságát jelezi ezzel. Hát ne tegyék, neki is van gyereke! Azt nem mondhatja meg, hogy maga sem tudja, fiú-e vagy lány, de egy ideje a már negyven körül járható gyermeke gondolataiban rendre férfiként jelenik meg. Az ő fiaként.

Palkó meséjét, szerelmét Zsikével, az általa kikoszorózott, eldobott, majd örökké keresett, de eltűnt asszonnyal, csendes visszafogottsággal hallgatták a barátok. Már nem is tudta, hogy mi volt igaz mondanójában, mit költött hozzá magányos pillanataiban, a történet egyre inkább igazzá vált, élete része lett. Műszaki emberként mindig is igyekezett a tényekhez ragaszkodni, ezúttal sem tett mást, de érezte, lehet, hogy az idő szebbé tette Zsikét, kíváncsibbá, jobbá, szerethetőbbé. De nem, tiltakozott magában, nem tódított semmiben sem, Zsike és szerelmük, amiből csak annyit mesélt el, amennyi a barátaira tartozott, olyan volt, amilyennek felidézte.

7.

– Lehet, hogy minden hazugság volt? Nem, az nem lehet!

Megtörülközött a napot záró esti zuhanyozása után, kilépett a fürdőszobából, pizsamájába, köntösébe bújt és leült a tévé elé. Nemigen fogta fel, mit néz, amúgy sem nagyon érdekelték a bárgyú amerikai filmek. Vagy drámát adtak, amit nem szeretett, megvolt a saját drámája filmek nélkül is, vagy valami blőd, eszement vígjátékot, ami már szinte fájt, csak nevetni nem lehetett rajta. Nézte hát a képeket és fejében egymást kergették a gondolatok.

Kikapcsolta a készüléket, elég volt, gondolta, inkább lefekszik aludni, mert az alvás jó, olykor szépeket álmodik, családjával, ismeretlenekkel. Ritkán vannak rossz álmai, ebben szerencsés. Hátha most majd Zsikével álmodik.

Forgolódott egy keveset, megkereste a legkényelmesebb pózt, befészkelte magát a takarója alá és lassan félálomba merült. Jóleső érzés lett rajta úrrá és mielőtt teljesen álomba zuhant volna, még halkan maga elé motyogta:

– Ha kezéd, lábad sem lenne, akkor is szeretnék...

Aranyérem

1.

– Ebből nekem végképp elegendem van, nem csinálom tovább! – üvöltötte Gabi és hatalmas erővel vágta szekrénye ajtajához lucskosra izzadt mezét. – Ha ti nem akartok dolgozni, menjetek moziba, de ne tegyétek tönkre a napomat.

A fiúk csak ámultak. Ez a mindig barátságos óriás, akinek hangját alig hallották, pedig már évek óta együtt edzenek, versenyeznek, aki mindig mosolyog, most őrvölgyő őrültnek tűnt a szemükben. Leghamarabb Csocsó, a vezérevezős ocsúdott fel a rendkívüli helyzet okozta meglepetésből.

– Mi van, Gabikám? – nézett jóindulatúan csapattársára – beszívtál, vagy elgurult a gyógyszered? Nem ártana már egy jót szexszelned, mert lassan az agyadra megy a nőnélküliség.

Tény, hogy Gabi, ez a közel kétméteres, jóképű óriás, minden társaság kedvence, nemigen volt szerencsés a lányokkal. Már elmúlt huszonhárom is és valahogy nem akart összejönni a nagy szerelem, a találkozás az igazival. Pedig a srácok, akik közül még a – szerinte – legbénább is állandóan csajozik, rendre megpróbálták összehozni végre egy helyes lánnyal. Valami hibádzott Gabiban. Pedig aranyos srác volt ő, de talán éppen az volt a baj. Valamiért a lányok nemigen kedvelik a rendes fiúkat. Legalábbis Gabi ezt szűrte le tanulságként a sorozatos rossz randik, elvetélt kapcsolatok után. A macsók, azok kellenek nekik, de én más vagyok, összegezte keserű tapasztalatait.

Gabi duzzogva ült le az ütött-kopott, sok gazdát látott, erősen rozsdásodó vasszekrénye előtti rozoga padra és üveges tekintettel bámult maga elé. Tudta, hogy mostani kirohanását nem az edzés váltotta ki, bár abban is talált kivétlnivalót. Már a Jégtörőnél érezte, nem úgy húznak a fiúk, mint máskor, pedig nyakukon a bajnokság. Aztán amikor lefelé indultak a folyón, vágtaikat, részhajrákat csináltak, de nem úgy futott a hajó, ahogy megszokták. A Mester korholta is őket, figyeljenek oda, ha nyerni akarnak, ennél több kell. De emiatt máskor sohasem borult ki. Ma valahogy minden az idegeire ment.

2.

– Szerinted milyen srác a Gabi? – nézett kérdően barátnőjére Ancsa. – Tudod a tesóm, Lackó tegnap bejött a szobámba, dumálgattunk erről-arról, aztán egyszer csak előjött az ötletével, menjek már el vele a szombatesti buliba, a klubba, mindenki hozza a csaját. Vigyorogtam rá, mint a vadalma, mi van bátyus, elhagyott a Marcsi, velem akarsz villogni a fiúk előtt? De aztán kiderült – ilyen egy jószívű az én bátyuskám – Gabinak akar partnert vinni, ne ücsörödjön egyedül, miközben a nyolcas minden tagja, de még az a kissrác kormányos Pepe is nővel megy oda. Szóval mi a véleményed?

– Jó gyerek, olyan szótlan, de nagyon helyes srác. Nehéz elhinni, hogy nincs senkije sem.

Ezen aztán kicsit elgondolkodtak, majd Julcsika, Ancsa barátnője törte meg a csendet: – Ha nincs más dolgod, miért ne mennél el? Neked sincs most senkid sem, mit veszítesz? Táncolsz egy jót, aztán ha nem oké a dolog, lelépsz, vagy nem mész máskor.

Ebben maradtak. Még megvitatták, mit vegyen fel Ancsa, megnézték a ruhatárat, mindketten felpróbáltak néhány göncöt, ha már úgyis keresgélnek, végül maradtak a szokásosnál. Farmer, egy dögös kis blúzzal.

3.

– Figyeljetek, fiúk – nézett körbe csapatán Csocsó, a vezérevezős –, mi eddig mindenben összetartottunk, a buliban sem lehet másként. Csapat vagyunk a hajóban, meg a buliban is. Szóval nincs kibúvó, szombaton mindenki ott legyen a körúti klubban. Nekem ne gyertek azzal, hogy olyan öreges a Majcsák, a zongorista, meg a Pufi, a dobos. Nem kemény rocker egyik sem, az biztos, de kellemes, jó zenét játszanak, mi meg legalább halljuk egymást, ha dumálni akarunk. Meg aztán jókat lehet lassúzni a zenéjükre. Higgyétek el, jó este lesz. Persze mindenki nővel jöjjön!

Gabi hang nélkül fordult el a többiektől és ment átöltözni. Ő aztán biztosan nem megy el, nem fog szégyenszemre egyedül ücsörögni, nőt meg még pénzért sem tudna szerezni.

– Ugye nem különködsz, ott leszel a klubban – fogta meg Gabi vállát a gondolataiba merült fiú mögé lépő Csocsó.

– Ne haragudjatok, én nem megyek el. Nem is tudom, de úgy emlékszem, elígérkeztem valahova.

– Egy frászt ígérteztél te valahova is – nézett rá jóindulatúan barátja. – Egyszerűen nincs csajod és nem akarsz szégyenben maradni. Na, figyelj, te ne törődj semmivel sem, legyél ott pontban nyolckor, a nőt meg bízd ránk. Csak aztán táncolj vele és ne ücsörög, mint egy faszent.

Minden nap a szombati buli volt a téma az öltözőben, de még a hajóban is, amiért persze Mester jól kiosztotta őket. – A hajóban kuss van, tudjátok jól! – dorgálta az edző tettetett szigorral tanítványait – ha dumáltok, nem figyelték egymásra, nem fut a hajó. Nyerni akartok a bajnokságon, vagy nem?

Ahogy múltak a napok, úgy nőtt a várakozás feszültsége. Nyár eleje volt, egyre keményebbek lettek az edzések, sokszor olyan fáradtak voltak, hogy már semmiségekért is egymás torkának estek, csak a buli gondolata éltette őket. Ez volt az az esemény, ami megtörte a felkészülés monotóniáját. Persze a Mester is tudta ezt, ő javasolta Csocsónak, hogy szervezzék egy ilyen jó kis összejevetelt, hogy levezessék a srácok a feszültséget, kilendítse fáradtságuk okozta rossz hangulatukból őket. Persze, mondta a mester, én is ott leszek a feleségemmel. Ne tiltakozz – tette hozzá színlelt sértettséggel –, nem ellenőrizni akarlak benneteket, csak egy jót táncolni Ilonkámmal.

Cseppet sem fogadták kirobbanó örömmel a hírt, jön a Mester is. Szerették, tisztelték, de amellet, hogy tegezték, sohasem érezték maguk közé valónak. Ő ugyanis a Mester, aki több, fontosabb, de más. Nélküle nem lennének ők sem „a csapat”, de akkor is. Már öreg, van vagy ötven éves, ha nem több.

4.

Majcsák meg Pufi, a két öreg zenész szombatonként a klubban muzsikált, miközben az idősebb klubtagok, az egyesület egykori sportolói, nagymenői az asztaloknál kártyáztak, vacsoráztak, vagy éppen a szokásos, ki tudja miről folyó, de rendkívül hangos vitákat folytatták. Olyan békebeli volt a hangulat az egykori körúti sokszobás polgári lakásból lett klubban. A két zenész összeszokottan, de unott egykedvűséggel nyomta a ritmust. Állítólag – az öregek mesélték – Majcsák remek hokis volt, sokszoros válogatott, akkor, amikor még csak a Millenárison lehetett korizni telente, vagy az iskolák felöntött, megfagyott udvarain. Pufi meg súlylökő volt, nehézatléta, több bajnoki cím birtokosa, bár mostanában súlygolyó

helyett többnyire már csak a piát lökdösi le a torkán. Hogy hogyan lettek ők ketten zenészek és mit csinálnak hétköznaponként, azt még az öregek sem tudták. De nem is érdekelt senkit sem, a Majcsák-Pufi duó úgy hozzátartozott a szombat estékhez, meg a koszos falú klubszobához, mint a kártyacsata a haverokkal.

– Szia – nyújtotta kezét Csocsó a belépő srácoknak, bemutatkozott a velük jött lányoknak, vagy megpuszilta a már ismerős barátnőket. Emelkedett hangulatban volt, ő a vezérevezős, a csapatkapitány, nyilvánvalóan ő a házigazda is. Egymás után érkeztek a párok, már csak Lackó hiányzott, aki Marcsival jön, a fiúk jól ismerik, kedvelik is a vidám, helyes lányt, meg állítólag hozza a húgát is, akit viszont eddig csak egy-két fiú ismert meg. Pedig Ancsa sok versenyen nézte meg bátyját, ült a lelátón, de nemigen vett részt a csapat életében.

Utolsóelőttiként lépett a terembe Gabi, aki sohasem érkezhett észrevétlenül. Magas, izmos teste, robosztus alkata kitöltötte az ajtókeretet, nem lehetett nem észrevenni.

– Csá – üdvözölte Csocsó –, már azt hittem, nem jössz el, de akkor nagyon pipa lettem volna rád. Na, gyere, a srácok már várnak, ülj le, igyál valamit.

Gabi körbeköszönt, bemutatkozott és jólesően vette tudomásul, hogy az új lányok megbámulják alakját. Tudta, hogy szemre tetszik a lányoknak, ezért sem értette, miért képtelen valakivel is összejönni. Talán a dumám rossz, gondolta egyszer, de azon meg már nehéz változtatni. Tény, hogy nem volt egy viccesélős fajta, nem akart folyamatosan minden társaság közepe lenni, nem dőlt belőle a rengeteg történet, a hülyeség.

– Itt vannak Lackóék – kiáltott fel Márk, a csapat erős embere. – Gyertek ide – integetett böszén, mintha a klubban bárki is el tudott volna tévedni. Barátnője, a szolidan csendes szősz Kati lemondóan mosolygott. Mit csináljon, hát ilyen ez a Márk. Olyan, mint egy minden látogatónak örülő újfunlandi kutya. Bozontos, szőrös, nagytestű és végtelenül kedves.

– Sziasztok – lépett az asztalhoz Lackó a két lánnyal. – Marcsit ismeritek, a tesómat meg kevesebben. Ő itt Ancsa, a húgom. Aki nem viselkedik rendesen vele, annak vége! – azzal rémisztő tekintettel, fenyegetően nézett végig az evezős seregen.

Persze erre kirobbant a nevetés, hirtelen felszabadult, jó hangulat lett úrrá a társaságon. Lackó kihasználva a hirtelen támadt kavalkádot, Ancsát Gabi mellé vezérelte, és leültette a fiú mellé.

– Mutakozzatok be szépen egymásnak – figyelmeztette őket, majd nevetve hagyta ott a két fiataalt.

Gabi és Ancsa zavart mosollyal nézett egymásra. Végül Ancsa törte meg a kínos csendet.

– Szóval te vagy a Gabi – mondta, majd hozzátette: el tudsz majd viselni ma estére?

Gabi már akkor tudta, hogy tetszik neki a lány, amikor beléptek Lackóval, Marcsival hármasban a klub ajtaján. Ancsa vékony, magas, jó alakú, rövid, barna hajú fiatal nő, aki – Gabi szerint – pont olyan, amilyent egy jó orvos felírhat receptre a magafajta nagydarab srácoknak.

– Mi az, hogy csak ma estére? – szólalt meg halkan Gabi. – Ne szabjunk időhatárokat magunknak. Táncoljunk – tette hozzá, csakhogy végre valamit ő is kezdeményezzen.

Minden tekintet rájuk szegeződött, ahogy eleinte félszegen, majd megérezve a ritmust, a másik testének rezdüléseit, a zene ütemére táncolni kezdtek. Pár pillanatig még mindkettőjüket zavarta a rájuk irányuló figyelem, de aztán csak ők ketten maradtak és a tánc. Megszűnt számukra a külvilág.

5.

– Na, mi van, összejöttetek?

Julcsi izgatottan várta Ancsa beszámolóját az előző este történéseiről. Barátnője kicsit kérte magát, de igazából már majdnem szétpukkadott az izgalomtól, hogy beszámolhasson a buliról.

– Lehet, hogy szerelmes vagyok – jelentette ki minden körítés nélkül, aztán kicsit kapkodva, csapongva elmesélte az egész estét, kezdve a némiképp esetlen bemutatkozástól a táncon át a nagy beszélgetésig. Kiderült, hogy egy idő után észrevétlenül – gondolták ők – megléptek a társaságtól, kimentek sétálni a körútra, aztán le a Duna-partra, nézték a vizet és ömlött belőlük a szó. Gabi megfogta a kezét, aztán meg is csókolta, hazakísérte és másnapra már randit is megbeszéltek. Mikorra hazaért, már javában otthon volt Lackó és nyugtatgatta anyját, apját, hogy ne izguljanak, Gabi egy bivalyerős, csupa izom, nagydarab gyerek, vigyáz Ancsára.

– Szóval, szerelmes vagy – nézett barátnőjére Julcsi. – Örülök neki, ideje volt, hogy te is megtaláld az igazit. Mert ugye ő az igazi?

Ezen aztán elgondolkodtak, majd hosszabb vitába keveredtek, hogy ki az igazi, a nagy szerelem, hogyan lehet rájönni, felismerni, ha megtalálta az ember lánya azt, akit oly régen keres.

Naponta beszéltek egymással telefonon, olykor többször is, akkor is, ha este találkoztak és jószerevével minden nap randiztak. Gabi az edzés után rohant találkájukra, nem ért rá a fiúkkal dumálni a zuhany alatt, meg andalogva, röhögve, egymást ugratva kicsoszogni a villamosig. Frissen végzett mérnökként dolgozott egy tervezőirodában, ahol ő volt a legfiatalabb, napközben oda kellett tennie magát, hogy elvégezze mindazt, amit rábízott a főnöke, édesapja régi barátja. A főnök kedvelte Gabit, gyerekkora óta ismerte, de semmiképpen sem akart kivételezni vele, hát keményen dolgoztatta. De még ő is észrevette a változást, amin a fiatal férfi egyik napról a másikra átment. Pár nap múlva rá is kérdezt: Gabikám, nő van a dologban?

Persze, hogy nő, mi más lenne, gondolta Gabi, de igyekezett megfelelni a munkában, az edzésen, csak hogy mindenhol időben végezzen, találkozhasson Ancsával, szerelmével. Még három nap, aztán kiveszi a szabadságát, mennek edzőtáborba a fiúkkal, majd a végén Szegedre, a bajnokságra. Talán sohasem akart ennyire nyerni, mint most, amikor végre volt valakije, akinek büszkélkedhet aranyérmével, és aki büszke lehet rá.

6.

– Figyeljete jó! rám – kezdte Mester az eligazítást a vízre szállás előtt. – Mindenkit ismertek, volt, hogy kikaptatok, de többnyire ti győztetek a versenyeken. Most csak annyit kell tenni, hogy a kemény rajt után saját tempótokat evezzétek. Csocsó tudja a dolgát, csak figyeljete a vízfogásra, az együttesvezésre, a légvételre. Osszátok be az erőtöket, aztán az utolsó ötszázon, amikor Pepe szól, mindent tegyetek bele, ami csak belefér.

Mesternek még volt mindenkire egy-két biztató szava, Gabinak csak annyit súgott, hogy Ancsa biztosan örülne egy aranyéremnek, majd leellenőrizte a lapátokat, csavarokat, lábtartókat, villákat, a kormányt, Pepével, a kormányossal felrakták a rajtszámot és a csapat erőitől duzzadó csapásokkal elevezett melegíteni.

A verseny úgy zajlott le, ahogy Mester elképzelte. Keményen elrajtoltak, aztán határozott csapásokkal „utaztak” másfél kilométert. Az utolsó ötszáz méteren Csocsó egyre veszettebb tempót diktált. A végén már csak a zihálás, a csapásoknál csobbanó víz hangja és a part felől valami összemosódott üvöltésszerű zaj jutott el a tudatukig, ha egyáltalán még észleltek

valamit. A célba érve nem tudták, hogy nyertek-e, vagy másodikak lettek, oly szoros volt a verseny. Miközben a levegőt kapkodták, valahol a távolból mintha Mester hangját hallották volna: Csocsó, megcsináltatok!

Bajnokok lettek és egyúttal lehetőséget kaptak arra, hogy részt vehessenek egy világkupa-futamon, Bledben. Visszafelé evezve már mindenki őrvölgyözött, üvöltözött a hajóban, látszata sem volt a fegyelemnek, de kit érdekelt, pár pillanat múlva kikötnek, és a nyakukba akasztják a bajnoki aranyat. Nem volt hiába az a rengeteg edzés, lemondás, mert megcsinálták. Nyertek ők már sok versenyt, de ez most mindközül a legfontosabb volt. Bajnokok lettek.

7.

– Mutasd meg még egyszer – bontakozott ki Gabi öleléséből Ancsa, hadd nézzem meg az aranyérmet. Úgy érzem, ebben nekem is részem van.

Gabi nem tiltakozott, szerelmesen nézett Ancsára. A lánynak még két éve van a jogi egyetem, addigra neki már komoly egzisztenciája lehet, akár össze is házasodhatnának. Ő huszonöt, Ancsa huszonhárom lesz. A legjobb kor.

Ancsa szemével, kezével simogatta az érmet. Látott ilyent már nem egyet, hiszen bátyja, Lackó Gabi csapattársaként sokat vihetett haza, de eddig még sohasem nézte meg, mi is van rávésve, mit ábrázol a medália. Lackó szobájában az egyik polcon állnak, porosodnak az érmek, lógnak lefelé a fakuló szalagok és van egy-két kupája, oklevele is. Úgy nőtt fel, hogy Lackó díjai már kislánykorától mindig szem előtt voltak. Nem nagyon érdekelte.

De ezt itt valahogy más. Úgy érezte, ennek az éremnek jelentősége lesz az életében, csak azt nem tudta hogyan. Még egyszer végigsimította ujjával, majd Gabi felé nyújtotta.

– Szép.

Gabi elvette, ő is végigsimította, majd halkán megkérdezte:

– Elfogadod eljegyzési ajándéknak?

Ancsa először azt hitte rosszul hall. Meg is kérdezte:

– Eljegyzés...?

– Ancsa én fülig szerelmes vagyok beléd, tudom, csak pár hete járunk, meg hogy van még két éved az egyetemen, de nem tudom elképzelni mással az életemet. Legyél a feleségem!

Ancsa nem tudta, mit mondjon. Egymással harcoló érzelmek viharzottak át lelkén. Imádja ezt a nagy mackót, de még sohasem gondolt férjhezmenetelre, van neki még dolga elég. Másrészt Gabinál jobb férje aligha lehet, na de eljegyzés, esküvő?! Neki ez még korai.

– Hát...

Gabi akkurátus mozdulatokkal a bajnoki aranyéremre tekerte a nemzeti színű szalagot, egy darabig tanácstalanul tartogatta a kezében, majd lassan, szó nélkül Ancsa felé nyújtotta.

A lány elpirult, leeresztett kézzel állt szerelmével szemben, de nem mozdult, nem válaszolt. Egy darabig úgy álltak ott, mint egy szobor két kőbe merevedett alakja, majd óráknak tűnő pillanatok után Gabi lassan visszahúzta a kezét és zsebébe süllyesztette a nehezen megnyert érmet.

Hétágra sütött a nap a parkban, ők az árnyékos padon ültek és mindketten maguk elé meredtek. Gabi feje üres volt, szinte kongott, aztán valami visszatérő, a csalódottság keserűségét eszébe juttató homályos gondolat kezdett motoszkálni agyában: mi lehet a baj velem?

Ancsa érezte, hogy valamit talán végérvényesen elrontott. Pedig fontos neki a férfi, szereti, várja együttlétük minden pillanatát és most mégis megrettent. Korai még az eljegyzett összeházasítás, fél a házasságtól, az elkötelezettségtől, nem tudja, csak azt, hogy meglehet, hibásan válaszolt Gabi gesztusára. Nem akarta megbánta, mi sem állhat távolabb tőle.

– Induljunk – szólalt meg halkán, rekedtes hangon Gabi és felállt a padról. – Induljunk – ismételte még egyszer.

Ancsa is felkászálódott, elindultak a park kijárata felé. Érezték, hogy kapcsolatuk egy pillanat alatt került válságba, holott nem vágytak semmire sem jobban, mint a másik szeretetére. Már csak méterekre voltak a nyüzsgő, a nyári hőségtől izzó utcától, amikor Ancsa megállt.

– Gabi!

A fiú is megállt és szembefordult a lánnyal, aki megdöbbenve látta szerelmének szemében a fájdalmat. Hát ennyire szeret, ilyen fontos vagyok a számára?

– Megmutatnád még egyszer az érmedet?

Gabi kicsit kotorászott a zsebében, majd Ancsa kezébe nyomta a fényes medáliát. Kérdően nézett a lányra.

– Szép... De ez már az enyém – azzal csengő hangon felkacagott és felszabadultan ugrott újdonsült vőlegénye nyakába.

Raci

Mélyet szívott cigarettájából, majd rutinos mozdulatokkal ütögette le a markában tartogatott mini hamutartójába az elhamvadt dohány hamuját, anélkül, hogy parányit is figyelt volna mozdulataira. Tekintete a szomszédos telek fáit pásztázta, de egyáltalán nem látta azt, amit nézett. Párja száműzte lakásuk erkélyére, még a legnagyobb hidegben sem engedte, hogy telefüstölje a lakást. De nem is esett nehezére kimenni a dohányzása idejére, addig is magára maradhatott gondolataival.

Már vagy négy éve, hogy az akkor kormányra került hatalom kivágta őt munkahelyéről és mintha büntetni akarták volna mindezért – tapasztalta –, folyamatosan utána is nyúltak, nehogy munkahelyet találjon. Pedig nem volt politikai a megbízatása, beosztása, műszaki szakemberként vezetett osztályt az egyik minisztériumban. Kiszolgált már a szocializmust, az első két szabadon választott kormányt is, de a harmadiknak szálka lett a szemében.

Amikor kidobták és okát kérdezte, nemigen kapott választ. Rossz teljesítményére nemigen hivatkozhattak új főnökei, hiszen jobbról és balról is elismerések, kitüntetések szegélyezték szakmai útját, talán csak moszkvai végzettsége tette mostanra salonképtelenné az új urak szemében. Ezt is csak sejtette, mint ahogy azt is, ifjú, a „mi kutyánk kölykei” főnökeinek fogalmuk sincs arról, hogy szakmáját akkor itthon nem, csak a nagy Szovjetunióban tanulhatta ki egyetemi szinten. Na persze ők már a Harvardon, Yale-en, Humboldton, esetleg a heidelbergi egyetemen végeztek, mert megtehették. Ő csak Moszkváig jutott.

Elnyomta a füstszűrőig égett cigarettát és automatikus egy másikat vett ki a csomagból. Szer-tartásosan rágyújtott, nikotinra éhesen szívott az új rudacskából és jólesően gondolt vissza az oroszországi évekre. Szép időszaka volt életének, még ha az akkori kollégista lét mára már igencsak elfogadhatatlannak is tűnik. Ők akkor fiatalon, tele ambícióval jól érezték magukat, ráadásul egy itthoni hiányszakmában kapott diplomát. Sínen volt az élete.

Valahogy ez a második cigaretta nem ízlett úgy, ahogy az előző. Talán a régi emlékek fel-idézése, vagy a négy éve szerzett, azóta sem gyógyuló sebek újbóli feltépése tette keserűvé szájízét, nem tudta, de lassú, megfontolt mozdulattal eloltotta az alig szívott rudat. Jó lesz az még később – gondolta – azzal belépett a nappaliba, ahol felesége, fia nézték a tévét.

– Muszáj? – tette fel sokadszor is az asszony a kérdést – bár úgyis tudta a választ. Féltette férjét, mert még most is, jóval túl az ötvenen egyre emésztí magát, hogy csak kisebb alkalmi munkákkal tud a családi kasszához hozzájárulni. Emiatt is dohányzik, szinte folyamatosan. Láncdohányos vagy, vágta nem egyszer férje szemébe az asszony, tüdőrákban akarsz megdöglenni?

A férfi válasz nélkül hagyta a kérdést, leült a kanapéra fia mellé, aki fintorogva a ruhájából áradó dohányfüst kesernyés, maró szagától, óvatosan odábbhúzódott. Apja látta, de nem szólt. Igaza van a fiának, bűdös a ruhája, lehelete, még a bőre is, de nem tudja eldobni a cigit. Egyszerűen nem megy. Ha ez sem lenne az életében, akkor mi?

Sikeres főnök volt, osztálya és az általa felügyelt háttérintézmény is jól működött, kiválóan végezték a munkájukat. Beosztottai szerették, de még most sem merik felhívni – ezt egyik korábbi munkatársa súgta meg neki véletlen utcai találkozásukkor –, mert féltik az állásukat. Csak azok jelentkeztek nála, akiket ugyancsak kirúgtak. Ebben azért lehetett önzés, bizakodás, hátha a Főnök – így szólították – már újra rendben van és tud segíteni. Nem tudott. Egyiken sem, ahogy magán sem.

Jó emlékszik édesanyja panaszaira, örök fájdalmára, aki az ötvenes években volt a MÁV egyik parányi kis vezetője, pár ember munkáját irányította úgy, hogy közben ő maga is keményen dolgozott. Anyja járt úgy, ahogy négy éve ő, hiába volt elismert, sokszorosan kitüntetett dolgozó, jött a racionalizálás és miután csak egy gyereke volt, és férje gyári munkásként dolgozott, hát kiracizták. Így mesélte. Sokáig fel sem fogta, hogy mit jelentett a kiracizás szó, csak felnőttként fogta fel, aztán saját bőrén, lelkében érezhette mindazt a keserűséget, fájdalmat, kiszolgáltatottságot és megalázottságot, amit egykor anyja a Rákosi-féle racionalizálás áldozataként.

Fogalma sem volt, hogy mi ment a tévében, csak ült családjá körében és bámulta a színesen villódzó fényeket. Minden nap minden percében azon törte a fejét, hogy mihez kezdjen. Nem akart munkanélküli lenni, rengeteget tanult, óriási tapasztalatra tett szert az évtizedek alatt és még – meggyőződése volt – most is többet tud a helyét elfoglalt huszonéves, de politikailag megbízható fiatalembernél.

– Veled már egy értelmes szót sem lehet beszélni! – csattant fel az asszony és csak akkor tudatosult a férfi agyában, hogy már egy ideje hallja neje hangját – ideje lenne, hogy befejezd az állandó önsajnálatot! Most sem éhezünk, a gyerekek is megadunk mindent, elleszünk valahogy később is, de ebből elég volt!

A feszült csendben csak a tévéstúdióban beszélgetők hangja hallatszott. Fiuk, kivonulva a tűzvonalból, időközben a szobájába ment, ők meg csak ültek egymás mellett. Az asszony megbánta, hogy férjére dörrentett, bár már nagyon unja, hogy egy szótlan, önmarcangoló emberrel kell együtt élnie, a férfi meg jól tudta, hogy feleségének igaza van. Túlzottan is magába fordult, amióta többnyire reggeltől estig itthon várja a csodát.

– Igazad van – fogta meg békítőleg, nikotintól sárga ujjával az asszony kezét, kicsit megsimogatta, szégyenlősen, már-már kisfiús engesztelő mosollyal ránézett. Pár pillanatig úgy érezték magukat, mint egykor, amikor a fiú hazaérkezett az egyetemről majd' egyévi távollét után. Tele voltak mondanivalóval, de csak nézték egymást. Ahogy most is.

A pillanat varázsa gyorsan elszállt. A férfi nehézkesen felállt, kezébe vette cigarettáját és halkán csak annyit mondott:

– Kicsit kimegyek, jó?

Gyomorideg

– Csikar, egyre csak csikar!

A középkorú férfi görnyedten ült íróasztala mellett. Jó ideje már, hogy gondjai támadtak emésztésével. Jóízűen megebédelt, aztán eltelik egy-két óra és máris görcsei támadnak, puffad, akkora lesz a hasa, hogy majd elszáll, aztán meg megfájdul és csak csikar. Eleinte biztos volt benne, hogy daganata van.

– Ha most kimegyek a vécére, ez a gonosz vénlány már megint megjegyzést tesz rá, hogy túl sokat mászkálok – sandított kolléganője asztala felé. Pedig talán könnyíthetne magán, ha egy keveset ücsöröghetne az iroda mellékhelyiségében. De a munkahelyüket féltő, asztalukat tíz körömmel védő, ennek érdekében bárkit feláldozó kollégái minden mozdulatát figyelik. Ahogy ő is a többiekét. Hiába, no, itt már minden ember a másíknak farkasa.

Ezen aztán egy kicsit elgondolkodott, meg azon, hogy mennyivel másabb volt a világ egykor, amikor még mindenkinek volt munkahelye, nem kellett félni a kirúgástól, attól, hogy nem tud többet munkát találni. Akkor még jó volt az irodában, szeretett bemenni reggelente, megitták első, ahogy mondták, napindító kávéjukat, pletykáltak egy sort, aztán ki-ki nekilátott a feladatának. Nem volt vészes, be kellett osztani, hogy jusson egész napra munka. Húzták is az ügyek intézését, miközben, ha nem látta senki sem, hogy mit csinálnak, keresztretjvényt fejtettek, olvastak, éltek a magyar irodisták mindennapi életét. Szép idők voltak. Ma meg fizetés helyett aprópénzt kap, óriási a hajtás, a félelem a munkahely elvesztésétől, állandó az idegeskedés.

A férfi titokban, hogy főnöke, kollégái meg ne tudják, orvoshoz ment, végigcsinálta az összes vizsgálatot, tükrözték, alul, fölül, kapott gyógyszereket, de csak nem javult az állapota. A fájdalom meg ráadásul fogyással is társult. Bár az orvosok szerint a legnagyobb bajt, a rákot kizárhatták, ő továbbra is úgy gondolta, hogy nagy a baj.

– Lassan már egy rendesebb társaságba be se engednek – gondolta –, mert az állandó puffadás miatt, csak el kell engednem a gázokat, meg aztán morognak a beleim, furcsa zajokat keltenek, gyanakodva néznek rám az emberek. Ki szereti a beteg társaságát? Senki sem.

Legutóbb az orvosa, aki már minden elérhető vizsgálatra elküldte, csak hümmögve hallgatta panaszait. Talán unta a férfi betegségét, meg aztán érezte a saját tehetetlenségét is. Zavarta, hogy nem találta a kiváltó okokat. Lehet, villant át a fejében, hogy ennek az embernek pszichés gondjai vannak?

– Mondja csak, magának milyen a házassága?

A középkorú férfi meglepődött, eleinte nem is tudta, mit válaszoljon. Még sohasem kérdezték tőle, ahogy ő sem tette fel ezt a kérdést magának.

– Jó – válaszolta bizonytalanul, aztán elmerengett. – Jó? Milyen a jó házasság? Ha az övé jó, akkor milyen lehet a rossz?

– Változtasson életvitelén, étrendjén és ne idegeskedjen – tanácsolta orvosa, mielőtt útjára bocsátotta volna. Változtassak, de hogyan és min – elmélkedett a kocsiban a délutáni dugóban ülve.

– Változtatnom kellene? Tényleg, milyen a házasságom?

Az orvos odavetett kérdése arra irányította figyelmét, amin sohasem gondolkodott. Huszon-négy volt, amikor elvette egy évvel fiatalabb szerelmét. Két tudatlan, a házasságban járatlan ember kapcsolta össze életét, még akkor is, ha neje egy másfél hónapos házasságon már túl

volt. – Tévedés volt – mondta a fiatal nő, amikor összeismerkedtek, hiba volt az első házassága.

Most, ahogy közel harmincévnyi házasságukra gondolt, először jutott eszébe, hogy neje igazából sohasem volt szerelmes belé és egész eddigi együttlétük alatt egyszer sem mutatott nagy érzelmeket iránta. Nem volt féltékeny – igaz, nem is volt oka rá – nagyritkán sírt csak, de szinte sohasem volt felhőtlenül vidám. Tették dolgukat mindketten, ahogy szüleiktől látták, és amiről azt hitték, ilyenek kell lennie a házasságnak.

– Most jobban lennék, ha csalnám a feleségemet, vagy otthagynám egy fiatalabbért? Újra járjak randikra, játszom a hősszerelme? Akkor nem csikar majd a hasam?

Gyorsan elvetette még a gondolatát is, nem vágyott változásra. Olyan a neje, amilyen, biztosan ő sem a lányok, asszonyok vágyott fehér lovas hercege. Átlagemberek ők, átlagházassággal. De a hivatali idegeskedés, na, abban lehet valami. De azon meg hogyan változtasson?

Ebben a pillanatban újabb görcs rántotta össze testét és komoly erőfeszítésébe került, hogy az útra tudjon figyelni. – Nocsak – tudatosult benne az összefüggés – már elég csak az irodára gondolnom és máris rohannom kell a végére? Lehet, hogy nem is vagyok beteg, csak gyomoridegességem van?

Éjszaka alig aludt, csak forgolódott felesége mellett a franciaágyban. Még jó, hogy az asszony nem ébredt fel, még megkérdezné, mi a baja, pedig nem nagyon szoktak ilyenekről beszélni, csak ha már tényleg kézzel fogható a baj. Még nyafogásnak vélné a neje, ha elmondaná, mit végzett a doktornál, hiszen azt sem mondta el, hogy orvoshoz jár. Minek idegeskedjen ő is, ha nem muszáj. – Ha nagy a baj, majd elmondom – nyugtatta magát.

Csak hánykolódott és törte a fejét, hogy hogyan változtathatna életmódján. Régebben sokat evett, különösen vacsorára, ezzel próbálta oldani a napi feszültséget, de ma már alig csipeget valamit és az is megfekszi a gyomrát. Legyen vegetáriánus, vagy térjen át a paleolit étrendre, magokat egyen, meg húst, de semmi szénhidrátot? Nemigen hitt bennük.

– Lehet, hogy a viselkedésem ennyire változtatnom. Annyira vigyázok, hogy ne hibázzak a munkámban, meg nehogy valakivel összevegyek, talán ez megy a beleimre. Gyáva vagyok, ez az igazság!

Nagy nehezen bóbiskolt el, amikor megszólalt az ébresztőóra, alig bírta tudatra ébredni, nehezen jött rá, hogy hol is van. Felkászálódott, megszokott rutinmozdulatokkal készülődött és indult az irodába.

Ahogy belépett az áporodott szagú, évtizedek óta kifestetlen falú helyiségbe, már többen – a stréberek – íróasztaluk mellett ültek és legalábbis látszatra lázasan dolgoztak. Lassan asztala mellé léptett, berögzült mozdulatokkal törölte le róla a port, majd leült és rakta ki fiókjából a napi munka eszközeit, tollakat, gemkapocstartót, lyukasztót, tűzőgépet és a tegnapi maradt iratokat. Ezalatt mindvégig magán érezte a kollégák vizslató tekintetét, különösen a szomszéd idősebb nő rosszindulatú figyelmét. Csak meg nem szólaljon, gondolta.

– Mi van, kolléga úr, elaludt? – vetette oda az ősz hajú asszony – mi már el is fáradtunk a munkában, igaz, kollégák?

Cinkosan nevetett össze a többiekkel, miközben gúnyosan figyelte a férfit, hogyan reagál szavaira. Majd most is csak mekeg valami bocsánatkérőt, meg elvörösödik, ahogy szokott, és amit ő olyannyira élvezett. Ki nem állhatta a férfit, bár erre különösebb oka nem volt.

A középkorú, gyomor és hasfájásos ember valóban elvörösödött, már éppen kezdte volna mondani, hogy elnézést, de ez meg ez történt, amikor fejébe villant az éjszaka. Pont azon rágódott órákon át, hogy változtatni kell.

Lassan letette kezéből az okiratot, egyenesre igazította, mély lélegzetet vett, felállt és meglepett kolléganője asztala elé lépett. Mindkét tenyerével rátámaszkodott az öreg íróasztalra, előregörnyedve arcát szinte az asszony arcába tolva sziszegte.

– Fog be a pofád, te boszorkány! Foglalkozz a magad dolgával. Van elég vaj a fejedben, ha nem vigyázol, gondoskodom róla, hogy el is olvadjon! Nagyon vigyázz magadra!

A porszemek hullását is hallani lehetett a keletkezett csöndben. Erőltetett nyugalommal ment vissza helyére, leült és mogorva arckifejezéssel vizslatta végig egyenként lehajtott fejű kollégáit. Még csak nem is volt szaporább a pulzusa, nem izzadt és nem remegett a keze.

Csak később döbbsent rá, hogy gyomra, hasa már órák óta nem fájt.

Gyula az árokban

– Itt fogok megdőglenni!

Gyula mindezt meglepő nyugalommal gondolta, nem érzett fájdalmat. Feküdt a tóparti kerékpárút mellett húzódó árokban és cseppet sem érezte rosszul magát. Erősen törte a fejét, hogy hogyan került oda, de valamiért néhány részlet kiesett az életéből. Homályosan emlékezett, hogy reggel elhatározta, ma tényleg megkerüli a tavat. Ráér, jó az idő, kerekezik hát egy nagyot. Most meg itt fekszik.

Kétségtelenül jól beüthette a fejét, de ezt sem érezte. Gyula papa – ahogy unokái nevezik – alig túl a hetvenen, még minden héten legalább háromszor sportol, teniszezik, kerékpároznak, és mindenben részt vesz, ami csak eléri. – Ráérek majd pihenni, ha öreg leszek – szokta mondani, ha családjából valaki figyelmezteti, talán nem ártana jobban vigyáznia magára.

– Meg kellene fordulni – gondolta, de aztán úgy maradt, arccal a fűben, ahogy bezuhant a mélyedésbe. Percek vagy órák teltek el így, nem tudta, valahogy az idő másodlagossá vált számára. Aztán mégis nagy nehezen, milliméterről milliméterre, oldalára, majd hátára gördült. Feje felett látványos formájú felhők úsztak, látóterébe be-bevillant néha egy arra szárnyaló sirály, rigó, átcikázó fecske. Még a hangjukat is hallotta.

– Szép – örült a látványnak és boldognak érezte magát.

Agya lassan kezdett visszatérni a valóságba. Fokozódó fejfájással együtt jöttek elő a nap történései. Már emlékezett rá, hogy reggel, amikor elment az asszony dolgozni, elhatározta, a mainál nem lehet jobb időpontot választani a tókerülésre. Meg aztán nem is olyan nagy dolog, alig harminc kilométer. Mire az asszony hazajön a boltból, ahol nyugdíjasként besegít, eladó, ő már ki is pihente magát. Felpumpálta a kerekeket, leellenőrizte a fékeket, vett magához kulacsban vizet, kis hátizsákjába tartalék kerékgumit, szerszámokat, aztán elindult.

– De hogy kerültem az árokba?

Ez még mindig nem volt tiszta. Talán durrdefektje volt, vagy valaki elütötte? De ez nem lehet, hiszen a kerékpárúton ilyenkor hétköznapi kora délelőtt senki sem jár. Nézte a felhőket, a kiviruló, majd elbúvó napot, mintha tőlük várt volna választ. Aztán eszébe jutott.

– A gyökér! Már tudom, láttam a fa gyökerét, ki is akartam kerülni, aztán már zuhantam is. Igen, így volt.

Megnyugodva feküdt, most már mindent tudott. Csak azt nem, hogy hogyan kel majd fel. Lehet, hogy meg sem találják, és itt kell éjszakáznia? Az nem lenne jó, az éjjelek még nagyon hidegek.

Lánya sokszor mondja, hogy apuka nem mászkálj már egyedül, nem vagy húszéves, de ő mindig csak kineveti. Nem fél ő semmitől sem, hát egy kis bicikliút sem foghat ki rajta. Meg még sohasem volt balesete, miért lenne ez másként?

– Fel kellene állni – tett egy tétova kísérletet, de valahogy nem mozdultak a tagjai. Meg aztán nem is volt olyan rossz itt feküdni. Végigdolgozta az egész életét, segédmunkásként kezdte, aztán kitanulta a lakatosságot, később esztergályos lett, csúcstechnikájú gépeken dolgozott. Egészen a nyugdíjig fontos ember volt a gyárban. Gyulát mindenki ismerte, ő volt mindenki Gyuszija, később Gyuszi bácsija. Amikor elment nyugdíjba, megígérték, időnként visszahívják kisebb-nagyobb munkákra, de aztán erre nemigen került sor, ma meg már a gyár is csak emlék. Jolánka, a lánya is felnőtt, két unokája is nő, mint a gomba, elégedett volt az életével úgy is, hogy nem dolgozhatott tovább.

Mint egy lassított felvétel a tévében, maga alá húzta a lábát, hasra fordult és nem kis erőfeszítések árán négykézlábra állt.

– Pihenni kell – fújtatott, mint aki végig kovácsolta a napot az ülő mellett – valahogy nem vagyok ma az igazi.

Így állt az árokban, két térdén, kinyújtott karjaira támaszkodva bámult előre, amikor emberi hangot hallott maga fölött:

– Gyula bácsi, rosszul van?

A szomszédjában lakó fiatal lány volt az, Marika, aki éppen a szomszédos nagyvárosba igyekezett. Tájfutó volt, versenyző, amikor lehetett, futva ment a főiskolára.

– Na, jöjjön, segítek! – mászott le az árokba Marika, majd nagy nyögések közepette állította talpra az öreget.

– Megütötte magát? Egyáltalán: mit keresett az árokban?

– Nem tudom, valahogy elveszítettem az egyensúlyomat...

– Mit ivott, Gyula bácsi?

– Mit ittam volna? Nem iszom én semmit sem. Csak azt a kupica pálinkát reggel, amit mindig is megittam munkáskoromban is. Tudod, Marikám, a melós már csak ilyen, kell neki az indítás.

– Na de Gyula bácsi, ez nem egy kupica volt!

– ...lehet, hogy kettő. Már nem emlékszem.

– Nem, mert jól beverte a fejét. Hívjak mentőt?

– Minek az. Felülök a bringára, aztán hazatekerek. Otthon majd fekszek egy keveset. Mára elment a kedvem a tókerüléstől. Majd holnap.

– Inkább csak tolja a kerékpárt, mert még megint leesik!

– Minek nézel te engem, te lány? Hát nem olyan fából faragtak engem! Mi még erősek voltunk, nem olyan nyámnyilák, mint a mai fiatalok. Na, minden rendben van, fuss csak tovább, mert még elkésel, én meg hazagurulok.

Azzal lassan elindult a tóparti úton arra, amerről jött. Kicsit tolta ütött-kopott gépét, de mind erősebbnek érezve magát végül mégiscsak felült a drótszamárra. Marika fejcsóválva nézte az öreg nem túl egyenes haladását.

– Remélem épségben hazaér. Kár lenne érte, jó ember. Csak az ital, hiába szereti, ha nem bírja, hamar leveri a lábáról.

Még egy pillantást vetett a mind bátrabban kerekező, távolodó alakra, aztán órájára nézett és futásnak eredt.

– Nem jó megöregedni – gondolta és boldog öröm áradt el benne, hogy ez az idő számára még oly távol van.

Az autó illata

– Érzed az illatát? – nézett János a fiára. – Semmihez sem hasonlítható az új autó szaga.

Winkler János hatvanöt éves nyugdíjas megvette élete utolsó autóját. Persze ez lehetett túlzás is, hiszen meglehet, pár év múlva megunja a kocsit és vesz még egy újabbat, ha teheti, de most úgy érezte, hogy ha ez a járgány kibír vele tíz évet, akkor már együtt öregszenek majd ki a közlekedésből.

János életében meglehetősen sok autó volt, kezdve a húszas éveinek elején a némi kuporgatás után megvett ösöreg kétütemű Trabanttal. Ez aztán az igaz hőskor volt, gyakran emlegette fiának, hogy hogyan is mentek akkoriban a dolgok.

– Külön kaszt voltunk mi, trabantosok, te ezt már nem értheted, de legalább öt évet kellett várni egy PVC Jaguárra akkoriban. Most meg bemész bármelyik márkakereskedőhöz, és ha van pénzed, kinyalják a hátsódat is, csak tőlük vegyél autót.

Bizony másként mentek akkoriban a dolgok, János például barátjával – szintén újdonsült Trabant tulajdonossal – életfogytiglanig gondolták megtartani megszerzett jószágukat, óvták, védtek, alakígtatták és vették a maszekok gyártotta drága kiegészítőket. Szép idők voltak, az már biztos, gondolta sokszor János, és ábrándozva gondolt a pár forintért vásárolt üzemanyagra.

– Volt olyan is – mesélte fiának, meg sem hallva annak tiltakozását, hogy „már ezerszer elmesélted apa” – amikor Jocóval, nekiállítunk alvázvédővel lekenni a kocsik alját. Kiszereztünk belőlük mindent, ülést, akkumulátort, aztán oldalukra fordítottuk őket, olyanok voltak, mint egy kinyílt könyv két lapja, leültünk egymásnak háttal és órákig festegettünk. Fiatalok voltunk, élveztük a dolgot, na!

Winkler János nem sokáig volt hű az első kisautójához, számtalan márkájú és minőségű kocsi követte a legelsőt. Nem volt jó üzletember, rendre vesztességgel adta el azokat, pedig akkoriban, a hetvenes, nyolcvanas években még lehetett keresni a használt autókön, amelyek többnyire drágábbak voltak négy-öt évesen, mint újonnan. Igaz, új autóhoz meg csak sokévnnyi várakozás, protekciókeresés, némi kenőpénz és még sok más fortély alkalmazásával lehetett hozzájutni.

Most meg itt áll az udvarban a kocsi, mindenféle trükkös kényelmi elektronikával felszerelve. Csak éppen beszélni, mosogatni és benzint termelni nem tud. Nem véletlen, hogy János pont úgy érezte magát korareggel, amikor beült a szépséges, csillogó járműbe, mint egykor az első Trabantos reggelén. Ismerkedett az új társával. Talán csak az izgalom, a felfokozott, lázas izgalom maradt el. Egykedvűen olvasta a leírást, vizsgálgatta a különféle kapcsolókat, sokfunkciós nyomógombokat és arra gondolt, meglehet, megöregedett, egyre nehezebben érti meg az újdonságokat. Aztán alig telt el egy röpké negyedóra és János már mindent beállított, elrendezett. Ennyi, gondolta, ez is csak egy eszköz, ami arra született, hogy engem szolgáljon. Egy tárgy. Csak ne lett volna olyan drága.

Ült a szobája ablaka előtt kedvenc foteljában és az udvaron álló, csillogó, hibátlan autót nézte. Volt baja elég, a szíve sem volt mostanában teljesen rendben, sokat kínozták a gyomra, meg a térdje is fájt. – Vajon meddig leszünk együtt? – elmélkedett – kiszolgál engem, vagy majd a fiam örül, ha megörökli? Na, nem – horgadt fel benne a tiltakozás – attól, hogy ez az utolsó autóm, akár tizenöt évig is futhat, amúgy is egyre kevesebbet autózom, amióta nem kell naponta munkába járnom, úgyhogy nyolcvanévesen majd együtt leállunk.

Nézegette a kocsit, gyönyörködött a szép vonalakban, aztán egyszer csak elmosolyodott a gondolatra:

– Mi az, hogy leállunk? Majd nyugdíjazom az öreg tragacsot, ha nem bírja velem a tempót! Eladom és veszek egy újat, hiszen oly izgalmas, éltető az új autó illata.

Azzal elégedetten dőlt hátra, már megvolt a terve a következő évtizedekre.

Kisvárosi vigasságok

– Főnök, főnök, Pista bácsi hova állhat?

A hatvan körüli, törökös kinézetű, keleti édességeket kínáló árus nagy hangon érdeklődött a kisvárosi kirakodóvásár hajnalán, a vásártéren. Pista bácsi – ő volt személyesen az érdeklődő – közvetlen stílusában azonnal letegezte a tekintélyes főrendezőt.

– Főnök, te ismersz engem, ugye ismered Pista bácsit? Tudod, ki vagyok, hiszen Pista bácsi fogalom, Pista bácsit mindenki szereti!

Zsolt, a főrendező máris kellő ellenszenvet érzett a közvetlenkedő Pista bácsival szemben, pedig nem aznap kezdte a pályát. Tudta, hogy az árusok, ezek a nem éppen átlagos életet élő vándorok cseppet sem könnyű emberek. Mosolyognak, kedvesek, aztán ha kell, öltre mennek, de talán még kést is ránt egyikük-másikuk, ha úgy érzi, riválisa elfoglalta a számára éppen azon a napon a legjobbnak tűnő placcot.

– Rendben, Pista bácsi, állj, ahova akarsz, de ne panaszkodj utána, hogy rossz a hely. – Zsolt azzal már fordult is el, hiszen sorban érkeztek a ruhások, játékarusok, kézművesek, ajándékosok. Eleinte megdöbbenette a tény, hogy mi minden eladásával próbálkoznak az emberek, csakhogy megélhessenek, de az évek múltával már semmin sem csodálkozott.

A kiskereskedők többsége hét közben – ha volt még munkahelye – civil foglalkozást űzött, ki dada volt egy óvodában, ki tanárként töltögette a tudományt a felsősök fejébe, más meg egy lepukkadt irodában ült és minimálbérért könyvelt. Mindegyiküknek kellett az a kis jövedelem, amivel kiegészíthették fizetésüket, emberibb életet élhettek. Ennek aztán nagy ára volt, szombatonként a hajnali sötétben keltek, pakolták be kocsijukba az árut, hevenyészett sátrukat, asztalt, széket, egész napra enni-innivalót, könyvet, rádiót, hogy el ne unják magukat, aztán útra keltek, hogy hat óra után már ott lehessenek a helyszínen, mert gyorsan elkelnek a legjobb placcok, akkor aztán fuccs a jó napnak, üzletnek.

– Zsoltikám – ölelte meg a főrendezőt egy harmincas nő, pompás példánya nemének – ugye drágám mehetek a megszokott helyemre?

Zsoltnak fogalma sem volt, hogy ki a nő, hol a megszokott helye, de finom illata, puha-meleg ölelése szebbé tette a napját. – Jó lenne összebújni vele – villant át a fején, bár tudta, nem a férfiassága miatt kedveskedett neki a nő. – Ennek aztán nem lehet nehéz hapsit szereznie – irigykedett Zsolt, s mert bár középkorú férfiként, közelítve a hatvanhoz, még nagyon is jól tartotta magát, nemigen volt jellemző, hogy megtetsszen egy nőnek. – Lehet, hogy ennek bejönnek? – Lazán legyintett egyet, és egy futó mosollyal nyugtázva az asszony gyengédségét, indult tovább.

– Uram – állt meg előtte egy alig százötven centis, köpcös férfi –, fel vagyok háborodva! Hát micsoda szervezés, fejtelenség uralkodik itt? Mindenki oda áll, ahova akar, nincs kidolgozott rend, fegyelem? Hova vezet ez?

Zsolt csak nézett, ki ez az ember, valamiféle hivatalos kekec, aki osztja az észet, kellemetlenkedik? – Parancsol? – nézett rá erőltetett türelemmel Zsolt – segíthetek valamiben?

A kis köpcös ugyancsak azt sérelmezte, amit már vagy nyolcan, hogy a piactér legjobb helyét más kapta meg, pedig neki itt jussa van. Hogy miért, az nem derült ki. Zsolt némi empátiával és magára parancsolt nyugalommal kezelte le az izgága férfit.

Nyolc felé aztán úgy-ahogy lecsillapodtak a kedélye, az árusok felállították sátraikat, asztalaikat, ki csak napernyőt hozott és a földre terített takaróra pakolt ki, más meg egész kis

üzletet épített áruja köré. Még volt vagy egy óra az első érdeklődők érkezéséig, a műsor, a délelőtti program csak tízkor kezdődött. Nagy nap ez minden évben a kisváros életében, hagyománya van, ilyenkor még messziről is jönnek a népek egy kis korzózásra, vásári falatokra, szórakozásra. Egy-két pohár sör után a pénztárcák is könnyebben nyílnak, olyan portékát is megvesznek az emberek, amit máskor észre sem vennének.

Zsolt a VIP sátorban, a fontos embereknek fenntartott helyen ült le háromórányi talpalás után először. Kéjesen nyújtóztatta ki fáradt lábait és kilesett a ponyva alól, hogy jól mennek-e a dolgok. Minden rendben lévőknek tűnt, Zsolt örült a nyert nyugodt perceknek.

– Majd csak lemegy valahogy a nap – gondolta –, de még nagyon sok óra van hátra. Ideje hát a fellépőkkel is foglalkozni.

Bekapott pár falatot a büfében – persze a büfés nem fogadott el pénzt a hotdogért meg a pohár ásványvízért – aztán ment az árusokhoz hasonló vándorok, a haknizó színészek öltözőjébe. Tapasztalatból tudta, ezeknek az embereknek óriási lelkük van, pátyolgatni, dicsérni kell őket és teljesíteni minden kívánságukat. Szerette a fellépés előtti perceket, a sztárokat, más volt itt, esendő, izgulós, napi gondokkal küzdő emberként látni, beszélgetni velük, mint amikor megjelennek a színpadon, a tévé képernyőjén. Sokukkal régi munkakapcsolat teremtett ismeretséget, pár évente összefutnak, van, aki emlékszik rá, más meg úgy tesz, mert mégiscsak tőle függ az aznapi gázsija.

– Lám csak – gondolta az öltözőből kifelé jövet Zsolt –, a magam területén én is vagyok akkora sztár, mint ezek a pénzük után rohangászó művészek.

Lassan elindult ellenőrző sétájára a hajnal óta felépült birodalmában, ahol jó szervezőkészségének, megfelelő határozottságának köszönhetően már minden gördülékenyen ment, legfeljebb az adóhatóság meg a vámosok álcázott megjelenése váltott ki riadalmat a kereskedők körében. A nap sütött, a szél melegen simogatott, a közönség szép számmal érkezett, az árusok már délfelé elégedettnek tűntek.

– Jó nap lesz ez – emelte arcát a melengető napfény felé Zsolt –, jó nap.

Hóna alatt irataival, a profik magabiztosságával vetette magát a tömegbe.

Az öreg tévés

Magába fordultan ücsörgött műsorvezetői székében az öreg tévés, lassan lapozgatva az aznapi adásmenetet. Betéve tudta, hogy mikor kell megszólalni, legfeljebb annyi változott az előző többszáznyi műsorához képest, hogy mások a vendégei. Még négy perc volt hátra a bejelentkezéséig, az ellenőrző monitoron az előző műsor képei peregtek. Oda-odapillantott rutin-szerűen, agya azonnal ellenőrizte, rögzítette az állapotot, azt, hogy még nem kell semmit sem tennie.

– Taposómalom ez az egész – gondolta az öreg tévés –, műsorról műsorra ugyanaz a szöveg, de még a témák is mindig vissza-visszatérnek.

Két évtizede már, hogy a véletlen a tévéhez sodorta. Újságokba írt, hitt az írott szöveg erejében, és a tévét legfeljebb a nappalija sarkából ismerte. Aztán egy váratlan találkozás az akkor kinevezett főszerkesztővel, egy rövid beszélgetés – nem lenne kedved kipróbálni a tévézést? Már hogyan lenne! – és máris a számára idegen világban találta magát.

Markáns, jellegzetes hangja, jó kiállása, a középkorúak magabiztossága hamarosan a közönség egyik kedvencévé tette. Különösen eleinte az idősebb hölgnézők kedveltje lett, sok lakásban szinte családtagként ült a képernyőn. Szuggesztív tekintete, megnyerő modora, szép beszéde hamar elfogadottá tette.

– Még két perc – pillantott a műterem órájára és fél szemmel a műszaki helyiség felé pillantott. – Jó lesz figyelni, a múltkor is elfelejtettek beszólni, hogy vége az előző anyagnak és kiadtak. Szerencsére van annyi rutinom, hogy kibeszéljem maga, ha gond van.

Kedvelte a fiatal műszakiakat, jó gyerekek ezek egytől egyig, imádják a tévét, az új kütyüket, a számítástechnikát. Ott is eligazodnak, ahol ő a szavakat, szakkifejezéseket sem érti. De nem is dolga, neki írni, szerkeszteni, képernyőn viselkedni, beszélni, irányítani kell. Az sem kevés.

Az öreg tévés fejében egymást kergették a gondolatok. Délelőtt temette el édesanyját, rokonai biztatták, mondja le az esti munkáját, ő sem pótolhatatlan, neki is lehetnek problémái, fájdalmai, sőt lehet beteg is, de ezek az emberek mit sem tudtak a tévézés lényegéből. Van egy műsora, annak meghatározott időpontja, közönsége, akikre cseppet sem tartozik, hogy ha neki valami fáj. Ifjú tanítványainak gyakran mondogatta, attól profi a profi, hogy félre tudja tenni magánügyeit arra a félórára, órára, ameddig a képernyőn látható. Neki akkor is a legjobbat kell teljesítenie, mosolyognia, nevetnie vendége humorosnak szánt mondasán, ha legbelül üvölt a fájdalomtól. – A nézők csak akkor szeretnék a tragédiámat, ha csámcsoghatnának rajtam, de ha sajnálniuk kellene, hát azonnal átkapcsolnának a másik csatornára.

– Még egy perc – nézett a rendíthetetlenül haladó órára és úgy érezte, ma tényleg lehet, hogy meg sem tud majd szólalni. Ahogy anyja sírjánál állt, oly sok fájdalom szakadt fel benne, hogy úgy érezte, eddigi életének vége. Tudta, hogy elveszíti, hiszen az emberi élet véges és hát valóban szép kort ért meg az anyja, de azt is érezte, hogy három válása után, felnőtt, ki-repült, saját életüket élő gyerekei mellett most már végképp magára maradt. Akkor ott a sírnál üvölni tudott volna, mert tudatosult benne, hiába a siker, a népszerűség, az irigyelt munka, ha hazatérve mindig egyedül fekszik le. Lehetne persze kapcsolata, az ifjú tanítványok rendre keresik a kegyeit, olykor félre aligha érthető célzást tesznek az iránta érzett vonzódásukról, de ez nem az ő világa. A munka és a magánélet két külön terület. Egyszer keverte csak össze a kettőt még pályafutása elején, de jó lecke volt, azóta megközelíthetetlen a munkahelyén. Máshol meg nemigen talál olyan nőt, aki elfogadja ezt a zaklatott életet.

– Figyelj – szólt be a fülesére az adásrendező –, fél perc és te jössz!

Persze, hogy figyel, vérében van a tévés lét minden pillanata. Csak most, a tragikus délelőtt, a temetés okozta megrázkódtatás miatt kellene valahonnan előhúznia a rutint. Még egyszer belenézett szövegébe, megigazította zakóját, nyakkendőjét, villámgyorsan, félhangosan elmondta beköszönő szövegét és várt. Érezte, ahogy immár két évtizede érzi azt a pezsgést vérében, ami talán a versenylovakat áraszthatja el a rajt előtti pillanatokban. Nem volt ideges, nem izgult, nem volt lámpaláza, csak egyfajta rajtra kész állapotba került. Kollégáival szokták emlegetni, hogy vajon ilyenkor kinek mennyi lehet a vérnyomása, mennyire megy fel a pulzusa? – Tudjátok – mondta egyszer tanítványainak –, ha majd már úgy érzem, hogy nincs bennem a bejelentkezés előtt a feszültség, akkor tudom, hogy itt a vége. Aki ilyenkor teljesen nyugodt, annak már mindegy, hogy mit csinál!

– ...és... tessék! – hallotta fülébe az adásrendező hangját, abban a pillanatban szeme sarkából meglátta magát a monitoron s mintha rajtpisztoly dörrent volna el, nekilendült. Arcán megjelent a tőle megszokott, visszafogott mosoly, egész lénye magabiztossá vált, amikor megszólalt:

– Jó estét, köszöntöm hűségese nézőinket...

Fáradtan nyitotta ki lakása ajtaját. A kinti hideg ellenére otthon kellemes meleg fogadta. Felkapcsolta a kis lakás összes helyiségében a villanyt, gyűlölte a sötétséget, lerúgta cipőjét és ledobta magát kedvenc foteljába. Pár pillanat múlva felállt, italszekrényéhez lépett, töltött egy adag whiskyt, beleszagolt, ünnepélyesen felemelte a poharat majd halkán megszólalt:

– Nyugodj békében!

Belekortyolt italába, aztán majd számára is váratlan módon sírni kezdett. Percekig zokogott, már talán nem is édesanyját siratta, lehet, hogy saját korosodását, magára maradottságát, televíziós pályájának végét, mindent. Lassan nyugodott csak meg annyira, hogy megihassa italát. Az alkohol ezúttal is megtette hatását, testét kellemes, meleg zsibbadás járta át, fejét hátrahajította és csukott szemmel ücsörgött tovább.

– Íme, a sztár – gondolta – és keserű mosoly suhant át a könnyektől lassan száradó arcán.

Józsefváros hercegnője

1.

Ster Béla elgondolkodva vakarta meg a fejét. Már vagy két órája heverték nejevel a nappali sarkát uraló nagyképernyős tévé előtt kedvenc kanapéjukon és nézték a híradókat sorban, majd az ügyeletes valóság showt, amit rettenetesen untak. Aranka fejét férje combján nyugtatva, időnként bele-belealudt a műsorfolyam dögunalmas történéseibe.

Nem volt ez az este sem különb a többinél. Béla üzemmérnökként egy kis cég üzemvezetőjeként dolgozik egész nap, az asszony meg ugyanott a könyvelés alkalmazottja. Minden reggel együtt mennek munkába, haza is párban érkeznek, otthon megint csak kettesben mulatják az időt. Nem mintha Bélát ez zavarná, szereti Aranka társaságát, meg aztán már betöltötte a negyvenet, megnyugodott, nincsenek nagy vágyai, nem akar minden este kirúgni a hámból, de még csajozni sem lenne kedve. Megvannak ők ketten egymással, nagyon is jól.

A férfi mocorgására Aranka kinyitotta szemét, megállapítva, hogy alig aludt egy szemhunyasnyit, hiszen még mindig az a hangoskodó ripacs műsorvezető van a képernyőn, mint amikor elszundított. Felült, megmozgatta elgémberedett nyakát és az órára nézett. Alig múlt kilenc, még korai a lefekvés. Amúgy is későn fekvők, mindketten húzzák az időt, legtöbbször jó, ha éjfélkor ágyba kerülnek, hatkor aztán alig bírják kinyitni a szemüket az óra berregésére. Biztosan másként élnének, ha lenne gyerekük, de nincs, pedig sokat próbálkoztak, reménykedtek, hiába. Még mindig szülhetne, ha összejönne, hiszen éppen csak harminchat, ma már ez cseppet sem ritkaság, szülnek később is a nők, de őket valamiért elkerüli a gyerekáldás.

– Mi az? – nézett férjére Aranka. – Valami baj van?

– Nincs semmi, csak olyan hiányérzetem van. Jó lenne valamit csinálni. Jók ezek az esték is, de valami még kellene.

Aranka nem válaszolt, fájó pontja volt kettőjük amúgy kitűnő kapcsolatának a gyermektelenség. Igazán szerették egymást, és ha néha ki is csírázott a féltékenység Aranka gondolataiban, gyorsan elhessegette magától félelmét, tudva, hogy Béla hűséges, sőt kimondottan monogám típus. De mégis, valamit csak kellene nyújtani neki, hiszen tizenkét éve házasok, előtte is sokáig voltak együtt, a több mint másfél évtized még a szexet is megszokottá, unalmassá tette kettőjük szemében.

– Mégis, mire gondolsz? – szólalt meg végül Aranka és némi szorongással nézett férjére.

– Nem is tudom, valami érdekességre vágyom, valami újdonságra, ami feldobna. Gondoltam, hogy írok egy könyvet, de rájöttem, ehhez nincs tehetségem, főzni-faragni nem szeretek, a sportból kiiregedtem, meg a műhelyben eltöltött egész napi munka, talpalás után már nemigen vágyom futni, gimnasztikázni, vagy súlyozni. Na, mindegy, majd holnapra elmúlik a rossz érzésem.

Aznap éjjel – Aranka talán vigasztalásként ajándékot akart férjének adni – ifjúkori vehemenciával estek egymásnak. Már nemigen tudtak újat nyújtani a testiségben, de ezen az éjszakán az asszony a legjobb formáját futotta. Béla kielégült szuszogással aludt mellette, miközben felesége fejében egymást kergették a gondolatok.

Valamit tennem kell, elmélkedett, hiszen egy ideje ő is érezte Bélán az unalmat, a kielégítetlenséget, azt, amit már nem lehet egy jól sikerült éjszakai tornával helyrehozni. Aranka bár csak középiskolát meg egy szakirányú tanfolyamot végzett és nem kirívóan nagy kihívás a munkája, cseppet sem buta nő. Sőt, agya gyors, mint a villám, jó a humora, mindig ülő,

sohasem bántó, de vicces riposztjai miatt kedvelik a kollégái, ráadásul üde, csinos jelenség is. Hirtelen elmosolyodott a sötétben, fejében ugyanis körvonalazódott az ötlet, csak még azt kell kitalálnia, hogy mindezt hogyan adja be férjének. Azt akarta, hogy Béla ötlete legyen mindaz, amit hamarosan ők ketten tenni fognak.

2.

Imádták a vasárnapot, a fehérvári lakótelep máskor oly nyüzsgő, zajos utcái is álmos-üresen várták a környék lakosait, a parkolóból nagyritkán indult csak el egy-egy autó. Aranka ébredt előbb, még csak hét óra volt, de úgy érezte, kipihente magát. Oldalra fordult, egy darabig nézte Béla borostás arcát, kócos, ritkuló haját, majd szeretettel odabújt párja forró testéhez. Addig-addig motozott a férfin, simogatta, piszkálta, amíg az is ébredezni kezdett. Nagyot nyújtózkodott aztán Aranka felé fordult.

– Akarsz valamit? – kérdezte félreérthetetlen hangsúllyal, majd meg sem várva a választ az asszony hálóinge alá nyúlt.

Farkasétvággallyal falták a reggelit. Aranka elérkezettnek látta az időt, belekezdett hálója fonásába.

– Képzeld el – mondta –, Marikáékhoz, tudod, a földszinten, a Jankovitsékhoz pár napja betörtek, amikor éppen barátaikat látogatták meg Ózdon. Furcsa a dolog, mert szinte semmit sem vittek el, csak egy festményt.

Aranka elhallgatott, megadva Bélának az időt, hogy megeméssze a hírt. Nem csalódott, a második kenyér és bögre kávé után férje hozta szóba a dolgot.

– Hogyhogy csak egy képet vittek el, olyan értékes?

– Ja. Marika szerint megér vagy félmilliót, talán még a dupláját is. Szerintem megrendelésre vitték el, valaki súgott a betörőknek, hogy mikor nem lesznek otthon Jankovitsék. Másként honnét tudták volna, hogy mit keressenek?

Ezen aztán mindketten hosszan elgondolkodtak. Amúgy sem volt más dolguk, az ebéddel nem foglalkoztak, majd lesétálnak a szomszédba, a gyorsétterembe, ott harapnak valamit. Jólesett lazítaniuk csak úgy, pizsamában, hálóingben. Kellenek az ilyen délelőttök.

– Miféle kép az? – Bélát csak foglalkoztatta a hír, Aranka éppen erre számított.

– Egy F. Wahl Zoltán nevű festő műve. Alig volt harminc, amikor negyvennégyben elvitték, és valószínűleg egy haláltáborban végezte. Zseniális volt, de szerencsétlenségére zsidó. Mit számított akkor a tehetség? Semmit!

– Sohasem hallottam róla. Van képe valamelyik múzeumban? Hogyhogy ilyen sokat ér a festmény?

– Nem tudom, de a művészek csak haláluk után lesznek érdekesek, alkotásaik meg értékesek. Talán mert már nem készül több festmény, szobor tőlük. Ez egy portré, húsz év körüli, fekete hajú nőt ábrázol. Az mondja Marika, hogy talán sajátos stílusa miatt lett most hirtelen érték ez a kép, amit szüleitől örökölt és azt sem tudja, hogy hozzájuk hogyan került. Bejelentette a rendőrségen, de cseppet sem bízik benne, hogy tesznek is valamit a visszaszerzése érdekében a rendőrök. Van azoknak elég bajuk az autósokkal, azokat kell figyelni, büntetni az úton.

Béla autósként egyetértett feleségével. Agya a reggeli után kezdett üzemi hőfokra kapcsolni, lázasan gondolkodott az információkon. Egyszer csak kibökte:

– Te, Arankám, mit szólnál hozzá, ha mi ketten elkezdenénk egy kicsit szimatolni az ügyben? Hátha rájönnénk, ki vitte el a képet.

Aranka elmosolyodott, éppen erre számított. Igen, ez volt a terve, nyomozni fognak!

3.

Napokig nem történt semmi, már-már úgy tűnt, a vasárnap délelőtti elhatározás csak szalma-láng volt Bélánál. Aranka érezte, lépnie kell. Amikor aznap hazaértek a munkából, szólt, hogy lemegy Marikához egy kicsit beszélgetni. Nem jártak össze, többnyire csak az utcán vagy a lépcsőházban összefutva beszélgettek pár percet.

– Gyere be! – üdvözölte örömmel Marika Arankát. Kedvelte a fiatal nőt, s bár nem voltak egykorúak, nagyon is szót értettek egymással.

Leültek a lakótelepi egyenlakás parányi nappalijában és élvezettel kortyolgatták kávéjukat, kóstolták a Marika sütötte piskótát.

– Mi hír a képről? – tért látogatása lényegére Aranka.

Ahogy várta, kiderült, semmi információ sincs a festményről. Aranka kifaggatta Marikát a portréről, mindent tudni akart róla. A festő budapesti, sőt pesti lakos volt, nem túl jómódú család gyereke és állítólag fülig szerelmes a megfestett fekete hajú nőbe. Marika úgy emlékezett, hogy gyerekkorában talán az édesanyja emlegette a nő nevét. Rémllett neki, talán Irma lehetett a keresztnéve, de a vezetéknév sehogyan sem jutott eszébe. – Jó lenne újra a nappali falán látni a portréját – húzta el a száját lemondóan az asszony –, hozzánk nőtt, szinte már családtag volt nálunk.

Aranka csalódott volt, remélte, hogy nyomozásukban ez lehet az első szál. Megkeresni a nőt, bár olyan idős, hogy aligha él, de legalább a családját, leszármazottjait. Hát ennek vége. Nem akart visszaélni a vendégjoggal, hamar elkészönt Marikától. Éppen indulni akart, amikor az előszoba nyitott ajtajában állva a középkorú asszony hirtelen felkiáltott:

– Karászi! Igen már emlékszem, Karászi Irma. Így hívták a nőt a képen.

4.

Alighogy hazaértek a munkából Aranka kedvenc otthoni ruhájába bújt, bekapcsolta a számítógépet, és míg Béla doboz sörével elhelyezkedett a nappaliban a tévé előtt egy spanyol bajnoki meccset bámulva, kutakodni kezdett az interneten. Megdöbbenésére egy történelmi családra bukkant, de fájdalom, az adatok szerint utolsó tagja a 14. században halt meg.

Csalódottan ült a gép előtt, de nem hagyta annyiban. Beírta ékezettel, ékezet nélkül, rálépett az összes által ismert közösségi oldalra, de sehol sem talált utalást a nőre. Már-már feladta a kutakodást, amikor fáradt szeme megakadt egy néven. Karászi Bendegúz, állt a keresőben. Aranka szíve nagyot dobbant, lehet, hogy nyomon van?

– Na, mi van? – nézett fel Béla a tévéről asszonyára. – Találtál valamit?

Aranka egy kicsit kérette magát, de nehezen bírta magában tartani felfedezését. Végül csak kibökte, hogy van egy hasonló családnevű férfi, de egyelőre semmit sem tud róla. A Facebook-on találta, írt neki, ha szerencséjük van, válaszol. Ha nem, fogalma sincs, merre van a tovább.

Már éppen lefeküdni készültek, amikor Aranka kíváncsiságtól hajtva még egyszer belépett a Facebookra és legnagyobb örömeire válasz várta Karászi Bendegúztól. Röviden írt, megadta a mobilszámát is azzal, hogy valóban volt Irma nevű a családban, de a továbbiakat már élőszóban beszéljék meg.

Mindketten nehezen aludtak el, elkapta őket a vadászszenvedély. Mint a kopók, ha szagot fogtak, már indultak is volna felkutatni a múltat, minél többet megtudni a kép modelljéről és olyan információkat összegyűjteni, ami elvezetheti őket a festményhez, a festőhöz, végül a tolvajokhoz.

– Aludjunk végre – javasolta Béla –, majd holnap este telefonálunk a férfinak és meglátjuk, tud-e érdemben bármit is mondani nekünk. – Azzal megfordult, nagyot sóhajtott és hirtelen mély álomba zuhant.

5.

– Itt lehet valahol ez az utca – böngészte a térképet Béla, miközben Aranka a Békés megyei kisváros nyugodt életét nézegette az autó ablakain keresztül. – Vajon merre van a Sarkadi utca? – Béla csak úgy magában dünnyögött, míg végre rátalált a helyes irányra.

Szombat délelőtt volt, remek idő egy kis kirándulásra. De ez ezúttal nem csak úgy, véletlenszerűen kiválasztott útvonaluk volt. Aranka annak az estének másnapján, amikor sikerült Karászi Bendegúzzal felvenni a kapcsolatot, felhívta a férfit. Legalább félórát beszélgettek, végül is a Gyulán élő Karászi meghívta őket, hogy egy kis kirándulással egybekötve folytassák a beszélgetést nála.

– Karászi Bendegúz vagyok – fogadta mosolyogva a kirándulókat az ötvenes, joviális, köpcös férfi. – Jöjjenek beljebb, nézzenek nyugodtan körül, hát itt élünk mi a nejemmel.

Karásziné – Margó – ugyancsak barátsággal fogadta a Székesfehérvárról érkezett házaspárt. – Gyertek, igyatok valamit, kóstoljátok meg a pogácsámat, direkt nektek sütöttem – invitálta a régi ház nagyszobájába Arankáék az asszony.

Kedélyesen elbeszélgettek, remek vendéglátó volt a Karászi házaspár, láthatóan örültek, hogy messziről jött vendégeket fogadhatnak a házukban. Béla lopva körbetekintett és megállapította, ha nem is dúsgazdagok a házigazdái, nem is éhezhetnek. A szobában régi, nehéz, valódi fabútorok, a falon festmények, az asztalon – ki nem állhatta – csipketerítő, az antik szekreteren talán kalocsai hímezésű terítő díszelgett. Mindenhol a polgári lét jeleit látta, a csendes szobába szinte cseppet sem szűrődött be az utca forgalmának zaja. – Nem lehet rossz itt élni – gondolta Béla –, bár nem volt biztos benne, hogy Fehérvár után a negyedakkora kisvárosban jól érezné magát.

– Mit szólsz hozzá? – kérdezte Aranka a férjét, aki elkalandozott gondolatai közben nem is figyelt a beszélgetésre. – Nem figyeltél – dorgálta kedvesen párját és megismételte a társalgás lényegét. – Bendegúz szerint Irma az ő édesapjának unokatestvére volt, személyesen nem ismerte, viszont meg tudja adni a budapesti lakásának címét. Bár lehet, hogy már meg sincs a ház a nyolcadik kerületben, de egy próbát megér.

6.

Éppen egy hét telt el azóta, hogy elbúcsúztak a kedves gyulai házaspártól, akiknek megígérték, feltétlenül megírják, ha megtudnak valamit. Izgatottak voltak, hiszen amióta elhatározták, hogy nyomozni kezdenek, ez volt az első sikerélményük, először érezték úgy, hogy nyomon

vannak. Ha nem is a betörőről, de legalább a képről szereztek információt. Annyit, amennyit, de ez is valami.

Ezúttal Budapestre indultak, mégpedig a nyolcadik kerület egy régi részére, a Szigetvári utca 1-be. Állítólag itt lakott Karászi Irma, egészen a haláláig. Amikor beléptek a sötét kapualjba, szemük megakadt az egyik boltív ütött-kopott, a második világháború golyónyomaival teli, egykor mívés-díszes feliratán: épült 1896-ban.

Nem tudták, hogy kihez is forduljanak, jobb híján a kapualj sötétjében megbúvó falitáblát, a lakók névsorát böngészték reménykedve, hogy a nevek valamit is elárulnak. Nem volt szerencsájük. Elindultak hát az udvarra, hátha összeakadnak valakivel. Az épületben nyugalom volt, csend honolt. Csak valahonnan távolról, talán az első emelet egyik lakásából hallatszott egy rádió hangja. Tanácstalanul álltak, várakoztak.

– Kit keresnek? – a földszinti lakás ablakában egy nyolcvan körüli nő állt és méregette gyanakodva a jövevényeket. – Segíthetek? – tette még hozzá, látván, hogy jól öltözött emberekkel van dolga.

Aranka ocsúdott elsőként és udvarias köszönés után elmondta jövetelük célját. Az idős asszony, mint kiderült, már a múlt század harmincas éveinek végén, gyerekként is ebben a házban élt.

– Karászi, Karászi – ízlelgette a nevet az asszony és eleinte nem úgy tűnt, mintha ismerős lenne neki a családnév.

– Meséljenek róla, hátha beugrik valami! – biztatta Béláékat és miközben hallgatta a történetet, erősen törte a fejét. – Mit mondott? – kapta fel a fejét a festmény szőre – egy képről van szó? Hát persze, az Irmuska, most már emlékszem, itt lakott az első emeleten, a sarokban, tudják, ott egy szép nagy lakás van, valamikor a háziúr volt. Na, szóval az Irmuska, hát hogyne emlékeznék rá.

Kihasználva, hogy valakivel beszélgethet, az asszony hosszasan mesélni kezdett Irmuskáról, családjáról, arról, hogy volt egy festő szerelme – ennél a mondatnál Aranka és Béla sokatmondóan összenézett – akit elhurcoltak a nyilasok. Irmuska elveszített egyetlen szerelmét haláláig gyászolta, sohasem ment férjhez, jóval nyolcvanon túl, megkeseredett öreglányként halt meg vagy tíz éve.

Hazafelé sokáig csendben voltak, csak az autórádióból szólt valamilyen sláger. Nemigen tudtak mit kezdeni a hallottakkal. Az idős nő arról már mit sem tudott, hogy a festmény ott volt-e valaha is Irmánál, sorsáról meg végképp semmit. Irma zárkózott volt, nem engedett be senkit sem a lakásába, a házbeli asszony arra meg ugyancsak nem emlékezett, hogy ki temette el, volt-e egyáltalán akkor még élő, közeli rokona. Úgy érezték, nemhogy tisztábban látnának, de mintha egy folyamatosan sűrűsödő ködben haladnának.

7.

Zavarban voltak, elkezdtek valamit, amely egyre jobban izgatta őket, de mindinkább érezték, hogy megrekedtek, nem találtak új utat. Az egyik éjszaka Aranka már azt is megpedzette, hogy talán abba kellene hagyniuk, ahogy a rendőrség is tette. A minap ugyanis szólt neki Jankovitsné Marika, hívták a rendőrségtől azzal, hogy ha nem is zárják még le az ügyet, de pillanatnyilag nincs újabb információjuk az ügyben, nem találják a tettest, tetteseket. – Valószínűleg egy magángyűjtő rendelte meg a képlopását, azok meg nem szoktak dicsekedni a szerzeményeikkel – mondta neki Szabó százados. – Csak akkor tehetünk valamit, ha megjeleNIK a portré az interneten vagy valamelyik galériában. Akkor lecsapunk! – ígérte a rend őre.

– Le kell mondanunk a képről – sóhajtott Marika, aki végképp elveszítette reményét, hogy szeretett festménye egyszer újból ott lógjon a nappalijuk falán.

Két hét is eltelt már, hogy a fővárosban jártak, ahogy ők mondták, nyomozni. Mindketten saját kudarcukként élték meg, hogy semmire sem jutottak, pedig nagyon is sokat megtudtak. Például azt is elmesélte a Szigetvári utcai idős asszony, hogy Irmuskának, aki kemény katolikus nevelésben részesült, mennyi baja volt a családjában a zsidó származású festő szerelme miatt. Apja, anyja hallani sem akart a házasságukról, ami abban a vészterhes időben amúgy is kirívóan nagy ritkaságnak számított volna. Aranka és Béla egy darabig nem is beszélt a megszerzett információkról, mígnem egyik este az asszony meglegelte a kudarc miatt rájuk telepedett rossz hangulatot.

– Abba ne hagyjuk, ha már ennyi energiát fektettünk bele – ült le férje mellé a nappaliban, aki éppen szokásához híven egy spanyol bajnoki focimeccset nézett. – Mit szólnál, ha leülnénk a számítógéphez, csinálnánk egy táblázatot, egy összesítést, hogy mit tudunk, milyen információhoz jutottunk? Ha mindezt összeírtuk, talán lesz egy ötletünk, hogy hogyan folytassuk.

Bélának eszébe jutott a tévében látott krimisorozat, amiben a nyomozók egy hatalmas plexitáblára ragasztják fel a gyanúsítottak, tárgyi bűnjelek fotóit, és filctollal írják fel, kötik egymáshoz a történeteket, személyi kapcsolódásokat, időpontokat. Másnap nekiállt egy ilyen tábla készítésének, amit hamarosan fel is állított a nappaliban a tévé mellett. Pompás darab volt, mi tagadás, jól mutatott a készülék mellett, ráadásul ahányszor csak leültek a tévé elé, mindig látták a nyomozói táblájukat is, remélve, hogy újabb ötleteket meríthetnek belőle.

– Arankám, tudod mi jutott eszembe? – fogadta izgatottan a cég bejárata előtt párját Béla –, hogy talán egészen rossz nyomon vagyunk. Lehet, hogy nem a festmény az értékes, hanem a keret, vagy az is megtörténhet, hogy valamit elrejtett a kép hátoldalában az egykori tulajdonosa.

Hazafelé részletesen kifejtette, hogy mikre gondol, Arankának a nehéz munkanap után nemigen volt kedve a nyomozással foglalkozni, ha hazaérnek, még takarítani is kell, előtte vásárolni valamit vacsorára, de aztán ráragadt Béla lelkesedése.

– Lehet, hogy mondasz valamit – nézett az utat figyelő férjére. – De akkor nekünk fel kell kutatnunk, hogy kié volt a festmény, mielőtt Marika szüleihez került volna. – Vacsora után beugrom Marikáékhoz, hátha megtudok valamit.

8.

– Ez nem lesz könnyű – sajnálkozott Marika, miután megkínálta egy kis maga sütötte zserbóval Arankát. – Szüleim már régen meghaltak, szegények, a családom régi tagjai közül is alig él valaki. Nem is tudom, hogyan segíthetnék.

Még pár percet beszélgettek mindenféléről, aztán Aranka indulni készült, amikor Marika hirtelen a homlokára csapott és felkiáltott: – Hogy én milyen buta vagyok, hát anyám unokatestvére, Joli mama még emlékezhet rá. Igaz, hogy kilencvenkét éves, de remek a memóriája. Holnap felhívom, és amint lehet, elviszlek benneteket hozzá.

A terézvárosi lakás a főváros hatodik kerületében régi polgári idöket idéző otthonos légkörrel fogadta Arankát és Bélát. Joli mama – ahogy Marika szólította – örömmel üdvözölte unokanővérenek régen látott lányát és annak vendégeit. Hajlott kora ellenére is meglehetősen fürgén mozgott a nem túl nagy lakásban és régimódi háziasszonyhoz híven pompás uzsonnát varázsolt a nappali szoba kerek asztalára, teával, aprósüteménnyel. Csak amikor már minden az asztalon volt, ült le és nézett kérdően a vendégeire.

– Nézzük csak – vakargatta elgondolkodva jobb keze ujjával bal keze fejét. – Ha jól emlékszem, nagyapád lakásában láttam először a festményt. Nekik több szép képük is lógott a falon, de erre azért emlékszem, mert amikor egyszer – van annak már vagy hetven éve – oda mentem hozzájuk, feltűnt, hogy új szerzeményük van. De hát ez oly régen volt, annyi minden történt velünk, hogy nehéz lesz felidézni az akkori beszélgetéseket, ha egyáltalán lehetséges. Várjál csak, várjál, valami rémlik, mintha nagyapád mesélt volna egy történetet, hogy hogyan is került hozzájuk, vagy kitől vették a festményt, de ha megölsz, akkor sem tudok most többet mondani.

A nyomozópáros csalódottan hagyta magára az idős nőt. Többet reméltek a találkozástól és megint csak azt érezték, mint korábban. Zsákutcába jutottak.

9.

– Nagy hírem van – szinte izzott, vibrált Marika hangja a telefonban. – Ma délelőtt hívott Joli mama, hogy rájött, és ha elmegyünk hozzá, elmeséli a kép történetét. Kértem, mondja el gyorsan telefonon, de szerintem örül egy kis vendégségnek, nagyon kevesen nyitják már rá az ajtót, hát kihasználja ezt az alkalmat is. Láthattad, imád sütni, biztos a látogatásunk megint jó alkalom lesz számára egy kis sütögetésre.

A már megszokott módon sürgött-forgott Joli mama és hamar finomságokkal megrakott asztalt varázsolt vendégei, rokona és a már ismerős házaspár elé. Csípőre tett kézzel, kritikusan nézett végig a tányérok, poharak, harapnivalók sokaságán, és amikor mindent rendben lévőnek talált, ült csak le az izgatott vendégek közé.

– Vegyetek, fogyasszatok – biztatta a látogatókat, akik pedig már inkább a tárgyra tértek volna, de nem akarták megbántani az idős asszonyt, akit nagyon megkedveltek. Egy régmúlt, letűnt világot jelenített meg számukra, olyan volt, mint amilyen az ő nagyanyjuk, dédanyjuk lehetne, ha még élne.

– Nos – nézett Joli mamára Marika –, mondd drágám, mit tudtál meg nekünk, mi jutott eszedbe?

– Hát igen – fokozta a feszültséget Joli mama –, tudjátok, mint afféle öregember csak keveset és rosszul alszom. S miközben álmatlanul hánykolódom az ágyamban, mindenféle jár az eszemben. Például mi volt 1933 nyarán, amikor Siófokra utazott a család, vagy '44-ben, de azt inkább nem mesélem el, nem volt szép időszak. Na, így forgolódtam, kínlódtam tegnapelőtt is, amikor – lehet, hogy félálomban voltam – olyan volt, mintha álmod látnék. Megjelentek előttem nagyanyádék, Marikám és úgy éreztem magam, mint amikor mindannyian fiatalok voltunk. Ültem nálatok, ja persze, te még akkor nem is éltél, szüleid is gyerekek voltak, szóval ültem a lakásukban és arról beszélgettünk, hogy...

A telefon erőszakos csengése szakította félbe a történetet. Joli mama felkászálódott az asztal mellől, komótosan odalépett a kis dohányzóasztalon berregő készülékhez és hosszas beszélgetésbe bonyolódott egyik környékbeli, hasonlókorú barátnőjével. Marika, Aranka és Béla szinte tűkön ült, a férfi szíve szerint felugrott volna, hogy kiragadja Joli mama kezéből a telefont, megszakítsa a véget érni nem akaró csevegést. Aztán erőt vett magán, mégiscsak vendég egy idős asszonynál. Azért annyit megállapított magában, hogy Joli mama biztosan szándékosan gerjeszti a feszültséget.

– Ne haragudjatok, gyerekek – mentegetődzött Joli mama –, de olyan ritkán beszélgetünk, nem akartam most elküldeni, ha már egyszer felhívott. Egyetek még valamit, aztán folytatom – tette hozzá.

– Halljuk a folytatást, Joli mama! – próbálta helyes irányba terelni nagynénjét Marika.

– Hol is tartottam? Ja, igen, amikor nagyszüleidnél jártam, és felfedeztem a képet – most már úgy emlékszem, mintha tegnap történt volna – nagyapád, drága jó ember volt, nagyon szerettem, na, szóval hirtelen suttogóra fogta a mondandóját és elmesélte, hogy a képet, amit a később meggyilkolt zsidó festő festett szerelméről, Karászi Irmáról, egy gazdag zsidó család vette meg a nem túl jómódú művésztől. Amikor aztán kezdődtek a vészterhes idők, jöttek a zsidótörvények, megkérték nagyszüleiteket, hogy vegyék magukhoz a festményt, mert az számunkra a legfontosabb érték. Őrizzék meg nekik.

Nagyszüleid nagyon jó emberek voltak, a háború után keresték a családot, de senkit sem találtak közülük. Csak remélték, hogy sikerült külföldre menekülniük, de inkább attól tartottak, hogy megölték őket a nyilasok, vagy valamelyik koncentrációs táborban elgázosították őket a németek. Évekig kutakodtak, írtak a Vöröskeresztnek, meg más, eltűnt emberekkel foglalkozó szervezetnek, de semmi nyomot nem találtak. Aztán a kép szüleidhez, majd hozzád került. Lehet, hogy a család még élő tagja nyomozta ki, hol lehet és ő lopatta el? Ja, hogy el ne felejtsem, annyit még tudok, remélem nem csak álmodtam, hogy Korn Tamásnak hívták a jómódú, kereskedő családfőt.

Csönd állt be, a szobában még egy fáradtan keringő légy szárnyainak zümmögése is jól hallható volt. Mindannyian gondolataikba merültek. Kaptak ugyan új információkat, de – fájó – egy tapodtat sem léptek előre.

10.

– Szerinted hány ember élhet Korn Tamás néven ma a világban? – nézett Arankára Béla, és kibontott egy üveg sört. – Szerintem rengeteg.

Aranka két nappal később újból csak az internethez folyamodott. Beírta a nevet, majd pár másodperc múlva szembesült a ténnyel, legalább száz különböző ember hivatkozását dobta ki a Google kereső. Tovább romlott a helyzet, amikor a Thomas Korn nevet írta be, akkor már több tízezerre volt tehető az e nevet viselők száma. Arra meg végképp semmi garancia sem volt, hogy Korn Tamás esetleges leszármazottja ugyanezt a családnevet viseli. Mert mi van, ha túléltek a háborút, de nem jöttek az őket halálba küldő hazájukba, hanem mondjuk Amerikába, Ausztráliába menekültek? És ha lányuk született, aki férjhez ment, már nem is viseli a család nevét. Megint csak zsákutca.

Nem beszéltek meg, de a helyzet is úgy hozta, hogy ideje volt a nyomozásukban szünetet tartani. A nyomozói táblájukat, amit időközben Sherlock Holmes után Holminak neveztek el, csak azért nem lepte be pókháló és a feledés pora, mert Aranka szinte minden nap letörölgette.

Hetek teltek el, már mindketten gondoltak rá, hogy le kellene vinni a házbeliekkel közös pincéjükbe Holmit, minek foglalja a helyet az amúgy sem óriási nappaliban, de nem volt szívük szólani a másiknak. Végül is hadd álljon ott, nem kér kenyeret.

Már javában benne jártak a télben, a nappalok rövidek voltak, hamar sötétedett. Általában szívesen sétáltak a lakótelep parkjában, vagy mentek ki az alig húsz kilométerre lévő Velencei-tóhoz, de most a rossz idő a lakásba kényszerítette őket. Béla, ahogy hazaértek, letelepedett sörével a kanapéra, Aranka tett-vett a lakásban, aztán ő is férje mellé kuporodott. Nézte a tévét, közben tekintete a nappali ablakára vetődött. Már semmi sem látszott a kinti sötét világból, talán csak a szemben lévő ház néhány kivilágított lakásának ablaka. Náluk a tévé kékes villódzása adott némi fényt. Meghitt volt a hangulat, nyugodt, békés. A csendet egy férfi kiáltása tépte szét: a címe!

Aranka felriadt, nem tudta, hogy az idegen férfihang valóság volt-e, vagy álom. Szája kiszáradt, felült, elvette Béla kezéből a sörös dobozt és kortyolt egyet a kesernyés italból. A címe! Ott visszhangzott, lüktetett a fejében a kiáltás, de nem tudott vele mit kezdeni. – Rosszat álmodtam – gondolta, miközben szeme nyugalmat keresve pásztázott végig az ismerős tárgyakon. Pillantása megakadt Holmin, a már-már elfeledett nyomozói táblán, és hirtelen beléviglalt a felismerés.

– A címe! Béla, mi nem is tudjuk, hogy volt-e a képnek címe? Hátha az alapján kutathatnánk tovább!

Béla nem is szólt, cseppet sem volt hangulata kudarcos nyomozásukról beszélni. Mi az, hogy a címe, hiszen egy cím semmit sem jelent, millióan adnak olyan címet festményüknek, ami ezer másnak is címe.

Aranka felállt és kísértelt a konyhába. A falióra még csak hetet mutatott. Hirtelen indulattól vezérelve felhívta Marikát. Pár udvarias, semmitmondó szó után rákérdezett:

– Marikám, mi volt a kép címe, volt-e valami ráírva a képre?

– Most, ahogy kérdezed, eszembe jutott. Amikor egyszer megláttuk a meglehetősen elrejtett és homályos feliratot a kép hátán, meg is hatott bennünket, mert az volt ráírva: Józsefváros hercegnőjének, síron túl is tartó szerelemmel. Igaz, hogy ez nem egy képcím, csak ajánlás, de mi van, ha mégis Józsefváros hercegnője a kép címe?

11.

Józsefváros hercegnője. Aranka izgatottan pötyögte be a két szót kedvenc keresőprogramjába, de gyorsan kiderült, ilyen kifejezés nem található. Lefordította németre, semmi, aztán angolra, majd a Google segítségével hindura, kínaira, héberre. Már nemigen bízott benne, hogy talál is valamit, csak játszott a technika lehetőségeivel. Sokadik próbálkozás után – hinni nem akart a szemének – egyszer csak megjelent egy brisbane-i galéria honlapjának hivatkozása. Rá-kattintott és nagyon sok kép megtekintése után döbbenten látta, hogy a festmények között ott virít Irmuska portréja, a Józsefváros hercegnője.

– Béla! Béla! Gyere gyorsan – kiáltott, mit kiáltott, sikított Aranka. Férje rémülten ugrott fel a kanapéről, azt hitte, hogy valami baj érte Arankát. Neje szótlanul mutatott a képernyőre. Szinte megdermedt, ez nem lehet igaz, gondolta, végül mégiscsak csak megtaláltuk!

Béla elképedve állt, hitvese válla felett kissé előrehajolva nézegette a képet. Fejében először semmiféle gondolat nem volt, túl hirtelen érte a meglepetés, aztán viszont egymást kergetve tolultak agyába a gondolatok. Mit kezdjenek ők egy ilyen, számukra szinte elérhetetlen távolságban lévő város galériájának tulajdonosával, hiszen legfeljebb annyi pénzük van, hogy valahova Európába, egy közeli országba elutazzanak nyaranta egy hétre, de nem Ausztráliába! Ráadásul Brisbane a földrész harmadik legnagyobb városa, sokmillió lakossággal, ha el is jutnának oda, ott lakni, étkezni kell. S még ha sikerül is beszélniük a galéria tulajdonosával, semmi garancia sincs rá, hogy egy Székesfehérvárról elloptott festményről – ha csak nem hajlandóak sok ausztrál dollárt kifizetni érte – érdemben tárgyaljon velük. Már az is siker lenne, ha baj nélkül megúsznák a kalandot.

– Mit szólsz? – nézett izgatottan férjére Aranka. – Most mi lesz?

– Semmi.

– Mi az, hogy semmi? Hát megtaláltuk, nem, csak nem hagyjuk annyiban?

Béla érezte, hogy asszonya a siker örömétől megrészegevedve nem tud most igazán logikusan gondolkodni, megpróbált időt nyerni.

– Mit szólnál, ha most ezt nem árulnád el Marikának, sőt senkinek sem szólnál róla. Aludjunk rá egyet, vagy kettőt, gondoljuk végig, aztán döntsünk.

Ebben végül is egyetértettek.

12.

Úgy telt el egy hét, hogy szinte állandóan a képről beszéltek, mindkettőjükben fortyogott az izgalom. Béla ugyanakkor sokkal inkább a földön járt, Arankát többször is elragadta a fantáziája, lehetetlenebbnél lehetetlenebb ötletekkel rukkolt elő. Vegyék ki az összes szabadságukat, vegyenek fel hitelt, utazzanak ki, próbálják meg rávenni a galériást, hogy adja vissza, sőt egyszer már odáig ment, hogy javasolta, lopják vissza a képet. Béla ilyenkor csak sokatmondóan nézett nejeére.

– Na, mi legyen? – kérdezte végül szombat este Bélát az asszony. – Valamit lépnünk kell! Van ötleted?

Béla kivett a hűtőből egy doboz sört, komótosan leült szokott helyére a nappaliban, felpattintotta a sörös doboz fedelét, jóízűt húzott a keserű italból, majd halkán megszólalt.

– Van, Arankám, van. Úgy gondolom, a mi dolgunk itt véget ér, szólunk Marikának, neki megvan a kapcsolata a nyomozóval, együtt elmegyünk hozzá, elmondjuk, amit tudunk és befejezzük. Be kell látnod – tette hozzá –, hogy nincs elég pénzünk, helyismeretünk, tudásunk egy ilyen feladat megoldásához. Már eddig is nagyon sokat tettünk.

Aranka még vitatkozott egy darabig, de végül is belátta, ez az ügy messze meghaladja a lehetőségeiket, sőt képességeiket is, valóban be kell fejezni. Telefonált Marikának, hogy van valami, aztán összekapta magát, átsétált az asszonyhoz, aki már izgatottan várta őt.

– Ennyit tudtunk meg – dőlt hátra Aranka Jankovitsék nappalijának foteljában, miután elmondta szomszédasszonyának mindazt, amire jutottak. – Kérlek, ha te is így gondolsz, hétfőn hívd fel a századost, akivel már többször beszélteél, kérj egy időpontot és bemegyünk hozzá hárman, elmondunk mindent, aztán várunk.

– Mire, a csodára?

– Meglehet, de mást már nemigen tehetünk.

13.

Hónapok teltek el azóta, hogy Marika Arankával és Bélával bement a városi kaptányságra, Szabó századoshoz, akinek néha egymás szavába vágva, de elmondtak mindent, amit megtudtak Józsefváros hercegnőjéről. A nyomozó nemigen biztatta őket, mindenféle nemzetközi egyezményeket emlegetett, műkincslopásokról beszélt, azok felkutatásának nehézségeiről, és a búcsúzáskor is csak annyit ígért, egyeztet a főnökeivel, és ha módja lesz rá, megkeresi a brisbane-i kollégákat, vagy ha neki nem engedik, átadja a feletteseinek az ügyet.

Aranka eleinte két-három naponta, majd hetente kérdezte Marikát, tud-e valamit, hívta-e a százados, de aztán mindannyian csüggedni kezdtek, míg egy napon Béla azt is kijelentette, ideje túllépniük az eseten, jó kaland volt, de csak ennyi volt benne. Azért jól szórakoztak, tette még hozzá és ebben mindketten egyetértettek.

– Valami történhetett – várta férjét a cég bejárata előtt hazafelé menet Aranka. – Nincs egy órája, hogy Marika hívott és kérte, hogy menjünk át hozzá még ma este. Nem nagyon volt kedvem hozzá, de annyira izgatottnak tűnt, hogy ráálltam. Hétre odamegyünk. Nem haragszol?

Bélának más tervei voltak, számára aligha lehetett volna jobb az este, mintha megnézheti a Barcelona – Real Madrid meccset a tévében, de végül is némi tiltakozás utána, a családi béke kedvéért beleegyezett.

– Gyertek beljebb – üdvözölte vendégeit Marika, aztán gyorsan hozzátette: – vendégünk van. A szobában legnagyobb meglepetésükre Szabó százados fogadta őket.

– Ne haragudjanak, de én kértem meg Jankovitsné asszonyt, hogy hívja meg önöket is, hiszen amiről beszélni akarok, mindannyiukra tartozik. Először is köszönetet mondok azért a kutatómunkáért, amit a Ster család végzett, valódi nyomozás volt, mi sem tehetünk volna másként.

A három ember izgatottan figyelte a nyomozót, Marika még a kínálásról is elfeledkezett, bár az asztalon szokásához híven ott sorakoztak a sütemények, kávécsészék, tányérok.

– Szóval, hogy az elején kezdjem – folytatta a százados –, amikor önök előálltak az ausztráliai felfedezésükkel, úgy véltem, az ügy ezzel véget ért, hiszen mit is tehetnénk mi innen, Magyarországról úgy, hogy semmivel sem tudjuk bizonyítani a tulajdonjogot, csak Marika asszony és férje, meg esetleg a rokonság, vagy egy-két szemtanú szavaival? Aztán mégis meggyőztem a főnökeimet, hogy ha kell, munka után írnék pár e-mailt a brisbane-i rendőrségnek, hátha segítenek. Szerencsére valamennyire megy az angol, megkerestem a kapitányság e-mail címét és pár mondatban bemutatkoztam, leírtam az esetet, aztán vártam. Meglepetésemre egy George Adam nevű kolléga már másnap válaszolt. Pár levelet váltottunk, és kiderült, a férfi bár Ausztráliában született, magyar származású, valamennyire még a magyar nyelvet is beszéli. Megígérte, hogy utánanéz.

Szabó százados elhallgatott, töltött egy pohár ásványvizet az asztal közepén álló flakonból, miközben hallgatói teljes csendben várakoztak. A szobában tapintható volt a feszültség.

– Szóval ott tartottam, hogy George – időközben meglehetősen baráti viszonyba keveredtünk a sok levelezés nyomán – megígérte, körbenéz. Egyik nap ügyeletes voltam, amikor úgy éjfél felé szól a kollégám, hogy valaki tört magyarsággal engem keres. Adam úr volt, aki úgy gondolta, jobb, ha személyesen beszélünk.

– Mit tudott meg? – szakította félbe izgatottan Aranka Szabó százados komótos meséjét.

– Igaza van, rövidebbre fogom. Na, szóval azt történt, hogy miután meglátogatta a galériát, a tulajdonosa készségesen elmesélte neki, hogyan került hozzá a kép. Annyit tudott az illető, hogy az izraeli Eilat nevű város egyik képügynöke tette fel a világhálóra a festményt, lehetett rá licitálni, alacsony volt az ára, neki megtetszett és miután kiderült, hogy vélhetően magyar az alkotója, úgy gondolta, oly sok magyar él Ausztráliában, hogy jó pénzért el tudja majd adni, szépen lesz rajta nyeresége. Arra nem számított, hogy a rendőrök lesznek az első érdeklődők. Innen aztán felgyorsultak az események.

Marika nem túl jó ritmusérzéssel éppen ekkor látta elérkezettnek az időt, hogy megkínálja vendégeit. Míg kitöltötte a kávé, evésre biztatta az asztaltársaságot, Arankában és Bélában csak nőtt a feszültség. Nagyon várták a történet végét.

A rövid szünet után, mialatt mindannyian megdicsérték Marika süteményeit, ha egyáltalán még lehetséges, tovább nőtt az izgalom. Mindhárman kipirulva lesték a nyomozó szavait.

– Ott tartottam, hogy felgyorsultak az események, George barátom megkereste az eilati kollégákat, elmondott mindent, amit eddig tudtunk. Az izraeli rendőrök – hála az internetnek, amin mindennek nyoma marad – nagyon gyorsan megtalálták a képügynököt, ő meg azonnal elmondta, hogy kitől vette a képet. Mondhatni bagóért.

– De ha ennyire nem volt értéke, miért lopták el és vitték Izraelbe? – vetette közbe Béla.

– Jogos a kérdés – folytatta a rendőr. – Végül is önöknek volt igazuk, mert tényleg nem a kép, hanem a keret volt az érdekes. Kiderült, hogy Korn Tamás – akiről önöktől hallottam – unokája, Joakim Korn akarta visszaszerezni a portrét, mert úgy tudta, valamiféle családi ereklyék vannak a keretbe rejtve. Innen lépett be az alvilág, mindenféle kusza kapcsolatok útján megbízott egy magyar „vállalkozót”, aki aztán betört Jankovitsékhoz, elvitte a képet, kijuttatta Izraelbe és bezsebelte érte a pénz.

– És tényleg volt valami a keretben? – nézett a rendőrré Marika.

– Volt. A deportálás előtt és mielőtt az ön nagyszüleinek odaadták megőrzésre a festményt, megfúrták a meglehetősen vastag, masszív keretet és gyűrűket, néhány gyémántot rejtettek el benne, majd eltüntették a mélyedés nyomát. Az ékszerek, amelyeket lefoglalták a rendőrök, mert bűncselekmény útján kerültek Korn úrhoz...

– ...hiába volt tehát ez az egész számukra? – vágott a százados szavába Aranka.

– Nem biztos. Tehát lefoglalták a rendőrök, de miután az ékszerek mellé okiratokat is elrejtettek a keretben, amelyek bizonyítják, hogy ami ott van, az a családé, valószínűleg az eljárás után végül visszakapja a Korn família. De az biztos, hogy megbüntetik Joakim Korn urat, mert amit tett, az mindenhol bűncselekmény.

A szobában hirtelen csend támadt. A rendőr a sok beszéd után kiszáradt szájjal kortyolt egy kis vizet, a hallgatói mélyen gondolataikba merülve, némán ültek körötte. Végül Marika törte meg a csendet:

– De mi lesz a képpel?

– Még nem tudom, de mindent elkövetek, hogy visszakerüljön magukhoz.

Közel egy évvel azután, hogy Szabó százados beszámolt Jankovtiséknál a Józsefváros hercegnője című festmény kalandos sorsáról, már mindannyian lemondtak a képről. Ster Bélának visszatértek megszokott, monotonnak mondható mindennapjaikhoz, s bár Aranka néhanapján telefonon beszélt Marikával, mind kevesebb szó esett a festményről. Egy szerdai napon aztán déltájban Marika munkahelyén kereste Arankát, hangjában végtelen izgatottsággal.

– Arankám, édesem! Nagyon kérlek, gyertek át ma hozzám!

Munka után haraptak valami hideget, aztán Aranka és Béla – aki ezúttal is inkább spanyol meccset nézett volna – átsétált az asszonyhoz.

– Mi újság van? – kérdezte már az ajtóban Aranka.

– Újság? – nevetett rá Marika. – Az van!

Azzal ott az előszobában, szó nélkül a kezébe nyomott egy levelet. Aranka és Béla, fejüket egymásnak támasztva olvasták a sorokat, amiből kiderült, rosszul fordított magyarsággal Joakim Korn kért bocsánatot tőlük, de családi ereklýékról volt szó, és tartott tőle, hogy ha csak úgy elkéri a festményt, nem kapja meg. Nem tudta, hogy jó emberekkel lenne dolga, családja egykor kevés jóindulatot tapasztalt honfitársai részéről. Ezért lopatta el a képet. De miután megismerkedett a történetekkel, megígérte, mindent elkövet, hogy a festmény visszakérüljön hozzájuk. Már át is utalta a pénzt a képért a brisbane-i kereskedőnek, egyúttal kérte, hogy küldje el a festményt a Jankovits családnak.

– De mikor jön a kép? – nézett Marikára Béla.

– Gyertek be a szobába!

Amikor beléptek a nappaliba, meglepve tapasztalták, komoly vendégség van Marikáéknál. A szobában egy széken ült Joli mama, mögötte állt Károly, Marika férje, Szabó százados és mindannyian a falat nézték.

Józsefváros hercegnője hazaérkezett.

16.

Ster Béla már régen lebontotta Holmit, a nyomozó táblát, amit le is vitt a pincébe. Erre már biztosan nem lesz szükségük, gondolta. Életük visszatért a rendes kerékvágásba, reggel felkeltek, elmentek dolgozni, hétvégén meg szokott módon lazítottak. Maguknak sem vallották be, de életük unalmas volt, kevés örömmel fűszerezve. Jó volt az ellopott festmény utáni nyomozás, értelmet, izgalmat vitt napjaikba. Céljuk volt.

Aranka érezte, hogy lassan ugyanoda jutnak, mint tartottak a nyomozás előtt. Tenni kellene valamit. Aztán egy szép napon meghallotta, hogy a szomszéd háztömbben élő idős férfi szeretné megtalálni gyerekét, akiről mit sem tud, csak egykori szerelme lánykori nevét. Úgy hallotta, már jóval a szakításuk után, hogy a nő terhes lett tőle, de addigra az asszony eltűnt, azóta sem hallott róla. Már csak egyetlen vágya van, mielőtt elhagyja a földi árnyékvilágot, hogy megismerhesse a gyerekét.

Vasárnap reggel jólesően heverték a meleg takarójuk alatt, kint üvöltve dübörgött a viharos, hideg, késő őszi szél, egyiküknek sem akaródzott felkelni. Aranka elérkezettnek érezte az időt, hogy szóba hozza, amit hallott. Béla végighallgatta, a végén elmosolyodott, átölelte Arankát és úgy kérdezte:

– Nyomozunk? – majd választ sem várta, hozzátette: – Megyek és felhozom Holmit.

Olyan, mint az egyszeregy

1.

– Sohasem unod meg? – nézett rosszállóan férjére Aranka. Ster Béla már vagy három órája csattogtatta a tévé távirányítóját, és egyik focimeccsről a másikra váltogatva bámulta a spanyol és angol mérkőzéseket. A spanyolokat kedvelte inkább, de azért a világbajnokok is tudtak gyenge játékot produkálni a bajnokságban. Béla igényes volt, imádta a labdarúgást, de már csak a pörgős összecsapásokat.

– Miért, mit kellene csinálnom? – emelte fel a tekintetét a képernyőről. – Egész nap az üzemben tipródtam, kell a kikapcsolódás.

Ster Béla negyvenöt éves üzemmérnök, már jó ideje egy kis cég üzemvezetője, Aranka asszony ugyanott a könyvelés vezetője. Nemrégiben léptették elő, amikor főnöke egyik napról a másikra felmondott. Senki sem értette az okát, jó munkaerő volt, azt suttozták, hogy megcsalta a férje, erre a nő teljesen összeomlott és szakítani akart addigi életével. A kollégák persze sajnálták, de aztán – már csak ilyen a világ – gyorsan napirendre tértek az eset fölött. Egyöntetű volt a vélemény, utódja csakis Aranka lehet, bár nem végzett főiskolát, kisujjában is több van a szakmából, mint bármelyik tanultabb kollégájának.

Korábban minden reggel együtt mentek munkába, haza is úgy érkeztek, de amióta Aranka főnök lett, mind többször kellett korábban bemennie és délután túlóráznia. Ilyenkor Béla egyedül ment el otthonról és egymaga is tért haza. Nem volt ezzel semmi gondja sem, régi páros már az övék, meg aztán úgyis mindig csak kettesben töltik a szabadidejüket, nem árt a kapcsolatnak néha egy kis magány. Nem mintha Bélát zavarta volna Aranka társasága, erről szó sem volt, felesége jó humorú, kifejezetten szeretetreméltó, szórakoztató ember, akivel jó együtt lenni, de azért az sem rossz, amikor egyedül hazaér, bekapcsolja a tévét, magához vesz egy doboz sört és csak nézi sorban a bajnoki meccseket.

Aranka nem akart veszekedni Bélával, meg aztán nem is zavarta, ha tévézik, bár néha jólesne neki, ha férje nagyobb részt vállalna a házimunkából, de miután nem főz otthon, nem vezet nagy háztartást, csak a takarítás, mosás, vasalás marad, ezen meg azért meg tudnak osztozni, ha úgy érzi szükségét. Sokkal inkább tartott attól, hogy miután legnagyobb bánatukra nem lehetett gyerekük, Béla egyszer csak megunja őt, vagy ha nem is őt, csak az egyhangú életből lesz elege és kalandot, vigasztalást keres. Igaz, ennek semmi nyoma sincs, de az ördög nem alszik. Lám csak mi történt a főnökével is!

– Jól van, tőlem nézheted, bár úgy tűnt, mintha unnád. Csak kérdeztem.

– Valóban jó lenne néha mást is csinálni. Tudod, amikor nekiálltunk nyomozni a Józsefváros hercegnője után, na, az tetszett, szórakoztatott.

Ezen aztán mindketten elgondolkodtak. Vagy két évvel ezelőtt egyszer már úgy érezte Aranka, hogy a megszokottság unalmassá teheti a kapcsolatukat és félt, hogy Béla elégedetlen lesz ezzel, aztán kész a baj. Így, amikor egyik szomszédjukhoz betörtek és elloptak egy régi festményt, nyomozni kezdtek. Ők derítették ki, hogy a kép, a Józsefváros hercegnője, a '44-ben a nácik által egy koncentrációs táborban meggyilkolt fiatal magyar festő alkotása, és amely egy egész család tragédiáját hordozta magában, a keretében elrejtett ékszerekről, okiratokról nem is beszélve. Ketten göngyölítették fel az egész rejtélyes ügyet, és miközben hálgyokovács módjára kutakodtak, hobbijuk lett a nyomozás. Közben újra szorosabb, izgalmasabb lett a kapcsolatuk, még az egykor oly tüzes éjszakákból is visszaköszönt valamennyi.

Aztán lezárult a vizsgálat, fény derült mindenre, a rendőrök, károsultak megköszönték a hathatós segítségüket és minden újra a régi kerékvágásban ment tovább.

Aranka zsigereiben érezte, hogy lassan ugyanoda jutnak, mint voltak a Józsefváros hercegnője előtt. Tudta, tenni kellene valamit. Eszébe jutott, hogy korábban hallott Jankovitsné Marikától, akinek segítettek visszaszerezni az ellopott festményét, a szomszéd háztömbben élő idős férfiről, aki keresi a gyerekét, bár semmit sem tud róla, csak egykori szerelme lánykori nevét. A férfi állítólag csak jóval a szakításuk után tudta meg, hogy a nő terhes lett tőle, de addigra az asszony már eltűnt, azóta sem hallott róla. Már csak egyetlen vágya van, mielőtt elhagyja a földi árnyékvilágot, hogy megismerhesse a gyerekét. Aranka a kedvező pillanatot várta, hogy szóba hozza: nyomozzanak újra. Ismerte Bélát, azért úgy csinálta, hogy mindez a férje ötletének tűnjön.

Vasárnap reggel lustán heverték meleg takarójuk alatt, kint üvöltve dübörgött a viharos, késő őszi szél, egyiküknek sem akaródzott felkelni. Aranka elérkezettnek látta az időt, hogy szóba hozza, amit hallott. Béla végighallgatta, a végén elmosolyodott, átölelte Arankát és úgy kérdezte:

– Nyomozunk? – majd választ sem várta, hozzátette: – Megyek és felhozom Holmit.

Holmi az ő nyomozótáblájuk volt. Már nem is emlékeztek arra, hogy ki volt az ötletadó, talán Aranka akart valami táblázatot összehozni, amiben rögzítik, mikor mit sikerült kideríteni a képlopásról, ki kihez kapcsolódik. Amikor javasolta, Bélának eszébe jutott, hogy az amerikai krimisorozatokban a nyomozóknak van egy hatalmas faluk vagy plexitáblájuk, amelyre felragasztják a gyanúsítottak, az ügyben szereplők fotóit, filctollal összekötik a kapcsolódó személyeket, ráírják a helyszíneket, dátumokat, szóval az összes összeszedett információt. Neki is állt egy ilyen összerakni. A jól sikerült táblát aztán a nyomozózséniről, Sherlock Holmesről becézve Holminak nevezték el. Béla összekapta magát és indult is a pincébe Holmiért.

A tábla aztán sokáig csak a port fogta a nappaliban.

2.

Murányi Oszkár nehézkesen ült fel az ágyában. Lenyúlt az állólámpája kerek talpára rakott órájához és hosszasan nézte a mutatót. Ébredéskor rosszabbul látott, mint napközben, de aztán lassan kiböngészte, hogy még mindig csak hajnali négy óra van. Mostanában egyre rosszabbul alszik, este korán elálmosodik, le is fekszik időben, de egy-két óra alvás után már csak forgolódik az ágyában, mindenféle gondolatok áramlanak, kergetik egymást a fejében. Hiába is tagadná, a nyolcvanegy év terhe minden tettén, cselekedetén, sőt életfunkcióján is érezhető. Aki azt mondja, hogy van szépsége az öregkornak is, azt szíve szerint elküldeni valahova jó messzire.

Érezte, hogy aludni már nemigen fog, nem is volt álmos, de a kihűlt hideg szoba, a kinti dübörgő szél cseppet sem biztatta a felkelésre. Meg aztán hova is rohanjon, azon túl, hogy megmosakszik, borotválkozik, megreggelizik, délelőtt nincs is több feladata. Tudta, hogy hamarosan elindul a beprogramozott fűtés, fél hét körül már kellemes meleg lesz a lakásban, addig meg vagy bekapcsolja a tévét, esetleg olvas, vagy csak úgy hever és amint szokta, a múlton gondolkodik.

Mostanában leginkább azon törte a fejét, hogy hogyan találhatná meg a gyerekét. Furcsa – elmélkedett – korábban sohasem érezte oly fontosnak, hogy megtalálja a... Itt aztán elakadt a gondolatmenete, hiszen azt sem tudta, hogy fia, vagy lánya született. Amíg tanított, különösen

azokban az évtizedekben, amikor osztályfőnök is volt, nem hiányzott a család, a gyerek. Sőt! Nagyon is nyügnék tartotta volna, hogy még a saját családjával is foglalkozzon. Voltak szerelmei, kalandjai, de sohasem nősült meg. A fővárosi gimnázium volt az otthona, családjá, ott töltötte szinte minden napját reggeltől estig, tanította a sok gyereket matematikára, fizikára, otthon meg sakkfeladványokat oldott meg, ez volt a hobbija. Ezekkel aztán elment rendre az egész napja, ahogy az egész élete is.

– Még mindig csak negyed hat van – konstataálta a tényt. A takaró melegében jólesően nyújtózott egyet, oldalára fordult és újra elmerült gondolataiban. Gulyás Marika volt az egyetlen olyan nő az életében, akibe őszintén szerelmes volt, de végül addig-addig húzta az időt, odázta el a lánykérést, hogy Marika besokallt és szakított vele. Pedig jól megvoltak, Marika is ott tanított a gimnáziumban, magyar szakos volt és egyetlen, aki tűrte, elviselte az ő meglehetősen önző életvitelét. Ma sem tudja, mit szeretett a nő rajta, tudja, hogy nem volt könnyű ember.

Csak később tudta meg, hogy Marika a szakításuk pillanatában már terhes volt tőle, az ő gyereket hordta szíve alatt. Egyik korábbi közös kollégájuk mesélte mindezt, amikor egy SZOT-üdülésen a szakításuk nyarán összefutottak. Marika áthelyezését kérte Miskolcra, ott szülte meg a gyereküket. Megszerezte a címét, többször is írt neki, kérte, hogy küldjön fényképet a gyerekről, meg azt is, hogy ő szívesen a nevére veszi, legyen apja a kicsinek, de azt már nem írta meg, hogy éljenek együtt családként. Sohasem érkezett válasz, azt sem tudja igazából, hogy Marika megkapta, olvasta-e sorait. Oda kellett volna utaznia, de hát a munka, az mindig előre való volt. Aztán mire jutott vele? Itt maradt egyedül öregkorára.

3.

– Hogy maguk segítenének megkeresni a gyerekemet? – nézett Murányi Oszkár Arankára. – Egyáltalán, honnan tudja, hogy szeretném megtalálni a gyerekemet, ki mondta magának? Nem is ismerjük egymást!

Murányi Oszkár tanáros szigorral nézett a zavarában kipirult arccal előtte ácsorgó középkorú nőre. Eleinte nem is érette, hogy mit akar tőle az asszony, igaz, hogy üzletben, a lakótelep utcáján már látta őt, olykor férjével együtt is, de még csak köszönő viszonyban sem voltak. Elmentek egymás mellett, mint az idegenek, most meg azzal állítja meg itt az utcán, hogy felkutatná a gyerekét. Nem tudta hova tenni a dolgot, afféle sokat megélt idős emberként gyanakodva fogadta a nő közeledését. Még csak egy szélhámos csapat hiányzik neki! Jó lesz lezárni a dolgot.

Már éppen el akart búcsúzni, udvariasan megköszönve elhárítani bármiféle segítséget is, de abban a pillanatban jutott el hozzá a nő magyarázkodása. Aranka elmondta, hogy Murányi úr jó ismerőse, egykori diákja, a közeliben lakó Jankovitsné Marika mesélt róla és ők már egyszer kinyomozták egy ellopott festmény sorsát is. A nyugdíjas tanárnak mindez meglehetősen zavarosnak tűnt, de miután egykori tanítvány ajánlotta, hát nem akarta kurtán-furcsán elküldeni az asszonyt. Aranka megadta a telefonszámát, kérte a tanárt, hogy beszéljen Marikával, s ha hajlandó vele és férjével szóba állni, hívja fel őt. Miután elköszöntek egymástól, Aranka egy lyukas garast sem adott volna azért, hogy a tanár felhívja.

– Mi újság van? – nézett rá kérdőn Béla, amikor hazaért a bevásárlásból. Aranka bosszús volt, úgy érezte rosszul kezdte az egészet, a tanár bizalmatlan öregember, senkivel sem barátkozik, magának való, ő meg csak úgy rárontott az utcán. Persze, hogy tartózkodó volt, biztos csalónak nézte őt, jó, hogy nem küldte el melegebb éghajlatra.

– Mi lenne? – kérdezett vissza és nem tudta, hogy elmondja-e egyáltalán Bélának a dolgot. Ügyetlen volt és szégyellte magát ezért. Lehetett volna annyi esze, hogy Jankovitsné kéri meg a közvetítésre. Olyan volt, mint egy csitri, úgy gondolkodott és cselekedett, mint egy felhevült bakfis.

Béla figyelte nejét, látta rajta, hogy valami emészti, talán az irodában volt valami gond, valamelyik könyvelő nő nem bírta magával, bár ilyen nemigen szokott előfordulni, szerették Arankát, aki inkább barátnőjük volt, mintsem szigorú vezetőjük. Közülük lett főnök, nem felejtette el, ki volt, honnan lépett feljebb. Akkor meg mi bánthatja? Megint a gyerek hiánya? Az a hajó már elment.

Lehalkította a tévét, felkászálódott és kiment Aranka után a konyhába. Az asszony leszegett fejével tett-vett az asztalnál. Béla mögé állt, átölelte, fejét az asszony nyakába fúrta.

– Mi a baj? – kérdezte. – Bántott valaki? Ha igen, mondd, ki volt, holnap megverem. Ha meg én tettem rosszat, hát pofozz fel!

Aranka élvezve férje közelségét, hátrahajtotta fejét, szemét lehunyta és sokáig nem válaszolt. Aztán lassan eltolta a férfi kezét a testéről, szembefordult és most ő ölelte át ura nyakát. – Butaságot csináltam – mondta és bár ez cseppet sem volt jellemző rá, elsírta magát.

Béla, addig simogatta, csókolgatta, míg mindkettőjüket elfogta a mind ritkábban feltámadó vágy és szájuk szerelmesen kereste a másik ajak jól ismert ízeit. A nappali kanapéján teljesedett be hirtelen támadt gerjedelmük, testükből az aktus után úgy tűnt el a feszültség, mintha szél fújta volna el. Percekig feküdtek egymást szorosan átölelve, a kanapé nemigen tett lehetővé nagyobb távolságot, de nem is akarták elengedni egymást. Mindketten érezték, hogy bár emberemlékezet óta vannak együtt, még mindig szeretik egymás testét.

Lassan kezdtek ocsúdni a rájuk tört érzelmekből. Aranka továbbra is Bélához bújva, halkán kezdte mesélni az utcai történetet, azt, hogy hibázott, rosszul kezdte és emiatt biztosan örökre elveszítették az öreg el sem nyert szimpátiáját.

– Emiatt aztán cseppet se izgasd magad – vigasztalta Arankát Béla. – Majd lesz más. Ügyek úgyis mindig vannak, majd találunk másfajta elfoglaltságot magunknak. Tudod mit, farkas-éhes lettem, együnk valamit.

4.

– Murányi Oszkár vagyok – Aranka pillanatokig azt sem tudta, ki beszél a vonal másik végén, aztán hirtelen bevillant, az öreg tanár. Hirtelen olyan zavar fogta le, hogy csak hebegett-habogott, szerencsére a férfi nem láthatta vörösré váltott arcát.

– Nem hívom rosszkor? – kérdezte Murányi – de választ sem igen várva folytatta. – Ha még fennáll a múltkori ajánlata, várom önöket szombaton este hat körül a lakásomon.

Aranka megköszönte a hívást és megígérte, hogy ott lesznek. Amikor letette a telefont, elgondolkodva leült a félig sötét nappaliban és arra gondolt, hogy valamikor novemberben szólította le a férfit az utcán, most meg február közepe van. Nem kapkodta el, az már biztos, mosolygott magában, majd órájára nézett, mikorra érhet haza Béla, hogy elújságolja a nagy eseményt. Türelmetlenül várta, de férje pont ezen a napon maradt tovább az üzemben egy géphiba miatt.

– Csakhogy itthon vagy – rohanta le meglehetősen fáradtnak tűnő urát Aranka –, gyorsan helyezd magad kényelembe, készítettem vacsorát, egyél, aztán egy nagy újságot mesélek.

Béla nemigen vágyott hírekre, legszívesebben azonnal ledobta volna magát a tévé elé kedvenc sörével és nézte volna a spanyol bajnokit. Erőt vett magán bevonult a fürdőszobába, gyorsan lezuhanyozott és majd kissé felfrissülve ült le kedvelt, bár erősen viseltes köntösében a konyhaasztalhoz. A lakótelepi ház parányi konyhájában kellemes meleg fogadta, az asztalon felvágottak, friss zsemle, vaj és az elmaradhatatlan sör.

– Na, mi az a nagy újság? – fújt egy nagyot Béla, miután jó pár harapásnyit befalt már az elé tett ételből.

Aranka még egy kicsit kérette magát, titokzatoskodott, végül csak előállt a nagy hírrel. – Képzeld – mesélte izgatottan –, felhívott Murányi úr és meghívott bennünket a lakására. Remélem nem baj, hogy elígérkeztem a nevedben is.

– Jól tetted – szögezte le Béla és fogta maradék sörét, azzal vonult be kedvenc kanapéjára, hogy elmélyedjen a spanyol labdarúgás rejtelmeiben.

5.

– Köszönöm, hogy eljöttek – fogadta az öregúr vendégeit a lakótelepi egyen előszobában, majd invitálta be a párt a másfél szobás lakás nappalijába.

Miközben leültek, Béla lopva körülnézett. Tipikus legénylakást látott, öreg, meglehetősen elhasználódott bútorokkal, sok-sok könyvvel, néhány színehagyott festménnyel a falon. Sehol egy terítő, asszonykéz hagyta nyom. Tisztaság volt, de célszerű egyszerűség uralta a szobát. A tévé ezeréves, a dohányzóasztalkán viszont díszes, szemre értékesnek tűnő sakk készlet vonzotta a szemet, láthatóan egy megkezdett parti állásával.

– Nos – kezdte tanárosan az idős pedagógus –, gondolkodtam a dolgon és elfogadom felajánlásukat. Beszéltem Marikával, tudják, Jankovitsnéval, akik ódákat zengett magukról, így hát nekem is megjött a bizalmam önök iránt. Nagyon szerény a nyugdíjam, de természetesen a költségeiket fizetem.

– Arról szó sem lehet – vágott illetlenül az idős ember szavába Aranka. – Mi ezt szórakozásból, hobbiból csináljuk, ez a kikapcsolódásunk, nincs gyerekünk sajnos és miután mindketten dolgozunk, nekünk nem kell semmilyen pénz sem.

– Ne vegye rossz néven, nem akartam megbántani, de így találtam helyesnek. Kezdjük akkor azzal, hogy elmondok mindent, amit tudok, de előrebocsátom, hogy az nem lesz sok.

Beszéde összefogott, lényegre törő volt, mindenféle felesleges kitérőt nélkülözött. Érthető is, hiszen évtizedekig tanította a matematikát, fizikát, vagyis tényeket, ahol nem volt helye a mellébeszélésnek. Elmesélte pár szóval, hogy hogyan került a kőbányai I. László gimnáziumba fiatal tanárként és hogyan kerültek közelebbi kapcsolatba ott Gulyás Marikával, a fiatal magyar nyelv és irodalomtanárral. Szerelmükről szégyellősen csak pár mondatnyit, a legszükségesebbet mesélte el, ahogy a szakításról is csak éppen hogy.

– Van kérdésük? – nézett vendégeire az alig öt-hat percig tartó mesélés után Murányi úr. Rövid tanácstalan csend után Béla szólalt meg és próbált pontosabb adatokat szerezni az egykori szerelméről, Gulyás Marikáról, de csak a születésnapját és születési helyét sikerült megkapni. Murányi Oszkár semmi mást nem tudott mondani.

– Ez édeskevés – mondta Béla hazafelé, miközben fázósan bújtak mindketten kabátjaik védelmébe.

– Miért, a festménynél többünk volt?

Már csak pár percre voltak az otthonuktól, csendben mentek a lakótelepi házak között vágató februári hideg szélben, gondolataikba merülve. Hazaérve gyorsan belebújtak kényelmes otthoni ruháikba és leültek a kanapéra. Egyszer csak Béla felállt, odalépett Holmihoz és írni kezdett.

– Kezdjük hát! Először is felírom a tényeket.

Mindkettőjükön a már ismert nyomozóizgalom lett úrrá. Egymás szavaiba vágva idézték fel a Józsefváros hercegnője kutatásában szerzett élményeket, ismerősöket. Jó hangulatban telt el az este.

Az éjszakára sem lehetett panaszkodni.

6.

Mindketten kivettek erre a napra szabadságot, találgatták is a kollégák, hogy mire kellhet nekik egyetlen nap a legnagyobb hajtás közepette. Volt, aki azt mondta, hogy biztosan mosógépet vagy tévét vesznek, más családi ügyre gondolt, s akadt, aki egyenesen arról pletykált, hogy Aranka biztosan terhes és nőgyógyászhoz kísérté a férje.

Tudták, hogy ez lesz, de nem izgatta őket. Már elég ideje dolgoztak a cégnél, ahol mindenki mindenről tudott vagy tudni vélte, régóta ismerték egymást, természetes, hogy ment a szöveg, ha történt valami rendkívüli. Ez pedig az volt.

Soha senkinek sem meséltek hobbijukról, gondolták, hogy az emberek nemigen értenék meg őket. Miért nem vesznek telket, utaznak, vagy nevelnek gyereket, ha ennyi a ráérő idejük? Hát nem, ez nem kellett nekik! Meg aztán a nyomozás nem is olyan dolog, amit nagydobra kellene verni. Szépen csendben dolgoznak, utaznak, beszélgetnek és közben érdekes embereket, sorsokat ismernek meg. Végül is jó buli, remek kikapcsolódás és jobban összeköti őket, mintha csak az átlagemberek mindennapi életét élnék.

Ezen a szerdai reggelen nagyon korán keltek, a budapesti iskola igazgatójával negyed kilencre beszéltek meg találkozót. Aranka telefonon egyeztetett vele, s miután röviden elmesélte, hogy két egykori pedagógusukról van szó, a direktor ráállt a személyes találkozásra. Ígérte, addig körülnéz a régi iratok között.

– Jól utaztak? – nézett tanáros tekintettel vendégeire a patinás iskola igazgatója, amikor beléptek az irodájába. Hellyel kínálta őket, titkárnője kéretlenül is hozta az illatozó presszókávét és mellé harapnivaló parányi csokis kekszeket.

– Sikerült valamit találni, igazgató úr? – érdeklődött Aranka, miközben élvezettel kortyolgatta a forró kávét.

– Nem túl sokat, de azért valami van – mosolygott a nyugdíjas kor közelében járó pedagógus.
– Évi, a titkárnőm órákig kutatott a pincében az irattári anyagok között, de megtalálta Murányi tanár úr és Gulyás kollegina személyi anyagait. Vannak benne olyan részek, amelyek – ahogy ma illik mondani – sértik a személyiségi jogokat, azokat kisatírozattam, de a többit lefénymásoltuk és odaadjuk önöknek.

Még egy negyedórát elbeszélgettek az iskolavezetővel, aki élvezettel hallgatta a Józsefváros hercegnője rövid történetét, nyomozásuk kezdetét, aztán megköszönték az iratokat, búcsúztak és elindultak kifelé az éppen tízperes szünetükre kiáramló diákoktól zajos épületből.

– Mi legyen? – nézett kérdően nejére Béla – még csak kilenc óra van, előttünk az egész nap.

Lassan sétáltak a koramárciusi gyenge napsütésben a kőbányai művelődési ház parkolójában hagyott kocsijuk felé és azon törték a fejüket, hogy hogyan is folytassák a nyomozást.

– Itt egy presszó, gyere, bemegyünk, eszünk egy tortát, iszunk egy üdítőt, közben átolvassuk az anyagokat és utána eldöntjük, hogy mit csináljuk. Jó lesz így? – nézett Arankára Béla.

A hangulatos kávézó pár perccel a nyitás után kongott az ürességtől, a pultos lány a friss süteményeket rendezgette a hűtőpulton. Örömmel üdvözölte a belépő házaspárt, szakavatott tekintettel mérte fel őket és már tudta is, mit kérnek. Átutazók – gondolta –, még sohasem láttam őket erre, biztos valamilyen ügyet intéznek a környéken.

Az ablak előtt, a sarokban álló kis asztalkához ültek, a kényelmes szék és a kellemes meleg jó hangulatot keltett bennük. Aranka egy csoki tortát, Béla franciakrémet kért és mindketten feketeteát hozzá. Miközben a finomságokra vártak, kettéosztották a kapott anyagokat és elmélyültek a két idegen ember életében.

Tulajdonképpen hálások lehettek a szocialista rendszerben meghonosodott szokásnak, hogy mindenkiről mindent feljegyeztek, a korabeli személyzetis, ha ugyan volt ilyen poszt az iskolában, jó munkát végzett, két életút tárult fel előttük. Arankát a feltétlen kíváncsiság vezérelte, Béla kicsit kényelmetlenül érezte magát, mert hogy is jön ő ahhoz, hogy mások életében kutakodjon. De aztán rajta is erőt vett a kíváncsiság és egyre érdeklődőbben forgatta a lapokat.

– Cseréljünk! – javasolta az asszony, miközben apró darabokat harapott a szép adag tortából. Eddig nála volt Murányi Oszkár anyaga, most pedig Gulyás Marikáét kezdte nézegetni.

Szerencsére az igazgató nem sok mindent töröltetett ki az anyagból, azokat is inkább a látszat kedvéért, így aztán feltárulhatott előttük Murányi tanári pályafutása, több elismerése, kitüntetése és egy fegyelmije is, amiről viszont egy kitakart rész árulkodott volna. De ez nem is volt fontos számukra. A személyi rész, a személyzetis, meg a korabeli igazgatók véleménye – bizonyára közte a tanárnővel meglévő titkolt viszonya, mintha akkoriban bármit is lehetett volna titkolni – érdekes lett volna, de ezeket is letakartatta a direktor. Sokkal jobban izgatta őket Marika anyaga, hiszen ebből kellett volna kiderülnie annak, merre is induljanak tovább.

– Nincs mese, Miskolcra kell majd mennünk, ha haladni akarunk.

– Mikor? – nézett ki az utcára elmélázva Aranka.

– Mit terveztél még mára? – kérdezte Béla. – Mert ha nincs semmi sem, akár el is ugorhatnák Miskolcra. Alig két és fél óra, ha minden jól megy, még tanítási időben odaérhetnénk.

– Jó, fizessünk és induljunk. Menetközben megnézem a mobilinterneten a címet meg az igazgató adatait, fel is hívom, hogy fogadjon pár percre. Próba-szerencse. Ha nem sikerül, akkor legfeljebb túrázunk egy keveset, úgyis szép az idő.

A kora tavaszi nap jóindulatú mosollyal nézett le a világra, figyelte, amint a nyomozópáros a kaland izgalmától fűtve elindul Miskolc irányába. Jót tesznek, gondolta, és elhessegetett egy szemtelen felhőt maga előtt.

7.

A Zrínyi Ilona Gimnázium fiatal igazgatónője érdeklődve fogadta őket. Már elmúlt fél három is, amikor időről tudtak egyeztetni. Addig megebédelték a város kínai éttermében, aztán élvezve az alig melengető, de mégis a tavasz közeledtét jelző napsütést, átsétáltak a múlt század első felében épült szép stílusú épületbe.

– Érdekes – mondta elgondolkodva az igazgató asszony, miután meghallgatta a két nyomozó elbeszélését első, majd legújabb kutakodásukról. – Csodálom a türelmüket. – Tárcsázott az asztali telefonján és behívta egyik nyugdíj mellett dolgozó kollégáját.

– Erzsike már évtizedek óta itt tanít, ha valaki, hát ő biztosan tud segíteni. Itt is hagyom magukat, beszélgessenek, én ugyanis csak maguktól hallottam Gulyás tanárnőről, amikor idekerültem, már szó sem esett róla.

– Igen, emlékszem Marikára – mondta az ősz hajú, nem túl magas, pirospozsgás arcú, kicsit telt tanárnő a kölcsönös bemutatkozás, történetük meghallgatása után, miközben elgondolkodva malmozott hüvelykujjaival. – Tulajdonképpen mire kíváncsiak?

– Mindenre, ami elvezethet Gulyás tanárnő lányához – vette át a szót Aranka. – Kezdjük azzal, hogy milyen ember volt, milyen kolléga?

Nehezen lendült bele Erzsébet a régmúlt felidézésébe, de mint ahogy átszakad egy gát, eleinte szivárogva, majd egyre gyorsabban, úgy csörgedezett, majd ömlött a házaspárra a sok emlék. Béla szorgosan jegyzetelt, bár az információk többsége inkább érzelmi volt, mintsem használható tény.

– Ott voltam a temetésén, amikor két éve meghalt szegény – mesélt az egykori kolléganőről Erzsébet asszony. – Élhetett volna még, hiszen csak hetvenöt éves volt, de a rák vele sem viccelt. Akkor már özvegy volt, talán az egyedüllét is marcangolta belülről. Elveszítette támaszát, társát, tudják, az majd’ mindenkit megvisel.

Az ősz tanárnőtől megtudták, hogy Gulyás Mária férje Szántai-Kovács János volt, az asszony felvette a nevét, ilyen néven is tanított, akkoriban nem volt divat a lánynév megtartása. Ő, mármint Erzsike már úgy ismerte meg, hogy volt egy előző házasságából született – legalábbis nekik ezt mondta – kislánya, Márti, majd megszületett férjével közös gyerekük, Kálmán is. Na, ő sem kisfiú már, talán negyvenöt vagy negyvenhat éves lehet. Arra még emlékezett az asszony, hogy a város diósgyőri városrészében lakott kollégája, meg is mondta, melyik utca lehetett az, bár a házszámán már nem volt biztos.

– Még csak négy óra van, Ha már itt vagyunk, keressük meg Szántai-Kovács Kálmánt. Ha szerencsénk van, megtaláljuk, ha nem, akkor is csak eljutunk valameddig.

Beültek az autóba, Aranka nekilátott az interneten keresgélni. S bár talált ilyen néven egy férfit, se címet, se telefonszámot nem lelt hozzá sehol sem.

– Induljunk el, próbáljuk megkeresni a házat, amit Erzsike mondott, hátha tényleg szerencsénk lesz.

– Szántai-Kovács, Szántai-Kovács – kószolhatta a nevet az idősebb asszony, akit először megszólítottak az utcában, de aztán sajnálkozva otthagya őket. Még sohasem hallotta ezt a nevet.

Nem volt könnyű dolguk, a múlt század ötvenes éveiben épített egyforma házak között nehéz volt eligazodni, ráadásul elég sok épületre illet, amit Erzsébet mondott.

– Most mi legyen? – kérdezte csalódottan Aranka Bélát, amikor már a sokadik korosabb embert szólították meg.

– Lehet, hogy rosszul fogtunk hozzá. Inkább az ötven körüli férfiakat kérdezzük, hátha valamelyikük osztálytársa vagy sporttársa volt Kálmánnak. Ha pedig nem megy, már akkor sem jöttünk hiába. Hatkor mindenképpen hazaindulunk, holnap dolgozni kell.

Csalódottan, most már céltalanul sétálgattak a házak között, amikor felfedezték a lakótelepi bitumenes tenispályát. Éppen kemény férfi páros összecsapás zajlott nem kevés vitával,

egymás cukkolásával. A házaspár pihenésképpen megállt, rövid ideig nézték a középkorú, többnyire pocakos urak játszadozását.

– Na, menjünk – fogta meg az asszony kezét férje –, indulnunk kell, még hosszú út áll előttünk. Mindketten fáradtak vagyunk már.

Aranka engedelmesen indult párja után, aztán hirtelen ötlettől vezérelve visszafordult és megszólította az éppen pihenőjüket tartó játékosokat. Röviden elmondta, hogy kik ők, mi járatban vannak és megkérdezte, vajon hallottak-e valaha is egy Szántai-Kovács Kálmán nevű úrról.

– Hallottunk – nevettek fel harsányan a mókás kedvű férfiak, aztán egyszerre mutattak negyedik társukra. Az éppen törölköző játékos meglepve az asszony felé fordult, és bemutatkozott:

– Szántai-Kovács Kálmán vagyok.

8.

– Jöjjenek be – invitálta váratlan vendégeit a férfi –, csak felkapok valami szárazat és már beszélgethetünk is.

A lakótelepi kétszobás lakás, ha nem is gazdagságról, de mindenképpen pénzről és ízlésről árulkodott. A nappaliban, ahol leültette őket Kálmán, kellemes meleget árasztottak a központi fűtés radiátorai, az utcáról tompán hallatszott be a hazatérők autóinak zaja, néha egy-egy beszédfoszlány. Aranka fürkésző tekintettel nézett körül, a tárgyakból akarta megtudni, hogy milyen a férfi. Annyit gyorsan megállapított, hogy bár rend uralkodott a közepes nagyságú szobában, lehet, hogy a férfi egyedül él. Nemigen érezte az asszonykéz nyomát a bútorokon, a tárgyak elrendezésén.

– Mit gondolsz? – kérdezte Bélát – és miután már szinte egymás gondolatait is értették, most sem kellett bővebb magyarázat kérdéséhez.

– Meglátjuk...

– Hoztam maguknak egy kis üdítőt meg némi harapnivalót – lépett be Kálmán a nappaliba. – Miben segíthetek?

Aranka ott folytatva, ahol a tenispályán abbahagyta, részletesen elmesélte jószolgálati munkálkodásukat. Nem nevezte nyomozásnak, egyrészt mert nagyképűnek tartotta volna, másrészt nem akarta elveszíteni Kálmán jóindulatát.

– Szóval Mártit keresik – összegezte végül a hallottakat Kálmán. – Bevallom őszintén, bár tudom, nem szép dolog, de nemigen tartjuk a kapcsolatot. Anyánk halála után még annyit sem találkozunk, amennyit korábban. Nem mintha bajunk lenne egymással, de olyannyira mások vagyunk, hogy alig tudunk egymással beszélgetni. Legfeljebb a régmúltról, gyerekkorunkról.

– Remélem, azért útba tud bennünket igazítani – mondta Béla. – Útközben Aranka interneten kereste Szántai-Kovács Mártát, de egyetlen hasonló nevet sem talált. Biztos férjnél van.

– Márti nem apám nevét használja. Az okát ne kérdezzék, nem tudom, de ő anyai nagyapánk, Valinszky János családnevét kapta az anyakönyvezéskor és ezt anyánk sohasem változtatta meg. Biztos apa nem akarta, de ezt nem tudom, nemigen esett szó erről, ahogy anyánk korábbi életéről sem. Szóval a nővérem, aki közel jár az ötvenhez, a Valinszky Márta nevet viselte, de férjhez ment egy Tóth nevű férfihoz, és így Tóth-Valinszky Márta néven él. Van két gyereke, a kisebbik, ha jól tudom, most tizennyolc éves, a kis Márti és Tibor, ő már legalább huszonegy, ha nem tévedek.

– Itt élnek Miskolcon ők is?

– Nem, ez is nehezíti a kapcsolatunkat. A férje egykor határőr volt, az osztrák határ környékén kaptak lakást. Most Mosonmagyaróváron élnek. Vagy legalábbis, amikor utoljára beszélünk, ott éltek. Van annak már vagy másfél éve.

– Mára teljesen elegendő lett az egészből – zuhant le fáradtan Béla kedvenc kanapéjára. – Még ahhoz sincs erőm, hogy a sörért kimenjek. Tudod mit, pár napig hallani sem akarok Szántai-Kovácsokról meg Tóth-Valinszkykról. Meg kell ezt az egészet emésztenünk. Gyere kedvesem, bújj ide hozzám – kapta el, rántotta ölébe a kanapé előtt átaraszoló Arankát a férfi és jóleső érzéssel ölelte át az asszonyt. Aranka örömmel fogadta a férfi kedveskedését, majd eldőlték kedvenc helyükön és egymást átölelve, összebújva nézték pár pillanatig a tévét.

Mindketten mély álomba zuhantak, álmukban talán éppen Mosonmagyaróvár felé autóztak.

9.

– Megyünk?

Béla már egy ideje várta Arankát a cég bejáratánál, nem értette, hol késik az asszony. Reggel megbeszélték, hogy együtt mennek haza, ahogy mindig is tették, legalábbis ameddig Aranka főnök nem lett a könyvelésen, azóta sokszor külön időpontokban fejezték be a munkát. De ma újból együtt indulnak haza és egyúttal bevásárolnak a hétvégére. Az áprilisvégi nappalok már hosszúak voltak, így világosban, bár felhős időben várakozott nejére a férfi. Nem fázott, már elég volt a kiskabát, az idő napról napra vált kellemesebbé.

– Kipakolok, addig te zuhanyozz le – kiabált be a nappaliba Aranka Bélának, aki szokásához híven éppen a tévét kapcsolgatta, hátha talál egy jó kis spanyol meccset valamelyik sportcsatornán. Befelé jövet gyorsan kiemelt még egy doboz sört is, éppen csak az első kortyot itta meg, amikor szólt Aranka. Söhajtott egy nagyot, majd levetkőzött és bevonult a fürdőszobába. Jólesett az egész napi tipródás után a forró víz, egészen felüdült, amikor visszament a szobába. Aranka éppen a hálósobából jött kifelé, anyaszült meztelenül. Nem voltak egymás előtt szégyenlősek, feleslegesnek tartották az álszemérmességet. Béla végigmérte asszonyát és megállapította, hogy bár arcán imitt-amott megjelentek a szarkalábak, kisebb ráncok, a bőre sem olyan fiatalos, mint hajdanán, de a teste még mindig hibátlan, kíváncsú.

– Eszedbe se jusson – tolta el nevetve magától az asszony a félreérthetetlenül közeledő férjét. – Lezuhanyozok és aztán a rendelkezésedre állok. Ha pedig addig nem tudsz várni, ugorj le a presszóba, csípj fel egy nőcskét – évődött, majd magára hagyta urát.

– Na, ez finom volt – nyögött jóllakottan Béla, és mint egy elégedett kiskutya, begömbölyödött a kanapé sarkába. – Mit csinálunk a hétvégén? – nézett nejére.

– Utazunk!

– Mi az, hogy utazunk? Megint mit találtál ki?

– Megyünk Mosonmagyaróvárra. Le kell zárunk a nyomozásunkat. Így vagy úgy, de a végére kell járnunk, Murányi úr sem lesz fiatalabb és egészségesebb. Ne húzzuk hát az időt.

– Rendben, de ma még csak csütörtök van. Tudod mi jutott eszembe?

Aranka tudta és cseppet sem volt ellenére. Még mindig élvezettel töltötte el férje ölelése, azon az estén másodszor. Előbb jöjjön a szerelem, majd utána a nyomozás.

A következő félórában nem is jutott eszébe Mosonmagyaróvár.

– Ha a sztrádán megyünk, nagyot kerülünk, menjünk inkább a 81-esen – járta körül autójukat még egyszer Béla, leellenőrizve, hogy rendben vannak-e a gumik, nincs-e valamilyen látható hiba, aztán beült a volán mellé. – Mit is beszéltél meg Mártával, hánykor vár bennünket?

Május eleje volt, valósággal kirobbant a tavasz, a természet tobzódott az új életben. Virágok nyíltak, gyümölcsfák virultak, zöld és színes volt minden. A levegőt részegítő tavaszi illat járta át. Aranka elővette okostelefonját és megnézte bejegyzéseit, bár fejből tudott mindent. Mosonmagyaróváron, a Gárdonyi Géza utcában, a házukban várja őket Márta, akit Aranka viszonylag könnyen felkutatott és miután elmondta, milyen ügyben keresi, megbeszélték találkozási pontjukat erre a szombatra. Szép az idő, nincs túl nagy forgalom, úgy ígérte, hogy tizenkettő, egy között ott lesznek. Mindketten izgalommal várták a találkozót, végül is elérkeztek egy jelentős állomásához kutatásuknak.

– Sohasem beszélt anyám apámról – mondta Márta, miután illően fogadta, megkínálta Székesfehérvárról érkezett vendégeit. Kölcsönösen szimpatikusak voltak egymásnak, Márta férje, Ferenc is beköszönt és pár percig velük maradt, de aztán magára hagyta nejét a vendégekkel.

– Milyen volt az édesanyja? – kérdezte Aranka, miután kétszemélyes nyomozócsapatuk szóvivőjeként részletesen beszámolt mindenről, amit csak el lehetett mondani kutatásuk történetéről. Cseppet sem volt udvariassági formula a kérdése, valóban érdekelte, hogy magánemberként milyen volt Gulyás Mária. Amióta nyomoznak utána, érdekes ember képe rajzolódott ki előttük, egyáltalán nem könnyű élettel. Persze, kinek az élete könnyű?

– Nehéz bármit is mondanom, hiszen ő az édesanyám, nyilván másként láttam, mint a kollégák, ismerősök. Meglehetősen zárkózott ember volt, nagyon ragaszkodott mostohaapámhoz, és sohasem beszélt az én születésemről, édesapámról. Talán csak egyszer említette, hogy egy iskolában tanítottak, de neki ez örökre fájó emléke maradt. Úgy tudom, a férfi nem akart házasságot, ahogy gyereket sem. Meglep, hogy most kíváncsi rám.

– És ön nem az? – szólalt meg a hirtelen beállt csöndben a mindeddig hallgató Béla. – Végül is az édesapja, az ő génjeit hordozza. Egyáltalán, örökölt tőle valamit? Hogy ment a matematika?

– Jó matekos voltam, ezért lettem gépészmérnök. A számokkal, fizikával sohasem volt gondom. Látja, ez lehet az apai örökségem, ha – ahogy mondták – ő matematika, fizika tanár volt.

Gyorsan szaladt az idő, szó esett róluk, Mártaék gyerekeiről, mindennapi életükről, gondjaikról, örömeikről, de a végén csak nem lehetett tovább odázni a kérdést.

– Hajlandó találkozni az édesapjával? Már nincs sok ideje, hogy ezt megtegye.

– Ha segítenek összehozni, akkor igen.

A nyomozópáros sokáig némán ült a kellemesen duruzsoló autóban. A rádióból vidám zene szólt, néha a gyermekded műsorvezető szólt egy-két idióta mondatot, de Béla és Aranka gondolatai messze jártak.

– Megvan minden, Murányi úr?

Aranka aggodalmasan nézett körbe az idős férfi lakásában. Még csak fél kettő múlt pár perccel, és volt vagy másfél órájuk a nagy pillanatig, de nem akart hibázni. Hihetetlenül sok idejük, munkájuk van ebben a most következő néhány órában és a pillanatban, amikor fél évszázaddal fogantatása után összetalálkozhat gyermekével az apa.

– Remélem – nézett körül Oszkár is. – Amit kért, azt megvettem, felfogadtam a házból egy asszonyt, ő rendet rakott, pedig én is takarítok rendszeresen, de mégis más egy nő. Bevallom – tette hozzá a férfi – régen nem éreztem ilyent, de kicsit izgulok. Szerintem nem normális érzés ez, nyolcvanon túl már semmiért sem kellene idegeskednie az embernek.

Az utóbbi napokban Aranka – olykor Béla is – többször átjött az idős tanárhoz, hogy össze-
szervezzék a nagy találkozót. Mind gyakrabban beszélgettek másról is, nemcsak a nyomozá-
sukról, Aranka eközben megkedvelte a némiképp rigolyás öregurat. De Murányi tanár úr is
sokat veszített tanáros stílusából, s főleg bizalmatlanságát vetette le. Ez a csacsogó ifiasszony
visszahozott valamit a régi időkből, olykor már arra is gondolt, hogy talán nem kellett volna
ennyire bezárkóznia, kivonnia magát a világ dolgaiból, kerülni az embereket. Lám csak, itt ez
a fiatal, vagy legalábbis neki még fiatal pár és milyen kedvesek vele, pedig se kutájuk, se
macskájuk nekik ő.

Oszkár persze már mindent megtudott Mártiról, lányáról, Aranka a legparányibb információt
is megadta neki gyermekéről. Azt természetesen tudta, hogy lánya közel van az ötvenhez, van
két gyereke, vagyis neki két unokája – érdekes, eddig erre sohasem gondolt –, gépészmérnök
és egy kis kft-ben dolgozik. Aranka leírta, hogy néz ki Márti, gesztenyebarna hajú, szép arcú,
kissé molett, nem túl magas, de azért félt, tartott a találkozástól. Nem azért, hogy ő esetleg
csalódik majd, sokkal inkább attól rettegett, hogy valamiért nem ér ide Márti, vagy az ajtóban
neki esik és lehordja mindennek, mert neki nem volt igazi apja.

– Vénségére az embernek mindenféle bolondságok eszébe jutnak – gondolta.

Oszkár, Aranka és az időközben megérkezett Béla kifogyva a szóból, csendben ültek a kis
lakás nappalijában. Az utcáról beszűrődött a mindennapok zaja, a ház előtti játszótéren a
tavaszt élvező gyerekek rohángáltak, kiabáltak, játszottak, a közeli parkolóba egymás után
érkeztek a többnyire hétvégi bevásárlásból hazaérkező emberek. Minden új autóhangra, ajtó-
csapódásra mindhárman felkapták a fejüket, lopva, szinte percenként nézték az órájukat.
Négyre beszéltek meg a találkozót, de végül is Mosonmagyaróvár nincs a szomszédban.
Biztos jelentős késéssel érnek csak ide a vendégek.

A feszült várakozásnak a kapucsengő váratlanul feltörő, követelődző sívítása vetett véget.
Oszkár korát meghazudtoló fürgeséggel lépett az előszoba falán lévő kaputelefonhoz és bele-
szólt:

– Tessék, ki az?

– Márta vagyok, Valinszky Márta, Murányi Oszkárhoz jöttem.

– Nyitom.

Mindhárman izgatottan várakoztak. Aranka ment ajtót nyitni, Oszkár és Béla az előszoba
nappaliba nyíló ajtajában várakoztak. Oszkár zavartan simította végig zakóját, ritkuló haját.
Láthatóan jó benyomást akart tenni vendégeire, lányára.

Mint két érdeklődő, kicsit zavarban lévő, de barátságos idegen, úgy mutatkoztak be egymás-
nak. Mert hiába a vérségi összetartozás, ők mégiscsak idegenek voltak egymásnak. Mártával
érkezett férje, Ferenc is. Aranka a háziasszonyi teendőket ellátva igyekezett oldani a feszült-
séget, majd amikor már mindenkit megkínált, mindent odakészített, pár percre leült az asztal-
hoz, ahogy később mondta, beindítani a beszélgetést. Döcögősen indult apa és lánya között az
ismerkedés, de aztán az egymás iránti kíváncsiság feloldotta a görcsöt.

Aranka érkezettnek látta a pillanatot, jelentőségteljesen Bélára nézett, aki azonnal meg-
értette: nekik itt már nincs több dolguk. Gyorsan elbúcsúztak és Oszkár marasztalása ellenére
percekkel később már az utcán sétáltak hazafelé. A fűszeres illatú tavaszi este kellemes

érzéssel töltötte el őket, bár ebben erősen közrejátszott az is, hogy megint megoldottak valamit. És ez még értékesebb volt, mint amikor megtalálták a Józsefváros hercegnőjét, hiszen ezúttal két embert, apát és lányát adták egymásnak.

– Szerinted mi lesz? – kérdezte Béla – tartják majd a kapcsolatot, megkedvelik egymást?

Aranka nagyot sóhajtott és bár nem válaszolt, férje tudta, neki is ezen jár a feje. Az élet törvénye, hogy szülő és gyerek összetartozzon, a vérségi kapcsolat kötelez. Ez olyan igazság, mint az egyszeregy. Kár, hogy az emberi kapcsolatok nem a matematika törvényszerűségein alapulnak, akkor talán a matematika tanár Murányi Oszkár is tudta volna, mi a helyes és mi a helytelen.

A rövid séta jólesett mindkettőjüknek, izgalmas nap volt, gyorsan átvették otthoni ruhájukat, és – természetesen Béla kezében a sörrel meg a tévé távirányítójával – a jól végzett munka örömeivel kuporodtak kedvenc kanapéjukra. A szobában csak egy egészen halványfényű kis asztali lámpa világított, a tévé kékes-színes villódzása uralta a sötétet. Béla tekintete az ezúttal nem túl izgalmas spanyol meccsről a tévékészülék mellett álló Holmira, nyomozótáblájukra tévedt. Aranka hozzábújva bámulta a futkározó játékosokat, de megérezve, hogy férje most nem a meccsre gondol, megsimogatta ura arcát.

– Min jár az eszed, kedves?

– Azon gondolkodtam, hogy talán holnap leviszem a pincébe Holmit.

– Eszedbe ne jusson! – emelte fel megjátszott haraggal hangjában Aranka. – Nekünk még lesz vele dolgunk. Nehogy azt hidd, hogy a világban nincs már kinyomozni való!

– Ster és Ster, a nyomozópáros – ízlelgette Béla a hirtelen jött névötletet. – Tehát újra nyomozunk?

– Naná! Mi lenne a világgal Ster és Ster nélkül? – Azzal kislányos kacagással ölelte át, döntötte hátra férjét, akinek a fárasztó nap ellenére sem tűnt rossz ötletnek felesége félreérthetetlen fellángolása.

Apatitok

1.

– Elmész te a jó bűdös...

Az idős asszony vérvörös arccal kiabálva küldte el lányát melegebb éghajlatra. Nem volt ritka náluk az ilyesfajta végű vita, mert amikor elfogytak az évek, maradt a trágárság. Pedig az idősebb hölgy egykor a tehetős polgárcsalád egyik leányaként úri neveltetést kapott, évekig járt az angolkisasszonyok szerzetesrendjének iskolájába, ami pedig köztudottan igen szigorú és erkölcsös oktatást jelentett. De a háborús évek, az azt követő államosítás, a családi vagyon szinte teljes elvesztése, a nélkülözések, majd a szocialista építőiparban művezetőként eltöltött évek erősen zárójelbe tették az angolkisasszony szerzetesnővérek nevelésének eredményességét.

A vita az utóbbi időben szinte mindennapos volt. Az idős asszony az ötvenes évek elején családjá előtt is titkolva terhességét, mindmáig ismeretlen apától, a legnagyobb titoktartás mellett szülte meg lányát, akinek gyorsan nyíló értelmében is csak iskolásként tűnt fel az édesapa hiánya. Talán nem is annyira az apai jelenlét, mint inkább édesapja kilétének megismerése volt a vágya, de anyja e témáról nemhogy beszélni nem akart, de az erre vonatkozó kérdés is már a sértések egyikének számított szemében. Lányát, Adélt ugyanakkor nem a könnyen kifizethető anyagból gyúrták, nem tudott belenyugodni, hogy édesanyja ezt a féltve őrzött titkot mindörökre magába fojtja, s egykor majd magával is temetteti el.

– Ugyan már, nagy! – szólt bele, kivárva a lélektani pillanatot Réka, a magas, vékony, sok vihart megért öregasszony unokája. – Nem gondolod, hogy valahol azért nekünk is közünk van a dologhoz. Hidd el, nem ítélünk el, nem gondolunk rólad rosszat, de anyu és én is szeretnénk tudni, ki volt az ő apja, az én anyai nagyapám. Lehet, hogy még él, jó lenne legalább egyszer beszélni vele, vagy csak tudni, hogy ki is ő.

– Megmondtam, hogy nem emlékszem – dühöngött tovább Tilda –, nem értem meg, hogy miért zaklattok vele. Elég legyen, különben is mindketten elmehettek a...

A megismételt trágárság csak olaj volt a tűzre, a lány és az unoka még sokáig tárgyalta az újabb fiaskót, miközben a nagyanya vigasztalásként takaros vacsorát rakott össze magának. Annyit hazudott már ebben az ügyben, egykor szüleinek, testvéreinek, a munkahelyi főnökének, kollégáinak, hogy már lassan maga sem tudta, melyik története az igaz. Nem szégyelli még ma sem – gondolta –, hogy akkoriban volt néhány szeretője. Az vesse rá az első követ, aki nem próbált ügyeskedni, megélni az ötvenes évek elején. Ráadásul neki bélyeg volt a homlokán, ő volt a megtűrt nagypolgár, a kommunista társadalom söpredéke, aki örüljön, hogy él. Apja, anyja kiszakadva a nagypolgári létből, csak vegetált, ha ő nem vitt volna haza pénzt, hát éhen halnak. Volt, bizony nem is egyszer, hogy szó szerint ki kellett feküdnie a jobb pozíciót, a magasabb fizetést. Így esett teherbe is. Sejtí, hogy kitől, próbált is apasági pert indítani, de akkoriban még nem volt DNS-vizsgálat, csak a vérből lehetett megállapítani, hogy ki az apa, ha egyáltalán sikerült. Az ő esetében nem, vagy pontosabban nem biztosan. Ráadásul ezek a piszok férfiak összeesküdtek ellene, és a kommunista bírót is megkeverték, aki szemmel láthatóan nem a megesett egykori úrilány pártján állt. Most mit meséljen el ezeknek, hogy akkor nem olyan időkét éltek az emberek, amikor csak úgy ugrálni lehetett? Felnevelte tisztességesen Adélt, ahogy ő becézte: Adát, építészmérnöknek taníttatta, szó nem érheti őt. Megszenvedte már az akkori éjszakát ezerszer is.

2.

– Tudod mit jutott eszembe? – húzta be a harminchoz közelítő csinos, asszonyosan telt, szép arcú Réka anyját a szobájába – nemrégiben mesélte az egyik barátnőm, hogy van egy ismerőse, akinek a székesfehérvári lakásukba betörték és elloptak tőlük egy festményt. A lakótelep másik házában élő házaspár pedig csak szórakozásként kinyomozta nekik, hogy hova került a kép. Állítólag annyira megszerették a nyomozósdit, hogy ezután meg egy idős tanárembernek kutatták fel a soha nem látott lányát. Na, ekkor jutott eszembe, mi lenne, ha megkeresnénk őket és megkérnénk, nyomozzanak az apád, a nagyapám után. Mit szólsz?

Adának igazából már elege volt az apakeresésből, ha Réka néha unalmában nem vetné fel a témát, régen nem gondolna rá. Közel van a hatvanhoz, nemigen kell neki egy öregember, ha egyáltalán még él, akit esetleg majd gondoZHat is. De Réka a maga csendes erőszakosságával mindig felhergeli őt, aztán összevesznek az anyjával, aki meg az istennek sem akar beszélni róla. Szíve szerint hagyná már az egészet, nem ő az első ember a világon, aki nem tudja, ki volt az apja. Sok gyerek egyáltalán nem ismeri a családját, neki azért megvan a magáé, egy szót sem szólhat.

– Visszatérünk rá – mondta Adél, ezzel lezártnak vélte az egészet, bízva benne, hogy majd Réka is elfelejti. Végre nyugalom lesz.

3.

Ada megnyugodva vette tudomásul, hogy Réka belefeledkezve napi dolgaiba, már jó ideje nem hozta szóba sem az ismeretlen nagyapát, sem a barátnője által ajánlott nyomozópárost. Így van ez rendjén, ne bolygassuk a múltat, gondolta, de azért időnként benne is felhorgadt a kérdés: mit titkolhat az anyja? Különösen olyankor támadt fel apja kiléte iránti kíváncsisága, amikor a munkahelyén, a tervezőirodában, vagy baráti társaságban elhangzott szó vagy mondat erre emlékeztette.

– Beszélgetünk? – hívta szobájába Réka anyját, miközben térdeit maga alá húzva kényelmesen elhelyezkedett heverőjén.

– Beszélgessünk. De miről?

Réka tudta, hogy elérkezett a pillanat, anyja jó hangulatban van, amúgy is sokszor szoktak nagyokat dumálni. Nem akart ajtóstól a házba rohanni, hát előbb napjáról, munkájáról kérdezgette Adát, mielőtt a tárgyra tért volna. Ennek is elérkezett az ideje.

– Biztosan emlékszel, hogy vagy két hónapja meséltem neked egy székesfehérvári házaspárról, akik amatőr nyomozók, két ügyük volt eddig és mindkettőben eredményesek voltak. Kapaszkodj meg, Julcsi barátnőmmel felkutattuk a számukat, felhívtam őket telefonon és megbeszéltem velük egy találkát. Szombaton leugrunk Fehérvárra. Mit szólsz, ugye jó lesz?

Adél első reakciója a tiltakozás volt, hát hogy képzeLi a lánya, csak így a háta mögött szervezkedik, meg sem kérdezi őt! És ha nem akarja ezt az egészet? Dühös volt Rékára, de ahogy tapasztalta, lánya előre látja mindig, hogy mi fog történni. Nagyon ügyesen keveri a kártyákat, a végén mindig neki lesz igaza, azt csinálják, amit ő akar. Legjobb, ha hagyja magát és sodródik az eseményekkel.

– Menjünk – hagyta rá lemondóan Rékára. Úgyis meg kell futtatni a kocsit egy hosszabb úton, még teljesen bekormozódnak a hengerek a pesti araszolásban.

4.

– Nem baj, ha tegeződünk? Gyertek beljebb – Ster Béláné, Aranka szinte ismerősként üdvözölte a két nőt a székesfehérvári panellakásban. – Remélem könnyen idetaláltak, olyan egyformák ezek a lakótelepi házak.

– Ster Béla vagyok – mutatkozott be a házigazda is, de láthatóan átengedte a vezető szerepet feleségének. Három nő jobban szót ért egymással, mint egy férfivel, még az is lehet, hogy a jelenléte feszélyezi őket. El is akart menni egyik ismerősehez, de Aranka nem engedte.

A kezdeti feszültséget gyorsan oldotta Aranka kedvessége, gondoskodása. Kávét, aprósüteményt varázsolt az asztalra, aztán leült és mindenféle általánosságokról beszélgettek. Végül is a vendégek jövetelük tárgyára tértek.

– Nem is tudom, hol kezdjem – vágott bele Adél történetükbe, de pár mondat után örömmel adta át a szót Rékának. Tanárképzőt végzett a lánya, újságíróként dolgozik, a szó a kenyere, összefogottabban, lényegre törőbben tudja előadni a dolgokat.

– Szóval azt szeretnétek, hogy mi keressük meg az édesapát? – összegezte Aranka a hallottakat. – De miért pont mi?

– Hallottunk sikereitekről, meg még azt is beszélük, hogy hobbitok lett a nyomozás.

– Valóban. Sajnos nem lehetett gyerekünk, hát mi magunk maradtunk gyerekek – nevetett cseppnyi keserűséggel hangjában Béla. – Valóban volt két sikeres ügyünk.

Aranka amennyire csak lehetett, röviden elmesélte a közeli házban lakó családtól elrabolt festmény, a Józsefváros hercegnője kalandos felkutatását, majd a nyugdíjas idős tanár, Murányi Oszkár soha nem látott lányának megtalálását.

– Most pedig ti jöttök. Mindent meséljete el, amit tudtok, aztán majd meglátjuk, hogy mire jutunk. Ugye Bélám, nyomozunk?

5.

Hetek teltek el a két budapesti nő látogatása óta, de valahogy nem igazán akart elindulni a nyomozásuk. Ster Béla naponta állt a Holmi névre hallgató tábla elé, amelyen a nyomozásban megszerzett információkat rakták sorba, egymáshoz kapcsolódásuk szerint, mint egy rendőrségi irodában, ahogy az amerikai nyomozós filmekben látták, de ezúttal semmi jó ötletük nem volt. Holmi – első nyomozásuk alkalmával jött a tábla ötlete, amelyet Sherlock Holmesről, a nyomozózséniről neveztek el Holminak – ezúttal nem sok mindent hordozott fehér felületén. A tábla ott porosodott a tévé mellett, vagyis inkább csak porosodott volna, ha Aranka le nem törölgeti időnként és ahányszor csak leültek a tévé elé valamit megnézni, szemük óhatatlanul is Holmin akadt meg. Így akarták magukat munkára, nyomozásra ösztönözni.

– Tennünk kellene már valamit Adél apja ügyében, vagy meg kell mondanunk, hogy nem tudjuk, mit csináljunk – vetette fel Aranka a kocsiban, amikor hazafelé tartottak a cégtől. Aranka a kis vállalkozás pénzügyi vezetője, Béla ugyanott a műszaki vezető. Amikor csak tehetik, együtt mennek munkába és haza is, bár amióta az asszony lett a könyvelés meg a pénzügy vezetője, sokat kell túlóráznia. Ilyenkor Béla élve a szabadságával rohan haza és már kapcsolja is valamelyik sportcsatornát a tévén, hogy találjon egy spanyol meccset. Az ibériai foci volt a mindene, ha már a hazai csapatok mérkőzéseit nem érdemes megnézni. Régen elhatározta, hogy legfeljebb a magyar válogatott meccseit nézi meg, de hazai klubmérkőzésen nem hajlandó felidegesíteni magát. Így szokott rá a spanyol bajnokikra.

– Mire gondolsz? – adta vissza a szót az asszonynak, pedig ő is érezte, nem tehetik meg a két pesti nővel, hogy cserbenhagyják őket. Vagy ha igen, hát azt is meg kellene mondaniuk, igaz, az meg nagy blama lenne.

– Ma este leülünk, összefoglaljuk, amit tudunk, és kitaláljuk, mit tegyünk. Jó lesz?

Aranka nem vezetett nagy háztartást, miután nincs gyerekük, nem főzött meleg vacsorát. Hazafelé vettek mindig valami finomságot, ittak egy teát vagy instant levest, ezzel aztán le is tudták az esti étkezést. Napközben a közeli önkiszolgáló étteremben kapták be ebédjüket, nemigen csináltak nagy ügyet az étkezésekből.

– Ez jólesett – dőlt hátra elégedetten a konyhaszéken Béla, majd hátranyúlt és kiemelt a frizsiderből egy doboz sört. Aranka villámgyorsan elmosta a tányérokat, evőeszközöket, letörölte a konyhaasztalt és indult is a nappaliba. Béla nehézkesen, a napi munka fáradtsága és a kiadós vacsora miatt elnehezedve emelkedett fel a székről és baktatott asszonya után.

– Hol kezdjük? – nézett Aranka férjére, miután maguk elé állították Holmit és Béla a helyzet komolyságára tekintettel még a tévét sem kapcsolta be.

– Alig tudunk valamit – összegezte a férfi, majd hozzátette: – te nagy internetező vagy, neki kellene állnod és megnézned, hogy akkoriban hol tárgyalták az apasági ügyeket, másrészt hol dolgozhatott Szente Tilda. Akkoriban – mindez 1955-ben történt – úgy tudom számozott építőipari vállalatok volt. Azt tudjuk, hogy Tilda néni vállalata többnyire a XIV. és XIV. kerületben dolgozott.

– Jó ötlet – állt fel a pamlagról Aranka és ült át a kis lakás benyílójában álló számítógéphez. Béla megszokott helyére rakta Holmit, a tévé mellé és bekapcsolta kedvenc készülékét, amelyen pár pillanat múlva már egy spanyol bajnokság játékosai szaladgáltak a labda után. Az idilli hangulatot alig tizenöt perccel később Aranka diadalittas kiáltása szakította szét.

– Találtam valamit! Gyere csak, nézd meg!

Béla kellenetlenül állt fel a tévé elől, éppen ígéretes támadás futott a pályán, de nem akart összeveszni nejevel, hát a számítógépes sarokhoz lépett.

– Na, mutasd, mi az a nagy újdonság?

– Nézd – mutatott Aranka a monitorra. – Itt a 43. számú Állami Építőipari Vállalat, 1954-ben alakult, volt valami elődje, talán ott kezdetett Tilda néni, Adél szerint is valószínűleg ez lehetett a cége. Itt van a központjuk, velük fogunk kezdeni, hátha van valamilyen adatbázisuk, bár majd hatvan év telt el azóta, szóval túlzottan ne reménykedjünk.

Bizakodva néztek egymásra, mert mindketten érezték, Ster és Ster, ahogy maguk között nevezték sikeres nyomozópárosukat, harcra készen újra pályára lépett.

6.

Tanácstalanul álltak a cég központi irodaházában, régi beidegződéssel a személyzetist keresték, de ma már legfeljebb egy HR-es ügyintézőt vagy humán erőforrás menedzsert találhatnak, ha szerencséjük van. A portás – végre valakikkel elbeszélgethetett – hosszasan kifaggatta őket céljukról, kit és milyen okból keresnek, kiokosította őket a személyzeti ügyekből, nem mintha nem ismerték volna az új világ szokásait. Végül is eligazította Arankát és Bélát, hogy melyik szobába menjenek, hátha ott segíteni tud nekik valaki.

A cég személyzeti vezetője természetesen nem volt az irodában, ahol egy mosolygós, hatvan körüli hölgy fogadta őket, mint kiderült, az elfoglalt menedzser titkárnője. Miután végighallgatta jövetelük célját, őszinte csodálkozással kérdezett vissza:

– Jól értem, önök egy közel hat évtizeddel ezelőtti munkatársunk iránt érdeklődnek? – Tanácstalanul csóválta a fejét, majd némi töprengés után hozzátette:

– Az itteni irattárban csak jó, ha tíz évre visszamenőleg tároljuk a dokumentumokat. Fogalmam sincs, hogy mi lett a rendszerváltás előtti anyagokkal. Lehet, hogy megsemmisítették őket, de az is, hogy a fontosabbakat átadták az illetékes levéltárnak. Nem hiszem, hogy tudnék segíteni.

Aranka volt a csalódottabb, bár Béla is úgy érezte, ennyi volt, ezt az ügyet tényleg nem lehet kinyomozni. Ki a csoda emlékezne Szenté Tildára, aki nem is felsővezető, csak művezető volt a cégnél. Aligha hagyott mély nyomot a vállalat történelmében.

Megköszönték a hölgy segítőkészségét, elnézést kértek, hogy feltartották és lehangoltan indultak kifelé. Szótlanul baktattak végig a folyósón, le a lépcsőn. A portás már várta őket.

– Kérem, várjanak egy kicsit. Kartaliné, tudják, akinél az előbb jártak, szolt, hogy tartsam vissza magukat, mert valami eszébe jutott.

Alig egy perccel később már szaladt is feléjük az aprótermetű, kissé telt nő. Egészen kipirult a sietségben, láthatóan nem volt hozzászokva a lépcsőn futáshoz, lihegve kapkodta a levegőt.

– Ahogy elmentek, jutott eszembe, hogy volt itt egy kolléga, aki még pár évvel ezelőtt is még visszajárt hozzánk dolgozni nyugdíjasként. Na, ő aztán mindenkit ismert a cégnél, tizennégy évesen került ide, mint ipari tanuló. Egy próbát megér, keressék meg, felírtam maguknak, itt a címe meg a telefonszáma. Sok sikert! – tette még hozzá, miközben a Ster házaspár hálálkodását próbálta elhárítani magától.

A nyomozópáros előbbi csüggedt hangulata varázsütésre váltott bizakodóra. Ahogy beültek autójukba, Aranka már nyúlt is a telefonja után és tárcsázta Kiss János számát. Úgy gondolta, ha már korábban eljöttek munkahelyükről a nyomozás kedvéért, hát ne lopják az időt, hátha találkozhatnak a férfivel. A telefon másik végén pár csengés után egy határozott hang szólalt meg: tessék, itt Kiss János.

Pár perccel később már úton is voltak Budáról Zugló felé, a Füredi úti lakótelepre, ahol az egyik panelház hatodik emeletén lakott Kiss úr. A koradélutáni erős forgalomban beletelt majd egy órába, míg átverekedtek magukat a város másik felére, fél négy is elmúlt, amikor Aranka megnyomta az idős férfi lakásának kapucsengő gombját.

– Jöjjenek beljebb – invitálta váratlan vendégeit a középmagas, szikár, hetvenes éveinek közepén járó férfi. – Foglaljanak helyet – vezette a házaspárt a két és fél szobás lakás nappalijába.

– Úgy nézzenek körül, hogy ezt a házat is az én cégem építette, igaz, akkor én már a tervezési osztályon dolgoztam – mesélte élvezettel Kiss úr, majd hozzátette:

– Nagyon alacsonyról indultam, alig múltam tizennégy, amikor inasként odakerültem hozzájuk. Végül is nem panaszkodhatom, szép pályám volt. De nem akarom untatni magukat, miben segíthetek?

A nyomozópáros szóvivője, Aranka rutinosan összefoglalta jövetelük célját, röviden érintve nyomozói hobbijukat, eddigi sikereiket, majd feltette a legfontosabb kérdést:

– Emlékszik a Szenté Tilda nevű hölgyre?

– Kedvesem – mosolygott Kiss János –, amit maga kérdez, az majd' hat évtizede volt. Meddig dolgozott az a lány vagy asszony ott?

Béla kezdett számolgatni és mindabból, amit korábban Ada elmondott nekik, arra következtek, hogy 1960-ban még biztosan ott volt az asszony, de az is lehet, hogy '83-ban onnan ment nyugdíjba, bár ez egyáltalán nem biztos.

– Na, várjanak csak – mondta az idős férfi – , van nekem egy szép fényképgyűjteményem, évenként tettem őket egy-egy albumba, előveszem és végignézzük, lehet, hogy ha látom az embereket, eszembe jutnak a nevek, arról meg esetleg a történetük.

Már erősen sötétedett kint, amikor Kiss úr végre rámutatott egy fotóra: látják, ő Szenté Tilda!

A megöregedett, enyhén sárgás, eredetileg fekete-fehér képen egy nagyon csinos, szokatlanul magas, modell alkatú, szép nő állt nyolc munkás között. Még a régi fotón is látszott a fiatal nő egyenes tartása, magabiztossága, határozottsága, a férfiszemeknek izgalmas, vonzó látványa.

– Rémlik valami. Tildát mindenki szerette volna ágyba vinni, mert bizony nagyon is kíváncsi lány volt, ráadásul az építkezéseken kevés nő dolgozott, azok is – ne értsenek félre, nem nézem le őket – inkább olyan tenyeres-talpas, az élet megpróbáltatásaiban megkeményedett asszonyok voltak. Igen, Tilda nagyszerű lány volt.

És mintha megrohanták volna az emlékek, Kiss János tekintete a lakótelepi lakás falain túlra révedt, valahova vissza, a már-már elfeledett múltba. Aranka és Béla összenézett, és mindketten ugyanarra gondoltak: lehet, hogy Kiss úr is egyike volt Tilda néni egykori rajongóinak?

– Hát igen – tért vissza a jelenbe egy nagy sóhajtás kíséretében Kiss úr. – Arra biztosan emlékszem, hogy Tilda teherbe esett és pár hétre el is tűnt a szülés után. De lenne egy javaslatom. Későre jár, a feleségem is hamarosan hazajön a lányunktól, meg maguknak is lehet jobb dolguk, mint egy öregembert hallgatni. Megpróbálok visszaemlékezni, beleolvasok a megmaradt irataimba, hátha találok valamit, és ígérem, mindenképpen felhívom magukat.

Sterék elégedetten ültek a kocsijukban, Aranka gondolatai az asszonyi sorsokon jártak, Béláé pedig a Barcelona – Real Madrid meccsen. Mert ha tetszik, ha nem, bármilyen ügyesek is voltak ma a nyomozásukban, csak ez a meccs lesz a nap fénypontja.

7.

– Kiss János vagyok – szólt a telefonba előírászerűen bemutatkozva a zuglói nyugdíjas. Aranka egy pillanatig nem is tudta hova tenni a nevet, annyi emberrel van dolga nap mint nap, hogy ha nem egy adott helyen vagy ügyben beszél az oda illő emberrel, már nehezen tudja azonosítani.

– Tessék, mit parancsol? – kérdezte hivatalos hangon, azonban a vonal másik végén felhangzó nevetés zavarba hozta.

– Nem parancsolok, kedves Aranka, inkább adok. De érzem, hogy nem tudja, kivel beszél. Nos, én vagyok az a zuglói öregember, akinek a segítségét kérték Szenté Tilda ügyében.

Aranka nem győzött mentegetőzni, munka közben van éppen és egészen máshol járt a feje. Kiss úr természetesen megértette, volt ő is vezető, tudja, hogy munkahelyen másként ketyeg az ember agya, ráadásul tényleg régen volt, hogy beszélgettek, eltelt majd' egy hónap, hogy a Ster házaspár nála járt. A lényeg, hogy vannak hírei. Most csak egy időpontot akar megbeszélni – mondta – a felesége is örömmel megismerkedne velük. Találkozzanak a hétvégén, ha ez nekik is megfelel.

– Megyünk Zuglóba – fogadta a hírrel Bélát Aranka, amikor a cég kapujában találkoztak, hogy együtt induljanak haza. Az óraátállításnak köszönhetően a nyári időszámítás miatt még

javában sütött a nap, az idő meleg, szinte nyári volt, a levegőt a sokféle tavaszi virág illata töltötte be. Május vége felé jártak.

– Szombaton? – érdeklődött Béla. – Nem terveztünk arra valami más programot?

– Ne reménykedj – nevetett az asszony –, semmiféle programunk sincs, nyugodtan mehetünk Kissékhez. Vagy már unod a nyomozást?

– Nem, dehogy – tiltakozott Béla –, menjünk és járjunk a végére, ha ugyan sikerül, mert ezúttal úgy gondolom, hogy túl nagy fába vágtuk a fejszénket. Aligha érünk el ebben az ügyben sikert. Ennyi idő után?

– Ne légy kishitű – torkolta le az asszony –, emlékezz a Józsefváros hercegnőjére. Ott mink volt? Szinte semmi és mégis sikerült kinyomoznunk.

– Valamink azért volt – jegyezte meg csendesen Béla –, szerencsénk.

Hallgatagon mentek hazafelé, Bélának tényleg elege lett az egészből, ahogy öregszik, úgy lesz egyre inkább otthonülő, elég a söre meg egy jó spanyol focimeccs és ő már jól érzi magát, de Arankát fűti a tettvágy. Talán, ha lenne gyerekük, minden másként lenne. Az asszony azzal lenne elfoglalva, igaz, neki sem lenne egyszerű az élete, több pénz kellene, odafigyelés, foglalkozás a gyerekekkel, meg ahogy nőne, a problémák is csak sokasodnának. Aranka azért is találta ki a nyomozósdit pár éve, hogy őt lefoglalja, ne a gyerektelenség gondolatával őrlődjön, de rosszul ismeri a neje, ő már régen túl van a dolgon, közelít az ötvenhez, belenyugodott a megváltoztathatatlanba. Már csak nyugalomra vágyik. De egye fene, ezt az ügyet még végigviszik, aztán ő visszavonul. Ezen aztán el is mosolyodott.

– Mitől lett ilyen jókedved? – nézett rá Aranka.

– Csak úgy, eszembe jutott, hogy szép az idő, az élet, ahogy te is. Tulajdonképpen nem is baj, hogy kirándulunk Pestre szombaton. Ha jó leszél, a találkozó után meghívlak egy kínai étterembe. Jó leszél?

8.

– Kerüljenek beljebb, Kissné vagyok, de csak szólítsanak Erzsinek – nyitott ajtót a hetven körüli, ősz hajú, telt asszony. – János már várja magukat. Mindjárt jövök én is, csak hozok egy kis harapnivalót.

Kiss János régi kedves ismerősként üdvözölte a székesfehérvári házaspárt, láthatóan várta már a találkozót. Egy idős nyugdíjas életében az ilyen látogatások jelentik a változatosságot és Kiss úr aktív dolgozóként megszokta a nyüzsgést, beszélgetéseket. Ezek hiányoztak a legjobban az elmúlt csendes évek alatt. De most ez az eset felvillanyozta, képeket nézegethetett, régi feljegyzéseket olvasgatott, kutakodott az emlékezetében és még a cég irattárába is bekéredzkodott. Szóval cseppet sem lustálkodott az elmúlt egy hónap alatt.

– Mi újság van, kedves János? – nézett kérdően a férfire Aranka, miután jó étvággal elfogyasztották Erzsike saját sütésű linzerét, és megitták az igazán finom kávéját. – Tud nekünk valami újat mondani?

– Na, hallják – nevetett Erzsike –, aligha hiszem, hogy ne mondana maguknak érdekességeket az uram, az elmúlt hetekben csak ezzel foglalkozott. Még velem is alig beszélgetett, annyira lefoglalta az ügy. Így van, János? Valld be, elkapott a lelkesedés, olyan volt, mint régen.

– Nem tagadom, valóban színt vitt az egyhangú napjaimba a maguk kérése, de azért Erzsikémmel is beszélgettem. De tény, oly sok mindent olvastam végig, hogy el is határoztam,

megírom a cég történetét a kezdetektől egészen a mai napig. Valószínűleg a kutyát sem érdekli, de pompás elfoglaltságnak ígérkezik. De hagyjuk is, maguk nem ezért utaztak Pestre, hogy ezzel foglalkozzanak. Ha megírtam, majd küldök egy példányt.

– Mire jutott, János bátyám? – próbálta a helyes útra terelni az öreget Béla.

– Már mondom is, csak felveszem a szemüvegemet, mert anélkül már nemigen látom a betűket. Szóval, kezdjük az elején. Szenté Tilda valóban a cég megalakulásától dolgozott nálunk és még 1962-ben is találtam róla adatot, utána viszont már nem, tehát kimondhatjuk, hogy addig lehet követni az itteni dolgait. Az is kiderült, hogy már a vállalat elődjétől került át, vagyis csak a cég neve változott, ő ugyanazon a munkahelyen volt. Értelmes lány volt, jól bánt a melósokkal, hamar adminisztrátor, majd csoportvezető lett, vezette, felügyelte az építőmunkát. Felhívtam két egykori munkatársamat is, az egyikük emlékezett rá, meg arra is, hogy – amint én is mondtam – kelendő volt a férfiak körében. Ő mesélte, hogy két férfi csapta leginkább Tilda körül a szelet, sőt még arra is emlékezett, hogy egyszer a munkahelyen össze is verekedtek miatta, amiből fegyelmi vizsgálat lett. Mindenre emlékezett, csak a vezetéknevükre nem. Dezső és Márton. Így hívták őket.

– Ezzel aligha vagyunk előbbre – szólalt meg némi hallgatás után kissé csalódottan Béla.

– Nem eszik olyan forrón a kását – somolygott Kiss úr. – Ahogy mondtam, az elmúlt hetekben minden feljegyzésemet újraolvastam és minden más fellelhető iratot megnéztem. Találtam is néhány fizetési listát, amelyeken – igaz 1955-ből – de rajta volt Kolossy Dezső és a furcsa nevű Martin Márton. Több Dezső vagy Márton nem került elő az iratokból, tehát vehetjük úgy, hogy ők a leginkább szóba jöhető jelöltek.

– Ha mondjuk huszonöt és harminc közöttiek lehettek az urak akkoriban, akkor most, ha élnek, már nyolcvanon is túl járhatnak. Aligha lehet róluk a neten bármit is találni. Ön szerint, János bácsi, merre induljunk tovább?

– Megmondom – nézett mosolyogva szemüvege fölött a szemrevaló asszonyra az idős férfi. – Kolossy Dezső szekszárdi volt, Martin Márton meg váci. Hát kedveseim, arrafelé induljanak!

9.

Szinte már megszokott volt a nyomozóházaspár életében, hogy egy-egy nagyobb, jelentősebb információ után, mint akik nagyon elfáradtak egy hosszú táv futása után, még beszélgetni sem maradt kedvük a dologról. Most is így jártak. Már egy hét is eltelt a Zuglóban tett látogatásuk után, amikor Aranka egy este szokásos internetes szörfölése, böngészése közben felkiáltott:

– Nézd, Béla, mit találtam!

Béla szokott módján, kedvenc sörét szorongatva a spanyol Primera División, vagyis az első osztályú bajnokság egyik összecsapását, a Sevilla – Villarreal meccset nézte. Nemigen tetszett neki a mérkőzés, inkább küzdelem volt, mintsem játék, de ezeknél a spanyoloknál soha nem lehet tudni, egyik pillanatról a másikra felforrósodhat a légkör és még kijöhet belőle valami élvezhető. Éppen ezért meglehetősen nehezen mozdult kedvenc kerevetéről, de miután Aranka újra, most már feszültebben hívta, hát felkászálódott.

– Na, mi van, mi olyan sürgős? – érdeklődött, bár az érdeklődés kifejezés ezúttal nemigen volt helyénvaló.

– Idenézz! – mutatott a neje a lépernyőre. – Ez a Kolossy família családfája. És itt, látod, itt van Kolossy Dezső neve. Született 1924-ben. Aligha lehet véletlen egybeesés. Ő lesz az.

– Még él?

– Fogalmam sincs, hogy mikor készült a családfa és hogy frissítik-e. De tudod mit? Ezen már elindulhatunk.

– Rendben, induljunk. De a meccset még szeretném végignézni.

10.

A zuglói látogatás komoly lendületet adott a Ster házaspárnak. Aranka újfent belevetette magát az internet világába, míg Béla hagyományosabb utat választott, a telefonkönyveket böngészte. Nemsokára több címmel és telefonszámmal is rendelkeztek, csak éppen egyetlen szekszárdi Kolossyával sem. Így aztán szombaton délután, miután rendbe tették a lakást, Aranka telefonhoz ült és módszeresen kezdte hívogatni a Kolossyakat. Minden alkalommal el kellett magyaráznia, hogy a család egy szekszárdi tagját keresi. A negyedik hívása után sikerrel kecsegtetett, a telefonba szóló idősebb hangú hölgy nem vélte telefonbetyárnak, sőt miután Aranka kedvességével bizalmat keltett, hosszabb beszélgetésbe elegyedett vele. Kiderült, hogy Etelka néni – ő mondta így a nevét – ismerte Kolossy Dezsőt, aki elmondása szerint szép pályát futott be az építőiparban, de nem sokkal hetvenedik éve előtt infarktusban meghalt.

Aranka alig tudta leplezni csalódását. Végre megvan az egyik vélt apajelölt és mire eljutottak hozzá, kiderül, hogy halott és ezen a szálon itt a történet vége. Még pár percig beszélgetett Etelka nénivel, de aztán megköszönve a felvilágosítást, elbúcsúzott az idős hölgytől. Annyit azért még megtudott, hogy Dezsőnek van két gyereke, akik Budapesten élnek, de hogy valaha is mesélt volna fiainak egy balkézről született lányáról, aligha hihető. Etelka szerint ugyanis Dezső végtelenül zárkózott, önmagáról szinte sohasem beszélő ember volt. Nemigen tűnt tehát életszerűnek, hogy pont egy családon kívüli gyerekről beszéljen, akit ráadásul sohasem ismert el gyerekének.

Béla látta, hogy neje nagyon elkeseredett, pár szóval kifaggatta az információkról és ő is nagyfokú csalódottságot érzett. Ha meg is találják a másik apajelöltet, már mindenképpen jelentősen csökkent az esélyük Adél apjának megtalálására. Bár matematikai alapon nem volt elenyésző az esélyük, mégsem érezték úgy, hogy nyeresre állnak.

Egy hét telt el, mire úgy-ahogy kiheverték csalódásukat. Végül is ott volt még a másik eshetőség. Minél hamarabb fel kell kutatni Martin Mártont. Aranka újra elfoglalta helyét a számítógép előtt és nekiindult a nagyvilágnak. Hátha rájuk mosolyog a szerencse és megtalálják a különleges nevű férfit. Bármennyire is nem hittek benne, kiderült, nem is egy ilyen nevű személyt lehetett fellelni a neten. A baj csak az volt, hogy mindannyian egészen ifjak voltak még.

– Mi lenne – vetette fel Béla –, hogy ha ékezet nélkül is keresnél? Például Martin Marton is lehet, hogy ha mondjuk '56-ban disszidált, de megtartotta a nevét?

– Igazad volt – mondta pár pillanattal később Aranka –, így is van találat.

Így aztán azt tették, amit a modern technika kínált. Kinek e-mailben, kinek az adott közösségi portálon írták meg, hogy kit keresnek és kérdezték, az illető Martinnak van-e köze az egykori váci férfihoz, vagy hallott-e róla valamit is. Bár Béla talált a helyi telefonkönyvben egy Martin nevű Vácon, akit fel is hívott, gyorsan kiderült, hogy csak névazonosságról van szó.

– Levelünk jött – fogadta izgatottan Aranka a férjét, aki tovább maradt bent a cégnél és emiatt ezúttal nem együtt mentek haza. – Már van vagy másfél hete, hogy írtunk a Martinoknak, bevalloam le is mondtam róluk, de most a Facebookon válasz érkezett. Gyere, olvassuk el együtt!

Béla megadóan követte nejét a számítógéphez, miközben vágyakozó pillantást vetett a sörét rejtő hűtőszekrény és a spanyol bajnoki élményével kecsegtető tévé felé. Egy Martinra sem vágyott ezen az estén, csak hideg sörre és nyugalomra.

11.

Együtt silabizálták a meglehetősen rossz magyarsággal írt szöveget. Mint kiderült, a levélíró egy ötven körüli nő, aki a fiától hallott a Ster házaspár kutakodásáról. Marton Martin a fia, ő is kapott egy levelet Arankától. Ő mondta el édesanyjának, aki aztán jelentkezett és egyúttal egy Skype címet is adott, hogy folytassák előszóban a beszélgetésüket, mert, mint írta, a beszéd jobban megy magyarul, mint az írás. Az asszony ugyanis az Egyesült Államokból, a Missouri állambeli Kirkwoodból jelentkezett. Aranka gyorsan utánanézett és kiderült, Missouriban hat órával kevesebb van, mint nálunk, így csak késő este próbálkozhatnak a siker reményében egy beszélgetéssel.

– Mi legyen? – nézett párjára az asszony. – Hívjuk?

– Persze! De várjunk szombatig, akkor több időnk van egy éjszakai beszélgetésre, másnap nem kell korán kelni. Írd meg nekik, hogy szombaton, itteni idő szerint éjjel tizenegy körül jelentkezünk.

– Hello, itt Brenda!

Aranka és Béla boldogan nézett össze, amikor szombaton éjjel megcsörgették a sok ezer kilométerre lévő számítógépet és pár másodperc múlva már meg is szólalt egy kedves hangú nő. Aranka javasolta, hogy kapcsolják be a webkamerákat is, így már nem csak hallják, de látják is egymást társalgásuk alatt. A modern technikának köszönhetően a világ két távoli pontján élők egy pillanat alatt ismerőssé váltak.

– Bocsátani meg ti, de elég rossz az én magyarom, itt születtem Missouriban, csak egy másik városban és én apukám tanít engem magyar beszéd. Anyukám amerikai volt, már nem él szegény.

Aranka pár szóval bemutatta magukat és Béla is megjelent a kamera látószögében, hogy őt is megismerhesse az amerikai nő. De jobbnak látta, ha a két nőt magukra hagyja, az asszonyok gyorsan megtalálják a hangot egymással.

Brenda és Aranka hosszú beszélgetésbe bonyolódott, amit csak kicsit nehezítettek a parányi késéssel érkező válaszok. Brenda elmesélte, hogy édesapja valóban Vácon élt, de 1956-ban kivándorolt. Kalandos, vagy inkább viszontagságos körülmények között megjárta az osztrák, német, angol menekülttáborokat, majd elindult Amerikába, ahol később letelepedett, családot alapított. Sokfelé próbálkozott, végül először Springfieldben telepedett le, ott is nősült. Brenda és öccse ott született, de a család a jobb megélhetés érdekében áttelepült Kirkwoodba. Neki van egy üzlete és két gyereke. Nem ment férjhez, megtartotta lánykori nevét, így a gyerekei is Martinok lettek, nagyobbik fiának ráadásul apja nevét adta: Mártont. De odaát nehéz kimondani az ékezetes neveket, hát így lett a Mártonból Marton. Őt találták meg Sterék.

– Apukám sokat mesélni Magyarországra, de én még sose jártam ott. Nekem valóban minden mese, amit apu mond. Szép ország lehet, egyszer nekem kellene menni oda. Apu sokat

beszélt, amikor volt gyerek, még szerelmeit is elmesélt. Nagy mesemondó volt, sajnos tavaly meghalt. Szép kor ért meg. De miért is keressetek Martin Mártont?

– Arról nem beszélt, hogy 1954-ben született egy lánya Budapesten?

– Van még egy lánya? – kérdezte kis csend után döbbsen Brenda.

– Nem tudjuk, csak próbálkozunk, segítünk felkutatni. Lehet, hogy nem is ő az apa, de vannak jelek, amelyek azt mutatják, hogy lehetett ő is. Két férfi jöhet szóba és az egyikük a te édesapád.

Aranka amennyire tudta, összefoglalta mindazt, amit eddig kiderítettek. Beszélt Tilda néniről, lányáról, Adélről, az unoka Rékáról és arról, hogy mennyire szeretnék megtudni, ki volt az apa, nagyapa. Nem akarnak – akartak volna tőle, ha élne – semmit sem, csak a bizonyosságot.

– Tudod, én mit csinál? – kérdezte izgalmaiban még rosszabb magyarsággal, Brenda. – Én most kutatok majd apu iratai és egy hét múlva hívlak titeket. Bye.

12.

A fehérvári lakótelepi lakás nappalijának asztalára vetítve fényes-sárgás fénysugarát, fáradni nem akaróan sütött be a kora nyári nap. A Ster házaspár és vendégeik, Adél és Réka már jó ideje beszélgettek mindenféléről, napi ügyekről, időjárásról, miközben fél szemmel és füllel mindannyian a háttérben álló számítógépet figyelték. Egy hét telt el Aranka és Brenda beszélgetése óta. Aranka a nagy internetes találkozás után még aznap felhívta Adát, hogy beszámoljon az eddigiekről, akkor beszéltek meg, hogy eljönnek, és együtt várják Brenda hívását. Aranka hét közben e-mailben egyeztetett az amerikai asszonnyal, jelezte, hogy itt lesznek a pestiek is és megbeszéltek, hogy ottani idő szerint délelőtt tizenegykor hívja majd őket Brenda.

– Jelentkezhetne már – türelmetlenkedett Béla – majd gyanakodva nézett a számítógép felé. – Egyáltalán, be van kapcsolva?

– Persze, hogy be, légy nyugodt – békítette férjét látszólagos nemtörődomséggel Aranka, pedig majd szétvetette az izgalom. Percenként nézett a nappali kakukkos órájára, de az ezúttal vagy játszózni akart velük, vagy nagyon elfáradt az egész heti időmutatástól, mert csak csigalassúsággal haladt előre.

Már nem tudták, miről beszélgessenek, mindannyian feszültek voltak, izgatottak, várakozással tele. Vajon féltestvérével találkozhat Ada a technika vívmányának köszönhetően, vagy vége és sohasem tudják meg, ki is az édesapja? Leginkább az egész ügyet elindító Réka volt nyugodt, újságíróként kicsit szakmai szemmel is figyelte a helyzetet.

A nappaliba beállt csendet a számítógépből felhangzó Skype csengetés szaggatta szét. Mind a négyen egyszerre ugrottak fel, Aranka villámgyorsan elfoglalta helyét a gép előtt, közelebb húzta magához a mikrofont és rákattintott a hívás fogadását jelző gombra.

– Szervusz, Brenda – köszönt a fehérvári asszony távoli beszélgetőpartnerének és miután az amerikai hívója is üdvözölte őt, gyorsan hozzátette: – itt van Adél és a lánya, Réka is. Ismerkedjetek meg! – ezzel a mögötte álló két nőre irányította a webkamerát.

– Hi, Brenda – köszönt angolul Ada. – Örülünk, hogy megismerhetünk.

– Mi újság, Brenda? – vette vissza a szót Aranka. – Megtudtál valamit?

– Én egész hét olvasgattam apukám iratai. Találtam munka papírokat, meg sok-sok levelet, és megtaláltam párat Tildának levelét is. Apukám megőrizni ezeket. Kicsit rossz is volt olvasni, olyan volt, mintha én leselkedni, pedig biztosan nem haragudni rám, ha élne.

– Tilda írt valamit a gyerekről?

– Nem, pedig még 1955-ből is van levél, látni date – hogy is mondjátok ti...

– ...dátum – vágott közbe Aranka.

– Igen, szóval a dátum Adél születése utáni, de Tilda egy szót sem ír terhesség, gyerekszülés. Hát ennyi.

– Várj, Brenda, helyet cserélek Adával, beszélgetsek egy kicsit.

– Hello, Brenda – üdvözölte újra Adél az amerikai asszonyt. – Bevallom neked, kicsit csalódott vagyok, azt hittem, hogy végre megtudom, ki volt az apám. Mert ha a te édesapád lenne az, akkor nem csak az apámat ismerném meg, de lenne egy új féltestvérem is.

– Nem is tudom, mit mondjak. Én is nagyon kíváncsi, hogy mi a helyzet, de ez nem megtudni. De tudod mit? Gondoljuk azt, hogy mi lenni testvérek. Mit szólsz?

Adél és Brenda még pár percig beszélgetett, címeiket, telefonszámokat cseréltek, és meg egyeztek abban, hogy Ada másnap már Budapestről hívja újdonsült fogadott vagy valóságos féltestvérét, hiszen rengeteg kérdése van még Martin Mártonról.

13.

– Martin Márton?

– Mi van?

– Mond neked valamit ez a név?

Adél kérdően nézett édesanyjára. Hetek teltek el a székesfehérvári látogatásuk óta, és szinte minden héten, olykor többször is beszélgetett Brendával. Sokat megtudott a férfiről, lehetséges apjáról, de semmiféle adat sem került elő az ő kettőjük szülő-gyerek kapcsolatáról. Ada mégis valamiért úgy érezte – talán mert így akarta érezni – hogy Martin Márton lehet az ő édesapja.

– Fogalmam sincs róla, hogy kiről beszélsz – vetette oda Tilda foghegyről a lányának. – Mit akarsz vele?

– Lehet, hogy ő az apám?

– Ne beszélj már hülyeségeket! Már hogy lenne az apád. Nem megmondtam, hogy nem emlékszem, ki volt az!

– Pedig biztosan tudom, hogy ismered ezt a nevet.

– Te nyomoztál utánam? – lett egyre ingerültebb az idős asszony. – Hát már sohasem lesz nyugtom! Nem tudom és kész! – de ezt már kiabálva közölte Adával, aztán amennyire öreg teste engedte, kiviharzott a szobából, nem mulasztva el jó erősen rácsapni az ajtót lányára.

– Itt a vége – jelentette ki másnap este Ada, amikor leült Réka szobájában a kényelmes fotelba. – Ennyi volt, én soha többet nem akarom megkérdezni, ki az apám, mert előttem kap agyvérzést és annak én leszek az oka. Nem akarom megölni nagyanyádat. Befejeztük. Kérlek, fogadd el te is!

– Jó – csavargatta egy rakoncátlankodó hajtincsét elgondolkodva Réka –, de akár azt is mondhatjuk, hogy megtaláltuk édesapádat, a nagyapámat és találtunk neked egy féltestvért, nekem meg amerikai unokatestvéreket. Nem így van?

– Mondhatjuk – azzal Adél, mint aki pecsétet akar nyomni a döntés végére, felállt és kiment a lánya szobájából.

14.

– Vesziünk valami vacsorát?

Béla korgó gyomorral leste feleségét a vállalat bejáratánál, előbb végzett, mint az asszony és már erős mehetnékje volt, hiszen ma is lesz spanyol bajnoki a tévében, aligha mulaszthatja el, mert közeleg a bajnokság vége és akkor úgyis unalmas napok következnek.

Felvágottakat vettek, néhány doboz sört, friss kenyeret, meg némi rágcárnivalót a tévézéshez. Béla olyannyira éhes volt, hogy szinte falta az ételt, Aranka visszafogottabban harapdálta szendvicseit.

– Már vagy két hete, hogy utoljára beszéltem Adéllal – mondta elgondolkodva – és elmesélte, hogy rendszeresen hívják egymást Brendával, nagyon jóba lettek. Szerinted mi most megoldottuk ezt az ügyet?

– Nem tudom, már én is gondolkodtam rajta. Valamit elértünk, két embert barátta tettünk és Adél meg Réka személyében mi is barátokra találtunk. Láttam, hogy te is megkedvelted őket. Fogunk még velük találkozni.

– Remélem is – mondta az asszony.

– Akkor meg miért érzem úgy, hogy csalódott vagy?

– Ez volt a harmadik nyomozásunk és ezt valamiért nagyon is szívügyemnek éreztem, most meg nem tudom, hogy segítettünk-e megtalálni az apját, vagy kudarcot vallottunk.

– Szerinted Tilda néni elmondja Adélnak egyszer, hogy ki volt valójában az apja?

– Nem hiszem. Valamiért vagy nagyon szégyelli, vagy még ennyi idő után is védi egykori szerelmét. Ezt bizony magával viszi majd a sírba, ha egyszer meghal.

– Kár. Bár az sem biztos, hogy mindig jó tudni az igazságot.

Béla felállt, bement a nappaliba, bekapcsolta a tévét és miközben felbontotta a keserű tartalmát sziszegve feltárá sörös dobozt, szeme már az időközben elkezdődött spanyol bajnoki meccset követte.

Aranka eltakarította a vacsora romjait, rendet tett a konyhában, majd fáradtan ült le a kanapéra férje mellé. Kezében egy szelet nápolyival, felszínesen nézte a tévét, de miközben szeme megakadt Holmin.

– Holnap leviszem a pincébe – kapta el asszonya pillantását Béla.

– Leviszed? Miért, többet már nem nyomozunk?

Pörköltmester

– Marikám, add már ide a sót! Feldaraboltad már a húst?

Takács – csak így, a Takács – nagy főzőmester hírében állt. Minden főzőversenyen, falunapon, majálison, szüreti mulatságon ott állt kondérja mellett, hatalmas hasán feszített kedvenc, sokat mosott, sok szaftot látott köténye, rajta a felirat: Pörköltmester. Takács nagydumás, nagyevő, nagyivó ember hírében járt, minden társaság közepe, szóvivője, hangadója. Felesége, Marika madárcsontú, vékonyka kis asszony, fényes ellentéte férjének. Hangját jó ideje alig lehetett hallani, véleménye társaságban sohasem akadt. Férjét tökéletesen kiszolgálta, tudomásul vette, hogy ura mellett csak másodhegedűs lehet.

– Mi van, Takács? – üvöltött át a másik fa alatt felállított kondérja mellől Pista úr – nem találsz az ízeket? – Azzal harsányan röhögni kezdett saját viccén. Mindig így ment ez minden főzőversenyen, örök ellenfelek voltak, zrikálták is egymást ahol és amivel csak lehetett, de aztán a végén – a kölcsönös, hatalmas adag befalt kóstolók után – csak megitták a négy-öt fröccsüket, esetleg pár korsó sörüket, ahogy mondták, szétcsapatni a zsíros ételeket. Mert bizony egyikük sem a reformkonyhát képviselte. Pacal, marhapörkölt, slambuc, gulyás. Ezekben voltak ők nagymenők.

– Te csak ne dumálg – üvöltötte röhögve Takács Pista úr felé, aztán kacsintva mondta Marikának: – Na, ma is lefőzzük ezeket a nagypofájúakat.

Azzal komótosan megkeverte a kondérban rotyogó pörköltet, hogy össze ne törje a húst, megmerítette fakanalát, hosszasan fújta, hűtötte a kiemelt lét, majd lehunyt szemmel megkóstolta, ízlelte a készülő ételt.

– Megvan ebben minden – mondta, csak úgy, magának –, talán még egy cseppnyi csípőset elbírna.

Az asszony, mintha gondolatot olvasna, már nyújtotta is ura felé az Erős Pistát, Takács kedvenc fűszerét. Aztán csak állt, ahogy mindig, szótlánul, mosolytalan arccal és nézte nagytermészetű emberét. Szerette, de valahogy már sok is volt neki. Nagyon sok. Nem ilyen volt, amikor megismerkedtek, szinte félszeg, vékony srác volt, aki sokszor akkor is zavarba jött, amikor megszólították, kérdeztek tőle valamit. Aztán, amikor a szocializmus vége felé bevették a brigádba és esténként egyre többször kezdett eljárogatni a kollégákkal, megbeszélni a kocsmákban, kisvendéglőkben a műhely dolgait, gyorsan hízásnak indult. Ahogy terebélyesedett, úgy lett mind magabiztosabb, hangosabb és nőtt az asszony fölé, kezdett uralkodni rajta. Régen minden megbeszéltek, most meg csak kijelent valamit, aztán annak úgy kell lennie. A gyerekek sem nagyon bírják ezt a stílust, most, hogy már közel vannak a felnőtt korhoz, amikor csak tehetik, el-elmaradoznak tőlük.

– Mi van, Marikám, de elgondolkodtál – nézett a közönségnek is szóló kedveskedéssel Takács feleségére – na, add csak ide a borsot, mindjárt készen vagyunk, aztán jöhetnek a bírálók. Meg már ehetnénk is, mert farkaséhes lettem az illatoktól.

– Mikor nem vagy az? – gondolta Marika, de szolgálatkészen nyújtotta a kért fűszert. Unta már ezeket a főzőversenyeket, ha nyert a férje – és sokszor nyert – akkor hetekig csak erről tudott beszélni, dicsekedett vele úton-útfélen, ha második vagy harmadik lett, fennhangon szidta a hozzá nem értő zsűrit, akik megint valakiknek a valakijei voltak, csak úgy kerülhettek be a bírálók közé, mert szakértelmük, ízlésük egy szál sem volt.

Takács szakértően megrázta a kondért, még egyet kóstolt, aztán leemelte a tűzről az ételt. – Kész – jelentette ki büszkén – és átnézett fő ellenfeleihez, Pista úrékhoz. – Na, mi van, te

nagyszájú, odakozmáltad a kotyvalékokat? – Azzal hordónyi hasára csapott és hatalmasat hahotázott. – Már a szagán érzem, hogy vesztettél!

– Te csak ne dumálj – üvöltött vissza hasonló hangnemben Pista úr –, ma egészen biztosan elviszem a nagydíjat, te meg zabálhatod, amit megfőztél, amíg csak ki nem durransz. A kutyának sem kell majd!

Marika csak állt és furcsa, eddig ismeretlen érzés fogta el. Szinte nem is gondolkodott, amikor letette a kezében szorongatott fűszeres ládikát, levette ruháját védő kötényt, összehajtogatta, akkurátusan az asztalra rakta, majd szó nélkül elindult a kis falusi park kijárata felé. Takács már csak akkor vette észre az asszonyt, amikor az éppen kilépett a park bejáratát jelentő székelő kapun, de már el is tűnt a szeme elől. Nem nagyon izgatta felesége távozása, először arra gondolt, valamit otthon felejtett, csak elment érte, aztán agyába villant, hogy mostanában olyan furcsa ez a nő. De nem volt ideje rágódni ilyen csip-csup ügyeken, mert már jöttek is a bírálók.

– Takács, te már megint hoztad a formád – veregette meg a vállát a zsűri elnöke, gyerekkori jó barátja –, nehéz lesz legyőzni téged. Bár lehet, hogy Pista úr még jobbat főzött?

– Aligha – nevetett Takács – aztán arra gondolt, hogy fog örülni Marika, ha megint ő viszi haza az első díjat.

Az asszony addigra már messze járt. Csak pár fehérenműt, egy-két ruhát vett magához, gyűrt a kis bőröndbe, éppen elérte a délutáni buszt, aztán a vonatot. Még nem tudta, hogy hova megy, csak azt, hogy el innen. Elege lett Takácsból, a nagy hasából, ivásából, örökös zabálásából, a szolgaságból, az éjszakai földrengető horkolásából – másra már úgysem futotta erejéből az ágyban – a főzőversenyekből. Mindenből. Még csak alig ötven, a gyerekek már ellesznek nélküle is, hát megpróbálja, hátha még élhet egy kicsit.

– Mi lesz vele, ha rájön? – elmélkedett. Aztán mintha a vonat kerekeinek ütemes kattogása adná rá a választ, meg is válaszolta a kérdést. – Majd eszik három tányér pörköltet és megvigasztalódik.

Azzal olyant tett, amire sok éve nem volt példa. Elmosolyodott.

Királyi nász

Királylány megadóan tűrte a procedúrát. Herceg lihegve maszatolt rajta, majd hármat nyögött és be is fejezte dolgát. Királylány csendesén nézte a mennyezetet, miközben Herceg legördült róla. Darabig hallgattak, majd Herceg félénken megszólalt:

– Neked jó volt?

Királylány szíve szerint felsikoltott volna: mi, te hülye, mi volt jó nekem? De aztán csak hallgatott, majd halkán visszakérdezett:

– Szerinted?

Herceg nem válaszolt, érezte ő, hogy valami nincs rendben intim együttléteik körül. Fiatal házasságok voltak, és valahogy úgy hozta a sors, hogy az esküvő előtt jó, ha kétszer összeküldtek. Királylány leginkább a fájdalomra emlékezett az első összebújásokból. Nem hiába, ő akkor még szűz volt és úgy adta oda magát Hercegnek, ahogy akkoriban hívták egymást. – Ó hercegem – mondta egyszer valamire viccelődve és azóta Lacit csak Hercegnek nevezi, de már a barátok is így szólítják. Laci akkor azt találta mondani, te meg az én királynőm vagy, de miután csak lány vagy, hát az én királylányom leszel. Így lett ő mindenkinek Királylány.

Feküdtek egymás mellett, Királylány úgy érezte, talán még jó is neki, ami történik, bár a lányok az iskolában valahogy nem ilyenek írták le az aktust. Fejében egymást kergették a gondolatok. Hogy van az, elmélkedett, hogy a csajok egyfolytában a nagy, velőig hatoló, mindent kizáró és felülmúló orgazmusról beszéltek, miért nem éli át ő is ezt, mi a baj vele? Vagy talán Herceg nem csinálja jól? Talán beszélnünk kellene.

Fél éve voltak már házasság, Herceg parányi ismerettel, tapasztalattal sem rendelkezett a női testről, arról meg végképp semmit sem tudott, hogy egy nőnek hogyan kell örömet okozni. Mélyen vallásos szülei szemérmesen hallgattak, ha testiségre terelődött a szó, szerintük úgyis tudja az ember, mit kell tenni, ha lekapcsolják a villanyt és összebújnak az ágyban. Ők is, lám csak milyen szépen éltek le az életüket egymás mellett és még gyerekek is született. Az állat is tudja, mi a dolga, ha eljön a párzási időszak.

Így aztán Laci sohasem kérdezte édesapját a szexről, hogyan is tehetne volna. Apja, ha csak közelített is a témához, máris szigorúan nézett ki a mindig lecsúszó szemüvege fölött és ezzel fiába fojtotta a szót. Persze a fiúk dumáltak mindenfélét összevissza, már ahogy az a kamaszoknál szokásos, dicsekedtek kánságukkal, hódításaikkal, nőügyeikkel, aminek persze fele sem volt igaz. A többségük a gimi végéig biztosan nem látott nőt meztelenül és kombinében is legfeljebb saját anyjukat. Pornóképeket cserélgettek egymás között, pad alatt, lesunt tekintettel, nyált csorgatva nézegették a vágyott jeleneteket, rejtegetve ágaskodó férfiasságukat. Miközben szexuális kalandokról dumáltak, legfeljebb önmagukkal éltek aktív nemi életet. De hát végül is ez az élet rendje.

Az egyetemen aztán már élesben mentek a dolgok. A gólyatáborban több aktus esett, mint az álmában valaha is előfordult volna, de ezekből valahogy Laci kimaradt. Helyes, jó alakú srác volt, fel is figyeltek rá a lányok, majd viharos gyorsasággal ejtették. Talán unalmas volt rendessége, vagy süttött a félénksége, sokat gondolkodott kudarcain, nem tudta az okát, de tény, egyetlen kalandja sem akadt az egyetemi évek alatt. Már betöltötte a huszonhármat, amikor a menzán, az utolsó év utolsó napjaiban találkozott össze Vicával. A lány csinos, de nem kevésbé csendes, visszafogott, mondhatni szűzies lénye megfogta, pillanatok alatt szerelmes lett bele.

A két családnak tetszett a helyes fiatalok kapcsolata, egymásnak valónak látták őket, örömmel fogadták a házasság tervét, tényét. Vica szülei, ha nem is a vallás miatt, mint történt Laciéknál, de ugyancsak nem tartották fontosnak lányuk nemi életének egyengetését. Bár Vica édesanyjában mindig is érzett valami elfojtott vágyat, valamiféle, szinte kézzelfogható hiányérzetet, szó erről sohasem esett közöttük. A lány biztos volt benne, hogy szülei sohasem csalták meg egymást, bár arra már nem vett volna mérget, hogy anyja fejében meg sem fordult ennek gondolata.

– Ugye rosszul csinálom? – szólalt meg nagy sokára Herceg. – Pedig hidd el, szeretném, ha neked is jó lenne, de fogalmam sincs, mit tegyek. Miért nem mondom?

Királylány tudta, hogy irányítani kellene a fiatal férfit, de igazából ő sem nagyon ismerte, mit kellene tenniük. Sokszor gondolt arra, szülei álszentsége, vagy az iskolai oktatás hiányossága miatt meglehet, hogy ő egyetlen élvezés nélkül éli majd le az életét. Tanították matematikára, kémiára, egy rakás haszontalan, sohasem használható tudományra, miközben saját testét nem ismeri. A lányok szerint ő maga is elintézhetné a dolgot, mindenféle trükkös szexuális eszközökről meséltek neki, meg hogy hogyan csinálja, de mindig úgy érzi, ha már éppen hajlana is rá, hogy az már paráznaság, és a szégyenkezés visszafogja a kezét.

– Nincs semmi baj – fordult Herceg felé, pedig nagyon is érezte, hogy baj van. – Te rendes vagy, biztos bennem van a hiba.

Herceg kicsit megkönnyebbült, hogy Királylány nem haragszik, végül is ő nem panaszkodhat, mindig kielégül, akár napjában többször is, ha hajlandó az együttlétre Királylány. De valahogy mostanában ódzkodik a szextől, inkább kitalál valami kifogást, jó, ha hetente, olykor kéthetente hozzábújhat.

– Tudom, hogy neked nem igazán jó, kérlek, segíts!

Mindketten hallgatásba burkolódtak. Aztán, ki tudja miért, Királylányon valami furcsa, eddig sohasem érzett bizsergés futott végig. Őle megtelt étellel, hirtelen olyan vágyat érzett a fiú befogadására, ami még sohasem fordult elő vele. Talán Herceg kétségbeesett hangja, az ezzel hirtelen felerősödő szerelme tette, de egyszer csak vágyott a férfi érintésére. Váratlanul gondolataiba villant egy kép, egy filmrészlet, ahol a nő magához húzta a férfi kezét és a lába közé nyomta. Átnyúlt Herceg takarója alá, megfogta kezét, közben mintegy véletlenül megérintve, megérezve embere életre kelő férfiasságát. Herceg felé fordult, egészen közel bújott a meglepett fiatalemberhez, és annak engedelmes kezét óvatosan lába közé húzta. Ahogy a filmben látta.

– Simogass – sóhajtotta feszült izgalommal a hangjában –, mindenhol – tette hozzá és boldog kéjjel adta át magát a férfinak. Herceg lerúgta magukról a takarót, szeme előtt szépségesen kínálkozott a lány felhevült teste. Átölelte, magához húzta, csókokkal borította el az arcát, fülét, nyakát, mellét, aztán félénken, de egyre határozottabban csúsztatta szájával az asszony öle felé.

– Látod – nyögte néhány pillanat múlva elégedetten Királylány –, tudod te. – Aztán két kezébe fogva szorította a férfi fejét izzó testébe, miközben szerelmesen suttogetta:

– Te drága, drága Herceg...

A teszt

– Semmi...

Csalódottan húzta össze magán pongyoláját, hirtelenszöke, kissé kócos hajába túrt, miközben mérhetetlen fáradtságot érzett.

– Megint semmi – suttogta maga elé és lassan leült a kád szélére. Nem akart addig kimenni, amíg nem rendezí gondolatait, arcvonásait, mielőtt Gyuri meglátja. Nem szólhat semmit sem, csodálatos férje van, de előbb vagy utóbb megunja a dolgot, hiszen olyan nagyon szeretne gyereket.

Márta üveges tekintettel bámult a terhességi tesztre. Pedig annyira bízott benne, már-már úgy érezte, növekszik hasában a gyereke. De nem, most sem sikerült, nem lett terhes.

Lassan felállt, megnézte magát a tükörben, kicsit rendbe tette a haját, mosolyt erőltetett arcára és bement a hálószobába. Gyuri az ágyban ülve nézte a tévét, vasárnap reggel volt, ráért felkelni. Csak egy pillantást vetett Mártára és máris tudta az eredményt. Sokára szólalt meg, akkor is némi flegmasággal a hangjában, mint akinek nem is olyan fontos az egész.

– Nem?

Márta férjére nézett, nem is kellett válaszolni. Lassan levette könnyű pongyoláját és bebújt az ágyba. Gyuri maga mellé húzta és megcsókolta a feje búbját.

– Ne csüggedj, sikerülni fog.

Egy darabig hallgattak, csak a tévé szórta kékesen villódzó fényeit a még mindig besötétített szobában. Kint már javában zajlott az élet, családok indultak kirándulni a városhoz közeli erdőbe, nagymamát látogatni, vagy csak egy kicsit sétálni a szép délelőttön.

– Mi lesz velünk? – szólalt meg nagy sokára Márta. – Biztosan csalódott vagy, hogy nem tudok neked gyereket szülni. Félek, hogy megutálsz emiatt.

– Ne beszélj már butaságokat, miért utálnálak meg? Nem a gyerek miatt házasodtunk össze, hanem mert szeretlek, imádom a humorodat, azt, hogy mindig tudok veled beszélgetni. Igen, szeretnék gyereket, de lehet, meg kell majd barátkoznunk a gondolattal, nekünk nem lehet utódunk.

Ez egészen új volt Mártának, eddig ugyanis Gyuriban oly erős volt a gyerek utáni vágy, hogy az asszony sokszor attól félt, ha nem tud szülni, még a férfit is elveszítheti, mert az mindenképpen gyereket akar. Márta érezte a szorítást, elmúlt harmincöt, ilyenkor már minden perc későnek számít és Gyuri sem lesz fiatalabb, már a negyvenet is betöltötte.

– Mi ez a változás? – ült fel az asszony az ágyban és észre sem vette, hogy formás, szép melle kibuggyant a hálóingból. – Nem is lennél csalódott, ha nem jönne a kicsi?

Gyuri egy darabig hallgatott, aztán halkán beszélni kezdett.

– Látom a gyerekes apákat, állandóan rohannak, pluszmunkát vállalnak, hol cipő, ruha kell a kicsinek, hol az iskolába járás költségeit kell előteremteni. Idegesek, feszültek a feleségükkel, és ha akad egy kis idejük, mennek a kocsmába lazítani. Lehet, hogy túl nagy árat fizet az ember, ha gyereket akar?

Csendben ültek az ágytámlához támasztva hátukat. Gyuri nézegette felesége kíváncsú mellét, lassan odanyúlt, megsimogatta, majd ráhajolt és csókot nyomott a kemény, rugalmas halomra. Imádta Márta melleit és sokszor gondolt arra, vajon mennyire ereszkedik majd meg a szülés, a

szoptatás után? Márta még most is olyan, mint egy kislány. Kemény, sportos, de az ágyban ingerlően simulékony, engedékeny testével, illatával sokévi házasság után is leveszi a lábáról. És ha meghízik a terhesség alatt, ha kövér marad a szülés után? Persze, hogy szeretné akkor is, de azért így csak más.

Márta elgondolkodva simogatta meg a mellét csókolgató férje fejét. Könnyen rá lehetett venni mindig egy kis összebúzásra, akár reggel, akár este, de most máshol jártak a gondolatai. Élhetnek gyerek nélkül is? Erre még sohasem gondolt, pedig lehet, hogy meg kell barátkozni a helyzettel, hacsak nem akarnak örökbe fogadni egy kicsit, de ahogy Gyurit ismerte, ez szóba sem jöhet.

– Meg fogsz unni!

Gyuri kérdően nézett Mártára. Az asszony melleit dédelgetve gondolatai már egészen máshol jártak.

– Miért is?

– Ha nem lesz gyerekünk, csak ketten leszünk, meg fogsz unni. Még az is lehet, hogy elhagysz egy nőért, aki szül neked egy rakás kölköt.

– Soha! – mondta nem várt heveséssel Gyuri. – Sohasem hagylak el, te vagy az életem.

Márta átölelte férje fejét, játékosan a takaró alá húzta és hátradőlve élvezte a kényeztetést.

– Ha nem lesz gyerek, hát nem lesz. Különben is erre a világra szülni?! – Azzal, mint aki nagy teher alól szabadult, megvigasztalódva, ébredő vággyal merült a vasárnap reggeli kék hullámaiba.

A barát az barát

– Letolom a szemedet a torkodon! – üvöltötte Zsolti és fenyegetően közeledett Kavicshoz. A műhely dolgozói csak egy pillanatra kapták fel fejüket a zajra, aztán a többség rá sem hederítve a ribillióra, folytatta munkáját. Még a biológiailag lehetetlen fenyegetés sem csalt mosolyt az arcokra.

Mindennapos volt kettőjük csatája, elég volt valamelyikük részéről egy szó, ferde pillantás, félreérthető gesztus és már állt a bál. A főnök számtalanszor figyelmeztette a két férfit, hagyják abba, mert kirúgja őket. Ügyesek, ég a kezük alatt a munka, de idióták, összeférhetetlenek, előbb vagy utóbb menniük kell.

Zsolti és Kavics – utóbbi imádott kavicsokkal kacsázni, innen a gúnyneve, amúgy Ferenc névre keresztelték – harmincöt körüli szakmunkások voltak, korábban összenőtt jó barátok. Együtt jártak iskolába, a lányok után és egy helyre mentek dolgozni is. Minden szabad percüket egymás társaságában töltötték, de a többiek is imádták őket, aranyosak voltak, szórakoztatóak, mindig vidámak. Egészen addig a napig.

Először Zsolti lett igazán szerelmes, de úgy, amikor a férfiember végképp elveszíti fejét és már a házasság sem tűnik lehetetlennek előtte. Zsolti menthetetlenül belezúgott Mártiba, a cég könyvelőjébe, a szőke, mosolygós kislányba. Ettől kezdve már hármásban töltötték szabadidejüket, majd Márti barátnője Juci tette teljessé egy időre a társaságot. Kavics és Juci jól elvoltak egymással, de kettőjük kapcsolatát azért túlzás lett volna pusztító szerelemnek nevezni.

Zsolti és Márti esküvője egy csapásra megváltoztatott mindent. Az ifjú asszonyka már nem akart minden este szórakozni, megunta a sarki presszó füstös, zajos miliójét, egyre inkább az otthon alakítgatása, szépítése, a főzés, mosás, takarítás és mindenekelőtt az esti – reggeli, délutáni – összebújás, önfeledt szerelmeskedés töltötte ki napjait.

Kavics elveszettnek érezte magát, a lányok egymást váltották életében, Juci is csak egy távoli futó kalanddá vált. Egyedül volt, de a műhelyben még igyekezett úgy tenni, mint oly sok éven át. Ugratta barátját, viccelődött, dumált, mintha minden ugyanolyan lenne, mint régen volt.

Két év telt el így és lassan távolodott egymástól a két barát. Kevesebb lett a közös témájuk, Zsolti rohant haza a munka után, mondván, hogy várja az asszonya. Az egyedül maradt férfi csak véletlenül hallotta meg az egyik asszonytól, hogy barátja már csak a látszatra vigyáz, közel sem oly boldogok, mint mutatja. Valami elromlott Zsolti és Márti között.

Egy délután Kavics a város főutcáján ballagott céltalanul. Éppen azon törte a fejét, hogy mit csináljon, nem volt kedve hazamenni parányi garzonlakásába. Csak inná a sört és bámulná a tévét. Állt a műszaki bolt kirakata előtt, nézegette a különleges kütyüket, lejátsszókat. Össze-rezzent, úgy érezte, valaki figyeli. Felemelte fejét és a kirakat tükröződő üvegében Márti mosolygós arca villant rá.

– Hát te? – fordul meg villámgyorsan. – Mit csinálsz itt?

– Húzom az időt – mosolygott Márti, mint aki savanyú almába harapott. – Nincs kedvem hazamenni. Biztosan hallottad, hogy...

Nem folytatta, de Kavics értette, tudta, hogy baj van. Meghívta, üljenek be egykori presszójukba, beszélgessenek. Késő estig folyt a szó, itták a konyakokat és élvezték, hogy kibeszélik magukat.

Két nappal később újra, mintegy véletlenül találkoztak, aztán mintha összebeszéltek volna, minden nap a kirakat előtt futottak össze. Egy nap Márta ajánlotta, vegyenek valamit enni, inni, és menjenek fel Kavicshoz, minek költsék a pénzüket a presszóban. Meg aztán még kibeszélik őket az ismerősök.

Ahogy beléptek Kavics lakásába, Márta, mint egy kiéhezett tigris, ráugrott a meglepett férfira, száját a másik szájára tapasztotta és vérmesen csókolni kezdte. Kavics első döbbenetében el akarta tolni a nőt, hiszen mégis a barátja felesége, de fiatal vére döntött. Felkapta, folyamatosan csókolva vitte parányi szobájába és döntötte Mártát az ágyra.

Viharos szerelem robbant ki közöttük. Őket is megdöbbenette a hevesen feltörő érzelem, az ellenállhatatlan vágy, az esztelen vonzódás. Tudták, hogy nem bujkálhatnak sokáig, a kollégák, barátok lépten-nyomon megláthatják, lebuktathatják őket. Döntöttek. Odaállnak Zsolti elé és bejelentik: Márta elválik, és ők ketten összeházasodnak.

Zsolti komolyan megdöbbent, bár jó ideje érezte, hogy az asszony már nem szereti. Megunta férje állandó féltékenykedését, meg a piaszagot, mert amióta felesége elhidegült tőle és napi gyakorlattá vált az egyre durvább hangvételű vita, itallal oldotta feszültségét, gyanakvását.

– Elhagysz? – kérdezte vörösödő fejjel. – Te meg, a legjobb barátom összefeküdtél a nejemmel?! Hát milyen emberek vagytok ti?

A válasz rendben zajlott le, gyerekük nem, közös vagyonuk alig volt, gyorsan kimondták a házasság megszűnését. Márta és Kavics pár hét múlva csendben összeházasodott, hamarosan kislányuk született. Zsolti és Kavics továbbra is maradt a műhelyben, mert hát hova is mentek volna ilyen munkanélküli világban.

A két egykori jó barát mostanra már egymás látványát sem bírta. Tekintetük ha csak össze-villant, vagy közös feladatuk akadt, mindannyiszor kitört a vita, veszekedés közöttük. Fárasztóak, kellemetlenek lettek.

Kavics boldogan élt Mártival, Zsolti egykori szerelmével, és Zsolti, ha már kellő mennyiségű konyakot ivott, valahol mélyen a lelkében hálát érzett barátja iránt, hogy egy rossz, sehova sem vezető házasságból szabadította ki. Na, de mit szólnának a népek – elmélkedett ilyenkor –, ha ő ezt megköszönné? Majd egyszer, gondolta, aztán megemelte poharát és ivott a világ furcsaságaira.

Munkaebéd

– Na ez jó volt – dőlt hátra elégedetten székén Dagi és nagyot húzott söréből. – Jól főznek itt, mi? – azzal rám kacsintott, mint aki nagy titkot árul el, vagy éppen egy oltárit hazudik. Teljesen ki tudott hozni a sodromból ezzel az állandó kacsintgatásával.

Dagi nem véletlenül viselte ezt a becenevet, disznódagadtságával az amúgy Szűcs János néven világra jött lény keményen kiérdemelte megnevezését. Szűcs Jánosként senki sem hívta, ha valaki mégis így kereste, arra úgy néztek rá, mint egy gyengeelméjű földönkívüli. Ezt meg honnan szalajtották, villogták a gyanakvó tekintetek. Dagi a maga százhetven centijébe zsúfolt száznegyven kilójával ugyancsak rászolgált gúnynevére. Büszke is volt tekintélyes súlyára, mindig mondta, csak a nagydarab emberek tudnak tiszteletet kivívni a környezetükben. Hogy én tiszteltem-e, arra azért nem etetnék mérget senkivel sem, leszámítva néhány ellenségemet. Azok meg maguktól úgysem zabálnak mérget, a fene egye meg őket.

– Szóval? – nézett rám kérdően Dagi, miközben én messze elkalandoztam a filozófia frontján – csak élvezkedünk, vagy üzletelünk is? Azzal laza, nagyúri mozdulattal magához intette Ferit, a pincért és kért tőle néhány tömött túrós rétest, csak úgy levezetesként.

– Mire gondolsz? – adtam a hülyét és abban a pillanatban ez a feladat cseppet sem esett nehezemre. Tudtam, hogy Dagi nagy gengszter, hájas agya még mindig vágott, mint a beretva, nem lehetett nála biztosra menni.

– Mire? – nézett rám huncut malacszemével. – Te sem a jó kajáért tértél be ide. Na, figyelj! Van az az áru, amit nekem kínálsz. Minek nekünk ide bevonni az államot? Kell a fenének, hogy itt okoskodjanak, ellenőrizzenek, meg fizessük az áfát, mindenféle adót. Hozod a rakományt, én meg zsebre fizetek. Nincs áfa, nincs adó, se papír, te meg úgy sikálod el a dolgot, ahogy akarod. Mi közöm hozzá, hogy honnan szerezted! Jó, mi?

Cseppet sem volt jó. Ha Dagi nekem üzletet ajánl, akkor biztosan jól megszívom. A jó üzlet mindig csak neki jó. Lázasan járt az agyam, hol itt a buktató? Nem tartom magam síkhülyének, de ez a fazon mindig lefagyasztja az agyvelőmet. Itt ül, elégedetten szürcsöli a ki tudja hányadik sörét, bezabált már egy fél disznót, jó, hogy nem rőfög a jóllakottságtól, most éppen begyűr három hatalmas rétest és közben osztja az észt. Biztos, hogy valami iszonyú simlisség van az ügymenetben, amit én szívok meg, mint a torkos borz. Lázasan kavart az agyam.

– Hol itt a bukta számomra? – kérdeztem sokkal gyámoltalanabban, mint szerettem volna.

– Hol lenne? – vigyorgott Dagi, mint egy jóllakott nagycsoportos. – Minden oké, tiszta, mint a hattyú.

Na hiszen, gondoltam, láttam én már hattyúürülékkel teleszórt partot, abban tapicskoltak a madarak, volt azokon is bélsár szépen. Valami ilyen módon lehet tiszta az ő ügylete is.

– Oké – motyogtam –, de akkor nehogy még lejjebb vidd az árat, már így is éppen csak megéri nekem a biznisz, miközben én viszem a balhét, ha bukunk. Szóval marad a nettó, nincs adó, nem felezünk a be nem fizetett lén, és hozom-viszem az alap. Adom, te meg ott nyomod a suskát, oszt jó napot. Oké?

– Minek nézel engem? – érzelmeskedett Dagi és a szeme sarkában megjelent egy könnycsepp. De engem nem vág át, nehogy már azt higgyem, hogy ilyen sértődékeny, szó sincs róla, a sok kaja nyomja vödörnyi bendőjét és emiatt a nedvesség a szemében. Aztán meg, hogy minek nézem, az egy egész regényt kitevő irománnyá nőhetne, ha nekilátnék felsorolni. – Hát vertelek én már át téged?

Biztosan, gondoltam, de rúgja meg a ló, sohasem jövök rá, hogy hogyan teszi. Van itt ez a párszáz kütyü, amit alkalmi áron szereztem, maradjon az én titkom, hogyan, nincs is nagy pénz rajta, ezért is kell túladnom az egész cucon. Nehogy azt higgye valaki is, hogy sáros a dolog, legalábbis nem nagyon, de a pénznek forogni kell, meg aztán, ha most nem nyomom placcra a terméket, holnap már újabbak jönnek, ez meg a nyakamon marad. Nagyon finnyásak lettek a népek, mindig a legmenőbb holmik kellene nekik.

– Nem, Dagi, te mindig korrekt üzletember voltál. Remélem most is az leszel.

Ez a szöveg azért azt sugallotta a nagy kövér embernek, hogy nem teljesen kóser a szememben. Szemlátomást felizgatta a dolgok ilyen állása, oda is intette Ferit és kért még egy pár falás sajtot, mert anélkül nem ebéd az ebéd, majd mielőtt a pincér elkacsázott volna, egykor fehér kabátkájánál fogva visszahúzta, és hogy szétcsapassa azt a mérhetetlen mennyiségű ételt, amit bevitt, kért egy hosszú lés kapucsínót. Nekem már a rendeléstől hányingerem lett, pedig hozzá képest alig csipegettem valamit.

– Na – szólalt meg hosszú hallgatás után és nem a gondolkodás tartott neki ilyen sokáig, hanem, hogy bent tartsa hordónyi testében a visszakíváncozó temérdek kaját – láthatod, hogy milyen ember vagyok. Csapj a tenyerembe és pecsételjük meg az üzletet egy pohár borral.

Azzal töltött mindkettőnknek. Lejattoltunk, benyaltuk a vöröset, és a jól megkötött üzlet gondolatával hallgaton ültünk vagy három percig.

– Nekem mennem kell – kászálódta fel az asztal mellől –, de te csak maradj, ne állj fel.

Persze ezt felesleges volt mondanom, esély nem volt arra, hogy Dagi elemelkedjen a szék ülőfelületéről. Mindenesetre nagy nehézségek árán felém nyújtotta kívül-belül zsíros, munkát sohasem látott puffadt mancsát.

– Látod – engedett utamra undorító kacsintásával –, ezért szeretek munkaebéden üzletet kötni. Jókat eszünk, iszunk, dumálunk az élet dolgairól, közben megtaláljuk a közös hangot, barátságot kötünk, és úgy csináljuk a bulit, hogy mindenki jól járjon.

– Csá – köszöntem el udvariasan, majd barátságosan megveregettem a vállát. – Pihenj még egy kicsit, mielőtt útnak indulsz, vigyázz a szívedre. Majd hívlak.

Ahogy kifaroltam a kajáldából, még hozzátettem: – Legyen neked könnyű a böllér. – Persze ezt már csak úgy, gondolatban.

Az utcán azért már hangosan röhögtem.

Harc

Szemét az ég felé fordította, mintha onnan várná a segítséget. Tekintete a mennyezet sima fehérjét bámulta, de ötlet fentről sem érkezett. Már feketére maszatolta magát, íróasztalát, majd elővette a műszaki leírást, mindent kipróbált, de csak nem működött az átkozott masina. Pedig úgy örült, amikor megvette, jó vételnek tűnt, pont olyannak, ami neki kellett. De nem és nem, egyáltalán nem megy a dolog.

Hosszasan tűnődött, mit csinál rosszul. Műszaki végzettségű, technikához értő emberként egyáltalán nem értette, hogy foghat ki rajta egy 21. századi nyomtató. Kifogyott a festékpátron, pontosabban a toner, ahogy a lézer nyomtatóknál ezt hívják, vett hát egy másikat, oly egyszerűnek tűnt az egész. Egy kallantyú előre, kiemelés, helyébe a másik, kallantyú vissza.

Kivette a kiürült hengert, betette helyére a szemre tökéletesen ugyanolyan eszközt, de az nem ment be. – Nocsak – vizsgálgatta sokadik hiábavaló próbálkozás után a henger helyét –, itt némi festékpor van, lehet, hogy ezért nem megy.

Kikapirgálta a festékmaradványt, fogta a nem túl nagy hengert, kicsit megtekerte a kallantyút, és el is érte eredményét. Körülötte már minden feketéllett a kihullott finom, tapadó festékpórtól. Keze egy jól teljesítő kéményseprő kezének feketeségével vetekedett, a nyomtató környezetében vékony fekete porréteg színesítette a képet. Gyorsan fogott néhány vizes és száraz papírt, nekiállt rendet tenni.

– Na, most talán minden rendben lesz – bizakodott, miután bekapcsolva a rakoncátlan eszközt, az meleg, berregő hanggal jelezte, jól érzi magát. Csak nem nyomtatott. Pár másodperc, újabb hibajelzés: kifogyott a papír.

– Ez komplett idióta – üvöltött fel a férfi és kiemelte, majd visszajektette a gépben ücsörgő fehér lapokat. – Mi az, hogy kifogyott a papír? Tele van!

Tanácstalanul kattintgatott mindenfelé a beállításokban és újra meg újra bizakodva nyomta meg a nyomtatás gombot. A gép rendre válaszolt is: üzemkész a nyomtató, de kifogyott a papír, vagy ha nem ezt, hát valamilyen más beállításbeli hibát jelzett ki.

– Nem hiszem el! – zúgolódott a festékes kezével feketére összemaszatolt arcú férfi – itt már csak a kalapács segíthet!

Még vagy félóráig kínlódott, küzdött, harcolt a fegyelmezetlen géppel, majd dühe csúcán hirtelen, gyilkos indulattól vezérelve, vad mozdulattal kirántotta a nyomtatót a számítógéppel összekötő kábelt. Valami végtelen megnyugvás vett erőt rajta, szeme elégedetten pásztázta az áramát veszített gép jelzőlámpájának megvakult szemét. – Te mocsok – morogta –, most aztán jól megkaptad! Azzal hátradőlt karosszékében és győztesen tekintett a rakoncátlan masinára.

De nyomtatni, azt nem tudott.

Egyszerű történet

1.

– Maca!

A zsúfolt fodrászszalon vendégei, fodrászai, csillogó gépei fölött hasított át a kiáltás. A székeken ülő lányok, asszonyok, a fejükön ügyködő fodrászok, a két manikűrös rezzenéstelen arccal folytatta addigi munkálkodását, talán el sem jutott tudatukig a főnökasszony szava. A csattogó ollók, a kuncsaftokkal beszélgető hajmesterek, a hangos hajszárítók, a kellemes meleg, a szalon gőzfürdőhöz hasonló vattaszerű légköre, tompító morajlással nyelt el minden más hangot.

– Maca! – A hang követelőzőbben, kicsit hisztérikusan száguldott végig újra a fodrászat felett és halt el nyomtalanul a zsongásban. Dr. Kovásznai-Nagy Edéné, a tulajdonos bosszúsan csapta le a telefonkagylót a kis asztalkára, majd túlméretezett testével utat törve indult a négyes széken dolgozó nő felé. Ahogy odaért, csípőre tett kézzel támadt a fiatal nőre.

– Te a füleden ülsz? – kérdezte teljesen feleslegesen, hiszen Maca, a kuncsaftok kedvelt Macusa állva dolgozott a törzsvendég Jolánka frizuráján. – Hiába kiabálok? Szóltam, hogy telefonod van!

– Ki keres? – vetetett oda foghegyről Maca, rá sem nézve dr. Kovásznai-Nagy Edénére. – És mit akar?

– Mit tudom én. Nem mutatkozott be, csak közölte, hogy veled akar beszélni. Ha magánügy, kérlek, küldd el, tudod, hogy nem szeretem munkaidőben a magánhívásokat. Csak a kuncsaftoknak vagyunk elérhetők.

Maca letett a fésűt, ollót, megsimogatta a vendég vállát és odasúgta: – Bocsánat Jolánka, egy pillanat az egész, máris folytatom – azzal elindult a telefon felé. Ha magán lenne, gondolta, biztosan a mobilomon hívtak volna, ki a fene keresne a vezetékesen? Hülye ez az Edéné.

Dr. Kovásznai-Nagy Edéné, vagyis Marika nem volt valami népszerű a lányok között. Erőszakos volt, hajcsár, rendmániás, szóval egy igazi kizsákmányoló. Férje jogvégezett ember, valami parányi kft. ügyvezetője, neje büszkén viselte a doktori címét, mintha bármi köze is lett volna hozzá. Nem szerették Marikát a dolgozói, de ügyes vállalkozó volt, szalonja a legkedveltebb a kisvárosban, kuncsaftként bejutni hozzá leginkább csak a törzsvendégeknek sikerült. Majdnem olyan volt, mint egy öreg angol klub, ahova kihalás útján, több ajánlóval lehet csak bekerülni.

Maca két perc alatt elintézte a hívást, az egyik állandó vendége volt, egyeztettek, aztán ment vissza Jolánka hajához. Ma még legalább két fejet meg kell csinálnia, mielőtt szabad lesz, rá kell hajtania, nehogy elússzon. Este vár rá egy kis beszélgetés Tamással. Nem tudja, hogy áll a férfival, de nem is nagyon fűlik a foga a tisztázáshoz. Olyan se vele, se nélküle kapcsolat az övék, talán ideje lenne befejezni.

– Minden rendben, Macus? – nézett rá tettetett érdeklődéssel Jolánka, mert Maca keze aranyat ért, nem ártott vigyázni a barátságra, de kedvelte is a fiatalasszonyt, ha jó napja volt, csodát tett a hajával, meg aztán közben mindent meg lehetett beszélni vele.

– Persze – sóhajtott Maca és kézbe vette kedvenc fésűjét. – Jó lesz a haja – mosolygott Jolánkára – és munkához látott.

Köhögve indult az öreg Skoda, Tamás többször erőteljesen rálépett a gázpedálra, hátha kevés üzemanyagot kap a motor. Végre beindult a gép, Tamás indexelt és kihajtott az útra. A kisváros főutcája még ilyenkor, koraeste sem volt valami forgalmas, Tamás nyugodt tempóban vezette kocsiját hazafelé. Még be kellett ugrania a mosodába, mert mint afféle agglegény, utált mosni, amit csak lehetett, beadott Éviékhez. Régi ügyfelük volt, szinte családtag, ha egyszer-kétszer elmaradt, már reklamáltak is, hogy mi van vele, nincs semmi mosnivalója?

– Készen van? – nézett rövid üdvözlés után a mosodás Évire. – Nincs már egyetlen tiszta ingem sem, amit felvehetnék.

– Nem kellene neked végre megnősülnöd? – évődött vele Évi, ahogy szinte valamennyi ismerőse ezzel zaklatta, mintha nem lenne mindegy nekik, hogy egyedül él, vagy valakivel. – Bár – tette hozzá mosodás Évi –, nekünk addig jó, amíg nőtlen vagy. Az asszony biztosan nem engedné, hogy hozzánk hozd a szennyesedet.

Még váltottak pár szót, Évi Maca iránt is érdeklődött, aztán Tamás fogta az ingeket, a tiszta ruhát és indult hazafelé. Tamás és Maca kapcsolata közismert volt a városban, az ismerősök már régen elkönyvelték, egy pár ők, csak azt várták, hogy végre hivatalosan is összekössék életüket. Mintha a városnak ez lenne a legfőbb gondja.

Valami nem volt rendjén mostanában kettőjük között. Maca idegesebb a szokottnál, ha valamit kérdez, mond, azonnal felcsattan, vitatkozik, sőt, mostanában már a találkozásokat is kerüli. Pedig jó ideje hol nála, hol Maca kis garzonjában laktak együtt. Sokszor aludtak egyik vagy másik lakásban, töltötték együtt a hétvégéket, szabadságot. – Lehet, hogy van valakije – elmélkedett Tamás Maca viselkedésén, bár az elég nehéz lenne, itt mindenki mindenkiről mindent tud. Percek alatt fülébe jutna, ha riválisa akadna. Szólnának a barátai, még inkább a botrányra éhes jóakarók. Már csak ilyen ez a kisváros. Egy nagy falu, nem több.

Kinyitotta a kertkaput, félretolta a boldogságában ráugráló pulit, és vigyázva frissen mosott ruháira, bement a házba. Édesanyjától örökölte, nemrég ment el szegény, ezt hagyta rá. Végül is tehetős, hiszen van háza, másnak még albérletre sem futja. Halála előtt a Mama folyamatosan gyözködte, ha már addig nem, hát ha ő elmegy, nősüljön meg. – Kell ám valaki az ember mellé – mondogatta és ezt bizonyára jól is tudta, mert több mint két évtizedet élt egyedül özvegységében.

– Itt a ház, hozz ide egy asszonyt – még a halálos ágyán, élete utolsó napjaiban is csak az ő sorsa izgatta. – Ne élj egyedül, hidd el, nem jó az! – Aztán még hozzátette: – Maca helyes és dolgozó lány. Ne szalaszd el!

Aztán meghalt, ő meg ottmaradt a kis házban Gubival, a gubancos szőrű pulival. Amikor Maca nála alszik, vagy ott tölt pár napot, mindig megváltozik a ház, a nő rendet rak, takarít, otthonossá teszi a szobákat. Aztán egy-két nap és minden megint olyan legénylakásos lesz. A mosogatóban ott a két nappal korábbi vacsora edénye, az ágy bevetetlen, az asztalon rendetlen halomban a korábbi újságok, laptopja, könyve, olvasószemüvege és minden, amire általában szüksége van.

– Ki kellene takarítani – nézett körül és a fotel háttámlájára dobta a vasalt ingeket. Majd elrak mindent, csak előtte eszik valamit. Egész nap nyomta a műhelyben az ipart, méretre készített egy fali szekrényt, volt vele macera bőségesen. Bele is fáradt, vágyott egy kis lazításra, a tévé bámulására. Pár percet ült, majd nagyot sóhajtott, felállt, hogy összeüssön valami vacsorát és rendet rakjon. – Lehet, hogy átjön Maca – gondolta – s miután jó ideje nem jelezték egymásnak előre, ha valamelyikük átment a másikhoz, bármikor beállíthat a lány. Valami azt súgta, az este közel sem lesz olyan nyugodt, mint amire most ő vágyik.

Dr. Kovásznai-Nagy Ede lassú figyelmes mozdulatokkal zárta be irodája ajtaját, majd a folyosó végéről még egyszer visszament leellenőrizni, nem hagyta-e nyitva az ajtót. Volt, hogy már otthon fogta el a rossz érzés, nem zárt be, és bár agyonhasznált számítógépén kívül semmi komolyabb érték nem volt a kis kft. parányi vezetői szobájában, nem szerette, ha nyitva marad, hát elindult vissza az irodába. Az ajtó természetesen zárva volt.

A hatvan körüli, inkább sovány, mint szikár férfi szülei nyomására végezte el a jogot, még a hatvanas évek legvégén. Különféle cégek jogi osztályán dolgozott, levelezett, adott jogi tanácsokat, mindaddig, amíg ki nem rakták a szűrét. Megváltozott a rendszer, nem kellett már a vállalatoknak jogász, sőt, már a vállalatok sem kellettek. Vállalkozói világ jött és kényszerből ő is céget alapított. A Kovásznai Kft. bejáratott, öreg cég volt, működött már vagy tizennyolc éve. Apró műanyag kütyüket gyártottak, kisebb-nagyobb gyárak beszállítói voltak, meg volt egy kétszemélyes kis asztalosműhelyük is. Nem dőlt a nagy pénz, de futott megélhetésre, pár évente új autóra és kétszer spanyolországi nyaralásra is, többször meg amúgy sem jutottak volna el a cég miatt. Szerették a beosztottjai, jó főnök volt, olyanok voltak együtt, mint egy nagy család. Igaz, az egész cégben jó, ha tíz ember dolgozott. Szerencsére akkor is jól döntött, amikor Marika, a felesége előállt a fodrászat ötletével, mellé állt, pénzt adott, segített az indulásban.

– Marika ügyes üzletasszony – ismerte el és elégedetten simogatta meg borostás állát a havi bevételükre gondolva. – Szerencsére anyagi gondjaink nincsenek.

Két gyerekük már kirepült a házból, Zsuzsi Glasgowban dolgozik a férjével, árufeltöltő egy szupermarketben. Nem erre nevelte ugyan, hiszen főiskolára járatta, kommunikációt tanult, meg művelődésszervezést, de egyik szakmájában sem tudott itthon elhelyezkedni, Karcsi, a férje, akkor még vőlegénye, meg kint dolgozott Skóciában, egy gazdaságban, itthon neki sem volt munkája. Amikor összeházasodtak, Zsuzsi is kiment hozzá. Többet keresnek mindketten, mint ő, a cégvezető. De ezért nem ilyen életet szánt a lányának.

Fia, Atti a fővárosban él, építész, ritkán jár haza. Eszébe sem jut a nősülés, igazából azt sem tudja, mit csinál a fia a nagyvárosban, de hát végül is ez az ő élete. A gyerekekkel vagy az interneten tartják a kapcsolatot, vagy néha jön egy hívás, egy sms a mobilra, de ez minden. Eleinte különösen Marika viselte nehezen ezt az állapotot, hívogatta őket, meg naponta írt nekik, de a válaszok sokat késtek, ritkán jöttek, így alább hagyott a neje igyekezete is. Úgyis szólnak, ha baj van – vigasztalták egymást –, addig jó, amíg nem jön hír felőlük. De azért mindkettőjüknek fájt ez a helyzet, ha nem is mondták ki.

Dr. Kovásznai hazaérve ledobta cipőjét és belebújt agyontaposott, de kényelmes papucsába. – Jól esne egy sör – gondolta és máris nyitotta ki a hűtőből kivett párás üveget. Leült kedvenc foteljébe, feltette lábát az előtte álló puffra, hátradőlt és belekortyolt a keserű italba.

– Viszlát, Marika! – kiáltotta Maca és kilépett a szalon melegéből a novemberi hideg estébe. Gyorsan vesz valami harapnivalót, hazamegy zuhanyozni, kicsit rendbe teszi magát és átmegy Tamáshoz. Nincs mese, itt az ideje, hogy elbeszélgessenek. Fel sem merült gondolataiban, hogy esetleg Tamás nem lesz otthon.

A kis garzon a kisváros párépületes lakótelepének harmadik emeletén kellemes meleggel fogadta. Hiába, van ára, de a központi fűtés igazán jó dolog – gondolta, majd ledobálta ruháit és hosszú ideig csorgatta hátára a zuhany meleg vizét. Nem csak az egész napos ácsorgásban

megfáradt lábait lazította ki a melegség, de át tudta gondolni közben azt is, mit mondjon a férfinak. – Addig nem jövök el – határozott –, ameddig állást nem foglal. Vagy ma megkéri a kezem és kitűzzük az esküvőt, vagy holnap már szabad lesz. Le is út, fel is út!

Felvillanyozva lépett ki a parányi zuhanyozóhelyiségből, maga köré csavart fürdőlepedőben, fején turbánként egy kis törölközővel. Végigkente magát testápolóval, megszáritotta haját, majd a tükör elé állt és végignézett meztelen testén. Kritikus volt magával, de elégedetten állapította meg, harmincéves kora ellenére igenis jó nő! Minden pasi megnyalhatja mind a húsz ujját, ha ilyen nőt kap.

Pillanatok alatt csinált magának egy szép frizurát – ez aztán tényleg nem jelenthetett gondot neki –, bekapott pár falat sonkát, ivott egy korty tejet, felkapta farmerét, halványlila blúzát és útnak indult. Izgatott volt, hajtotta a várakozás. Gyomrában némi remegés jelezte: azért cseppet sem nyugodt, élete pár óra múlva mindenképpen más irányt vesz. – Szegény Tamás – mosolygott csak úgy befelé –, fogalma sincs, mi vár rá.

5.

Marika, dr. Kovásznai-Nagy Edéné még egyszer végigsétált az üres szalonban, megnézett minden kapcsolót, konnektort, nehogy valami is zárlatot okozzon, tűz üssön ki, elzárt minden csapot, levette a fűtést és némi szorongással, ahogy minden záraskor, félve, hogy elfelejtett valamit, kilépett az estébe. Még be kell vinnie a bankba az aznapi bevételt, sietnie kellett, már alig volt erre ideje. Gyorsan lehúzta a szalon bejáratának fémredőnyét, bezárta, megrángatta vagy háromszor is a lakatokat és útnak indult. Nehéz testét kínlódva vitték az egész napos jövés-menéstől megdagadt, fáradt lábai. Ötvenhét éves volt, cseppet sem öreg, de néha, különösen ilyenkor, a munkaidő végén százévesnek érezte magát.

A bank előtt hagyta reggel a kocsiját, a szalon előtt nehéz parkolni, inkább a vendégeknek engedi át az ő helyét is, meg amúgy is kell reggel-este az a két-háromszáz méter séta. Legálább kiszellőzteti a fejét. Leadta gyorsan a pénzt, aztán indult hazafelé. Tamara, a városhoz közeli faluból magukhoz vett lány már biztosan megfőzte a vacsorát. Arra neki végképp nem lenne ereje, hogy minden nap bevásároljon, takarítson, vezesse a házat, főzzön, meg még a szalont is vigye. Ede, a férje eleinte morgott, hogy nem nagyurak ők, meg nem is olyan gazdagok, hogy cselédet tartsanak, de aztán megszokta, hogy a készre, a tiszta lakásba megy haza, és Tamarát is lányaként, egyfajta gyerekpótlékként szerette. Ha már a saját gyerekeik vajmi keveset törődnek velük. Ez volt élete igazi és nehezen gyógyítható fájó pontja.

– Szia, Marika – üdvözölte Tamara az ajtóban –, adhatom a vacsorát? – Marika akkor tegeződött össze a lánnyal, amikor már biztos volt benne, hogy megtartja, és hogy a fiatal nő nem él vissza gesztusával. Tényleg olyanok voltak, mint anya és lánya. Szegény Tamarának amúgy sincsenek szülei, apja még gyerekkorában lelépett, anyját meg két éve vitte el a rák. Akkor ajánlotta egyik ismerősük Tamarát Marika figyelmébe. Csak általános iskolát végzett, de nem volt buta lány, talán egyszer majd ráveszi, hogy járjon gimnáziumba, segíti benne, hogy legyen érettségije. Örökké nem lehet házvezetőnő.

Dr. Kovásznai-Nagy Ede házi papucsában, utcai öltözkéire vett házikabátjában ült a nagy ebédlőasztalhoz, miután futó csókkal üdvözölte feleségét. – Mostál kezet? – kérdezte Marika, de a választ már meg sem hallotta a rutinszerű, évtizedek óta feltett kérdésre. – Mit eszünk? – nézett kérdően Tamarára, aki már hozta is be a gőzölgő tál levest. Marika mert férje tányérjába, majd vett magának, aztán belekanalazott a gyöngyöző, fűszeres lébe.

– Mit volt bent? – kérdezte pár kanál után Edét.

- Semmi különösebb.
- Az embereid? Mindenki bent volt?
- Ja. De most, hogy mondod, jut eszembe. Ismered az asztalosomat, tudod a fiatalabbat, a Tamást. Na, annak valami baja van, egy ideje olyan szórakozott, dolgozik, de mintha a feje nem lenne ott. Az ő barátnője a Maca a szalonodból. Összevesztek?
- Fogalmam sincs, tudod, hogy nem szeretem, ha a lányok behozzák magánéletüket a szalonba. Én meg nem kérdezem őket, mert ha lazítok a gyeplőn, akkor annak a színvonal látja a kárát. Maca meg amúgy sem könnyű eset, néha olyan morózus, hogy majd' megharap mindenkit, máskor szárnyal a jókedve. Fel tud idegesíteni flegmaságával, nézésével, de olyan ügyes a keze, hogy még egy olyan nincs a szalonban. Imádják a vendégek, így hát elnézek neki sok mindent. De csak ennyit tudok róla. Kérdezősködjek? Szerinted segítségre szorulnak?
- Fogalmam sincs. Kedvelem a fiút, megbízható, jó szakember, sajnálnám, ha romlana a munkája, de azt is, ha szerelmi csalódottságában elmenne máshova, egy másik városba lakni, dolgozni. Tudod, hogy mennyire ragaszkodom a munkásaimhoz. Bízom bennük.
- Jól van, megnézem, mit tehetek... Na, együnk, mert kihűl a leves!

6.

- Jól vagy Maca? – Marika kedveskedve közelített Macához, aki a nyitás előtti perceket kihasználva rakosgatta szerszámait. Szerette, ha rendben sorakoznak, hogy azonnal keze ügyében legyenek. Gondolatai csapongtak, arra gondolt, hogy mégsem ment át Tamáshoz az este, pedig eltökélte, hogy átmegy, fel is öltözött, elindult, aztán félúton elpárolgott a bátorsága a döntéstől. Ad még egy-két napot a férfinak, hátha ő teszi meg a szükséges lépést. Csalódottan ért haza, a maga okozta kudarc miatt is rossz hangulatban kelt reggel. Most csodálkozva kapta fel a fejét az ismeretlen hangnemre.
- Jól... De miért kérdezi, Marika, valami baj van?
- Szó sincs róla, csak látom, hogy mostanában nem vagy annyira vidám, mint régebben. Sokszor még dúdoltál is magadban ilyenkor reggelente, mostanában meg csak úgy befelé fordulva rakosgatsz, még a lányokkal is keveset beszélgetsz. Mit szólnál, ha este, zárás után egy keveset trécselnénk? Érdekel, hogy hogyan élsz.
- Rendben – mondta Maca, miközben agya lázasan dolgozott. Még soha senkit sem hívott beszélgetni, nemigen barátkozott velük, beosztottakkal a nagyhatalmú tulajdonos. Nem is nagyon kedveli. Ő a főnök és kész, elfogadja, de hogy beszélgessenek, ez új számára. – Csak nem akar kirúgni? – rémült meg, pedig tudta, hogy ő a sztár a lányok közül. – Nem, az nem lehet, valami mást forgat a fejében.
- Szerencséjére aznap oly sokan jöttek hozzá, hogy nemigen ért rá idegesíteni magát a zárás utáni beszélgetésre gondolva. Fáradtan takarított össze a széke körül, rakta el fésűit, ollóit, tégelyeit, mindenféle eszközeit, megigazította haját, kritikusan vizsgálta arcát a tükörben, hogy mennyire látszik rajta a feszültség, levette köpenyét és bekopogott a főnökhasszony szobájának ajtaján.
- Gyere! – hangzott a biztatás és Maca belépett Marika parányi szobájába. A íróasztalon álló számítógépnél ülő nő előtt számlák, bevételek, levelek, hivatalos iratok tömkelege kusza rendetlenségben, a falakon szaklapokból, női magazinokból kivágott hajcsodák képei. Marika felállt, felkacsolta a villanyt és hellyel kínálta Macát a szoba sarkában álló két kis fotel

egyikében. Kicsit még tett-vett, kirakott a cseppnyi asztalkára két poharat, a hűtőből egy megkezdett doboz üdítőitalt. Szemmel láthatóan nemigen tudta, hogyan kezdje beszélgetésüket.

– Maca – kezdett bele végül is nagy nehezen –, remélem, tudod, hogy sokra becsülöm a munkádat, tehetségedet, azt, ahogy a kuncsaftokkal foglalkozol. De kedvellek emberként is. Jó ideje dolgozunk együtt és szeretnék többet tudni rólad. Hogy élsz, mit csinálsz szabadidőben, egyszóval mi van veled?

– Mit mondjak? – nézett kétségbeesetten a fiatal nő főnökére, miközben agya lázasan dolgozott. Mit akarhat, mit mondjon, hogy ne hozzon bajt a fejére. – Nincs semmi különös, dolgozom, aztán hazamegyek a lakásomba, rendet rakok, néha főzök valamit, olvasok, vagy tévét nézek, aztán lefekszem aludni. Hát ennyi.

Mindketten érezték a feszültséget, meg azt, hogy nem megy jó irányba a beszélgetés. Marika vett egy mély lélegzetet, aztán beszélni kezdett.

– Nézd, Maca, nem akarok zsákbamacskát árulni. Ismersz, nem vagyok egy bratyizós fajta, nemigen láttál még engem trécselni a lányokkal, de azért tudatlan sem vagyok a dolgaitokkal kapcsolatban. Most is azért hívtalak be, mert a férjem kért meg rá. Jobb, ha őszintén beszélünk. Tudom, hogy együtt élsz – egy intéssel szerelte le Maca tiltakozását –, jó hát nem élsz vele, de szoros a kapcsolatot Tamással, aki a férjem cégénél dolgozik. Ede nagyon kedveli a párodat és szeretné, ha sokáig ott maradna, de úgy látja, bántja valami és arra gondolt, hogy a magánéletetekkel van baj. Ne is szólj, tudom, hogy semmi közünk hozzá, de szeretnék segíteni, mert fontosak vagytok nekünk.

– Ne haragudjon, főnök, de tényleg semmi közük a magánéletünkhöz – horgadt fel Macában az önérzet. – Majd mi megoldjuk, ha bajunk van egymással – azzal állt is fel, hogy sértetten távozzon.

Dr. Kovásznai-Nagy Edéné érezte, hogy nem kellett volna ajtóstól rohanni a házba, túl keményen fogalmazott, nem volt valami taktikus, de így nem engedhette el a lányt. Felállt ő is, megfogta Maca kezét és – a lány legnagyobb meglepetésére – tőle teljesen szokatlan kedves-séggel, már-már szeretettel nyomta vissza Macát a fotelbe.

– Igazad van – mondta –, de tudod, nekem van két gyerekem, és bár fájdalmamra kirepültek a házból, dolgozik bennem az anyai ösztön. Hidd el, őszintén segíteni akarok és ugyan Ede biztatására fogtam bele, de nekem is fontos a te boldogságod. Tekints el attól, hogy főnök vagyok, hogy a szalon tulajdonosa. Most két nő beszélget egymással. Ami itt elhangzik, az kettőnk között marad. Kérlek, ne menj el!

Maca megdöbbsent Marika színeváltozásán, meg jól is esett az idősebb asszony beszéde. Egyszer csak, mintha egy gát szakadt volna fel benne, beszélni kezdett.

– Tudja, Marika, mi már évek óta együtt vagyunk. Kedvelem Tamást, sokszor úgy éreztem az évek során, hogy szerelmes is vagyok belé, tudom, hogy ő is szeret, de valahogy az elmúlt hónapokban valami megváltozott. Én sem leszek fiatalabb, gyereket is szeretnék, meg családot, normális életet, de Tamás nem dönt, és így csak lopjuk egymás idejét. Nem tudom, hogy mit tegyek. Ha sürgetem, akkor talán megrémül és elhagy, így meg én nem akarom folytatni. Hát most már tudja, hogy mi van velem.

Hirtelen támadt csend a kis szobában. Marika megérezte, hogy most már nincs visszaút, valóban segíteni kell, de fogalma sem volt, hogyan. Lehet-e két felnőttet összehozni, vagy még inkább döntésre bírni, ha ők maguk erre nem képesek? Aztán ha beleszólnak, és nem jön össze, akkor meg ők lesznek a rosszak, mindkettő majd rájuk haragszik. Legjobb, ha most nem dönt, beszél a férjével, nem mintha annak sok köze lenne az emberi lélekhez. De mégis,

ketten talán kitalálhatnak valami jó ötletet. Felállt és elbúcsúzott Macától azzal, hogy hamarosan folytatják beszélgetésüket.

7.

Tamás unottan tette dolgát, a feje láthatóan nem a munkán járt. Jó szakember volt, már a rutin vitte előre, nem is kellett sokat gondolkodnia a feladaton, keze tudta a dolgát. Fejében zavaros gondolatok kergették egymást a tegnap estéről. Meg volt győződve, hogy átmegy hozzá Maca, sokáig várta és fel is hívta, de a lány nem volt otthon. Ez aztán végképp megzavarta. Tehát igaz lenne a félelme, van valakije?

Alig várta a munkaidő végét, talán hazafelé beugrik Macához, nem mutatja, hogy ideges lenne, vagy netán féltékeny, de még azt sem, hogy érdekli ez az egész, csak éppen, mint aki arra járt. Aztán majd csak kiderül valami. Az fel sem merült gondolataiban, hogy talán Maca megbántódott valamiért, vagy esetleg ő a hibás kettőjük kapcsolatának megromlásáért. Végül is olyan jól megvoltak, mi lenne itt a hiba?

Bement az öltöző jobb napokat látott mosdójába. Nem szokott itt zuhanyozni, csak megmosakszik munka után, aztán otthon a saját fürdőszobájában, ha kedve úgy hozza, áztatja magát a kádban, vagy frissítő zuhanyt vesz, de most valamiért úgy döntött, lezuhanyozik, mégse menjen rossz szagúan Macához.

Gyorsan öltözött, és beült a Skodába. Az mintha érezte volna gazdája feszültségét, sietségét, a szokásától eltérően könnyen indult. Tamás begurult vele a közeli supermarketbe, vett némi felvágottat, kenyeret és egy üveg bort. A pénztárnál meglátta, hogy pár szál virág is ott kornyadozik a reggeli kínálatból, kiválasztotta a legkevésbé meggyötörtet, fizetett, majd elindult Maca kis lakása felé.

– Nem értem, mi ez a remegés a gyomromban – gondolta, és ritkán tapasztalt izgalom lett úrrá rajta. – Mint amikor első alkalommal mentem fel hozzá. Mi van velem?

Mielőtt még végiggondolhatta volna izgalma okát, megérkezett a kisvárosi lakótelepi házhoz. Volt kulcsa a kapuhoz, de valami miatt úgy érezte, ezúttal jobb, ha csenget. Maca kérdően szólt bele a kaputelefonba.

– Te vagy? Miért nem jössz fel, elhagytad a kulcsod?

– Nem akartalak meglepni – válaszolta Tamás már a lakás ajtajában. Ott is csengetett, pedig nyugodtan bemehetett volna lakáskulcsával, ahogy tette oly sokszor.

– Miket beszélsz! Mi van veled? – nézett rá Maca és szorosabbra húzta magán pongyoláját. Éppen végzett a zuhanyozással, felöltözni sem volt ideje.

– Nem is tudom, valahogy rossz érzésem van. Minden rendben?

– Szerinted? – nézett rá kérdően, mosolytalan arccal Maca, majd kisvártatva hozzátette: – Helyezd magad kényelembe, rendbe hozom magam, összeütünk valami vacsorát, aztán beszélgetünk. Jó lesz így?

8.

– Na, beszéltél a lánnyal? – Dr. Kovásznai-Nagy Ede kíváncsian nézett feleségére. Kényelmesen ült kedvenc foteljában, lábát szokott módon a lábtartóként funkcionáló puffon pihentetve, kezében kedvenc sörével várta neje válaszát.

– Nem nekem való az ilyen – válaszolta Marika. – Tudod, hogy nem szoktam magánügyekkel foglalkozni a szalonban, a kedvedért megtettem, de kellemetlenül érzem magam. Addig nem is volt baj, ameddig Maca ellenállt, de végül is megnyílt és én már nem táncolhattam vissza. Megígértem, hogy segítünk, de most teljesen tanácstalan vagyok. Most légy okos, mit tegyünk, ha már belekaptunk kettőjük dolgába? Nekem ugyanis fogalmam sincs!

– Hmm... Hát sok ötletem nekem sincs, azt hittem, majd a lány megmondja, mi legyen. Na, mindegy, együnk valamit, éhgyomorra nehéz okosnak lenni.

Tamara, mint aki hallgatódzik, már lépett is be az ebédlőbe, és a megterített asztalra tette a leveses tálat. Mindhárman leültek és szótlánul kanalazták a dús zöldséglevest. Végül Tamara törte meg a csendet.

– Valami baj van?

Marika sokra tartotta a lány eszét, hamar el is mondta, hogy mibe rángatta bele a férje. Tanácstalanul nézett a fiatal lányra.

– Neked van ötleted, Tamarám?

– Van. Várni kell, sokszor maguktól megoldódnak a gondok. Ha meg nem, hát Maca most már tudja, hogy számíthat rátok, majd szól, ha kell neki valami. Én nem tennék egyelőre semmit sem.

Marika hálásan nézett Tamarára. Ezért szerette meg ezt a kislányt, a józan fejéért, gondolkodásáért. Most is milyen igaza van.

9.

– Nos?

Maca kérdően nézett Tamásra. Mindketten túlzottan óvatosak voltak, a vacsora készítésénél a fiatal férfi készségesebb volt, mint valaha, segített mindenben. Hideget ettek, a Tamás hozta felvágottat, meg ami még volt a hűtőben. Összeütöttek egy szép, gusztusos hidegtálat. Amikor a bort kellett kinyitni, megkérdezte Macát, hogy iszik-e.

– Miért, te nem?

– Kocsival vagyok...

– ...elmész?

Aztán töltött magának is, gondolván, ha rosszul alakul az este, legfeljebb gyalogol pár kilométert. A vacsora rájuk nem jellemző feszes, udvarias hangulatban telt, majd miután a jó minőségű vörösborral leöblítették az utolsó falatokat, átültek a szoba sarkában meghúzódo hangulatos kis zugba. Parányi dohányzóasztal, mellette két egyszerű kagylófotel és egy állólámpa.

– Nos? – kérdezte újra Maca és kérdően nézett a férfira.

– Mi az, hogy nos, mire vagy kíváncsi?

– Te nem tudod? Nem érzed, hogy valamit meg kellene beszélünk?

Tamás ettől a pillanattól félt. Fogalma sem volt, mit válaszoljon, nem volt igazán nagymestere a lelkizésnek. Meg aztán azt sem tudta, hogy mi bántja a lányt.

– Mit kellene tudnom? – nézett Macára, majd hirtelen felindulással, az izgalomtól akadozó hangon megkérdezte:

– Van valakid?

– Mi van? – kapta fel a fejét Maca. – Miről beszélsz? Olyannak ismersz, mint aki megcsal téged és utána hazudik a szemedbe?

– Ez nem válasz! Van valakid?

– Van. Te, vagyis legalább eddig azt hittem, hogy te vagy az a valaki. Mi a baj, Tamás?

Megakadt a beszélgetés, a férfi nem tudta, mit mondjon, nem ment neki ez a dolog. Maca durcásan hallgatott, szólaljon meg Tamás, ha már ilyen kérdéseket tesz fel neki. Végül is nem bírta tovább a hallgatást.

– Miért gondolod, hogy összejöttek valakivel? Hallottál valamit? Mert ha igen, akkor elmondhatom, hogy szemetek az emberek.

– Nem, csak valahogy megváltoztál, nem ilyen voltál régebben. Alig mosolyogsz, ha együtt vagyunk, elgondolkodsz, nem ott jár a fejed. Meg aztán tegnap este is kerestelek, mert azt hittem eljössz, de nem jöttél, én meg hívtalak itthon, de nem vetted fel. Merre jártál?

Macát idegesítette, de hízelgett is neki a féltékeny hang, eddig erről az oldaláról nem ismerte a férfit. Nem szeretné, ha ez állandósulna, ki nem állhatja a féltékenységet, mert ha a párja nem bízik meg benne, akkor jobb, ha fel is út, le is út, elmegy, amerre lát, de most egy kicsit jólesett neki Tamás szenvedése. Várt egy keveset, de megsajnálta a fiút, nem akarta tovább kínozni.

– Hozzád indultam, te mamlasz. Miért nem a mobilomon hívtál, akkor megtudhattad volna.

– De nem jöttél el...

– ...nem, mert félúton meggondoltam magam. Hátha nem is vársz, nem vagyok már fontos neked.

– Hogy gondolhatsz ilyent?

– Hogyan? Hát egyszerűen. Mi vagyok én neked? A szeretőd, aki széttesz a lábát, amikor neked erre kedved szottyan, aztán mehet haza isten hírével? Soha nem mondd már, hogy szeretsz, hogy fontos vagyok neked, hogy velem akarod leélni az életet. Én sem vagyok már csitri, családra, férjre, gyerekekre, otthonra vágyom. Nincs senkim rajtad kívül, és csak a döntéseden múlik, hogy ez így marad vagy sem. Akad elég férfi, akinek tetszem, csak engednem kell nekik, minden ujjamra találok valakit. Most már tudod, mi a bajom!

Tamásban még a vér is meghűlt, nem várt ilyen kirohanást. Fogalma sem volt, mit tegyen. Persze, hogy szereti, miért is kellene ezt minden nap hússzor elmondani, persze, hogy fontos neki, hát hogy lehet, hogy ezt nem érzi? Mintha kést forgattak volna a szívében, úgy hallgatta Macát, amikor az más férfiokról beszélt. Na, ehhez azért neki is lesz még egy-két szava, csak azt nem tudta, hogy ezek mik legyenek.

– Most mit tegyek? – nézett kisfiús tanácstalansággal Macára, aki majdnem elnevette magát Tamás kétségbeesésén.

– Mit tegyél, mit tegyél!... Gondolkozz! Neked eszedbe sem jutott, hogy mennek az évek és egyszer csak megöregszünk. Akkor is így fogjuk látogatni egymást? Hát nem érted, hogy mit akarok?

– Segíts! – Tamás szava valóban segélykiáltás volt. Olyan ez, mint egy gyerek, pedig tud kemény férfi is lenni. Na, mindegy, nincs más hátra, mint hogy megmondja, mit tegyen.

– Nos – Maca nyeregben érezte magát, egy kicsit még puhította a férfit –, mit is tehetnél? Az például szép volt, hogy évek óta először hoztál virágot nekem, ez is valami, látom, okosodsz,

de ez kevés. Megmondom, mit tehetsz. Kérd meg a kezem és vegyél feleségül! Most, vagy menj el!

Mindenre gondolt Tamás, de ultimátumra nem. Minden porcikája tiltakozott a házasság ellen, de a lányt sem akarta elveszíteni. Homlokán izzadságcseppek jelentek meg, kezét folyamatosan tördelte, miközben agya lázasan forgott.

Tapintani lehetett a csendet, a hallgatásukban izzó feszültséget. Maca nem szólt, Tamás meg nem tudta, mit mondjon. Érezte, most dől el élete következő néhány évtizede, de félt ettől a döntéstől. Amíg élt az anyja, jókora biztonságot adott neki a tény, hogy van valakije, egy támasza, ha arra volt szüksége és jó volt a szabadság is, amit az anyja mellett élvezhetett. De egy házasság nem anya-fia kapcsolat. Ott meg kell felelni az elvárásoknak, az asszonynak, a születendő gyerekeknek, a pénzszerzés kötelezettségének, a családfenntartásnak, és erre ő még mindig nem készült fel. Talán sohasem lesz igazán felkészült a házasságra. Legbelül egy halk hang suttogetta: állj fel, menekülj, de egy mind hangosabb másik hang sürgette, szólalj meg, te hülye, mert elveszítéd!

– Hát... – szólalt meg nagy sokára alig hallhatóan a férfi – hát...

– Mit mondasz?

– Hát... azt akarom mondani...

Maca kérdően nézett a verítékben fürdő, szavakkal birkózó Tamásra, de nem segített neki. Oldja meg, ha ezt sem tudja, ha nem képes magától kimondani, amit ki kell, akkor takarodjon! Megszakadna a szíve érte, de ehhez, ami eddig volt, a továbbiakban nincs kedve.

– Hát... Maca, kérlek, légy a feleségem! – szinte hallani lehetett a megkönnyebbülését, amint e szavak elhagyták Tamás száját. – Maca, én téged nagyon szeretlek!

Azt hitte, hogy fanfárok szólalnak meg, Maca a nyakába ugrik és táncra perdül, ünnep kezdődik, de nem ez történt. Maca szótlánul nézte párját és sokáig hallgatott. Végül halkán csak ennyit mondott:

– Jó.

10.

A fodrászat hétfő reggeli ridegsége, a vasárnap lecsapódott áporodottság, a különféle sampók, kencék, illatosító szerek illata és a gondos takarítás ellenére is a padló réseiben megülő levágott hajak nehéz szaga, a lassan melegedő helyiség jól megszokott, szinte otthonos érzést keltettek a szalon dolgozóiban. Ahogy minden reggel, ezúttal is dr. Kovásznai-Nagy Edéné érkezett elsőként és azonnal elindította a fűtést, hogy mire az első kuncsaftok jönnek, már kellemes meleg legyen. Negyedóra után érkezett az első, majd sorban a többi fodrász, alkalmazott. Voltak, akik vidáman, csacsogva, mások morózusan kezdték a hétfő reggelt. A hétvége emléke még ott ült a gondolatokban, ki ezen, ki a rá váró feladatokon törte a fejét, de akadt, aki szinte gondolat nélkül, automatikusan tette a dolgát. Valamennyien a szalon nyitására készültek, meg az asszonyok rohamára. Aligha lesz egyetlen szabad percük is a nap folyamán, oly sokan jelentkeztek be.

Marika szeme mindenütt ott volt, szigorúan tette szóvá a neki nem tetsző dolgokat, járta végig a fodrászok, manikűrösök placcait. Ezen a reggelen sem volt kellemesebb főnök, mint bármikor máskor. Csak akkor enyhült meg a tekintete, amikor nagysokára Maca székéhez ért.

– Jól vagy?

– Igen, Marika, köszönöm. Szeretnék önnel beszélni. Zárás után bemehetek?

– Várlak.

Marika napközben sokszor gondolt rá, vajon mit akarhat a lány? Igaz, ő ajánlotta fel a segítségét, de nem szeretné, ha ebből valami olyan sülné ki, ami neki kellemetlen, vagy ha ettől elszemtelenedne a lány. De nem, Maca nem olyan, önérzetes, önálló, nem él vissza gyengeségével, hogy engedett férje unszolásának és segítséget ajánlott a magánügyei rendezéséhez. Mit is tudna ő hozzátenni két felnőtt életéhez.

– Bejöhetek?

Maca szokott módján, halkán, udvariasan kopogott a főnökasszony szobájának ajtaján. A biztatásra belépett, Marika már várta.

– Nos, mi újság? – nézett kérdően Macára, miközben hellyel kínálta a kis fotelban.

– Nézze, Marika, köszönöm, hogy segíteni akart, de tegnap, igaz nem kevés biztatásomra, Tamás megkérte a kezem. Elintézzük a formaságokat és egy hónap múlva összeházasodunk.

– Ez nagyszerű! – kiáltott fel megkönnyebbülten Marika – tehát minden rendben van.

– Igen, köszönöm, hogy segíteni akart – állt fel Maca.

– Ne siess, ülj már vissza és meséld, hogy történt?

Maca eleinte vonakodva kezdett bele a történetbe, egyáltalán, hogy jön ő ahhoz, hogy kiadja magát ennek az asszonynak, de miután senkivel sem tudta megosztani gondolatait, egyre inkább belemelegedett a részletek előadásába. Mindketten jót derültek Tamás kínjain, a végére egészen összebarátkoztak. Két nő, akik értik egymást.

– Most már tényleg mennem kell, Marikának is hosszú volt a napja.

– Várj még egy pillanatig. Ígérem, hogy segítek, de te ügyes voltál a támogatásom nélkül is. Mégis, ha van valami, akkor csak szólj nyugodtan.

– Nem is tudom, hogy mondhatom-e? – Maca fejében abban a pillanatban pattant ki az ötlet – szóval lenne valami. Tamásnak és nekem sincs senkim sem, aki a családjukat jelenthetné az esküvőnkön. Marika és a kedves férje elvállalná, hogy eljönnek, és képletesen maguk adnak férjhez engem? Csak ennyit kérek, semmi mást. Lehet?

Marika agyában villámgyorsan cikáztak a gondolatok. A gyerekei távol, az anyaság érzése még mindig kízóan éles benne, íme, itt egy lány, aki meg pótanyára vágyik. Meg aztán az is lehet, hogyha már a gyerekeit nem érdekli a szalon sorsa, Macát kinevelhetné az utódjaként. Megmaradna a szalon, ő a tulajdonos, Maca meg vezetné az egészet. Egy kicsit lazíthatna ő is. Az esküvő remek alkalom, hogy közelebb kerüljenek egymáshoz. Még talán fogadott unokái is lehetnek, ha már sajátok nem lesznek. Maca riadt tekintete, mint aki fél, hogy rosszat mondott, visszahozta a kis irodába.

– Hogyne lehetne!

– Köszönöm...

– ...nekem kell megköszönnöm, olyan örömet okoztál a kéréseddel. Tudod mit, az ünnepi vacsorát mi szervezzük és mi is álljuk.

A két nő könnyektől csillogó szemekkel állt egymással szemben, majd hirtelen, sírva összeborultak. Percekig maradtak így, majd lassan lecsillapodva, mosolyogva néztek egymásra. Végül Marika törte meg az ünnepélyes csendet.

– Na, eredj haza, fogadott lányom, de aztán – fenyegette meg felemelt ujjával kedveskedve – holnap reggel el ne késs!

Villachi esték

A kezdő

– Az egész úgy kezdődött – nézett körbe barátain Gábor, a nagyvárosi városháza egyik osztályának nyugállományú vezetője, miután jóízűen elfogyasztották közös vacsorájukat és már csak némi vörösbor csillogott a poharaikban –, hogy eszem ágában sem volt elmenni síelni. Magdi vett rá, hát úgy gondoltam, kipróbálom. Nem lehet ez olyan nehéz.

A társaság a hangulatos ausztriai város, a karintiai Villach egyik panziójában volt visszatérő vendég már sok év óta. A közös vacsorák a jól sikerült arnoldsteini és a közeli itáliai, tarvisioi sípályákon eltöltött napok lezárását jelentették, az esti történetmesélés, a sztorik felidézése elmaradhatatlan része volt az estének. Persze nem volt ez megbeszélte program, de valahogy mindig sor került rá az aznapi események sok nevetéssel fűszerezett, egymás szavába vágó megtárgyalása után. Ezen az estén Gábor érzett kedvet kedvenc történetének felidezésére.

– Ti, akik velem együtt csináljátok már jó ideje és állítjátok, hogy jól síelek, azt hiszitek, hogy csak egyfajta felesleges siránkozás vagy modorosság részemről, ha azt állítom, a szemre szép síelés nekem nagyon sokba kerül. Sajnos cseppet sem síelek jól, más a látszat és más a belső érzés. Én tudom csak, hogy mi mindent kell tennem a talpon maradásért, az esések elkerüléséért. A meredek pályákon – és bizony ti nemigen vagytok hajlandóak könnyű lesiklásra – szlalomozás közben minden egyes fordulóban szó szerint az életemért küzdök. De végül is majd’ harminc éve, hogy először vettem lécet a lábamra, közel három évtizede kísérelem meg megtanulni ezt a sportot. Öreg fejjel elég nehéz és amint a példám mutatja, a legtöbbször nem is sikerül.

Szóval elkalandoztam, vissza is térek a kezdetekhez. Akkortájt ismerkedtem meg Magdival, éppen túl volt egy váláson, én meg a soros szakításomon, hát összebarátkoztunk, összejöttünk, de ez egy másik történet. Két lányával akkoriban költözött a kisvárosomba, a munkánk révén találkoztunk. Pár hónapja voltunk együtt, amikor szóba került a síelés. Ők régebben a férjével, barátaikkal Szlovákiában síeltek minden évben, pompás szórakozás, mondta, menjek én is. Miért is ne, vágtam rá, innen meg már nem volt visszaút.

Mondom a kollégáknak, hogy mire készülök, Janó fel is ajánlotta, hogy odaadja a felszerelését, sőt meg is tanít néhány dologra. Feljött hozzám, hozta a léceket, bakancsot, ami pont jó volt rám, botokat, aztán az első emeleti lakás előszobájában elkezdett tanítani. Így vedd fel a bakancsot, úgy állítsd a léceket, aztán már indulhatsz. – Én is nemrégiben kezdtem, frankó szórakozás – biztatott a srác.

Egy darabig még beszélgettünk, mit, hogyan csináljak, mibe öltözzek, ő már profi volt a szememben, legalább egyszer síelt, hát támaszkodtam a tanácsaira. Már a lépcsőházban járt, amikor eszembe jutott, hogy nem kérdeztem meg, hogyan is kell megállni a lécekkel a lejtőn. Utánaszaladtam, megkérdeztem. Janó megállt, egy kicsit elgondolkodott, aztán csak annyit mondott, hogy ha meg akarok állni, egyszerűen dobjam el magam a havon.

Némiképpen macerásnak tűnt ez a forma, de miután akkor még nem közvetítettek síversenyeket a tévén, alig volt belőlük kettő, tehát nem láthattam, mit csinálnak a nagyok. Elhittem Janónak, ha így kell megállni, hát így kell, nincs mese.

Az első nap Magdi és a velünk jött barátok kivonultak velem a kisváros szélére, egy – ma már tudom, hogy szinte alig lejtő – dombra. Mondták, menjek lefelé, annyi a síelés. Nem volt nagy ügy, csúsztam egy kicsit, el sem estem, a megállás sem volt nehéz, megfogott a dombocska alján az árok megemelkedett széle. Na de másnap! Már amikor a chopoki sícentrum közelébe értünk és láttam az ottani nyüzsgést, a magabiztos, vidám, felszereléseiket cipelő

embereket, éreztem, hogy baj lesz. Idegennek éreztem magam közöttük. Nem húzom az időt, megvettük a bérleteket, aztán beültünk a részemről még soha nem látott kabinos felvonóba és elindultunk aへgyre. Ott mindenkit elkapott a harci kedv, lázasan kapkodták magukra a felszerelést, nekem odavetették, hogy csak csússzak le, nem lehet eltéveszteni, lent majd találkozunk. Azzal elpárologtak, mint szárazjég.

Ott álltam egy vadidegen világban, szédített a nyüzsgés, az ezer szín, a tél soha nem érzett illata, kavalkádja. Elindultam arra, amerre ők. Eleinte csak éppen annyit lejtett a pálya, mint előző délután a kis domb. De aztán! Egyszer csak eltűnt a föld és én ott álltam egy irdatlan mélységű szakadék szélén. Álltam és néztem, hogy mit csinálnak a többiek. Mondanom sem kell, a többség lazán leszárguldott a völgybe, néhányan óvatosan forgolódtak, de mindenki tudta a dolgát és tette is.

Nem volt mese, el kellett indulnom. Világéletemben sportoltam, nem vagyok egy becsinálós fajta, de ott a chopoki lejtőn nemigen lehetett volna bedugni a hátsómba a sokat emlegetett zabszemet. Vettem egy hatalmas levegőt és elindultam. Innen kezdve az egész egy rémálom volt. Estem, lábaim összegabalyodtak, keltem, hogy újra elessek. Aztán már csak arra emlékszem, hogy esek, kelek, esek, kelek, esek, esek, esek. A térdeim kicsavarodva, a kezem a testem alá szorulva, fájdalom, fájdalom hátán.

Valahogy mégiscsak leértem. Csüromvizesen, lihegve álltam a felvonó előtt, és barátainkat kerestem. Persze egyikük sem volt sehol sem. Ott álltam egy ismeretlen világ közepén, körülöttem vidámság, határozott, céltudatos emberek, akik amint lesiklottak, vagy azonnal szálltak is be újra a felvonóba, vagy beültek a vendéglőbe, vagyis láthatóan élvezték az életet. Én meg ott álltam szerencsétlenül és vártam, hogy történjen valami.

Teljesen elveszettnek éreztem magam, amikor Magdi mellém siklott. – Élvezed? – kérdezte, aztán az arcomat látva megértette, hogy aligha az életem legjobb napja. – Mi a baj?

Ez elég volt a panaszáradat elindulásához. – Semmi gond, nyugtatgatott, gyere, majd megmutatom.

Újra beszálltunk a felvonóba, fel a tetőre, csatolás, lesiklás a szakadék széléig – csak megjegyzem, akkor tűnt szakadéknak, ma lankás lejtőnek számítana, ennyit azért fejlődtem. Magdi, amint megálltunk, annyit mondott: nézzem, mit csinál, aztán menjek utána. Annyit még láttam, hogy villámgyorsan csúszik egyet, fordul kettőt és máris eltűnt a szemem elől. Megint csak ott álltam sajgó térdekkel, fájó ízületekkel a hegy tetején, ahonnan mindenképpen le kellett jutnom.

Nem ragozom tovább. Megint csak estem és estem, a térdeim már vekni nagyságúra dagadtak, a bal csuklóm, ki tudja mitől, véres volt, a fejemet vagy tízszer bevertem, volt is rajta púp elég. Még kétszer végigcsináltam az egész tortúrát, bízva benne, hogy majd csak rájövök, mitől megy másoknak és nekem miért nem. Valahogy mindig lejutottam, de aztán besokalltam és be is fejeztem a napot. Igaz, amit elmeséltem nektek, az volt vagy öt óra. Szerintem, akik akkoriban arrafelé síeltek, az ilyen vacsora utáni esteken mai napig emlegetik annak a nyakigláb férfinak a zuhanásait, fejre eséseit, látványos kínlődását, akit akkor láttak.

– Én azért minderre egy kicsit másképpen emlékezem – szólt közbe Magdi. – De tény, a dombon olyan ügyesnek bizonyultál, hogy fel sem merült, nem fog menni neked a síelés. Meg aztán a többiek elszeleltek és én féltem, hogy nem találom meg őket.

– Szóval feláldoztál és otthagytál? Így volt? Tehát ez volt az oka, hogy nem is segítettetek. Nem akartatok megbántani azzal, hogy esetleg tanítotok. De, hogy elmondjam a történet végét, estére úgy utáltam a síelést, hogy arra a szép magyar nyelvben sincs kifejezés. A fáradságtól a vacsoránál ülve elaludtam volna, ha a számtalan fájdalom megengedi. Végül csak megszólaltam nagy nehezen:

- Nekem ennyi volt a síelés. Holnap hazamegyek. Soha az életben nem veszek lécet a lábamra! Ennél hülyébb sportot az életben nem láttam és azok sem normálisak, akik síelnek.
- És hazamentél? – kérdezte Teca.
- Nem, Magdi másnap szánt rám némi időt egy alig lejtő tanulópályán, de ennek ellenére a hét végére végképp elegendő lett a síelésből.
- Itt panaszkodik nekünk – nevetett Magdi –, aztán ennek már vagy harminc éve, és azóta is mindig ő szervezi a síutunkat. Holnap majd én mesélek nektek, és hogy ne ő, hanem én fejezzem be a történetét, még csak annyit: alig telt el három hónap, még csak éppen közeledtünk a nyárhoz, amikor Gábor egyik este tévészés közben egyszer csak hozzám fordult:
- Te Magdi, jövőre hova megyünk síelni?

Gyalogsí

– Tegnap este Gábor színes rémtörténetét hallhattátok első síeléséről, de higgyétek el, az övé kismiska az enyémmé képest – vágott bele történetébe Magdi, az egyik jól menő cég nagy tekintélyű, bár nyugdíjas korú ügyvezetője.

A társaság tagjai jól nevettek Gábor első kínlásain, ahogy többnyire mindegyik történeten, amelyet az ausztriai kisváros, a karintiai Villach egyik panziójában meséltek egymásnak immár visszatérően évek óta. A közös vacsorák, az időjárástól függően a sípályákon jól vagy rosszabbul eltöltött napok lezárását jelentették, az esti sztorizás elmaradhatatlanul hozzátartozott közös síelésükhöz.

– Nem sokkal azelőtt váltam el – indította meséjét Magdi –, hogy megismerkedtem Gáborral. Még bennem élt a két lányommal meg a férjemmel végigélt síelések íze, a családi együttlét. Talán ezt is kerestem az első közös utunkban, ami persze nem lehetett ugyanolyan, mint volt a férjemmel, lányaimmal. De nehogy azt higgyétek, hogy valaha is visszasírtam a házasságomat, most is csak a síelésről beszélek.

Amiről most mesélek nektek, az az én kezdésem volt. Korábban mit sem tudtam a lesiklásról, férjem viszont tagja volt annak a szolnoki baráti körnek – tudjátok, hogy akkoriban ott éltünk –, amely évente szervezett egy-egy sítúrát. Abban az időben csak Csehszlovákia, vagyis inkább Szlovákia, legfeljebb Lengyelország jöhetett szóba, Nyugatról álmodni sem lehetett.

Amikor Zoltánnal, férjemmel megismerkedtünk, már tudtam a baráti körről, többüket én is ismertem. Az esküvő után én is bekerültem a társaságba, megkedveltem őket, ahogy szerintem ők is megszerettek engem. Fiatal házasok voltunk, mindenhova együtt mentünk, bár már akkor éreztem Zolin az önzést, de afféle szerelmes ifiasszonyként úgy gondoltam, ezt majd kinevelem belőle. Nos, teljes kudarcot vallottam. Ez ugyan mellékszál a történetben, de ami megesett, pont ezért történhetett meg.

Szóval, amiről mesélek, az bizony nagyon régen, a hetvenes években történt, más volt a világ akkoriban. Nem voltak olyan korszerűek a síléc, a kötések sem, nem védtek a lábat, nem oldottak le eséskor az ütés következtében, és ha leestek, nem volt rajtuk fék, szerencsétlen körülmények között végigszáguldottak a lejtőn, komoly baleseteket idéztek elő, vagy nagy lendülettel bezuhantak az erdőbe úgy, hogy sohasem találta meg őket a gazdájuk. Talán csak nyáron a kirándulók. Ráadásul úgy tartották, hogy a hosszú lécz az ideális, azzal viszont nehéz fordulni és gyors, mint a villám. Ember volt a talpán, aki kezdőként nem izzadt vért tőlük.

– Nekem is ez volt a bajom – kotyogott közbe Gábor –, mert akkoriban, akiktől tanácsot kért az ember, azt mondták, testmagasság plusz tíz centi, az a jó léchossz. A profiknak biztosan, na de egy kezdőnek? Bocsánat, hogy közbeszóltam, Magdikám, folytasd csak!

– Ott tartottam, hogy abban az évben Zakopanét választotta a csapat, és már előre ecsetelték, hogy micsoda pompás élmény lesz a Kasprowyról lejönni. Elmondták, hogy több kilométeres a pálya, csodaszép a táj. Annyi szépet meséltek, hogy már vártam, induljunk, hadd láthassam. Csak egyet felejtett el mindenki, főleg Zoli, hogy fogalmam sincs a síelésről.

Pont úgy jártam, mint Gábor. Ahogy felértünk a csúcsra, Zoltán, meg a többiek örült módon kapkodták magukra a lécet, aztán nekem teljességgel érthetetlenül megbeszéltek, hogy merre menjenek, hol pihenjenek, majd huss, és már egy csapattársam sem volt a hegytetőn.

Ott álltam a dübörgő hideg szélben, arcomat ezer túvel szurkálta a szél sodorta hó. Ahogy láttam a többiektől, felcsatoltam a lécemet és elkezdtem csúszni. Én közel sem küzdöttem annyit, mint Gábor, ugyanis amikor szépen belefúródtam a pálya melletti hófalba, azonnal rájöttem, halvány fogalmam sincs, mit kell tennem. Előzetesen ugyanis naivan úgy gondoltam, majd az én szerető férjescském megtanít mindenre, de ő úgy hagyott ott engem, mint szórakozott professzor az esernyőjét a villamoson.

– Mihez kezdte? – nézett rá kíváncsian Teca. – Visszamasztál a felvonóhoz?

– Bár azt tettem volna! De akkoriban azt sem tudtam, hogy lefelé is be lehet ülni a kabinba. Nem, inkább úgy döntöttem, hogy lecsatolok, vállamra veszem a léceket és lesétálok a hegyről.

– Na, szép kis séta – vetette közbe Józsi. – Én is voltam ott, van vagy hat kilométer lefelé, ráadásul helyenként igencsak meredek a terep.

– Valóban – folytatta Magdi –, de ezt én persze nem tudtam, ahogy szinte semmit sem a téli hegyekről. Na, hogy rövidre fogjam, én a magam 160 centijével és a kétméteres lécemmel nekivágtam a hegynek, vagy inkább a völgynek. Már órák óta csúszkáltam, gyalogoltam, kerestem a hegyi ösvényeket, amelyek kikerülik a nagy letöréseket, vagy éppen a pályát szegélyező erdő fáiba kapaszkodta kínlódtam magam lefelé. Szakadt rólam a víz, véresre szabdalták a fenyők még a kesztyűn keresztül is a kezem, fájt mindenem, számtalan lyuk tátongott már az új síruhámon. Órák nem volt, fogalmam sem volt, mennyi az idő, csak arra emlékeztem, hogy kilencre értünk a felvonóhoz, ott álltunk vagy egy órát sorban, hogy feljussunk, aztán a felvonózás is eltartott egy jó darabig. Talán, ha tizenegy lehetett, amikor lefelé indultam. De egy ilyen kínlódás közben az ember elveszíti az időérzékét.

– Mikorra értél le? – nézett rá együttérzően Vica. – Hiszen ez borzasztó lehetett!

– Képzeltetitek. Úgy emlékszem, hogy januárban voltunk kint, rövidek voltak még a nappalok, a havazás miatt is hamar szürkült, valóban erősen sötétedett, mire leértem a felvonó aljához. Ott aztán teljesen kimerülve ültem le egy alacsony kerítés korlátjára és csak néztem magam elé. Már éhséget sem éreztem, csak végtelen fáradtságot. Ki tudja, mióta ücsörögtem így, jól át is fagytam a nagy izzadás után, amikor megállt felettem az én Zolikám és igencsak dühösen rám förmedt:

– A jó isten áldjon meg, hát hol csavarogtál egész nap? Az egész csapat téged keres! Hát veled meg mi történt? – kérdezte enyhültebb hangon, amikor meglátta a ruhám, arcom, kezeim állapotát. Elvette a sílécemet átölelt és úgy támogatott az autó felé. Már majdnem odaértünk, amikor a legkomolyabban, némi aggodalommal a hangjában megkérdezte:

– De legalább élvezted?

A nagy kieső

– Valóban nagyon jók a ti történeteitek is – mondta mosolyogva László – de higgyétek el, nekem sem volt lakodalmas menet az első pár napom a sípályán.

A társaság tagjai túl a finom közös vacsorán, a napi élmények megbeszélésén, szokásos mesélésükbe kezdtek. Ezen az estén László, a fővárosi kórház belgyógyászatának hatvanhoz közeli főorvosa volt a soros. Miután mindenki jóleső fáradtsággal a lábaiban és a jóllakottság kellemes érzésével a gyomrában hátradőlt az ausztriai város, a karintiai Villach egyik panziója szobájának hatalmas asztala mellett, a főorvos úr körbenézett és úgy ítélte meg, miután lassan kiürülnek a poharak, ideje egy újabb kört tölteni a finom toscanai vörösborból a baráti poharakba.

– Tudjátok – kezdte a bortöltés után László – ahogy többségében ti, én is idősebb korban kezdtem síelni. Amikor gyerek meg fiatal voltam, síelni csak a nagyon gazdagok, a sznobok, vagy a sportághoz véletlenül odacsapódottak jártak. Nem volt gyakori, hogy egy család már gyerekkorban síelésre taníttassa csemetéjét.

Szóval a dolog úgy kezdődött, hogy már osztályos orvos voltam, túl a harmincötön, amikor elváltam. Ezt a történetet valamennyien jól ismeritek, nem jöttünk ki jól Erikával, nem volt még gyerekünk, legjobb megoldás a válás volt. Ma is jóban vagyunk, ott dolgozik a kórházban, a csecsemőosztályon, jó orvos lett, rendes ember, csak mi nem tudtunk együtt élni.

Bocsánat, elkalandoztam, tehát ott tartottam, hogy amikor elváltam, kihasználva a függetlenségemet, éltem az életem. Az egyik szép emlékü barátnőm, Jolánka rábeszélte, hogy menjünk síelni, ő már volt párszor, kiváló kikapcsolódás.

Beszereztem minden szükséges felszerelést, amikor felöltöztem – nem én mondom, Jolánka állította – pompásan néztem ki. Egy igazi snájdig síelő voltam. Egyetlen aprócska gond akadt csak, az életben nem síeltem, azt sem tudtam, eszik-e vagy isszák.

– Alakul a történet – vigyorgott Gábor –, te sem lettél azonnal a lejtők ördöge.

– Nem bizony, hacsak úgy nem, hogy én voltam az az ember, akivel mindig történt valami. Az egész úgy kezdődött, hogy egy olyan társasággal mentünk ki Szlovákiába, a Jasnára, vagyis a Chopokra, akik nagyon tudtak síelni. Még a gyerekek is, volt belőlük vagy öt. Jolánka az első napon elvitt – ahogy ő mondta – a libalegelőre, egy alig-lejtésű tanuló pályára és tanítgatott hóékezni, megállni, helyben megfordulni. Nem is ment rosszul, csak egyre nem tértünk ki, mégpedig a felvonózásra, pedig lesiklani nehéz úgy, ha az ember nem jut fel a hegytetőre.

– Na, azzal nekem is volt gondom elég – jegyezte meg Magdi –, de aztán amikor rájöttem, már nem is volt olyan nehéz.

– Amikor rájöttél! És addig? Nekem pont ez volt a bajom. Ismeritek a szlovák pályákat, bár nagyon régen nem síelünk arrafelé, az ausztriai vagy olasz szolgáltatásokat nehéz összehasonlítani az akkori szlovák felvonókkal, az órákig tartó sorban állásokkal, a csákányos vagy tányéros felvonók katapulthoz hasonló indításával, a felvonó alatti nyomsáv embert próbáló buckáival. Hőskor volt az, nem vitás. Tehát én egy ilyen hősi időszakban kezdtem e remek sportot.

– Szóval harcba kerültél a felvonókkal? – érdeklődött Teca. – Pedig nem nehéz felvonózni, csak technika és sítudás kérdése.

– Tecám, te könnyen beszélsz, gyerekkorod óta taníttattak a szüleid, persze, hogy tudsz felvonózni, síelni, de nekünk, akik meglett felnőttként, oktató nélkül kezdtünk, mindez sokkal nehezebb volt. Az első nap délutánján került sor a beavatásomra. Jolánkám ott a libalegelőn a

botjával annyit megmutatott, hogy kell a tányért a fenekem alá húznom, kapaszkodnom, aztán a végén kiszállnom. Nem nagy ügy, gondoltam és belevágtam.

Az első rántást sohasem felejttem el. Úgy vágott ki a felvonó a nyomsávjából, mintha ott sem lettem volna. Visszaálltam a sorba és még vagy négyszer megismételtem a kiesési jelenetet, amit a sorban állók az üzemeltetők kedveskedésének gondolhattak. Ha már oly sokáig kell várakozniuk a sorukra, hát valaki szórakoztassa is őket.

Így ment ez egészen a estig. Elindultam, csúsztam pár métert, zuhantam ki oldalra. Igaz, egyre magasabbra jutottam, de egészen a felvonó végéig aznap nem sikerült eljutnom.

Mérhetetlenül fárasztó volt, ezért másnap Jolánka egy székes felvonóval vitt fel a hegytetőre, hogy valamit síeljek is, ha már oly jól megtanított. Menetközben mondta, hogy csodáljam a tájat, lazuljak el, és ha felérünk, egyszerűen csak állja a sílécemre, és hagyjam, hogy lecsússzak, a székkal ne is törődjek, az megy a maga útján.

Nem is törődtem a székkal, sokkal inkább azzal, hogy a következők ne essenek át rajtam. Ugyanis annak rendje és módja szerint, ahogy felálltam a székes felvonóból, úgy el is estem. Egyszer, kétszer, sokszor. A végén, ha meglátott a felvonókezelő, már lassította is a szerkezetet, gondolván, úgylis elesek.

– De csak megtanultad, nem? – érdeklődött Vica és az izgalmak hatására nagyot kortyolt borából.

– Nagyon nehezen. Nem volt olyan felvonója a térségnek, amelyikből én ne estem volna ki. Sokat segített ebben az én ügyetlenségem mellett a jég- és buckatenger a felvonók kiszálló helyein, nyomvonalain. Volt, hogy már jó magasra feljutottam a tányérossal, amikor egy jeges bucka kivágott oldalra. Rutinos lettem már addigra, gondoltam simán lemegyek innen. Csak-hogy az nem a pálya volt, hanem egy erdős rész kisebb tisztása. Átkínlódtam magam néhány métert, a felvonó már eltűnt a szemem elől, csak a hangja hallatszott oda, én meg egyszerre belesüllyedtem egy mellkasig érő hócsapdába. Gondoltam, miután a léceket kiemelni nem tudom a sokmázsányi hőtömeggel együtt, hát megpróbálom leoldani a léceket és úgy kikotor-ni majd a hó alól. Nagy kínszenvedés után ez sikerült is, de akkor meg nyakig merültem a hóba. Szépen vagyunk – gondoltam – itt meg sem találunk engem, legfeljebb majd nyáron a kirándulók.

– Borzasztó lehetett – vélte Tamás és újra töltötte a poharakat.

– Az volt. Nem ragozom tovább, talán egyórányi kőkemény munka után valahogy kiszabadultam. A szívem úgy vert, mintha géppuska kelepelt volna, a lábaim ólmos fáradtak voltak, vizes voltam kívül-belül. Nem csak megizzadtam, de a ruhám is ronggyá ázott, vagyis teljesen kikészültem. Nagy nehezen leértem a felvonóhoz és aznapra feladtam.

A baráti társaságban volt egy hétéves kis srác, Ferike, aki igencsak életrevaló fiú volt. Remekül síelt, de neki is gyengéje volt a felvonózás. A vacsora fénypontja volt, amikor mi ketten összeültünk és megbeszéltük, hogy ha a felvonónak ezen szakaszán kiesünk, akkor hol kell visszamenni, vagy ha ott feljebb zuhanunk ki, akkor mi a követendő útírány.

Egy idő után beletörődtem abba, hogy számomra a síelés a felvonókból kieséssel jár együtt, végül is nem vagyunk egyformák, van, aki így síel, van, aki másként. Végül is a hét vége felé – tele kék és zöld foltokkal a testemen, és igencsak sok sérüléssel a férfiúi önbecsülésem, egyszer csak elkezdett menni a felvonózás. Talán az volt az a pillanat, amikor megszerettem ezt a sportágat.

– Ez bizony nehéz szülés volt – összegezte Gábor.

– Valóban, de látjátok, az ilyen – ahogy te mondtad – nehéz szülés teszi még kedvesebbé a gyereket, vagyis számomra a lesiklást. Ráadásul óriási sikerélményt jelentett, amikor nem estem el. Ma meg mi van? Csak felmegyünk és lesiklunk. Rutin lett. Mégiscsak az volt izgalmasabb, nem igaz?

Szánkózás szövődménnyel

Negyedik este ültek az erősen megfáradt síelők az ausztriai város, a karintiai Villach egyik panziójának a szobájában, a hatalmas asztal mellett. Már túl voltak a vacsorán – mindennap más volt a soros, ő készítette a finomságokat, hiszen egyikük sem akart lemaradni a másik mögött – némelyikük erősen lapos pillantásokkal igyekezett ébren maradni, pedig még alig múlt fél nyolc.

Az esték megszokott, bár íratlan forgatókönyve szerint megbeszélték az aznapi kalandokat, kisebb-nagyobb sérüléseket, élményeket. A vacsora ezúttal is méltó lezárása volt a remek napnak, ugyanis pompás hóviszonyok mellett és már-már tavaszi időben száguldozhattak, vagy óvatoskodhattak le a lejtőkön, vérmérséklet, tudás és bátorság szerint. A vacsorát követően a társaság ifjú tagjai közül ketten, ahogy máskor is, nagy sóhajtások, és a mártírság félreérthetetlen jeleivel az arcukon nekiláttak a tetemes mosogatnivalónak, a soros házigazda gondosan végignézte a poharakat, töltött némi vörösbort, aztán kezdődött – ahogy nevezték – a meseeste. Ezúttal sem volt másként. Tamás aznapi történetét az egyik unoka kérdése indította el, aki arról érdeklődött, miért kell neki minden nap síelni, amikor szánkózhatna is?

– Kicsim, nehéz kenyér az, én bizony szánkóztam, és máig emlékszem rá, mert nem volt sok örömöm benne – használta ki a pillanatnyi csendet Tamás, egy műanyag-fröccsöntő cég hatvan körüli, szegénynek nemigen nevezhető tulajdonosa –, ráadásul jól meg is jártam.

– Miért, mi történt? – kérdezett alá készségesen Teca. – Összetörted magad vagy a szánkót?

– Na, jól van, elmesélem, bár ilyenkor síelésről szoktunk beszélni és ennek semmi köze nincs a síeléshez – kezdett bele Tamás a mondandójába. – Tudjátok, ez olyan régen volt, hogy már nekem is mesének tűnik, pedig megtörtént és szövődménye is lett az esetnek.

– Ne csigázz már minket! – tért magához félálmból Vica. – Csupa fül itt mindenki.

– Huszonegy éves voltam, a MÁV-nál dolgoztam akkor éppen technikusként és egy parányi kis egyesület evezősversenyzőjeként álmodtam magamnak fényes sportjövőt. Egy nap be-sétált a szobánkba a vállalat szakszervezeti üdü-lésekkel foglalkozó embere – már nem is emlékszem, akkoriban mi volt a titulusuk – és ma sem tudom, hogy szándékosan, vagy mert nagyon unatkozott, elkezdett beszélgetni velem. Tudta, hogy versenyzek, szó szót követett, sportállásokról, edzőtáborokról beszélgettünk, amire én csak legyintettem, az én kis klubom sohasem tudna elvinni engem edzőtáborba.

– Hm... – vakargatta az állát az emberem és egyszer csak kibökte: – idefigyelj Tamás, én megoldom a gondodat. Mit szólnál hozzá, ha kapnál Mátraházára egy kéthetes SZOT-üdülést, alig kerül valamibe, ott aztán futhatnál, edzhetnél kedvedre. Állampénzen mehetsz edző-táborba.

Így is történt, néhány nappal később már a MÁV mátraházai szakszervezeti üdü-lőjében találtam magam. A megérkezésemet követően melegítőbe öltöztem és az üdü-lő német vizsla kutójától kísérve, nekivágtam Kékestetőnek. Nem volt egy könnyű futás még akkor sem, ha visszafelé végig lejtőn haladhattam. Csuromvizesen értem be az üdü-lőbe, az úri telelő kö-zönség éppen szép számmal jött-ment az előtérben, gondolhatjátok, nagy feltűnést keltettem.

– Jóképű voltál akkoriban? – érdeklődött a mosogatótól visszafordulva a csapat egyik ifjú leány tagja, Virág.

– Meghiszem azt – vágta rá Tamás –, miért, most nem vagyok az? – aztán meg sem várva az esetleg lesújtó választ, folytatta a történetét.

– Az eset másnap is megismétlődött, de már délelőtt és délután is edzettem. Amikor a második nap délutánján leizzadva, csapzottan beléptem a hallba, olyan fáradtság jött rám, hogy le kellett ülnöm az egyik társaság asztalához. Szóba elegyedtünk, kérdezték, ki vagyok, miért csinálom, meg minden mást, ahogy ilyenkor illik. Akkoriban még volt tekintélye a sportolónak.

Ahogy így beszélgetünk, kezében egy pohár Bambival – emlékeztek még a nagysikerű magyar üdítőitalra? – leült mellém egy igazi bombázó. Ahogy ránéztem, tudtam, ez a nő nekem való. Nem ragozom, csevegtünk egy keveset, aztán kitaláltam, hogy van az üdülőnek egy rakás szánkója, menjünk fel ketten a Kékesre és csússzunk le. Így is tettünk.

– Azért, ahogy téged ismerünk, ez nem ment egészen simán – vélte Gábor –, jól gondolom?

– Ne legyél rosszindulatú – fedte meg a közbekotyogót Tamás –, de valóban volt egy kis bibi. Szóval ott tartottam, hogy felbuszoztunk a Kékesre, akkora volt a hó, hogy majdnem a nyakamig ért. Sportcuccban volt, Bea egyszerű, de csinos utcai ruhában, kabátban, így indultunk a kalandra. El is érkeztünk a lejtőhöz – akkor még nem síeltem –, nem tűnt nagyon veszélyesnek. Mondtam, hogy üljön előre, támaszkodjon meg jól, fogja erősen a szánkó oldalát, én – éltem a lehetőséggel – majd átkarolom és pompásan lesiklunk.

Így is tettünk. Minden a legjobban alakult, talán egy kicsit gyanakodnom kellett volna, hogy csak mi szánkózzunk, de nem tagadom, huszonevésen egy este alatt szerelmes lettem és így a dolog csak utólag tűnt fel nekem, ahogy visszagondoltam az eseményekre. Elvakított a fiatal, jó illatú, szép és csinos nő.

Nekilódultunk, egyre gyorsabban száguldottunk, aztán csak azt éreztem, hogy repülök. Majd némi légi út után hatalmas nyekkenéssel a hóban landoltam. Még most is érzem a csendet, a hideg levegőt és a meglepően hosszúnak érzett repülést, olyan mély nyomot hagyott bennem az eset. Eleinte azt sem tudtam, mi történt. Nagy nehezen összerendeztem magam, éreztem, hogy semmim sem tört el, majd körülnéztem, hol lehet újdonsült hölgyismerősöm, akivel nekem már egészen más irányú, de felettébb komoly terveim voltak. Némi keresgélés után felfedeztem két formás, csizmás lábat, ahogy az ég felé kalimpál. Kikapartam a hó alól, fölültem, és azonnal láttam, hogy baj van. Bea ugyanis eleinte nehezen vette a levegőt, majd hatalmas zokogásba tört ki. Azt hittem, hogy csak hiszti az egész, de gyorsan kiderült, amikor elakadtunk egy kiálló gyökérben – mert ez volt a repülésünk oka – a szánkó felkunkorodó két szarva végigszakította a nadrágja két szárát, a combja belső felén.

– Rémes – csapta össze a tenyerét szörnyülködve Magdi. – Mit csináltatok?

– Visszanéztem és azt rögtön láttam, hogy annyit azért már haladtunk, hogy visszamenni nem lenne tanácsos, ráadásul az üdülő is lent volt, hát le kellett siklanunk. Nagy nehezen, átölelve a vállát, simogatva az arcát, megvigasztaltam és rábeszéltem, hogy ülünk vissza, óvatosan szánkózzunk le.

Elindultunk, de valahogy rossz érzésem támadt, messze szállt a kezdeti magabiztosságom. Jól éreztem, valóban akadt még problémánk. Még két esetben buktunk és bizony ez már minden volt, csak örömszánkózás nem. Ahányszor borultunk, Bea nadrágja annyiszor szakadt tovább, combja vérzett, az egész kezdett horrorrá válni. Gondoltam is, hogy ennyi volt, ez a nő többé látni sem akar majd. Mire leértünk, támogatnom kellett, komolyan megijedtem.

Attól a naptól kezdve, amikor nem futottam, állandóan körülötte sürgölődtem, meg akartam vigasztalni. Szerencsére – a nadrágot leszámítva, annak ugyanis a szánkózás a végóráját jelentette – közel sem volt akkora a sérülése, mint ahogy az a lejtőn látszott, de tény, soha többé szánkózásról a továbbiakban hallani sem akart. Később gondoltam, ha fordítva ülünk fel, talán megússzuk, sportolóként jobbak voltak a reflexeim, gyorsabban reagáltam a vész-helyzetekre. De ez már valóban csak utólagos okoskodás volt.

– Az elején azt mondtad, hogy szövődménye is lett az esetnek – emlékeztette Tamást László.
– Mi lett a történet vége?

– Nem jó! Két évig leveleztünk, mert ő Miskolcon élt, én meg Pesten, nagyritkán találkoztunk és végül elvettem feleségül.

– Ez a szövődmény? – nézett csodálkozva Teca.

– Ez bizony. Ha akkor otthagynom fejjel lefelé a hóban, azt mondom, hogy elveszítettem, megmentem magam egy rossz házasságtól, csúnya válástól, gyerektartástól, egy csomó kelle-metlenségtől. De ez már egy másik történet. A tanulság viszont az, hogy bár sohasem szabad senkit sem a lejtőn hagyni, azért néha talán mégsem ártana.

Síléccel a patakban

– Vicám, te csak hallgatsz? – nézett kérdően az ötvenes éveinek vége felé járó, ifjúkori szépségét érett, sőt idősödő asszonyként is kiválóan őrző bírónőre Tamás. – Remélem neked is van valami érdekes történeted?

Lassan egyhetes kalandjuk vége felé közeledtek az évente többnyire csak egyszer, a hagyományos sítúrájukon összegyűlő barátok. Ötödik este ültek a mindennapokban soha elő nem forduló, kivételes megterheléstől egyre fáradtabb sportemberek a szokott esti összejövételük helyszínén, Villach egyik panziójának szobájában, a hatalmas asztal mellett. Minden évben egy hétig az ausztriai Karinthia kisvárosában hajtják álomra a fejüket, hogy aztán másnap újra megostromolják a lejtőket. Az esték a közös vacsoráké és az azt követő kvaterkázásé, kedélyes borozásé, történetmesélésé.

Ezen az estén sem volt másként. Míg az „öregek” kényelmesen elhelyezkedtek székeiken és az este házigazdája – minden este más készítette a vacsorát –, Gábor gondosan végigvizsgálta a borospoharakat, hogy hova kell még tölteni a délután vásárolt osztrák vörösborból, a két ifjú, Virág és Tündi nekiállt önként vállalt feladatuknak, a mindennapi mosogatásnak. Persze a fülük azért nekik is nyitott volt az esti mesékre.

– Gondoltam, hogy sorra kerülök – nevetett Vica –, és jelentem: készültem!

– Halljuk, halljuk! – kiáltott jó barátnője, Teca, bár nemigen hitt benne, hogy számára újat mesél majd Vica.

– Nem bánom – adta meg magát a tömegigénynek a bírónő. – Az én történetem szintén síelős lesz, némi vizes beütéssel. Valamikor nagyon régen, amikor dúlt a szerelmünk későbbi férjemmel, Dömével, kitaláltuk, hogy elmegyünk síelni. Egyetemisták voltunk, vállalkozó kedvűek és hallottuk, hogy csoporttársaink közül már többen kipróbálták a szlovákiai pályákat. Én már nem voltam teljesen kezdő, minden héten jártam sítornára a városunkban működő amatőr csoportba, velük többször is síeltem a Kékestetőn. Döme, talán ha egyszer járt egy párnapos sítúrán, de valamit azért ő is konyított a lesikláshoz.

Január vége lehetett, amikor befizettünk egy síútra. A Chopok északi lejtője közelében egy kis faluban volt a szállásunk, onnan buszoztunk minden nap a pályára. Ahogy ti is fiatalabb korotokban, úgy mi is kint voltunk már a felvonók indulásánál és sokszor mi zártuk a pályát. Rendre sötétedett, mire leértünk. Fiatalok voltunk, tele energiával és még úgy sem nagyon fáradtunk el, hogy gondolhatjátok, az éjszakáink sem voltak sportmentesek.

– Gondoljuk! – vigyorgott László.

– Bármennyire szeretnéd is – évődött vele Vica –, erről most nem fogsz megtudni részleteket. De folytatom is. Az egyik nap az én Dömém kitalálta, hogy menjünk át a Chopok déli lejtőjére. Akkoriban ez még nagy kalandnak számított, hiszen miután felvonóztunk az északin, az erdön, sziklás részeken át kellett csúszni a déli pályára. Nem volt az annyira egyszerű, mint manapság, amikor egész pályarendszereket kötnek össze felvonókkal.

Egész nap ott síeltünk. Találtunk egy csákányos felvonót, azon kevesebben jártak, hát ott tanulgattunk. Élveztük a síelést, az életet, nagyon jó nap volt. Egészen késődélutánig. Felvontattuk magunkat, arra gondolva, hogy ez az utolsó lesiklás, aztán a szélessel felmegyünk a tetőre és visszakinlódjuk magunkat az északi lejtőre, onnan meg haza. Döme vagy elfáradt addigra, vagy túlzottan is bízott magában, az utolsó lesiklásunkkor olyannyira nekilendült, hogy én azonnal éreztem, ebből baj lesz. Így is történt, elveszítette az uralmát a léc fölött és beszáguldott az erdőbe. Igyekeztem utána, eleinte nem is találtam, de amikor megláttam, a szívverésem is megállt.

– Megsérült? – nézett hátra riadtan a mosogatótól Tündi.

– Szerencsére a teste kevésbé, mint az önérzete. Ugyanis a kedvesem sehogy sem tudott megállni és bezuhant egy jórészt hóval borított, de alatta bőségesen csörgedező patakba. Nem csigázom a kíváncsiságotokat, de mire kikecmergett a patakból, összeszedtük a lécét és ki-másztunk az erdőből, a derék szlovák felvonókezelők látva, hogy senki sem áll sorba, egyszerűen lekapcsolták a gépeket és hazamentek, vagy elmentek egy kis beherovkát inni. Szó nem volt akkoriban arról, hogy ellenőrizték a lejtőket, nem maradt-e véletlenül valaki fent. Pedig maradt.

Némi tanakodás után rájöttünk, hogy vagy elindulunk felfelé, vagy ott éjszakázunk a lejtőn. Ez utóbbi nemigen tűnt csábító alternatívának, különösen, hogy Döméből a szó legszorosabb értelmében csavarni lehetett a vizet. A nap már eltűnt a hegyek mögött, érezhetően tovább hűlt a levegő, nem tehattunk mást, nekiindultunk a hegynek. Másztunk vagy egy órát, lehet, többet is, mire felértünk. Nem vagyok egy izzadós fajta, de majd' olyan vizes voltam, mint Döme. Remegett kezünk-lábunk, hiszen nagy hóban kínlódtuk fel magunkat, vállunkon a lécekkel, botokkal. Nagy nehezen összeszedtük magunkat, szerencsére annyi fény még volt, hogy megtaláljuk az északi pályára vezető utat, ott aztán felcsatoltunk és lesiklottunk.

A hazaút sem volt egyszerű, Dömét rázta a hideg, de még buszoznunk is kellett. Néztek is minket az emberek, bár nem kérdezett senki semmit. A szlovákok a pénzünket ugyan szeret-ték, de nemigen kedveltek bennünket, magyarokat, az ottani magyarok meg nem mertek anyanyelvükön megszólalni. De ez már más történet. Végül mégiscsak a szállásunkra értünk, ahol persze csak langyos víz maradt a kazánban, bár nekünk akkor az is forrónak tűnt.

– Ezen az éjszakán nem nagyon zavartatok ágynyikorgással a szomszédokat, ugye? – kajánkodott László.

– Tényleg nem. Úgy aludtunk el, mint akiket agyonverték. Talán nem is vacsorázunk, bár erre már nem annyira emlékszem.

– Mi lett a pároddal?

- Megúsztá. Kicsit krákogott, fáradt volt, parányit meghűlt, de másnap már megint a pályán voltunk. Amikor hazajöttünk, pár hónapra rá össze is házasodtunk.
- Legalább kipróbálhattátok, hogy mennyire számíthattok egymásra – szögezte le Gábor, majd hozzátette: – aztán mégiscsak elváltatok.
- Valóban. Azt ugyanis ebből az esetből Döme megtudhatta rólam, hogy én nem hagyom őt a vízben, ellentétben vele, aki a házasságunk során többször is vízben, pontosabban cserben hagyott engem. De mielőtt még elszomorodnánk, itt be is fejezem. Szóval ez volt az én sítörténetem. Elég vizes volt?

Horror a lejtőn

- Tudom, hogy ma én jövök – sóhajtott nagyot Teca, az egyik patinás Budapest gimnázium nyugdíjas korú óraadó kémia tanára. – Tudjátok rólam, hogy egész életemet egy reáltantárgy oktatásával töltöttem, ott csak a tények érdekeseek, száraz, de logikus minden. Már a hét eleje óta készülök arra, hogy valamit mégiscsak el tudjak mondani nektek emlékeimből, bár félek, nem vagyok túl jó mesélő.
- Csak bátran! – biztatta László. – Tudod, hogy szeretünk, megbocsátjuk, ha nem lesz túl színes a történeted.
- Majd vörösbort iszunk mellé, annak szép a színe – vihogott közbe Magdi, igazolva, hogy már több kóstoláson is túl van.

Egyhetes kalandjuk, az évente ismétlődő hagyományos sítúrájuk utolsó estéjét töltötték az összegyűlt barátok. Az esténkénti közös vacsorák mindig nagy vidámság, hangzavar, sok nevetés mellett zajlottak. Nem volt ez másként ezúttal sem. Villachban, kedvenc panziójuk egyik szobájában, a hatalmas asztal mellett ültek, mint oly sok éve mindig, amikor egy hétig az ausztriai Karinthia kisvárosában töltik téli szabadságukat, hogy amennyire lehet, kipihenve a fáradalmakat, újra és újra megostromolják a lejtőket. Az esték a közös vacsoráké és az azt követő kvaterkázásé, kedélyes borozásé, történetmesélésé.

Ezen az estén – mindig más volt a házigazda, az ő főztjét fogyasztotta a társaság – Teca volt a soros, de nem csak a vacsorakészítésben, hanem a történetmesélésben is. Gábor segítőkészen töltögette a kiürülő poharakba a finom karinthiai vörösbort, volt, aki már laposakat pislogott a jóllakottságtól és az egészséges fáradtságtól, de a hangulat annak ellenére sem volt rossz, hogy tudták, egy évig kell várniuk az újabb közös síelés utáni vacsorára. Teca végül is belevágott történetébe.

- Tudjátok rólam, hogy elég jól síelek, pár évvel ezelőtt még meglehetősen vagány módon mentem bele mindenbe. Most már óvatosabbak vagyok...

– ...persze, láttuk... – kotyogott közbe Vica.

- ...de akkoriban mindig hajtott a vágy, hogy új utakon síeljek. Imádok a nap végén lesiklani a pálya aljáig, legalábbis ott, ahol ez lehetséges. Ez teszi teljessé számomra a napot, mert minek is menjek le a kabinos felvonóval, ha a léceimen is lejuthatok. A baj általában csak az, hogy minél alacsonyabbra érünk, úgy válik jegessé vagy éppen kopárrá a pálya.

Egy alkalommal, amikor nélkületek mentem síelni egyik ismerősöm hívására, a Zillertál régióban jártunk. Pompás pályák, kiváló sítérep, minden, amire csak a magunkfajta kocasíelő vágyik. Talán a harmadik napon történt, hogy kitaláltam, síeljünk le a felvonó aljáig, mert csodálatos az idő, remek a hó és tudok egy kiváló erdei utat. Rá is beszéltem a csoportbeli

társaim közül három férfit, két orvost, meg egy újságíró, tartsanak velem. Mindannyian ötven közelében jártak, ki egy kicsit előbb, ki hátrább. Jól síeltek, hát jöttek utánam. Bízta bennem.

– Azt is tudták, hogy a tájékozódás nem az erősséged? – kérdezte „jóindulatúan” Tamás.

– Nem, erről nem esett szó, meg hát én tulajdonképpen jól is tájékozódok, ha elindulok valamerre, mindig azt hiszem, hogy az a helyes út... Ne zavarj össze, Tamáskám! Szóval, mentem elől, a többiek meg bátran követtek. Vagy két kilométeren át nem is volt semmi gond, aztán hirtelen rácsúszunk egy meredek, jeges szakaszra. Éreztem, hogy nagy a baj, annál is inkább, mert a lábaim léceستől már az ég felé álltak, én meg háton csúsztam megállíthatatlanul lefelé. Üvöltöttem, hogy vigyázzanak, tiszta jég a lejtő, de aztán már csak az életemért küzdöttem.

Akkor még nem is tudtam, hogy mennyire nagy veszélyben voltam. Rettenetes nehézségek árán sikerült lefékezni a csúszást, a léce élet a jégbe vágtam és úgy feküdtem teljesen kifáradva. Amikor kissé összeszedtem magam, gondoltam, hogy felállok és indulok tovább. Óvatosan felültem, nehogy újra megcsússzak, hát látom, tőlem alig egy méternyire vagy hatméteres szakadék tátong. Elhihetitek, kivert a víz, remegett kezem-lábam. Valahogy a hátamon vergődve sikerült megfordulnom és szó szerint remegő lábakkal a szakadék szélén elsíelve egy lankásabb részre jutni. Óriási megkönnyebbülésemre pár perccel később már le is értem.

– Mi lett a többiekkel? Azt mondtad, hogy követtek téged.

– Igazad van, Tamáskám, van még folytatása a történetnek. Mögöttem jött a két doktor. Az egyikük, amikor hallotta a kiáltásomat, ahelyett, hogy megállt volna, igyekezett egy kevésbé jeges részt találni. Ennek eredményeképpen pillanatok múlva a fák között egy mély árokban landolt. Szeme, szája tele hóval, keze kicsavarodva, állítólag katasztrofális volt a látványa. De még mindig nincs vége, a másik doki, kiváló síelő, mindezt látva, megpróbálta elkerülni kollégája sorsát, irányt változtatott, emiatt ő is elzúgott, esés közben csak úgy ráadásaként kiütötte az újságíró lábát. Ők aztán páros számként, egymásba gabalyodva csúsztak a szakadék irányába. Szerencsájukra előbb meg tudtak állni. A lejtő alján ácsorogva persze minderről én mit sem tudtam, csak azt nem értettem, hogy hol maradnak már olyan sokáig. Este aztán összeszámoltuk a károkat, kiderült, hogy viszonylag olcsón úsztuk meg a kalandot, kisebb zúzódásokkal, kék, zöld foltokkal, lelki sebekkel, ennek ellenére azon az estén valamiért nem kedveltek annyira engem a többiek, mint korábban.

– Többet nem is hívtak síelni?

– De hívtak és mentem is velük. Mindössze jóindulatúan csak annyit ajánlottak figyelmembe, hogy a továbbiakban ne ajánljak nekik rövidebb utat, ha kedves az életem.

A csibész

Szemén látszott, hogy már megint kever. Még nem tudta, hogy mivel és kibe kössön bele, de a tett szándéka már ott keringett a fejében. Tekintete megváltozott, harcra kész lett.

Vitathatatlanul két lélek lakozik benne. Jobb óráiban maga a megtestesült angyal, bújós, szeretnivaló, kedveskedő. Szeretteivel bűbajos, türelmes, másokkal szemben meg vérre vágyó utcai harcos.

Térült-fordult, hogy megtalálja a legjobb helyet, és onnan indítsa újabb bajkeverését. Lassan körvonalazódott fejében a terv, rosszabbik éne harcra készen állt.

Felkészült rá, de mégis meglepte, hogy nyílt ellenállásba ütközött. A férfi, akit nagyon szeretett, ezúttal morcosan nézett rá, valahogy nem volt vevő mindennapi csibészségeire. A nem várt akadály némiképpen megbillentette elképzeléseit, de végül is nem olyan fából faragták, hogy az első nehézség láttán meghátráljon. Nem véletlen, hogy lány létére ismerői sokszor állítják: ezer fiú rosszasa rejtőzik benne.

Látszólag visszavonult, de formás koponyájában már újabb terv körvonalazódott. Lassan, megtörten, mint akinek elment a kedve mindentől, megfordult és lógó fejjel helyet foglalt kedvenc pamlagán. De nem tartott sokáig a nyugalom, újra lendületbe jött és támadott. Tudta mit akar és ebből nem engedhetett.

Elvégre már fél hat és ilyen tájt neki jussa van! Érezte, tudta, hogy akár újabb elutasítás is lehet osztályrésze, de hajtotta vad vére. Nem engedhetek – lüktetett a két szó agyában – és nem engedett.

Ezúttal is ő nyert. Lili, a szálkásszűrő tacsbólány csak elvitte sétálni gazdáját.

Gyűjtsd a vasat...

– Ne ma – mutatott a behajtani tilos tábla hátára Laca. – Latod mit nem ínak ezek. Aszongya, ez nem alumínium tábla. Ha minek neznek ezek minket?

Sanya félpillantással intézte el a dolgot. Derék fémgyűjtőként aligha érdekelte a felirat, majd ő eldönti, hogy mit érdemes vinni Dzsoninak, a fémfelvásárlónak.

– Haggyad má! – intette le Lacát, mink sokkal jobban tuggyuk, hogy mi az alumínium és mi a vas. Meg aztán Dzsoni közlekedési táblákat kért, hát az viszünk.

Laca és Sanya, a két elválaszthatatlan jó barát fémhulladékok gyűjtéséből élt, tartotta el családját. Színes, érdekes volt a munkájuk, járták az országot kissé lerongyolódott, szebb napokat látott Ladájukkal, és ahol eladható anyagot találtak, azt begyűjtötték. De nehogy azt higgye valaki is, hogy ők loptak, nem erről szó sem volt, ők aztán tényleg tisztességes fémgyűjtők voltak, sohasem vittek el magánudvarokból olyan tárgyat, amire ne kértek volna engedélyt. Az utak mellett, vagy a vasúton talált tárgyak azok mások, mert ugye azoknak nincs gazdájuk. Az a senkié, tehát az övék is. Tiszteletreméltó gondolatmenet, az már biztos.

Lacát csak nem hagyta nyugodni a láthatóan új tábla hátoldalára felragasztott figyelmeztető papírcsík. Szóvá is tette a fémgyűjtő önértékét sértő tényeket.

– Te Sanya – vakarta meg a fejét, miközben körbenézett, hogy a teljesen kihaltak tűnő éjszakában a fejük felett alig pislákoló utcai lámpa alatt nincs-e veszély – vilagiccsa ma meg ide! Ezek telleg balfacannak neznek minket? Ha azt hiszik, hogy egy fecni miatt majd itt hagyjuk a tablat? Na, csakazertis szerejjuk le!

Azzal, mint egy tisztességes iparoshoz illik, a Lada sok begyűjtött tárgyat, kábelköteget látott csomagtartójából kiemelte megbecsült munkaeszközeit, csavarkulcsait, vágószerszámait, meg minden olyan felszerelést, ami a gyors és hatékony munkához kell. Meg aztán igyekezett is, mert bár a kutya sem jár arra, az ördög az aztán sohasem alszik.

– Mit pizsmogsz – kapta fel a fejét Sanya valamilyen halk, de a közelből jövő emberi szó hallatán –, kapgyad le az oszloprú, aztán húzzunk, mert még gyön valaki, oszt kész a baj.

Volt már ilyen esetük. Ezek a semmire sem való környékbeliak mintha már vadásznának rájuk, pedig ők aztán tényleg senkinek sem ártnak. A múltkor is, amikor bevitték őket az őrre, azt mondta a százados, hogy miattuk ütközött össze két autó, mert leszereltek valami elsőbbségadást jelző táblát, de hát csak egy vacak háromszög volt, még súlyra is alig ért valamit, nem kellene ekkora ügyet csinálni belőle. Még hogy miattuk lett sokszázvezres kár a két kocsi. Ez azért csak túlzás, nem? Laca akkor valahogy megúsza, őt, aki elvitte a balhét, lesítették pár hónapra, de jó ember ő, meg bent sem cirkuszos, hát hamar kirakják a szűrét. Aztán meg élni kell, otthon van a család, három is, meg az asszony, kell a kenyér, a cipő, meg minden. Aztán ha nincs ingyen, akkor meg pénzt kell adni ezekért, abból meg soha sincs elég.

– Na – nyugtázta időközben Sanya munkatársa és barátja hathatós munkáját – pakojjunk, aztán húzzunk, mert a hátam viszketésén érzem, hogy gyön a baj.

Azzal behajigálták a táblát, szerszámokat a Lada hátuljába, némi kínlódás után beindították a motort és áthajtottak a másik utcába. Állítólag ott van egy fölösleges csatornafedél. Ha azt is begyűjtik, Dzsoni ad annyi százast, hogy elég legyen pár kilométernyi üzemanyagra, meg némi elemőzsiára. Laca, ez a hülyegyerek a furcsa beszédjével, egy-egy jól végzett munka után meg mindig egy régi nótát vagy mit dúdol, ezzel idegesíti őt, bár szerinte az egészét Laca találta ki:

– Gyusd a vasat meg a femet, ezzel is a beket veded...

Hangulatjelentés

Tisztelt Fügefalevél!

Megbízatásomnak megfelelően ezúton tájékoztatom önt a környezetemben tapasztalható közhangulatról. Jelentésem elején összegzem: a hangulat kiváló, az emberek optimisták és bíznak a jövőben, választott vezetőink bölcsességében.

Szomszédom A. Z. kiváló ember, hű a leadott szavazataihoz és bizakodva tekint a jövőbe. Ezen még az sem változtat, hogy kisnyugdíjas, mert tudja, mit sem számít, ha ő nem eszik, a lényeg, hogy hazánk rálépett a jó útra.

P. T. pedagógus, hőzöngő ember, most is mindenkinek nekimegy, aki állítja, hogy több ezer pedagógust bocsátanak majd el. Nem hisz az áskálódó keveseknek, és joggal teszi. Ő aztán tényleg tudja, hiszen tanult ember, hogy ez a világ a létező világok legjobbika. Ezt valami régi író írta, valami Kandida, vagy ehhez hasonló című könyvében. Ő is optimista ember volt, itt lenne a helye közöttünk.

Jelentem továbbá, hogy mindenki elfogadja, sőt örömmel nyugtázza az üzemanyagárak folyamatos növekedését, mert mindannyian tisztában vannak azzal, igen tisztelt vezetőink ezzel is a jobb levegőt biztosítják nekünk. Minél drágább a környezetpiszkító, levegőt bűdösítő nafta, annál kevesebben autóznak és így – lám csak milyen okos döntés ez! – tisztább lesz a levegő. Meg vidámabb az emberek hangulata.

Így van a rokkantnyugdíjas T. T. is, aki, igaz, hogy valóban rokkant és kétütemű Trabanttal szokott elmenni kenyérért, de most elmondta, boldog, hogy átülhet kerékpárra, mert így, a tekerés hatására a levágott fél lába talán még akár ki is nőhet, de ha nem, hát megerősödik az a maradék egy. Mindig nagy szeretettel emlegeti a benzin drágulását és a nagyra becsült döntéshozó vezetőket.

Jelentem továbbá, hogy Marika néni, vagyis K. K.-né, aki pedig minden kákát keres, még a csomón is, (lehet, hogy csomót a kákán, de bocsánat, nem tudom, mi az a káka), szóval kekec egy néni, na, még ő is a múltkor igaz szeretettel emlegette a kedves mindenkit, aki hétről hétre kicsit drágítja a gyógyszereit. Ahogy mondta, már ki sem váltja őket és így nem mérgezi magát mindenféle vacak vegyszerrel, meg nem tömi az amúgy is degesz pénztárcáit a sok gaz gyógyszergyárnak. Mostanában kicsit rosszabbul van, ki sem tud jönni a fájdalmaitól az utcára, de azt üzente, hogy nem baj, legalább nem kopik a cipője talpa.

Tisztelt Fügefalevél! Jelentésemben nem térhetek ki mindenkire, mert bizony oly remek a hangulat a környezetemben, hogy azt már nem is érdemes részletezni. Ha ilyen ütemben javul a hangulat, biztosan mi leszünk a legvidámabb barakk a környéken.

Merthogy munka hiányában lakbért, gáz-, víz és villanyszámlát már csak kevesen tudnak fizetni és emiatt össze kellett költöznünk a Z. Z. udvarában található fabarakkba, ahol egymást melegítjük és esténként tévé helyett mindenki elmond egy remek történetet. Igazán boldogok vagyunk.

Jelentésem végén még kérem önt, adja tovább magas vezetőink felé a remek hírt: a nép boldog, a hangulat igazán kiváló!

Karácsony

– Boldog karácsonyt, boldog karácsonyt...

Kezet fogott mindenkivel aztán lassan elindult a szálingó, vizes hóesésben hazafelé. Még megállt megszokott csemegeüzleténél, vett kenyeret, némi harapnivalót, hiszen szenteste van, valamit azért neki is ennie kell.

Rettegett az estétől, a következő napoktól, a rászakadó üres csendtől, az emlékektől. Tavaly még együtt ünnepelt imádott feleségével, de az asszonyt egy gyors, ám annál viharosabb szerelem elvitte, a fia Londonban, már az interneten is csak ritkán jelentkezik, pedig a technika akár a szobájába is hozhatná a gyereket. Láthatná és hallhatná, de megérti, neki is megvan a saját élete.

Most egyedül van. Elveszítette asszonyát, akit csalfasága ellenére is szeret még, új kapcsolatra meg eddig nem gondolt, oly nyílt és fájó a nő ütötte seb a lelkén. Pedig barátai, munkatársai mindent elkövettek, hogy összehozzák valakivel, de ötvenen túl már nehezebben mozdul az ember, fél minden újtól, a megfelelés kényszerétől. Ráadásul amióta egyedül van, keveset mozog, el is hanyagolta magát, bánatában pár kilót felszedett. Erősen kopaszodik, pocakja van, nem is gazdag, hát mivel büszkélkedjen? Alkalmazotti munkájával, másfélszobás lakótelepi lakásával, amire a válás után még az asszony is igényt tarthat, vagy tízéves Skodájára? Inkább meg sem próbálja.

Lassan vonszolta magát hazafelé, kezében, egy reklámszatyorban a beszerzett ünnepi vacsorával, kenyérrel, téliszalámival, vajjal, meg pár üveg sörrel. Fejében összevissza csapongtak a gondolatok, családról, régi karácsonyokról, nagy evés-ivásokról, az akkoriban erőltettnek vélt, most vágyott ünnepi hangulatról.

Körülötte csomagokkal a kézben nők, férfiak siettek dolguk után, érezni lehetett a bevásárlás, ajándékkeresés, az esti ünnep közeledte okozta izgalmat. Más a levegő is karácsony előtt, békésebb, várakozással teli, pedig aztán tőle a vallásosság oly messze volt, mint egy vitorlázó repülőtől a marsi leszállópálya.

Lassú mozdulatokkal nyitotta ki a második emeleti kis lakás ajtaját, bent kellemes meleg fogadta. Ledobta kabátját, papucsába bújott és belépett szobájába. Kinyitott egy sört és fáradtan nyújtózott el kedvenc foteljában. A csend hirtelen szakadt rá.

Boldog karácsonyt, gondolta és arcán lassan végiggördült egy könnycsepp.

Vakrandi

– Kehl Juli vagyok, hával – nyújtotta határozottan kezét a lány a fiú felé, majd még hozzátette: – Nem vagyok ám zsidó, bár tudom, hogy olyan zsidósan hangzik a nevem.

Róbert döbbenetesen nézett a csinos, kihajtott gallérú, ropogós-fehér blúzban előtte ácsorgó, alig százhatvan centis lányra.

– Mi van? – bukott ki belőle a kérdés pár másodpercnyi hallgatás után. – Hogy jön ez ide? – kérdezte.

– Csak azért mondom, mert voltak srácok, akik a bemutatkozás után mindjárt megkérdezték, hát csak előre szóltam.

– Miért, mi van, ha zsidó vagy? Kit érdekel a vallásod? Amikor a neten megtaláltalak, meg leleveleztük ezt a randit, eszembe nem jutott megkérdezni. Engem cseppet sem érdekel a származásod.

El is ment a kedve az egésztől. Ilyen a vakrandi, gondolta, amikor ismeretlenül találkozik valakivel, vannak veszélyei. Ritkán sikerül, többnyire hatalmas bukta. Ez a csaj is vagy síkhülye, vagy valami rasszista család tagja, egyre megy, mindenképpen gusztustalan volt a szövege. Legjobb lenne lepattanni – gondolta, de aztán maradt. Mi tagadás, helyes, kíváncsi a lány.

Robi, a húszéves egyetemista valahogy nehezen boldogult a lányokkal. Imádta a nőket, minden társaságban körülöttük legyeskedett, nem szerette a férfiak gyülekezetét, mindig csak a szex meg a pénz, a nagyizálás, rivalizálás. Nem az ő világa, finomabb lélek volt ő annál, mintsem odaálljon hazudozni, nagyot mondani a többiek közé. A nők vonzódtak, nagyon is, hajtották a vére, dolgoztak benne a hormonok, vágyott a női ölelésre, szerelemre, kedvességre, egy nő birtoklására, de valamiért ez többnyire nem jött össze. Pedig nem volt rosszabb kinézetű az átlagnál, kajakozott, versenyző volt, ha nem is a legjobb, de azért alakján, széles, izmos vállain, karjain látszott a sok edzés. Voltak kalandjai, bár rendre rövid idő alatt el is múltak. Nem volt vonzó a lányoknak az ő megbízhatósága, csendessége, látszólagos egyszerűsége.

A lány megérezte a fiúban dúló vihart, próbálta helyrehozni a jópofának szánt bemutatkozást. Az igazsághoz tartozott, hogy anyai részről zsidó volt, de hát alig van olyan magyar család, amelyik ne keveredett volna törökkel, horvátal, szerbvel, némettel vagy zsidóval. Most viszont megint olyan világot élünk, amikor jobb, ha nem dicsekszik nemkíváncsi származásával az ember. Jobb megelőzni. Beszoltak már neki egyik-másik randin, hát ezért védekezik.

– Csak vicceltem – szólalt meg Juli zavartan –, felejtsd el. Nekem például mindegy, hogy te mi vagy, csak rendes srác legyél. – Na – tette hozzá biztatóan – járunk egyet a szigeten?

Robiban lassan kezdett felengedni a feszültség, bár tudta, hogy újra divat, sőt bizonyos körökben elvárás lett a zsidózás, a cigányozás. Sőt még zsidónak sem kellett lenni valakinek ahhoz például az egyetemen, hogy zsidóként utálják diáktársai. Elég volt csak másnak lenni hozzá. – Közöttünk, a jövő értelmisége között túl sok lesz a szélsőséges gondolkodású – jutott eszébe és ezzel egy kicsit fel is mentette a lányt. Ráadásul olyan jól nézett ki, hogy arra gondolt, kell neki ez a fruska. Ezen aztán el is mosolyodott. Kell neki a kis Kehl.

– Te vallásos vagy? – kérdezte Juli és ezzel megint sikerült Robit visszazökkenteni előző borús hangulatában.

– Beteg vagy? – nézett kérdőn Julira Robi. – Mit rugózol ezen a kérdésen? Nem, nem vagyok vallásos, nem érdekel, ki miben hisz, elfogadom más hitét, de ki nem állhatom a szemforgató, égre meredő isteneseket, szentfazekakat. Leszállhatunk a témáról?

Már vagy egy félórája rótták a sziget murvás utjait, az augusztus elejei nyáreste langyos szellője varázslatos, fűszeres illatokat sodort feléjük. Az idő előrehaladtával egészen normális beszélgetés alakult ki közöttük, Robi megtudta, hogy a nála egy évvel fiatalabb Juli bár érettségizett, nem akart továbbtanulni, inkább elment egy irodába dolgozni. Nem a legjobb, mesélte, de hát nem is ott akar megöregedni.

A két fiatal lassan kezdett összelelegedni, egyre vonzóbbnak látták a másikat, és már Robit sem foglalkoztatta a lány bemutatkozó mondata. Az első benyomása szerint Juli egy egyszerű gondolkodású, nem túl okos lány, aki férjre vadászik, biztos így nevelte anyja, talán ezért is hozta szóba a vallást. Ha csak együtt akar járni valakivel, szórakozni, esetleg szexpartnert találni, akkor aztán teljesen mindegy, mit hisz. Robiban felülkerekedett a forróvérű fiatal, félénken, tartva a visszautasítástól, megfogta a lány kezét. Juli parányi tenyere azonnal, szinte otthonosan simul a kezébe.

– Leülünk? – kérdezte a lány és az egyik fa alatti üres padra mutatott.

Még csak egy órája voltak együtt, de a kézbe simuló kéz, a padon ülve összeérő testek érzése mindkettőjükben fellobbantotta a szerelmet. Robi óvatosan megsimogatta Juli csupasz karját. A lány libabőrös lett a fiú érintésétől, és visszasimogatta Robi kézfejét. A fiatal férfi mindezt biztatásnak vette, a lányhoz hajolt és ügyetlenül megpróbálta megcsókolni.

– Az előbb még haragudtál rám – fordította el arcát a lány Robi próbálkozása elől, de azért nem engedte el a kezét. – Nem túl gyors ez?

Robit fütötte a vére. Érezte, nem reménytelen a próbálkozása. Lélegzetvételnyi szünet, parányi erőgyűjtés után újra próbálkozott. Ezúttal eljutott szája Juli ajkáig, de a kísérlet legfeljebb egy pajtási puszinak felelt meg.

– Kitartó vagy – állapította meg a lány és szabad kezével kacéran felnyúlt amúgy teljesen rendben lévő hajához és végigsimította. Robi újabb rohamra indult, ezúttal nem ütközött ellenállásba. Juli szája csak lassan nyílt szét, Robi nyelve feszítésére, de aztán mintha csak erre várt volna – eleget téve az anyai intelmeknek, miszerint: lányom, ne add magad könnyen! – vehemensen csókolózni kezdett Robival. Teste csupa tűz volt, vonzotta a srác, a nyári este, az illatok, hangok, a közeli folyó csobogása. Egy pillanat alatt szerelmes lett Robiba. Sok időbe telt, mire kifulladásra szétváltak. Juli haja kócosan lógott homlokába, Robi arca tüzelt, égett, lelkében egyidejűleg tombolt a siker öröme és a kétség. Túl gyorsan kapta meg, amit akart.

– Indulnunk kell! – kezdte összerendezni kissé meggyűrődött blúzáát a fiatal nő és arra gondolt, hogy talán azt azért nem kellett volna hagynia, hogy Robi a mellét is fogdossa. De végül is nem bánta. Jólesett neki a srác.

A szigetről kiérve Robi felajánlotta, hogy elkíséri Julit, aki örült, addig is a fiúval lehet. Nem lakott messze, gyalog egy félóra, legalább kiszimatolja, hogy mi a fiú szándéka vele. Reméli, hogy nem ez volt az első és egyben utolsó találkozásuk. Volt vele már ilyen, akkor is engedett a pasinak, bár az még többet is akart, a lakására felvinni. Már majdnem felment hozzá, jóképű volt, jó a szövege, csábító a hangulat, de végül is a muki látható csalódására a testét azért nem kaphatta meg. Felhívta másnap, aztán még kétszer, de a srác rendre kitért előle, Juli pár nap múlva már az emlékét is ki akarta törölni a fejéből annak a rossz randinak. De, elmélkedett, Robit jó lenne megcsípni.

- Megjöttünk? – Robi az utolsó percekben feszült és csendes lett. – Mi lesz? – kérdezte a kapuban megállva és közben felnézett a házszámra, ha mégis jön még ide, megtalálja a házat.
- Mi legyen? – kérdezett vissza óvatos bizakodással Juli. – Találkozunk máskor is?
- Te mit szeretnél?
- És te? – Juli szerette volna, ha Robi nyilatkozik először.
- Én kérdeztem először – gyerekeskedett a fiatal férfi – aztán belevágott. – Igen, szeretnék veled járni, tetszel nekem. Nos?
- Holnap délután a sziget bejáratánál?
- OK – vágta rá lazán Robi. – Ott leszek. – Aztán egy hosszabbra sikeredett búcsúcsók után hosszasan visszaintegetve egymásnak, elváltak.
- Na, mi volt? – nyitott ajtót Juli édesanyja. – Milyen volt a fiú?
- Juli – nem térve ki a csókolódzásra – nagyjából beszámolt anyjának a találkozásról.
- Úgy látom, tetszik neked – összegezte anyja a randevút.
- Valóban. Tudod mit? Azt is el tudnám most képzelni, hogy vele éljem le az életem.
- Az azért még odébb van – csitította a lányt a nő. – De mondd, mit szólt, amikor elmondtad, hogy félig zsidó vagy? – Ránézett lányára, majd hozzátette: – Szóval megint nem mondtad el. Aztán amikor kiderül, megint jön a csalódás. Jobb ezt előre tisztázni. Látod, hogy megint ilyen világot élünk. Mi minden évszázadban üldözöttek voltunk, nincs ez másként a huszonegyedikben sem.
- Nem úgy volt – tiltakozott a lány. – A bemutatkozáskor... szóval azt mondtam, hogy bár zsidós a nevem, mi nem vagyunk zsidók. Képzeld el, majdnem otthagytam, hogy ilyen hülyeségeket beszélek. Úgy megörültem, tudod milyenek mostanában az emberek. De ez a srác rendes. Hidd el, tetszeni fog neked is.
- Robi lassan gyalogolt hazafelé, az elmúlt órákon, Julin törte a fejét. Tele volt élményekkel, dübörgött benne az adrenalin.
- Még hogy nem zsidó. Mi a fenének kezdi ezzel. Na, majd leszoktatom róla!
- Még haza sem ért, de máris izgatottan várta a másnapot. Zsidó, keresztény, cigány, afgán menekült, bantu törzsbeli, vagy muszlim, egyre megy.
- Ez a Kehl lány – dünnyögte magában – így, ahogy van, kell nekem!

Proletár, az aranykezű

Proletár lassan rakta ki tégelyeit, kenőcseit, mindenféle, csak általa ismert összetételű folyadékait. Még volt vagy fél órája a fiúk érkezéséig, szeretett nyugodtan felkészülni a rohamra.

Évek óta volt már a másodosztály egyik élvonalbeli együttesének gyúrója, aranykezű mesterként tisztelték, becsülték a játékosok. Keze alatt feküdt már szinte az egész hazai élmezőny, még a legjobb játékosok is el-ellátogattak hozzá. Az NB II. nem fizetett olyan jól, hogy egy munkából meg tudjon élni. Szíve-lelke a csapaté volt, de azért szépen virágzott a magánpraxisa is.

Proletár – még ifista labdarúgó korában ragadt rá a név, mert edzőjének egyszer a meccs előtti eligazításkor azt találta mondani, hogy tudjuk mester a dolgunkat, mint proletárok az osztályharcban – egykor nagy ígéret volt. Kölyökként kezdett a külvárosi kicsapatnál, ahol hamar kitűnt robusztus alakjával, játékával, bár nem volt annyira ügyes a labdával, mint egyik-másik csapattársa, mellette sohasem ment el egyetlen csatár sem. Kőkemény védő volt, olykor kíméletlen, mert csak az eredmény lebegett a szeme előtt.

Ez is lett a végzete. Már ifiként bekerült a felnőtt keretbe, mind többször kapott játéklehetőséget nem csak a fakóban, a tartalékok között, de az első csapatban is, megismerték az ellenfelek, bírók, akik sokszor osztottak neki sárga lapot egy-egy belépője nyomán. Nem ismert kegyelmet, de nem is kapott. Az egyik meccsen – ma már tudja, ez volt a srác feladata, nem is haragszik rá – a rivális gárda védője, hasonlóan kemény gyerek, mint ő, felment a támadással és vele találta szemben magát. Megtámadta, el akarta rúgni előle a labdát, amikor iszonyú fájdalmat érzett a bokájában.

Szinte ájult volt, alig emlékszik a dolgokra, csak a kórházban kezdett tisztulni a feje. A srácok, akik minden nap meglátogatták, mondták, hogy a másik hátvéd kimondottan a bokájára ment. Oly szerencsétlenül találta el – nem akart ő ekkora bajt csinálni, csak arra a meccsre kellett hidegre tennie Proletárt –, akkor rúgta telibe, amikor a teljes testsúlya a lábára nehezedett. Bokája több darabra tört, szalagjai elszakadtak, többórás műtéttel rakták össze az orvosok.

Hosszú volt a gyógyulás, lassan elmaradtak a fiúk is, aztán jött a rehabilitáció és a pszichés felkészítés. Lassan, adagolva tudatosították benne, meglehet, hogy soha többé nem lesz olyan a lába, mint korábban volt. Amikor visszatért, volt mit bepótolnia, dolgozott is keményen, ahogy sérülése előtt, de valahogy már nem volt igazán önmaga. Félt az összecsapásoktól, a csatárok ezt megéreztek és egyre kevésbé tartottak tőle. Ha keményen oda kellett lépnie, azonnal belenyilallt a lábába a fájdalom, a csapat dokija szerint nem a lába fáj, a fejével volt baj.

Visszakerült a fakóba, már szóba sem jött a neve az első keret összeállításánál, aztán a tartalékok között is mind többször ült a cserepadon anélkül, hogy pályára léphetett volna. Egy napon behívta az edző az irodájába, ahol várt rá a szakosztályvezető és a klub elnöke is. Rosszat sejtett, amikor belépett.

– Nézd, Proletár – kezdte az edző –, tudjuk, hogy mindened a foci, meg élsz-halsz a csapatért, de te is érzed, nem vagy a régi. Nem akarunk elveszíteni, ezért kitaláltunk valamit.

Meg volt győződve, hogy pár forintért eladják, vagy kölcsönadják valamelyik hátul kullogó klubnak, de a helyzet még ennél is rosszabb volt. Kiderült, próbálkoztak ezzel is a vezetők, de már a kutyának sem kell, senki nem adna érte egyetlen megveszekedett forintot sem. Még

halványan próbálkozott az ötlettel, hogy engedjék külföldre, de a hallgatás, a szánakozó tekintetek mindent elárultak. Tudta, ennyi volt.

– Most mi lesz, mester – nézett kétségbeesve az edzőre –, kirúgnak?

Az eddig hallgató klubelnök szólalt meg. Mondott néhány dicsérő szót Proletár hűségéről, meg hogy milyen fontos ő a csapatnak, ezért – csillantotta meg a reményt a letört fiú előtt – kitaláltak neki egy testhezálló feladatot, hogy ott maradhasson a klubnál.

– Nézd, Proletár – formálta megfontoltan szavait az elnök –, tudod, hogy szeretünk téged, de labdarúgó már nem leszel. Viszont tisztában vagy te is vele, hogy Csuti bá’, a masszőr meg lehetőségen öreg, jó ideje vissza akar vonulni, hát beíratunk téged egy tanfolyamra, és ha elvégzed, pár hónapig még dolgozol az öreg mellett, ellesel tőle, amit csak lehet, aztán te leszel a csapat gyúrója. Mit szólsz hozzá?

Nagydarab férfi létére a sírással küzdött, hiszen ezek végül is már mindent eldöntöttek a feje fölött. Némi hallgatás után, könnyeivel küszködve, halkán igent mondott. Még le-lejárt az edzésre, de a munkát csak ímmel-ámmal végezte el, amit a mester rendre szó nélkül hagyott. Ők ketten tudták, amit a játékosok még nem. Proletár elköszön a focitól.

A pár héttel ezután kezdődött tanfolyamon gyorsan kiderült, ügyes és elég erős a keze a gyúráshoz, a masszőri munkához, meg aztán egyre jobban meg is tetszett a munka. Az első sikerét akkor aratta, amikor a szomszédban lakó idős úr megkérte, segítsen neki, mert hatalmas csomók vannak a lábikrájában. Nem gondolt ő pénzre, csak gyakorolni akart az öregúron, de a munkájáért a köszönet mellé ráerőltetett százasok végképp meghozták a kedvét a gyúráshoz.

– Mi van, Proletár, te már készen is vagy a melóra? – Az ajtóban az új edző állt, akit a csapat pár vesztes találkozája után menesztett előző mester helyére szerződtettek. – Ma sok munkád lesz, tegnap a meccsen igencsak hajtottak a fiúk. Csak bírjad!

Még hogy ő! Hogyne bírná, olyan keze van, hogy sohasem fárad el, legfeljebb néha a műtött bokája nyilall, ha sokat ácsorog. Na, mindegy, csak jöjjenek minél hamarabb a legények, mert kell vagy másfél óra, míg a legnagyobb bajokat orvosolja.

– Hogy ityeg a fityeg, Proletár? – csapott bratyizva Menő, a csapatkapitány a hátára. Akkor került kölyökként a csapathoz, amikor ő pályafutása csúcsán volt. Egyedül ő látta játszani Proletárt, a többiek azt hiszik, hogy csak a gyúráshoz ért és azt sem tudja, milyen alakja van a labdának.

– Elmegy... Na, feküdj fel, aztán panaszkodj!

Proletárnak mindent el lehetett mondani. Nem csak azt, mi és hol fáj, de a szívügyeket, a szerelmi sikereket, csalódásokat, az öltözői pletykákat, az edzővel szembeni sérelmeket, a srácok egymás közötti vitáit. Ami a gyúróasztalon elhangzott, az ott is maradt. Proletárt atyai jó barátként kezelték, egy élő siratófalként, pszichológusként, szaktanácsadóként, testi-lelki bajaik tudójaként, orvosaként. Az edzők szinte mindegyike megkönyékezte legalább egyszer, hogy vigye nekik a híreket, de ezt mindig visszautasította.

Lassan befejezte munkáját, az öltöző kiürült, most van egy órája, hogy rendezze eszközeit, meg adminisztráljon, szervezze a magánmelót. Aztán újra jönnek a gyerekek, és aki megsérült, meghúzódott az edzésen, azt még rendbe teszi. Sokszor az is elég volt a gyógyuláshoz, hogy ő pár percre kezelésbe vette az illetőt.

Délután még volt négy házhoz menetele, vitte magával összecsukható gyúrópadját, csodaszerez táskáját, keresett annyit, mint más egy hét alatt, aztán – már sötétben – elindult hazafelé. Az asszony, Erika, akivel együtt vannak már vagy húsz éve, még ifi játékos korában

ismerkedtek meg, mindig meleg vacsorával várja. Aztán a két gyerekkel: Marcsival, a tizenhat éves nagylánnyal és a tehetséges focista Lacikával is kell még foglalkoznia. A tizenkét éves kisserác nagy reménye, neki talán sikerül majd mindaz, ami az apjának nem adatott meg.

Későn kerültek ágyba, Erika még akart egy kicsit tévézni a hálósobában is, őt hamar elnyomta az álom. Arra ébredt, hogy az asszony meztelen, negyvenen túl is kislányosan szép testét hozzányomja, cirógatja, csókolgatja, félreérthetetlen szándékkal bújik hozzá.

– Na, már megint látott valamit a tévében – gondolta félálomban, de érezte, ahogy ébredszik első álmából, úgy serken férfiassága, forrósodik a vére.

– Mi van – incselkedett a nővel –, csak nemhogy te is akarsz egy masszázst? Már itthon is dolgozzak? Nem bánom, ha jó megfizetsz!

Azzal lassú, ügyes mozdulatokkal kezelésbe vette asszonya szakértő ujjai alatt izzóvá váló testét. A kéjes nyögdecseles, a sóhajok hangjai büszkeséggel töltötték el.

– Hát igen – gondolta elégedetten –, ehhez aztán nagyon értek.

Most kérdezz!

– Mindig az volt a véleményem – mondta a hatvanas férfi hasonló barátjának –, hogy az életet élni kell és nem szabad szeretteink halálára, a távozásuk utáni dolgokra gondolni. Bármikor, ha szóba hozta anyám, hogy mi lesz halála után, elhárítottam a felvetését, mondván, a dolgokat akkor kell elrendezni, amikor szembe kerülünk velük. Nagy okosságnak tűnt, de ma már tudom, az életben semmi sem ilyen egyszerű. Elmondok neked egy egyszerű történetet.

– Most kérdezz, amíg tudok válaszolni – mondta édesanyám már erősen leromlott állapotában, vakon fekvé ágyán.

Szégyeltem, de én, az újságíró, a kérdés iparosá már jó ideje nem tudtam feltenni kérdéseket neki. Tudtam, hogy egyszer véget ér hosszú nyúlt búcsúnk, de nem jutott eszembe semmi, amit még meg kellett volna tudnom, meg kellett volna kérdeznem.

Beszéltünk mi korábban családról, gyerekkoráról, ismerősökről és nekem többnyire sajnós ismeretlenekről, akiket felfalt, elfogyasztott a világháború, akiket elsodort a XX. század mindvégig dúló vihara. Mély fájdalomra családom jelentős többségéről csak mint ismeretlen idegenekről hallgattam anyám meséit.

– Nincs semmi, amit még elmondhatok? – kereste tekintetem az egy ideje semmi világit nem látó szemével anyám – és én akárhogy is igyekeztem, nem tudtam kérdezni.

– Nem lehet előre feltenni azokat a kérdéseket – okoskodtam magamban –, amelyek csak később jutnak eszembe.

Súlyosan tévedtem. Fájdalmasan hosszú nyúló haláltusája után sokáig nem volt a fejemben épkezláb kérdés vele, életével, családjával, a múlttal kapcsolatban. Valahogy a jelen, a kín, a veszteség eltakarta mindent. Aztán ahogy múlt az idő és valami eszembe jutott, meg kellett volna tudnom, mind többször suhant át agyamon a gondolat, megkérdem édesanyámat.

A szemvillanásnyi érzés, vágy után a következő pillanat már a felismerése volt, a megváltoztathatatlané. Most már lennének kérdéseim, de nem jönnek a válaszok.

– Látod barátom – fejezte be szomorú történetét a férfi –, ilyen az ember. Csak akkor érti meg, hogy hibázott, amikor már késő.

Szegény úrgazdagok

– Loretta!

A kiáltás hosszan visszhangzott a hatalmas épületben, végiggördült a bálteremnek beillő, csillogó-díszes bútorokkal, méregdrága szőnyegekkel, tükörökkel és mindenféle nem kevésbé költséges csecsebecsékekkel díszített hatalmas helyiségen, lehömpölygött a kastélyokban, régi palotákban megszokott széles, vörös futószőnyeggel borított márványnak tűnő lépcsősoron, egészen az alagsori konyháig.

Loretta – eredeti nevén Kovács Bernadett, aki szobalányi minőségében kapta asszonyától az elegánsnak tűnő új nevet – összerándult a hang hallatán, villámgyorsan megigazította fehér blúzáját, fekete szoknyáját, takaros kis fehér köténykékét, rendezett hajában ücsörgő tenyérnyi hófehér fejdíszét, vagyis egyenruháját. Igazán megfelelt egy nagy ívű ház szobalányától elvárható kinézetnek.

Loretta végigvágatott a hatalmas kastély összes díszes helyiségén, hogy végre úrnője színe elé állhasson.

– Parancsol, asszonyom?

A szobalány szinte vigyázzállásban állt a negyvenes éveinek közepén járó, kirívó eleganciával öltözött nő előtt és arra gondolt, vajon most megint mit kifogásol majd, mivel zaklatja, kergeti örületbe ez a kibírhatatlan perszóna, felcicomázott kakadu, aki azt sem tudja, mit tegyen jó dolgában, hogyan költse férje cseppet sem nehezen megszerzett millióit.

– Mondja, Loretta, hogyan áll a ház? Rendben van minden? Nem szeretnék szégyenkezni a barátnőim előtt!

A fiatal lány megnyugtatta úrnőjét, mondván a nagyságos asszony – így szólította magát az eredetileg Zsuzsanna névre anyakönyvezett nő, aki szívesebben szólította magát Feliciának, az olyan arisztokratikusan hangzott számára – legyen nyugodt, a ház minden alkalmazottja tudja a dolgát.

Lefelé menet dült benne a felgyülemlett elégedetlenség. Egyetemet végzett, filozófiát tanult, aztán kiderült, a kutyának sem kell egy filozófus a modern Magyarországon. Élni meg muszáj, próbálkozott hát mindennel, de diplomája jószerével annyit sem ért, amennyibe a papír került, amire nyomtatták. Végso elkeseredésében már takarítást akart vállalni, amikor ismerőse szólt, itt a közeli kisvárosban van egy gazdag mókus, menjen el hozzá, éppen szobalányt keres.

Loretta – akkor még Bernadett – jelentkezett a megadott címen, de nem volt felkészülve arra, amit ott talált. A kisváros külterületén állt az óriási, mindent takaró kerítés mögött a több tornyú, csillogó-villogó kastély, ahova csak a toronymagas kovácsoltvas kapun, na meg a morózus, egyenruhás kapuson keresztül jutott be. Egy középkorú, mint később megtudta, a házat vezető, gazdaasszonyi beosztással rendelkező asszony vezette az úrnő elé, aki hosszasan vizsgáztatta. Végül is elnyerte a jól fizető, bár némiképpen megalázó állást. A filozófus elérte pályája eddigi csúcát, asszonya közvetlen szolgálatára kirendelt szobalány lett.

Cseppet sem panaszkodhatott, ha túltette magát vágyain, karrierjéről alkotott elképzelésein, jövőbeli tervein, akkor elégedett lehetett, jó dolga volt. Az igazsághoz tartozott, hogy haragos gondolatai ellenére is Felicia csak ritkán zaklatta, többnyire hagyta, hagy tegye a dolgát, de ettől őt még bántotta, hogy a jó esetben csak érettségizett nő, aki eddigi életében jószerével még egy percet sem dolgozott, több mint ő, aki okos, tanult és nem is csúnya. – Nincs igazság, gondolta.

Felicia, vagyis Zsuzsanna egy átlagos falusi iparoscsalád egyetlen lánya, aki sohasem tűnt ki feltűnő észbeli képességekkel, nem volt csúnya, de különösebben szép sem, egy volt a korosztálya üde, ifjú tagjai közül. A községével szomszédos kisváros középiskolájában érettségizett.

A búcsú bankettet követően néhány osztálytársával további ünneplésre betértek a kisváros egyetlen bárjába, ahova a környék tehetősebb vállalkozói, ügyeskedői jártak szórakozni, kapcsolatot építeni. A négy lány letelepedett a bárpult mellé és már éppen rendelni akartak, amikor egy jó harmincasnak tűnő, elegáns, sok arannyal feldíszített férfi hajolt hozzájuk.

– Hölgyeim – mondta –, legyenek a vendégeim!

Az iskoláskorból éppen csak kiöregedett tinédzserek izgatottan vihogtak, aztán egész éjjel élvezték a férfi nagyvonalúságát. Hajnalban már csak ketten maradtak, Márton és a kicsit kapatos Zsuzsanna.

A férfi lakásán ébredt erősen másnaposan, savanyú szájjal. Tompa tekintettel nézett körül az ismeretlen szobában. Pár pillanatig fel sem fogta, hogy hol van, hogyan került oda. Aztán lassan tisztult a kép, és rájött, nem csak az iskolában lett érett, a férfi éjjel nővé is avatta.

Így kezdődött kettőjük kapcsolata Mártonnal, az ügyes vállalkozóval, aki mindenből aranyat tudott csinálni, amihez csak hozzányúlt. Nem volt csapodár – pár kilengését leszámítva – hű maradt Zsuzsához, akit végül el is vett feleségül. Hamarosan sokszoros milliomos, sőt milliárdos lett. Mindig a törvényesség határán mozgott – ahogy mondta: a becsületes emberek maradjanak csak a gyárakban, ha egyáltalán vannak még – az üzletembereknek kockáztatniuk kell. Ő bizony nem volt gyáva és eddig nyeresre állt az élıhetetlenekkel szemben.

Gyereük nem volt, nem jött össze, de talán nem is nagyon erőltették. Mind gazdagabbak lettek, Márton napokra eltűnt, ment a dolga után, intézte tiszta, vagy szürke, olykor fekete ügyeleteit, és naponta százezrekkkel, milliókkal gyarapította vagyonát. Családja kisvárosi házából kiköltöztek, és a település határában felépítették a modern palotát, vagy inkább kastélyt.

Zsuzsanna bekerült az úri körökbe a hasonszőrű vállalkozók unatkozó feleségei közé, ahol jobb híján a rongyrazás, a másik felülmúlása, megdöbbenése, a pletykálkodás, intrika volt a legfőbb szórakozás. Így vált egyik napról a másikra Zsuzsából Feliciává, lett gazdaasszonya, birtokuknak intézője, szakácsnője, lettek konyhalányai és takarítónői. Komoly személyzet szolgált mindennapjaikat.

Loretta duzzogva ment dolgára, de nem tudott igazán haragudni munkáltatójára, a nagyságos asszonyra. Neki, Loretta-Bernadettnak jövője volt, bízott benne, hogy ez az idő, amit itt eltölt, csak átmeneti az életében. Okos, nyelveket beszél, ha nem akad itthon jobb lehetősége, hát itt hagy csapat-papot és kimegy külföldre, de mi lesz ezzel a szerencsétlen, boldogtalan, dúsgazdag asszonnyal? Nincs dolga, célja, hegynyi pénzen ücsörögve morzsolgatja üres, tartalmatlan napjait. Azt sem tudja, mennyibe kerül egy kiló kenyér, hogy milyen az élet ott kint, a kastélypark falain túl.

Szegény, szegény gazdagok – mormogta magában, aztán hirtelen kislányosan felvihogott. Nincs új a nap alatt.

Nyugállományban

– Ne búslakodj, Zolikám, holnaptól tiéd a világ! Felkelsz, amikor felébredsz, reggelizel, ha éhes leszel, aztán teszed, amihez kedved van.

Vass Zoltán, hatvankét éves kisvárosi polgár cseppet sem volt boldog, pedig jó ideje készült a napra. Tudta, ha eléri a nyugdíjas kort, nem lesz tovább, kell a hely a fiataloknak, elküldik nyugdíjba. Tudta, készült rá, de azért mégiscsak váratlanul érte, amikor elérkezett búcsúztatásának napja.

Tartotta magát, nevetgélt, igyekezett könnyednek látszani az évek során barátokká vált munkatársak előtt, némelyikük már szinte családtagja volt, hiszen évtizedes napi kapcsolat, sok közös gond és kevés öröm, hajtás és morgás kötötte össze őket. Előttük végképp nem akarta mutatni, hogy fél a másnaptól.

Első nyugdíjas napján minden úgy kezdődött, mint más napokon. Hatkor ébredt, mint megannyi éven át, felkelt, ment a fürdőszobába, aztán megállt a szekrény előtt, hogy mit is vegyen fel aznapra. Minden reggele így telt, az öltözködés komoly fejtörés volt számára, férfi létére sem szeretett ugyanabban menni két egymás után napon. Elismerőn néztek rá kolléganői ezért a szokásáért, talán még otthon is emlegették példaként trehány férjüknek.

Állt a szekrény előtt, végigsimította kezével kedvenc öltönyét, és mint aki abban a pillanatban ébred, hirtelen döbbent rá, minek öltözzön fel, hiszen nincs hova mennie. Lassan becsukta a ruhásszekrény ajtaját, belebújt otthoni öltözkébe és leült reggelizni. Megszokott módon kitette mindazt, amit minden nap: vaját, pirítóst, egy kis szárazkolbászt, kávé. Aztán csak nézte, majd eltolta magától. Nem volt étvágya.

Órájára nézett: háromnegyed hét. Lassan indulni kellene – villant agyába –, aztán csak ült, nézett maga elé, alig-alig gondolkodva. Előtte volt az egész nap cél és feladat nélkül.

– Most már így lesz, amíg csak élek? – gondolta, felállt és kinézett az ablakon. Házuk parányi kertjében ködpázmák táncoltak a késő őszi szürkességben, a kerítésen túl mozdulatlan volt a világ. Csak állt és arra gondolt, hogy vége. Nem az életének, csak élete értelmének. Nyugdíjas lett, egy, a sok időt morzsoló, öregedő férfi és nő között.

Boldogtalan volt felnőtt élete első igazán szabad napján.

Ennyi

Talán ha félórát vett igénybe az egész eljárás és ő máris az utcán találta magát. Ha mindez egy hivatalban, ügye intézésekor történik, most boldogan sétálna a késő őszi napsütésben, de itt nem egy ügyintézés, az élete a tét.

– Nézze, kolléga úr – kezdte a főnöki irodában az éppen csak berendezkedett újdonsült ügyvezető –, most más idők járnak. Fiatalítani kell, mert új szemléletre, friss fuvallatra van szükség. Sajnálom, de a maga munkaköre a mai nappal megszűnt.

Azzal az új főnök kitessekelte a szobájából és még a lelkére kötötte, hogy gyorsan adjon le mindent, ami a nevéen van, írja alá az előkészített papírokat, majd sok sikert kívánt és már levegőnek sem nézte őt.

Sándor ott állt a cég kapuja előtt és még csak ötlete sem volt, mihez kezdjen. Agya, mint egy pillanatokkal előbb kapott halálhír hallatán, fel sem fogta a történeteket. Állt a hirtelen rászakadt szabadság kellős közepén, miközben lassan tudatosult fejében, hogy vége. Ötvenéves elmúlt, most már a kutyának sem kell.

Pedig a reggel most is olyan volt, mint máskor. Fia Sopronban, lánya Szegeden tanul, már csak Terivel, feleségével vannak otthon hétköznaponként. Olyanok, mint a gyerekek születése előtt. Ő kel korábban, felteszi a kávé, amíg az lefő, gyorsan rendbe hozza magát a fürdőszobában, majd megsimogatja Teri arcát és suttogva kelti, hogy ne hirtelen riadjon fel. Mint házasságuk kezdetén.

Megreggeliztek, megbeszélték a napot, mit vegyen ő a vacsorához munka után, mit főzzön Teri, aztán elindult a buszmegállóba, ahogy évtizedek óta mindig. Szépnek ígérkezett a nap.

Az irodában is minden a megszokott volt. Kitétte maga elé az aktákat, iratokat és nekilátott a szokásos munkának. Kilenckor szóltak, hogy várja irodájában a főnök. Gyanútlanul ment be, legfeljebb az járt az eszébe, hogy követett-e el valami hibát. Mert miért is hívatná őt más ok miatt az ügyvezető?

Állt az utcán, egykori munkahelye előtt, körülötte zengett, zsibongott, zajlott az élet, arcát bágyadtan simogatta az őszi napsütés. Sándor mindebből mit sem érzékelt, torkában egyre csak gyűlt, növekedett egy fojtogató gombóc, szeméből lassan könnycsepp gördült simára borotvált arcára.

Szocreál

– Na, már megint kezdik!

A középkorú házaspár a nyitott ablak párkányára tett párnára könyökölt és úgy tekintgetett a szomszédos utca felé. A saroképülettel szembeni ház ugyan egyelőre még takarta az eseményeket, amelyeknek erősödő hangja csábította őket az aznapi show ígéretével az ablakhoz.

A Kiss utca sarkán álló, italos körtökben köztisztületnek örvendő műintézmény, mások szerint lepusztult, bezárására erősen rászolgált lebuj vendégei között naponta támadt valamilyen becsületbeli ügy, tört ki egy elintézésére szolgáló balhé. Az italgözös peres felek ilyenkor a csapos hathatós kísérete mellett az utcán találták magukat, ahol nyílt, bár többnyire rövid küzdelem után tisztázták hatásköri vitájukat és tértek vissza megbékélten, orruk vérért törölgetve eredeti tevékenységükhöz, az alkoholizáláshoz.

Történetünk idején a televízió még csak vágyálom volt a legtöbb családban, így hát az utcai események, a helyi valóságshow-k jelentették a nap fénypontját, a munkában megfáradt dolgozók lakosság kikapcsolódásának, feltöltődésének eszközét. Ilyen rendre visszatérő műsor volt Mária és Józsi szerelmi kettőse is.

Mária a második világhégés előtt jómódú polgárcsalád leányaként tengette felhőtlen életét, Józsi nemkülönben tehetős família sarjaként tekinthetett a biztató jövőbe. Mindez aztán a háború forгатagában semmivé vált, megmaradt viszont ifjúkori ismeretségük, szerelmük.

Józsi utcaseprő lett, az új rend egyik nagyfontosságú tevékenységének művelője, Mária házak, lakások takarításával kereste megélhetésük másik felét. Nem voltak házások, de a gyorsan múló évtizedeket egymást támogatva éltek túl egy nyolcadik kerületi bárház alagsori szoba-konyhás lakásában. Naponta tisztességgel végezték fontos tevékenységüket, mondhatnánk közmegelegedésre, de a késődelután, az este a magánéletüké volt.

Letéve az aznapi munka terheit, minden délután átsétáltak a húsz méterre lévő intézménybe egy naplemosó fröccsre. Egy italból aztán kettő, majd sok lett. Ilyenkor Józsin eluralkodott a nosztalgiával vegyes agresszió, belekötött a szomszéd pultnál támaszkodókba, a csaposba, mindenkibe. Élete párja csitította, amiből vita, veszekedés, majd könnyed pofozkodás alakult ki kettőjük között.

Az első néhány nyakleves után Mária mindig jobbnak látta elindulni egy kicsit levegőzni, de ez a menekülés még jobban bántotta Józsi borban ázó önérzetét, nyilvánvaló volt tehát, hogy asszonya után indult.

Az emelt hangú vita az utcán is folytatódott, közben el-elcsattant egy-két újabb pofon. De nehogy azt higgye bárki is, hogy a könnyű koraesti sétájára indult Mária kapta az összeset. Nem, erről szó sincs, Józsi ugyancsak nem kevés fülessel gazdagodott a korzózás alatt. A családi élet e szakaszát figyelte érdeklődéssel az emeleti ablakban könyöklő házaspár is.

Hirtelen csend támadt, ami természetesen nem arról tanúskodott, hogy Mária és Józsi békét kötött, csak annyit jelentett, hogy eltűntek a házak takarásában. A gyakorlottabb korabeli szappanopera-nézők tudták, hogy a nemes, ámbár zajos családi élet egészen a Nagy utcáig, jó háromszáz méteren át folytatódik, ahol is a sarkon általában véget ér. A pofozkodó pár vagy mert az alkohol nyomása enyhült addigra a friss levegőn, vagy mert kibékült, összeborult, egymást támogatva indult vissza nagy egyetértésben a sarki italmérő egységbe.

– Ennyi – mondta az utcai életet vizslató házaspár asszonya. – Ezek ma már nem jönnek újra. Gyere, együnk valamit. Amúgy mi volt ma a gyárban?

A mester

A négy fiú kétségbeesve nézte a bakra tett hajót. A kisebb bálna nagyságú sporteszköz viharvert, törött, félrecsüngő orra meglehetősen lehangoló látványt nyújtott. A mester fejét vakargatva nézegette a percekkel korábbi ütközés nyomait.

A fiúk, lehettek úgy tizenhat, tizenhét évesek, izgatottan várták a szakvéleményt. Hamarosan vízre kell szállniuk, ha ott akarnak lenni a bajnokság döntőjében, ott, ahova egész éven át készültek, vágytak, és amiről oly sokszor álmodtak. De most itt van ez a szerencsétlen eset, lehet, hogy kár volt a sok edzésért, lemondott diszkrét, randevúért. Az óvatlan, figyelmetlen pillanat meghiúsítja mindazt, ami oly ígéretesnek tűnt.

A mester, mint akinek semmi sem sürgős, lassú mozdulatokkal a szerszámos ládájához ballagott. Hosszasan keresgélt a kellékek között, majd kiemelt egy cigarettás dobozt, gyufát és komótosan rágyújtott. Merev tekintettel nézte a kárt, a törött, szakadt részeket. – Na – szólalt meg nagy sokára –, ezt jól elszúrtátok. Mert mentek csak, mint a bolondok, aztán meg összeütköztök a másik buggyant társasággal.

A vezérevezős – neki volt a legnagyobb szája – ezt a vádat már végképp sérelmesnek találta. – Nem igaz, mester – vágott vissza –, a másik csapat volt a hibás, mi a kijelölt helyen eveztünk.

A mester még egy hosszút szívott a kicsit gyűrött, megnyomorgatott cigarettából, majd óvatosan a ládika szélére helyezte a füstölő jószágot és továbbra is megfontolt lassúsággal néhány szerszámot, ragasztót vett a kezébe. Kényelmesen, mint akinek teljesen mindegy, mi is fog történni a csapattal, visszaindult a jobb sorsra vágyó hajóhoz és munkához látott. A négy evezős leheveredett a fűre, leszegett fejjel várt a csodára.

– Na, ne lógassátok az orrotokat – szólalt meg némi ügyködés után a mester –, mehetek vízre, ezt a futamot kibírja, aztán ha nyertek, majd rendesen összerakom. De aztán nyerjetekek ám – szólt a földről felpattanó fiúk után. S miközben a gyerekek kapkodva, feszült izgalmmal indultak a hevenyészve összetákolt hajóval a stég felé, dűnnyögve hozzátette: csak mennek, mint az örültek, én meg dolgozhatok. Mert munkát, azt tudnak csinálni.

Az evezősök, mintha csak hálálkodni akarnának, győztesen eveztek a célba. A mester a büfénél ácsorogva figyelte a versenyt, kezében egy félig kiürült sörösüveggel. Kimért mozdulattal szájához emelte a párás falu üveget, nagyot kortyolt belőle, aztán csak úgy maga elé nézve, csendesen megjegyezte:

– Na, azért...